

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Novemu času naproti

Svetovna zgodovina zopet obrača list v svoji veliki knjigi. Duhovnemu prelomu, kateremu smo priče v zadnji vrsti let, je sledilo krvavo obračunavanje na bojiščih Evrope. Naj bo izid tega orjaškega boja že kakršen hoče, prav gotovo je, da se marsikaj starega ne povrne več. V krčih in trpljenju se poraja nova doba svetovne zgodovine.

Naš čas se je silno obremenil z dvojno krivdo. Prva je značilna njegova strašna zmedenost, ki je dokaz, da svet popolnoma pogrša vodilnega urejevalnega počela. Evropa dela vtis neverjetne nestalnosti kot posledice duhovne in npravnstvene anarhije. Morda bodo kdaj pozneje zgodovinarji naš čas, na čigar koncu sedaj mi stojimo, označili po docela razbrzdanem mišljenju in ravnanju kot njegovi bistveni oznaki. Doba, ki jo preživljamo, opravičuje Chateaubriandovo besedo: »Vdoru idej je sledil vdor barbarstva.« Gremo za tem, da vse vrednote razvrednotimo: vzgojo, moralo, umetnost, okus, filozofijo, vero... Imponira nam le še tisti, ki ruši, le malo ali nič razumevanja pa so deležni tisti, ki bi hoteli graditi. Demonska strast po uničevanju se je ponekod polastila ljudi, kakor da bi hoteli zabrisati vse sledove za seboj.

Drugo, kar bo označevalo dobo, ki gre h koncu, pa je novodobno poganstvo v prastarih krščanskih deželah. Široke družabne plasti niso prišle le ob vero, ampak so izgubile tudi vrednost. Ta proces je ponekod zavzel tolikšen obseg, da so ljudje postali sploh neobčutljivi za npravnstvene vrednote. Kvarno čtivo, npravnstveno škodljive predstave in filmi so pripravljali pot kulturnemu boljšeizmu in ustvarili marsikje javno mnenje, ki vsako grdobijo opraviči ali pa jo razlaga z »duhom časa«. Slabe strani človeške narave so dobile prosto pot, kar ni malo doprineslo k materializaciji javnega življenja in k nevzdržnim razmeram v mednarodnih odnosih.

Dandanes mnogi vse to uvidevajo in so zelo črnogledi za bodočnost. Popolna, vse uničujoča katastrofa se jim zdi neizbežna in že vidijo, kako se pričenjamo pomikati v barbarstvo. Krivda leži na celi Evropi, na celem svetu in na nas vseh. Vendar pa nam katastrofalno razpoloženje ne more prav nič pomagati, poleg tega pa mislimo, da tudi ni upravičeno. Naravno je, da mora vse, kar se je preživelo in je brez notranje vrednosti in obstanka, propasti in se umakniti novemu življenju. Tu se razvija isti proces, kot ga sedaj jeseni opazujemo v naravi. Listi starega leta rumene, ginejo in odpadajo. Bister opazovalec pa lahko zazna, da klije v soku že novo življenje, ki pripravlja razcvet za prihodnjo pomlad. — Na razvalinah starega življenja se pripravljamo nov red.

Tako verujemo, da se za sedanjimi katastrofami pripravlja nova pomlad narodov. Le kakšna bo Evropa po veliki preizkušnji? Če nastavki novega življenja kaj pomenjajo, potem se pripravljamo veliko nasprotje 18. in 19. stoletju. Kažejo se obrisi družabnega sistema, ki bo slonel na harmoniji razredov in političnih sistem, v katerem bo poudarjena avtoriteta. Kaotična svoboda, kakor jo je uvedel liberalizem, se že danes ob vsakem večjem potresu mora umakniti disciplini naroda pod krepkim vodstvom. Že sedanjí čas je tak, da kliče po reorganizaciji in disciplinirani skupnosti. Če gledamo mladinska gibanja, opazujemo iskanje po trdnih umskih osnovah in prebujanje verskega duha. To je poročilo za uspeh in prenovljenje.

Ali pride pomlad nad Evropo? O tem bi morali dvomiti, če gledamo nazaj in če povešamo pogled k zemlji. Smemo pa trdno upati, če upremo pogled v nebo, če zaupamo božji previdnosti in njenim načrtom. Ako razmišljamo s sv. Avguštinom, Bossuetom ali Görresom o zgodovini, vsi odkrivajo v toku svetovja nek božji načrt, ki človeštvu sicer pusti svobodo, ali tako uravnava njegova dejanja, da končno le služijo skrivnostnim namenom božje previdnosti. »Tudi vrabec ne pade na zemljo brez volje nebeskega Očeta. Celo lasje na vaši glavi so preštetí.« To narakuje kristjanu, da v vseh menah zgodovine ohrani zaupanje.

Zavedamo se, da tudi nas kliče čas in nam nalaga resne dolžnosti. Nikakor ne smemo obstati pod razvalinami preteklosti in ne hoditi s pogledom, obrnjenim nazaj. Za vse, ki so sposobni življenja in voljni dela, prihaja njihov dan, in bi bilo nespametno, da bi za sabo vlačili mrtvaški prt preteklosti. Smisel zgodovine in življenja je v tem, da imej vsaka generacija razumevanje za življenje in naloge svojega časa ter zaupanje vase.

Poedine plaši morda misel, da jih razmere kličejo iz njihovega mirnega kotička k večji odgovornosti. Toda bolje bi bilo, da bi se veselili, ko so poklicani k sodelovanju, ki se veseli, da se zgradi boljši svet, kjer bo več poštenja in vestnosti, več človeške svobode, več vere, več npravnosti, več čuta za odgovornost, več ljubezni do sočloveka in do domovine, več spoštovanja do življenja in njegovih skrivnosti in tudi več poguma do življenja. Treba bo premagati zelo veliko usodnih zmot in zasidrani življenje na novih temeljih. Krščanski ljudje bodo pri tem

Vedno hujša borba na morju

Angleži izgubili 29.000 tonsko oklopnico »Royal Oak«
Nemci pa so izgubili tri velike visokomorske podmornice

London, 14. okt. t. Angleška admiraliteta je danes izdala uradno poročilo, da so nemške podmornice napadle angleško oklopnico »Royal Oak« in jo potopile.

Kakšna je bila »Royal Oak«

Oklopnica »Royal Oak« je bila zgrajena med svetovno vojno in sicer med leti 1914—1916. — L. 1934 pa je bila temeljito predelana v nosilko letal. Oklopnica spada v isto vrsto ladij kot so n. pr. »Royal Sovereign«, »Revenge«, »Resolution« in »Ramillies«, ki so bile tudi spuščene med svetovno vojno v morje, v zadnjih letih pa so bile temeljito obnovljene. »Royal Oak« ima 29.150 ton ter lahko razvija hitrost 23 milj na uro (morska milja ima 1.852 m), dolga je 189,1 m, široka 31,2, v morju je globoka 8,7 m. Njena oprema je bila naslednja: 8 topov po 381 mm, 12 po 152 mm, 4 protiletalski topovi po 102 mm, 4 po 47 mm in 2 torpedni cevi po 533 mm. — Razpolagala je s 40.000 konjskimi silami. Njeni gradbeni stroški so znašali 2 in pol milijona funtov šterlingov, kar je nad 500 milijonov dinarjev v našem denarju. Moštvo ladje »Royal Oak« je znašalo čez 1000 častnikov in mornarjev. Ladja »Royal Oak« se je udeležila bitke pri Jütlandu med svetovno vojno. Tudi med državljansko vojno v Španiji je morala vzdržati hud ogenj. Ladja je bila ponovno dana v promet v Portsmouthu 7. julija letos. Po torpediranju »Coreuogousat« je to druga velika vojna ladja, katero je izgubila britanska vojna mornarica. Število vseh rešenih oseb še ni znano, toda mornariško ministrstvo je objavilo prvi seznam častnikov in mornarjev, ki so preživeli katastrofo. Prvi seznam vsebuje 15 častnikov in mornarjev, ki so se izkrcali v pristanišču in je bilo med njimi 9 težko ranjenih. Ministrstvo sporoča, da bo čez dan objavilo še druge seznime. Kakor znano, je ladja »Royal Oak« prepeljala novembra lani truplo umrle norveške kraljice Maud iz Anglije v Oslo.

Mnenje angleških pomorskih krogov o potopljeni ladji

London, 14. oktobra. AA. (Havas.) Po torpediranju »Royal Oak« londonski pomorski krogi nikakor ne mislijo pomanjšati pomena te izgube. Sicer pa je Velika Britanija uvedla tradicijo, da prav tako odkrito priznava neuspehe kakor uspehe. Tako je treba pripomniti, da obrambna sredstva, s katerimi je »Royal Oak« razpolagala, niso bila tako popolna, kakor obrambna sredstva novjših enot, kajti ta ladja je bila zgrajena pred 25 leti, v letih 1914 in 1915 pa je bila temeljito preurejena po običajni praksi v angleški mornarici, da se ladje popravljajo vsaki 5—6 let. Toda potopljena ladja še dolgo ni bila tako modernizirana, kakor je to n. pr. s ladjo »Queen Elizabeth.« Ministrstvo za mornarico še ni sporočilo podatkov o kraju in datumu katastrofe. Edino se ve, da vse kaže na to, da je bila ta rezervna oklopnica križarka torpedirana, kar nekatere kroge navaja k mišljenju, da se je med tremi podmornicami, katere so britanske pomorske sile večeraj potopile, nahajala tudi podmornica za dolgo plovbo, ki je potopila »Royal Oak«.

Finski admiral o nemških podmornicah

»Nemčija lahko zgradi vsak mesec 20 podmornic«

Stockholm, 14. okt. t. Finski admiral Schoultz, ki je skoraj vse svoje mornariško vzgojo dobil v angleški vojni mornarici, objavlja v švedskem ti-

Potopljena križarka »Royal Oak«

stu »Svensk Bodden« zanimiv članek o podmorniški vojni. Po njegovih navedbah je imela Nemčija ob izbruhu sedanje vojne okrog 60 podmornic. Ako je bila Nemčija v stanu l. 1917 in 1918 zgraditi mesečno do 15 podmornic, potem je gotovo, da lahko sedaj zgradi še enkrat toliko novih podmornic, to je vsaj 30. Ako bi vojna trajala eno leto, potem mora Anglija računati, da bo imela proti sebi od 350 do 450 nemških podmornic, pod pogojem seveda, da ne bo nobena potopljena. S tolikimi podmornicami pa je Nemčija

pó mnenju finskega admirala popolnoma v stanju, da zadosti svojim potrebam. Po enem letu vojne bi Nemčiji torej ne bilo treba graditi več podmornic, razen toliko, da nadomesti potopljene ali poškodovane.

V švedskih mornariških krogih izjavljajo k temu članku, da so navedene številke brez dvoma previsoke. Nemčija je v razdobju 1914 do 1918 zgradila samo 843 podmornic ter je imela na koncu vojne še nekaj naročil, tako da znaša skupno število naročenih in dograjenih podmornic v vsem razdobju zadnje svetovne vojne točno 420. To se pravi, da je gradila na mesec največ 10 podmornic. Dandanes bi jih lahko zgradila 20. Toda upoštevati je treba, da je tudi nasprotnikovo obrambno orožje proti podmornicam danes mnogo hujše in da je treba računati tudi s izvežbanostjo moštva.

London, 14. okt. t. Angleška admiraliteta objavlja službeno poročilo: Naša mornarica je napadla in potopila tri nemške podmornice. Rušilec Nj. Vel. so rešili tiste člane posadke, ki so jih mogli rešiti. Do sedaj je angleška mornarica uničila vsega 18 nemških podmornic.

Uradno poročilo ne pove ničesar o tem, v kakšnih okoliščinah so angleške ladje prišle v borbo s nemškimi podmornicami in kje so jih potopile.

Žaloigre na morju

Newyork, 14. okt. AA. DNB: Unites States Line je prejela radiogram z ameriške poštne ladje »President Harding«, da je rešila 63 članov posadke angleške tovarne ladje »Heronspool«. — Ladja »President Harding« je skušala nato priti na pomoč francoski ladji »Emil Piquet«, ki je začela goreti. »Emil Piquet« je plul iz Texasa v Le Havre s petrolejem. »Emil Piquet« je ena največjih petrolejskih ladij na svetu ter ima 14.115 ton.

Blok nevtrálnih držav v Podonavju in na Balkanu

Italija se zelo trudi v tem smislu

Milan, 14. okt. AA. DNB. Severni Italijanski tisk posveča veliko pozornost vestem o naporih, da bi se ustvaril podonavsko-balkanski blok nevtrálnih držav. Italijanski krogi poudarjajo, da nudi politika Rima jamstva za ohranitev miru v prostoru jugovzhodne Evrope, zlasti pa po popuščanju napetosti med Rumunijo in Madžarsko. Tisk ugotavlja, da gre za ustanovitev bloka nevtrálnih držav, kateremu bi pripadale Jugoslavija, Rumunija, Madžarska, Bolgarija, Grčija in Turčija.

Milan, 14. okt. AA. DNB. »Relazioni Internazionali« se bavijo z vzroki sedanje vojne ter pravijo, da dve zapadni velesili, ki sta stoletja vladali in izkoriščali svetovni prostor, ne želita deliti svoje hegemonije v Evropi z mladimi nacijami. To je povod sedanji vojni in je bil povod tudi leta 1914. Ti dve velesili sta mislili, da bosta na osnovi versajškega diktata obvladali potek zgodovine ter bodočim svojim rodovom zagotovili to nadmoč. Versajška pogodba Italiji ni dala pravice do življenjskega prostora. Nemčija je izgubila vse kolonije ter bila podjarmljena, Versajski diktat je nadaljeval vojno v mirnem času. Njegovi tvorci so mislili, da ga bodo lahko s silo branili ter so se vedno uprli vsem poskusom revizije, ki bi lahko privedla do pomiritev v Evropi. Zapadni velesili sta odločili pravico ter branili pozicije, ki jima jih je dal versajski diktat. Vse ideje zapadnih demokracij so bile objurne na minulost in nikoli na bodočnost ali

vsaj sedanost. Zapadni velesili izjavljata, da želita eliminirati nacionalni socializem, v stvari pa želita novo kapitulacijo, novo razorožitev, novo tutoretvo in novo suženjstvo Nemčije. Toda s takimi cilji se ne more vrniti mir Evropi. V prvi vrsti gre za pravico. Samo mir, ki bo slonel na pravici, lahko pomiri Evropo.

Bolgarija—Sovjeti

Moskva, 14. okt. AA. Havas. Šef bolgarskega civilnega letalstva polkovnik Bojdev, ki je vodil v Moskvi pogajanja za uvedbo redne letalske zveze med Moskvo in Sofijo, je odpotoval večeraj v Bolgarijo. Sporazum o uvedbi te zračne zveze ni bil podpisan, ker je sovjetska vlada zavzela za nujnimi in važnimi diplomatičnimi razgovori. Zaradi tega se bodo pogajanja nadaljevala pozneje ter bo polkovnik Bojdev ali kdo drugi ponovno odpotoval v Moskvo. Obveščeni krogi trdijo, da bi nova zračna zveza šla po črti Sofija—Burgas—Simferopol—Moskva.

Turški zunanji minister se vrača iz Moskve

London, 14. okt. b. Reuter poroča iz Carigrada, da je turško-sovjetski sporazum, ki je v popolni harmoniji s pogodbami s Turčijo, Veliko Britanijo in Francijo, bil podpisan ponoči ter da se turški zunanji minister Saradzoglu danes vrača v Ankaru.

Nemški bombniki skušali napasti angleško industrijsko mesto

London, 14. okt. b. Uradno poročajo, da je 18 nemških bombnikov skušalo napasti angleško industrijsko področje. Poskus so preprečili takoj blizu obale, ko so se britanski lovski aparati dvignili v zrak in se spustili v borbo z Nemci. Britanski lovci so takoj sestrelili velik nemški bombnik, zaradi česar so ostali nemški bombniki spremenili smer in odleteli nazaj v svoja oporišča.

Schuschnigg umira

Chicago, 14. okt. b. »Chicago News« poroča z Dunaja, da je bivši avstrijski kancler dr. Schuschnigg na smrtni postelji.

London, 14. okt. t. Belgijski kralj bo imel prihodnji ponedeljek govor v radiu, namenjen Zedinjenim državam severne Amerike.

Zagrebska vremenska napoved: Nestalno in deževno.

Zemunska vremenska napoved: Toplo in pretežno oblačno. Sem pa tja dež, zlasti v zahodnih krajih.

„V prihodnjih 24 urah važni sklepi v Nemčiji“

V Berlinu še vedno upajo na mirovno posredovanje

Zürich, 14. okt. t. Švicarski listi poročajo iz Berlina, da tamkaj trajajo posveti Hitlerja z njegovimi nazbližnjimi sotrudniki neprestano dalje. Danes je bil pri Hitlerju vrhovni poveljnik generalnega štaba general Keitel ter

delu pomagali in se trudili, da bodo s krščanskim duhom prekrasili snovanje novega življenja.

V življenju je tako, da človek še najlažje pozabi svoje težave, ako ima veliko skrbi za druge. Ob velikih nalogah, ki nam jih čas nalaga, bomo pozabili na malodušnost in male nevedčnosti, ki nas tarejo. Opustimo črnogleda razmišljanja in se lotimo dela. Najprej dela pri samem sebi, da bomo vsak dan boljši. To je prvo in najnujnejše delo. Potem bo kmalu boljša tudi naša okolica. S tem bo že dana podlaga delu za boljšo družbo in vredna priprava za nov čas, ki prihaja.

se dolgo razgovarjal. Prišli so tudi še drugi generali, ki zavzemajo visoka poveljujoča mesta. O vsebini razgovorov pa da ni mogoče ničesar zvedeti. Le toliko je res, da vlada na merodajnih mestih v Nemčiji ogorčenje nad dejstvom, da so bile mirovne ponudbe zavrnjene in da zdaj ugibljejo o korakih, ki jih bo Nemčija po izalovljenju svoje mirovne ofenzive podvzela na političnem in vojaškem polju. Na visokih mestih v Berlinu so še vedno mnenja, da bo mogoče izposredovati mir. Le o načinu, kako se naj to stori in s katero pomočjo, javnosti ni ničesar izdanega.

Nemški uradni tiskovni urad danes zanika, da bi bil večeraj predstojnik nemškega tiska dr. Dietrich prošil Roosevelta, da naj posreduje, ker da je on edini, ki lahko Anglijo pripravi do spoznanja. Tiskovni urad meni, da so bile besede dr. Dietricha slabo tolmačene.

Vsi nevtrálni opazovalci v Berlinu pa so mnenja, da se bo v prihodnjih 24 urah zgodilo nekaj važnega na diplomatičnem polju in da bo Nemčija šele potem segla po orožju proti Angliji in Franciji.

Politični zapiski

Ob obletnici koroškega plebiscita

Dne 10. oktobra leta 1920 je bil na Koroškem plebiscit, ki se je za Slovence nesrečno končal. Tega dne se pod gorenjim naslovom spominja list Gorenjec, ki v uvodnem članku med drugim za konec takole piše: »Celovec je bil včasih najpolj slovensko mesto, središče slovenske knjige, slovenskega duha in prizadevanja. V Celovcu je bil sedež Mohorjeve knjige, ki je tam doživela risek svojega razvoja. V Celovcu se je zbirala tedaj svet slovenske inteligence, ki se je vzgajala in izobraževala v celovski gimnaziji in celovškem sementišču, odkoder se je potem razšla po vsej Koroški med svoje dobro ljudstvo, ga bodrila, učila in dvigala v veri, da gredo slovenskemu narodu prav iste pravice, kot jih uživa vladajoči narod.

To delo, skrb in ljubezen do naroda je v slovenski Koroški prevzela po vojni in po plebiscitu, ki je koroškimi Slovincem prinesel usodo pripadnosti k drugi državi, sedanja generacija, ki je ohranila svoja prosvetna in kulturna žarišča po deželi, ki nadaljuje, čeprav pod drugimi okoliščinami, delo svojih prednikov — narodnih buditeljev, da narod še vedno goji slovensko govorico, slovenske žge in običaje, da je zvest svoji slavni pretekli zgodovini, izročilu svojih dedov in pradedov, da se shaja v svojih prosvetnih in pevskih društvi, da doma, v cerkvi in v javnosti govori slovensko, da čuva svojo slovensko zemljo in posest, da se končno prizna še vedno v narodnem oziru k tisti slovenski narodni skupnosti, ki veže nas s Slovenci onkraj Karavank. Tudi narodnostno delo sedanje generacije je plemenito, idealno, vzvišeno in požrtvovalno, zraven tega pa težko in zasluži vse naše priznanje in podporo. Ko se spominjamo te dni obletnice koroškega plebiscita in nesrečne usode koroških Slovencev, ki ne morejo biti združeni z nami, ne gojimo nobenih teritorialnih zahtev, ne gojimo sovraštva do države, v kateri prebivajo, dovolimo pa nam je, da se jih spominjamo, da jih bodrimo v njihovem delu in prizadevanju, da ostanejo zvesti svojemu narodu, svojemu jeziku, svoji veri in slovenskemu imenu.

»Koroški Slovenec« o materni besedi

»Koroški Slovenec«, ki izhaja v Celovcu, prinaša v zadnji številki članek, ki v njem piše med drugim: »Materna slovenska beseda! Naša beseda v govorici, knjigi in pesmi! Nosilka slovenskega duha, odražajočega se v vsem našem živju in bitju! Varuhinja onega bistvenega v naši notranjosti, brez katerega bi izgubili svojo podobo in postali brezoblični in brezdomovski! Materna beseda, varuhinja naših idealnih, plemenitih stremeljenj, vodnica v svet duha in duše! Kako je z našimi malimi in najmlajšimi in njihovo povezanostjo z zlato materino besedo? Ali jo sprejemajo, jo spoštujejo, jo odklikujejo? Državna šola jim njihove matere besede ne posreduje. To dejstvo se nam danes zdi nekaj poziv na stariše, brate in sestre naših šolarčkov, naj nikdar ne prezrejo svoje dolžnosti napram malim. Nič ni lepšega in hvaležnejšega, kakor pa malim govoriti s spoštovanjem in ljubeznijo o lepi materni besedi in jim jo posredovati v razgovoru, čitanju in petju. Prva se v otroku budi ljubezen do matere in od te ljubezni je samo majhen korak do spoštovanja matere besede. Bodisi brezkrben otrokov govor, zaupna otrokova molitev, vedra otrokova pesem, nedolžno mlada duša se vzravna in vzdrihti ob spoznavanju prvih lepih, življenje napolnjujočih vzorov. Prvi se upre mladostno oko v svet in zre njegovo lepoto. V mladem srcu se vzbudi neutešljiva želja po tej lepoti, budi se v njem mirna prva strast, rast kulturnega človeka se je pričela. Tako ostane večno veljavno: naj si javna šola posreduje znanje državnega jezika in po njem vedo in znanost, materna beseda bo posredovala kulturo srca in razuma, pospeševala bo otrokovo notranjo rast in klesala celega, močnega človeka.

JNS zoper slovensko banovino

Zagrebski Obzor od 13. t. m. piše: »Slovenski del JNS na čelu z dr. Kramerjem vztrajno deluje, da ne bi prišlo do ustanovitve slovenske banovine. Predvčerajšnji sklep dravske organizacije rezervnih častnikov, v kateri imajo večino pristaši JNS, je tudi naperjen zoper ustanovitev banovine Slovenije. JNS v Sloveniji se boji, da bi z ustanovitvijo slovenske banovine dr. Korošec končno okrepil svojo prevladujočo položaj. To je vzrok, da si dr. Kramer in tovariši prizadevajo preprečiti ustanovitev slovenske banovine, ali pa, če bi to ne bilo mogoče, da bi njeno ustanovitev vsaj čim bolj zavlekli.

»Učiteljski Tovariš« se prepira s »farizeji«

Zadnja številka Učiteljskega tovariša prinaša članek z naslovom »Treba je izpregovoriti odkrito besedo«. V tem članku, ki ga je pisal mož sicer strupenega peresa pa nezadostnega znanja slovenskega jezika, se huduje zoper letak Slovaške družbe, ki ga je izdala med ljudstvo zaradi mladinskih listov. V tem letaku Slovaška družba opozarja starše na najboljši slovenski katoliški mladinski list Vrtec, ki je obenem najstarejši slovenski mladinski list, ki obhaja letos svojo 70. letnico. — Učiteljski tovariš, ki njegov pisec misli, da ima edino on pravico komandirati slovenskim katoliškim staršem, kakšne liste naj naročajo svojim otrokom, se je tako razhudil zaradi tega nedolžnega letaka, da prav malo učiteljskega opleta okoli sebe s »farizejstvom« in drugimi priimki ter misli, da bo tako opravičil list »Naš rodo«, ki zoper njega v tistem letaku ni niti besedice. Mi Učiteljskemu tovarišu povemo le to: »Tak način polemike je nedostojen za vzgojitelja, je pa tudi čisto nepotreben. Pustite katoliškim staršem svobodo, naj za svoje otroke izbere tisto berilo, ki se jim zdi po njihovem prepričanju pravilno in dobro. Če Učiteljski tovariš govori tudi o »levičarski orientaciji mladine«, ima čisto prav. Mi bi rekli samo to, da je edini lez zoper levizastvo v trdni katoliški veri katoliški vzgoji v šoli in doma. Kadar bo ta zagotovljena, se nam ne bo treba baviti z levizastvi. Zato podpirajte katoliško versko moralno vzgojo s peresom, besedo in dejanjem. Potem bo tudi taka polemika sama po sebi odveč.

Mačkova izjava

V petek večer je imela v Zagrebu sejo HSS in SDS, kjer je govoril dr. Maček. Povedal je, da bodo volitve najprej v narodno skupščino, potem šele v hrvatski sabor. To pa zaradi tega, ker bi četrta hrvatska banovina imela svoje poslance, država pa ne.

Sovjeti so znižali zahteve do Finske

»Samo« štiri otoke v Finskem zalivu in pogodbo o medsebojni vojaški pomoči

Helsinki, 14. okt. AA. DNB. Finska vlada je izdala o finško-ruskih pogajanjih v Moskvi naslednje obvestilo: Vlada je temeljito proučila sovjetske predloge ter prišla do sklepa, da Finska lahko nadaljuje pogajanja.

Po uradnih vesteh finske vlade finska delegacija v Moskvi ni prejela od Stalina ultimata, temveč spomenico. Uradno obvestilo finske vlade dodaja, da so v zunanjem ministristvu proučevali vso noč poročila šefa finske delegacije v Moskvi. Pogajanja bodo verjetno trajala še en teden.

Kopenhaven, 14. oktobra. t. Dansko časopisje ni tako vznemirjeno zaradi finško-sovjetskih pogajanj v Moskvi, kakor ostalo skandinavsko časopisje. Danski tisk pravi, da so bili morda prvotni nameni Sovjetske Rusije na Finskem obsežnejši, da pa po najnovejših poročilih Finski nikakor ne grozi isti položaj, kakor trem baltičkim državam.

Poglavitna zahteva, ki jo stavi sovjetska vlada Finski, je odstop nekaterih otokov v Finskem zalivu. To je tako imenovano »Hoglandsko otočje«, ki stražijo dohod od Leningrada in ki ga je morala Rusija v Dorpatskem miru odstopiti. Ti otoki se imenujejo: Hogland, Tytarskaer, Seitskaer in Loevskaer. Na vseh 4 otokih prebiva okrog 3000 ribičev. Finska vlada je izjavila, da nima ničesar proti odstopitvi teh otokov in da je pripravljena Fince preseliti z otokov v svojo državo.

Nadalje predlaga sovj. vlada sklenitev vojaškega pakta o medsebojni pomoči, toda brez dodatka, da bi smela Sovjetska Rusija imeti svoje vojaške posadke na finskem ozemlju.

Tretja zahteva Sovjetske Rusije je, da mora Finska takoj ukazati nemški narodni manjšini, da v najkrajšem roku zapusti finsko ozemlje.

Cetrta zahteva se tiče tesnega gospodarskega in političnega sodelovanja med obema državama. Do sedaj ni znano, če zahteva Sovjetska Rusija tudi Aalandsko otočje.

Edina težava, ki ovira sporazum, je zahteva po vojaški zavezniški pogodbi, kajti Finska se smatra za članico nevtralnostne skupine skandinav-

skih držav in torej ne sme sklepati vojaških pogodb s komur koli. Težave bi bile še večje, ako je res, da imajo Sovjeti tudi zahteve do Aalandskega otočja.

Snoči je moskovska radiopostaja govorila o pogajanjih s Finci objavila, da Sovjetska Rusija ne zahteva ničesar od Finske, kar bi kršilo njeno nevtralnost. Potemtakem bi bile nekatere težave že prebrodene.

Svedska tudi ni varna

Stockholm, 14. oktobra. t. »Svenska Dagbladet« objavlja dopis svojega dopisnika v Berlinu, ki piše o nevarnosti sovjetskega razmaha na Baltiku, ter pravi:

»Nemčija je Sovjetski Rusiji pustila popolno svobodo na Baltiku. To je storila, prvič, ker ji je sodelovanje Sovjetske Rusije potrebno, drugič pa, ker je mnenja, da bo Anglijo mogla prisiliti k miru z ozirom na naraščajoči vpliv Sovjetske Rusije. Nemčija ne bo nič storila, da bi Sovjetska Rusija ovirala pri njenih podjetnostih na Baltiku. Tudi takrat ne, če bi Sovjetska Rusija — kakor ima baje namen — od Svedske zahtevala pristanišče Karlskrona in otok Gotland.

Iz tega sklepajo, da ima Sovjetska Rusija zahteve tudi do Svedske in da je odvisno od razvoja dogodkov, če jih bo objavila ali ne. Na ta način je sedaj tudi razumljivo, zakaj je nevtralna Svedska delno mobilizirala svojo oboroženo silo. Nevarnost Finske za to ni mogla biti zadostni razlog.

Svedska vojaška oblast je poslala 10.000 vojakov na finsko mejo. Posebno utrjena je trdnjava Lugoboden, ki jo je Svedska dala utrditi že v zadnji vojni, da bi bila v stanu braniti se proti nasprotniku, ki bi hotel vdreti na Svedsko skozi finsko ozemlje.

'Times' o nemški politiki na Baltiku

London, 14. oktobra. t. Današnje »Times« objavljajo daljši članek o dogodkih na Baltiku ter proučujejo položaj v luči nemške politike. »Times« piše med drugim, da pomeni nemški umik z Baltika že drugo škodo, ki jo je utrpela nemška zunanja politika v zadnjem času. Prva škoda je nemško zunanjo politiko prizadela v poljski Galiciji, katero je mislila Nemčija spraviti pod svoje nadzorstvo in seveda z Galicijo vred tudi dragocene petrolejske vrelce. Toda Sovjeti so bili hitrejši in bolj brezobzirni ter so položili svojo

roko na Galicijo in na petrolejske vrelce. Istočasno je mogla nemška zunanja politika opaziti, da so se južnovzhodne države začele kar naenkrat obračati proti Moskvi, kakor da bi od tamkaj pričakovale zaščito proti — Nemčiji. Drugo škodo, ki bo še večja od prve, je nemška zunanja politika utrpela sedaj na Baltiku, kjer sovjetski medved neusmiljeno grabi dalje po ozemljih, ki jih je Nemčija v vsej svoji zgodovini smatrala za svoje interesno območje in jih še pred par meseci smatrala za cilj svoje bodoče politike. Rosenberg sam je iz baltičkih držav. Hitlerjeva knjiga »Mein Kampf« govori osvojevalno o Baltiku. Vsega tega je sedaj konec. Konec nemškega vpliva na Baltiku, konec politike nemških »baltičkih grolov«, ki so v nemški politik imeli vedno tako vplivno vlogo. Zato ni čudno, če je predsednik Latvije včeraj v svojem govoru dejal, da pomeni izselitev nemškega prebivalstva z baltičkih dežel »končno veljavni konec nemškega vpliva na tem področju«.

Nemci morajo iz Litve

Kaunas, 14. oktobra. t. Mnogi Nemci, ki bi se morali po pozivu nemške vlade takoj izseliti iz Litve in drugih baltičkih držav v Nemčijo, so odklonili izselitev ter bodo ostali v svojih krajih ter se bodo prilagodili novim okoliščinam.

Zahodna fronta

Pariz, 14. oktobra. t. Francoski vrhovni generalni štab poroča: Megla je ovirala razvoj vojaškega delovanja na zahodni fronti. Slabe vremenske razmere so zadrževale tudi letalstvo. V ozemlju zahodno od Saarlouisa je nemško topništvo dalje časa streljalo. Francosko topništvo je dobro odgovarjalo. Pehota trpi na obeh straneh mnogo zaradi blata, ki ga je povzročilo slabo vreme. Nemci so pošiljali v ospreje močne patrulne oddelke blizu Perla, toda mi smo jih brez vsake težave preprečili. Niti enega ujetnika niso dobili.

Himmler spet v Nemčiji

Milan, 14. okt. b. Šef nemške tajne policije Himmler je odpotoval v Berlin. On je bil v družbi italijanskega šefa policije v Bocnu ter je tam ugotovil formalnosti za izseljevanje Nemcev.

Minister dr. Miha Krek v Sloveniji

Belgrad, 14. okt. m. Z večernim vlakom je odpotoval v Slovenijo gradbeni minister dr. Krek, ki bo imel jutri govor na velikem shodu v Leskovcu pri Krškem.

Srb o slovenski in srbski banovini

Sobotna Politika prinaša članek vseučiliškega profesorja dr. Mihajla Ilića, ki govori za to, da bi se ustanovila tudi srbska banovina. To pa dokazuje med drugim takole: »Kakor je vsem znano, današnja dravska banovina obsega z zelo majhnimi izjemami v svojih mejah vse Slovence v naši državi. Če po tem ima slovenski značaj, ki ga torej še ni treba posebej ustvarjati, marveč je treba le razglasiti ga ter meje malce popraviti, v kolikor bi bilo res potrebno. Tisto, kar so Slovenci v resnici že imeli, so Hrvati zdaj dobili, tako da imamo stvarno zdaj poleg slovenske tudi hrvatsko banovino. Ko imajo Slovenci že svojo slovensko in Hrvati hrvatsko banovino, je treba ta določila zdaj prenesti še na Srbe... tako da bomo dobili še tretjo, srbsko banovino.« — K temu bi dodali samo to, da je poleg meja banovinam treba še vsebine in toliko oblasti, kolikor je potrebna z ozirom na razmere banovine in države. Ker ne gre za ime, temveč za to, da se likvidira centralizem, ki je bil 20 let ran Slovencev, Hrvatov in Srbov, kakor tudi vse naše državne skupnosti.

Osebnosti

Belgrad, 14. okt. m. Za politično-upravnega tajnika 7. pol. skup. v Laškem je postavljen Ljubivoj Skrt, politično-upravni tajnik iste pol. skup. pri okrajnem načelnstvu Ljubljana-okolica. — Z odlokom finančnega ministra so napredovali za davčne uradnike 8. položajne skupine: V Slatini Rudolf Pavčnik, v Laškem Janko Simonič, v Logatcu Anton Bonač, v Kamniku Anton Hlede, duseđanji uradniki 9. pol. skupine. — Za pomožne davčne uradnike 9. pol. skup. so napredovali: V Višnji gori Stanko Spros, v Črnomlju Alojz Pfaff, v Gornjem gradu Marjan Mikuz, v Logatcu Edvard Vidmar, na Vrhniki Peter Kundt, v Kočevju Anton Valentič, v Dravogradu Ferdinand Jelencić. — Za arhivaria 8. pol. skup. sta postavljena: na davčni upravi v Kranju Vinko Bezjak, na davčni upravi v Mariboru Avgust Mazile. Iz Maribora je prestavljen na carinsko posredništvo pri glavni carinarnici v Zagreb Adam Marič. — Iz Radovljice je premeščen na pošto Jesenice Stanislav Brus. Iz Pragerske je premeščen na postajo Bielovar Karel Dekleva.

Belgrad, 14. okt. m. Za ravnatelja državne realne gimnazije v Novem mestu je postavljen Ivan Dolenc, bivši narodni poslanec.

Belgrad, 14. okt. m. Prosvetno društvo v Belgradu bo imelo dne 18. t. m. ob pol 9 zvečer v društvenih prostorih Vojvode Milana ulici evaj 46. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Uboj v Zagrebu

Zagreb, 14. okt. b. Zagrebska policija je izdala poročilo, da je 12. oktobra okrog 8 zvečer neznan osea v Rabki ulici iz zasede ubila policijskega stražnika Novaka Roksančiča, ki se je s svojo ženo vračal domov. Attentat ga je prerešetal s petimi revolverjskimi strelji. Bil je na mestu mrtve, tudi njegova žena je bila hudo ranjena. Po izvršenem napadu so napadalci pobegnili. Policija vodi strogo preiskavo.

Začetek belgrajskega veleseljma

Belgrad, 14. okt. AA. Danes dopoldne je bila svečana otvoritev letošnjega jesenskega veleseljma. K otvoritvi so prišli predstavniki številnih društev in korporacij kakor tudi gospodarskih ustanov iz Belgrada in notranjosti države. Nekoliko kasneje so prišli šeli posamezniki poslancev, ki so akreditirani na našem dvoru, kakor tudi člani diplomatskega zbora. Prišli so nemški poslanec in Heeren, bolgarski poslanec Ivan Popov, madžarski poslanec Bakacz Besenyi, turški poslanec Kerkerel, poljski poslanec Dembički, potem pa še odpravnik poslov egiptskega, romunskega in slovaškega poslaništva. Ob 11. je prisel trgovinski minister dr. Andres, za njim pa pravosodni minister dr. Marković, prometni minister Beslić, minister za telesno vzgojo Tomić, več bivših ministrov, senatorjev in narodnih poslancev na čelu s predsednikom narodne skupščine Simonovićem. Navzoči so bili tudi odposlanec patriarha Gavriila, nadškof dr. Učič in drugi. Ob 11. je prisel kraljev odposlanec general Linus Dekaneva. Pozdravni govor je imel predsednik belgrajskega veleseljma Milan Stojanović, ki se je bavil z razmerami, v katerih se veleseljem odpira in pristavi, da se kljub te-

žavam veleseljem od leta do leta širi in veča. Za Stojanovićem je govoril v imenu obolelega župana Vojina Djuričiča dr. Stevan Popović. Nato je povzel besedo trgovinski minister dr. Andres.

Vsi so si nato ogledali posamezne paviljone, ob 12. pa so prisostvovali otvoritvi nemškega paviljona. Pred vhom v paviljon je goste pozdravil prof. Funke, nato pa še poslanec v Heeren. Nato so gostje odšli v posebno dvorano, kjer je spregovoril predsednik propagandnega sveta nemškega gospodarstva dr. Funke. Dr. Funke se je bavil z gospodarskim odnosom med Nemčijo in Jugoslavijo in povedal, da je Nemčija kot industrijska država zelo dober kupec za surovine in žitarice, ki jih ima Jugoslavija obilo. Nemčija želi te dobre odnose razvijati še naprej, ker hoče pomagati pri industrializaciji Jugoslavije, zgradnji cest, dvigu poljedeljstva in pri drugih raznih industrijskih delih. Za dr. Funkejem so se Nemčiji zahvalili za to, da je zgradila nov paviljon, predsednik veleseljma Stojanović, zastopnik župana dr. Popović in končno še trgov. minister dr. Andres, ki je odprl veleseljem.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Na bojiščih: Poljske fronte ni več. Dežela je popolnoma zasedena. Na zahodni fronti ves teden ni prišlo do večjih dejanj. Javljali so manjše praeke topništva in letalstva. Proti koncu tedna je bilo opaziti večjo razgibanost na nemški strani. Pomorska vojna pretekli teden ni zahtevala večjih žrtv. Angliji so zaplenili 16.000 tonsko nemško ladjo. Nemci so pa potopili 5.000 tonsko angl. trgovsko ladjo. Med anglešk. vojnimi ladjami (5) in 150 nemškimi letali je prišlo na Severnem morju do daljše borbe. Na angleški strani nobene škode. Na nemški strani 5 bombnikov sestreljenih ali poškodovanih.

Na političnem polju pa je pretekli teden izredno poln važnih dogodkov.

V prvi vrsti je treba omeniti neuspeh Hitlerjeve mirovne ponudbe. Nemški kancler je po zasedbi Poljske Angliji in Franciji ponudil mir, češ, sedaj imam vse, kar sem želel, sklenimo mir in sodelujmo. Skličimo konferenco, ki bo uredila prihodnjo Evropo. Najprvo je na nemško mirovno ponudbo odgovoril francoski ministerek Daladier, ki je dejal, da takšne mirovne ponudbe, ki zahteva, da bi zavezniški potrdili krivice etorjene Češki in Poljski, ne more sprejeti. Francija je vzela orožje v roke za to, da omogoči mir, ki bo trajen, ne pa samo premirje, ki ga neprestano prekinjajo grožnje in nova nasilja. Francija orožja ne bo odložila, dokler tega cilja ne doseže. Za francoskim predsednikom je govoril angleški ministerek Chamberlain, ki je odklonil nemško mirovno ponudbo, ker ne vsebuje ničesar, kar bi etorjeno krivico popravilo in ker sedanja nemška vlada ne more dati jamstev zato, da bi evet veroval njenim mirovnim zagotovilom. Mir, ki ga želi Anglija, mora biti trden in stalen. Dokler tega ni, se bo Anglija borila z vsemi svojimi močmi. Odklonili etališči Francije in Anglije eto v Berlinu izvali presenečenje, ki je prišlo do izraza v govoru, ki ga je imel vrhovni predstojnik nemškega tiska, ki je dejal, da je sedaj odvisno le še od Amerike, ki edina ima moč, da prišli Anglijo za konferenčno mizo. Ako pa tudi tega ne bi bilo, potem bo Nemčija šla v boj z vsemi silami in se bo kmalu izkazalo, tako je dejal, kdo bo koga premagal ali izstradal. S tem smemo reči, da je takomenovana nemška »mirovna ofenziva« spodletela in da bo vojna na zahodu Evrope šla dalje, odločno, da bo odeslej zavzela mnogo hujše oblike totalne vojne, ali vojne z vsemi eredviti na življenje in smrt.

Politično vrvenje in sporazum

Belgrad, 13. oktobra.

Jasnejše zunanje-politično obzorje zadnjih tednov nad jugovzhodnim delom Evrope in balkanskim polotokom ter razpis senatnih volitev, je v znatni meri povzročilo, da se je v državi znova razmahnilo notranje-politično življenje.

Do sporazuma s Hrvati so sedaj zavzele že vse politične skupine svoja etališča ter jih sedaj tolmajoči svojim pristajšem po državi. Lahko rečemo, da je proti sami ideji sporazuma kdo, najdejo se pa še politične skupine, ki v vsem ne odobravajo sedanjega sporazuma s Hrvati.

JRZ in njen pomen

Med strankami, ki so pri sklepanju sporazuma s Hrvati igrali važno vlogo, na pehrvaški strani brez dvoma zavzema prvo mesto Jugoslov. radikalna zajednica. Stranka sama je že ob ustanovitvi bila zamisljena vprašanja v državi in vzpostavi sloga med brati v šlo samo v to smer, da se čim prej rešijo še vsa sporna vprašanja v državi in vzpostavi sloga med brati v domači hiši. Jugoslovanska radikalna zajednica je odigrala po prevzemu oblasti od prosule JNS in njenih ostankov važno vlogo tudi pri vračanju države z avtoritativnega režima v demokratsko vladavino ter je tako pripravljala čas in razpoloženje za rešitev hrvaškega vprašanja. Kakor hitro so pa nekateri strankini funkcionarji, predpostavljajoč splošne državne interese osebnim, krenili s te poti na drugo, ki ne ustrezajo razpoloženju našega naroda, so bili iz stranke odstranjeni, na njihova mesta so pa prišli novi ljudje. Stranka je tedaj še močnejše poudarila potrebo rešitve hrvaškega vprašanja ter je dala vsu potrebno podporo tedanji Cvetkovičevi vladi, da se je res lahko nemoteno posvetila reševanju najtežjega državnega vprašanja, ki je neresen polnih dvajset let razjedal in alabli državni organizem. Za dosego sporazuma s Hrvati je stranka, kakor je to poudaril že njen glavni odbor v svoji zadnji resoluciji, doprinesla precejšnje žrtve.

Po sestavi vlade narodnega sporazuma je delo v stranki res nekako zastalo, kar je razumljivo, ker so bili vodilni strankini funkcionarji precej časa zaposleni s samim reševanjem hrvaškega vprašanja in se niso mogli posvetiti stranki tako, kakor bi bilo treba. To okolnost, kakor tudi sestavo same vlade narodnega sporazuma, v katero so vstopili poleg predstavnikov JRZ in HSS ter zemljoradnikov še bivši samostojni demokrat dr. Budisavljevič ter Boža Maksimović kot prosvetni minister, dr. Laza Marković pa kot pravosodni, so neprijatelji stranke pričeli izkoriščati in širiti vesti, da se bo stranka razšla ter se bodo posamezne politične skupine, ki so jo ustanovile, povrnile zopet v svoje matične organizacije. Od vseh teh napovedi se ni izpolnila niti ena, ker niti en razlog, ki je bil merodajen za ustanovitev stranke, ni odpadel ter je stranka danes vsaj tako potrebna, kakor pa je bila preje. Kakor rečeno, stranka se je močno angažirala za sporazum s Hrvati. Ta sporazum, ki počasi etopa v življenje, bo treba izvesti tudi v najširših narodnih plasteh v popolnem soglasju z življenjskimi potrebami vseh zainteresiranih krogov v državi. Tako je ugotovil glavni odbor stranke na svojih sestankih od 24. do 26. septembra.

JRZ in Slovenci

Tudi za Slovence, kakor tudi za državo samo, je JRZ ostala še zanaprej važen politični instrument, ki omogoča sodelovanje resničnih zastopnikov slovenskega naroda v vodstvu državnih poslov in ki kot celota, kot vsedržavna stranka, kot največja nositeljica državne jugoslovanske misli, lahko močnejše zaščiti tudi slovenske narodne interese, kakor bi jih pa moglo štiti maloštevilno zastopstvo samo. Upoštevati je namreč treba, da v političnem računu vsaka politična skupina pomeni samo toliko, kolikor številčno pomeni in malo ali pa nič več.

V stranki sami se od zadnjega sestanka Glavnega odbora čuti živahnejše politično življenje. Posamezni okrajni in banovinski odbori se prenavljajo in izpopolnjujejo. V raznih krajih so se za vstop v stranko priglasiili novi ljudje in nove skupine. V tem pogledu je bil važen sestanek, ki je bil pred kratkim v kabinetu predsednika vlade med Cvetkovičem, dr. Korošcem in dr. Kulenovićem kot predstavniki JRZ na eni strani in ministroma Božo Maksimovićem in dr.

V drugi vrsti je treba omeniti dokončno nastiže sovjetske Rusije nad vsemi malimi baltičskimi državami. Sovjetska Rusija je zaporedno prišla Estonko, Letonko in Litvo, da se ji predale in ji dovolile, da se po njihovem ozemlju naselijo etalne sovjetske vojaške posadke. Tudi na Finsko je sovjetska Rusija navalila. Borba tamkaj še ni končana, ker je mala, komaj 4 milijone močna Finska odločena, da se postavi v bran sovjetski Rusiji. Borba za Finsko bo trajala najbrže še nekaj dni, ker se za njo zavzemajo vse skandinavске države (Daneška, Švedska in Norveška), ki se vse čutijo ogrožene po sovjetski Rusiji. Skandinavski vladarji se zberejo na konferenci v Stockholm. Toda mnogo verjetnosti je, da bo sovjetska Rusija tudi Finsko potlenila ob sid in stem ustoličila izključno oblast na Baltiku.

Eden od pogojev za nemško-sovjetski pakt je bil tudi ta, da se morajo vse nemške manjšine nemudno preseliti iz vseh baltičskih držav v Nemčijo. To se sedaj dogaja. Nekaj eto tisoč Nemcev bo moralo iz baltičskih držav v Nemčijo, ki jih bo naselila po nekaterih pokrajinah osvojenе Poljske. Tudi iz Južnega Tirola se bodo Nemci začeli seliti. Prav tako govorijo, da se bodo morali preseliti iz podonavskih in balkanskih držav.

Turčija je po večtedenskih pogajanjih s sovjetsko Rusijo dosegla sporazum, a letočasno je podpisala vojaško zvezo tudi z Anglijo in Francijo. Turčija je postala na ta način neke vrste osrednje oporišče, ki s svojim paktom s sovjetsko Rusijo brani nedotakljivost meja na Črnem morju in Balkanu, s svojimi pakti s Francijo in Anglijo pa nedotakljivost sedanjega etanja v vzhodnem Sredozemlju in tudi na Balkanu. Temu primerno se pod močno pobudo Jugoslavije tudi balkanske države utrjujejo v svoji odločnosti, da ohranijo nevtralnost in se drže izven evropske vojne. Tudi Italija jim pri teh mirovnih prizadevanjih pomaga.

Stališče Italije, ki ga opisujejo kot etališče čakanja v pripravljenosti, se ni povsem jasno, a se bo v kratkem zjasnilo. Mirovno udejstvovanje Italije na Balkanu, nevarnost sovjetskega razmaha v Evropo, zveza s Španijo, to so tri postavke, ki dajejo upati, da bo Italija ostala nevtralna, pa čeprav je zaveznica Nemčije. Stališče Italije bo izredne važnosti za mnoge druge države.

Položaj nevtralnih držav, med katerimi je tudi naša država, se v preteklem tednu ni poslabšal. Vedno bolj trdno postaja upanje, da bodo svojo nevtralnost ohranile.

Laza Markovićem na drugi strani. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da bodo odeslej povsod na terenu pristajši obeh omenjenih ministrov, od katerih ima vsak svojo politično skupino, nastopali sporazumno s pristajši JRZ. S tem bo JRZ v srbskem delu samo pridobila, ker so n. pr. pristajši prosvetnega ministra Maksimoviča že pričeli v notranjosti države vstopati v JRZ. V centrli sami se pričakuje vstop v stranko g. ministra Maksimoviča. Glavni strankini funkcionarji se trenutno mude na terenu ter na eni strani pojasnjujejo narodu sporazum s Hrvati, na drugi strani pa pregledujejo dosedanje delo podrejenih strankinih organizacij. Povsod dajejo tudi navodila za nadaljne politično delo, da bo stranka lahko pripravljena čakala na vse bodoče borbe, ki jih bo morala voditi pri predetočjih volitvah.

Volitve v senat, občine, banovine in skupščino

Kakor znano, so volitve za senat že razpisane. Te volitve imajo velik pomen, ker že razpis samih volitev dokazuje, da se z dosego sporazuma hitro vračamo v normalno politično življenje. Razpis teh volitev, za katere je po volivnem zakonu treba najmanj priprav, da bo vlada tudi druge volitve izvedla čimpreje.

Priprave za senatne volitve so v polnem teku. Kaže, da bodo vse vladne skupine pri senatnih vo-

litvah nastopile s skupnimi kandidatskimi listami v vseh banovinah.

Kakor hitro je vlada razpisala volitve v senat, so nekateri politični krogi postali že nestrpni zaradi poslaniških volitev in bi jih radi imeli čimprej. Na te zahteve in želje je odgovoril sam predsednik vlade Dragisa Cvetković na nedeljskem stranknem zborovanju v Skopju, ko je eto jasno naznačil vrstni red bodočih volitev v državi. Po izjavi predsednika vlade bodo senatnim volitvam sledile občinske volitve, tem volitve samoupravnih banovinskih zborov in nazadnje pridejo na vrsto volitve v Narodno skupščino. Tako sedaj vsak lahko sam ugotovi, v katerem časovnem razdobju se bodo vse te volitve mogle izvršiti.

Vse navedene volitve se bodo izvršile po novih zakonih, ki jih že izdeluje pravosodni minister s političnim odborom ministrov. Glede volitev za mestne občine v vladi še ni padla nobena odločitev.

V vladi sami, v kateri je po izjavi podpredsednika vlade dr. Mačka »atmosfera polnega zaupanja in pristrnega sodelovanja«, poleg vseh številnih problemov, ki jih pred njo postavlja skoro vsak dan čas, v katerem živimo in vojno etanje v enem delu Evrope, zavzema trenutno največ dela v posameznih ministrstvih vprašanje prenosa kompetenc od teh ministrstev na banovino Hrvatsko. Do sedaj so na banovino Hrvatsko prenešeni samo še posli pravosodnega ministertva.

Vprašanje slovenske banovine

S končno organizacijo banovine Hrvatske se seveda vedno bolj postavlja vprašanje slovenske banovine, ki ima, kakor vedno svoje vrste zagovornike, več ali manj dobrohotne opazovalce, pa tudi zagrizene nasprotnike. V vladni skupini sami, to lahko mirno rečemo, zagriženih nasprotnikov slovenske banovine ni. Pač pa so še zelo različna mišljenja o tem, kdaj naj se prenesejo kompetence na slovensko banovino, dabi bila ureditev slovenske banovine na vseh straneh najbolje sprejeta, tako da bi bilo tudi za državno življenje najkoristnejše. Lahko rečemo, da so zastopniki slovenskega naroda v načelu s prenosom kompetenc na slovensko banovino že uspešni, kar dokazujejo komisije, ki tozadevne uredbe izdelujejo.

Vlada, ki jo poleg JRZ in HSS podpirajo še zemljoradniki in SDS, poleg problemov, ki jih mora reševati s prenosom kompetenc na banovino Hrvatsko, poveča vsu pozornost tudi drugim vprašanjem, predvsem gospodarskega in socialnega značaja. Najbolji dokaz zato so številne uredbe, ki jih je vlada že izdala v zaščito gospodarske in socialne šibkejših slojev. Poleg tega dela stranke, ki so zastopane v vladni narodnega sporazuma, narodni sporazum izvajajo tudi na terenu. Lahko rečemo, da ljudstvo ni proti sporazumu, želi pa samo to, da bi se sporazum čim prej izvedel tudi v vsej državi in ne samo v eni pokrajini, da bi če na ta način čimprej lahko preuredila država in skupni domovini omogočil miren in normalen razvoj.

Kdo ruje zoper sporazum

Poleg vladnih strank so po sklenjenem sporazumu s Hrvati, še bolj pa po razpisu senatnih volitev, šle med ljudstvo tudi opozicijske stranke. To so predvsem bivši demokrati, skupina staroradikalov in ostale politične skupine. Tako demokrati, kakor tudi staroradikalni so proti sedanjemu sporazumu s Hrvati in proti taki ureditvi države, kakor jo določa sedanji sporazum, podpisani dne 26. avgusta. V vsem obe skupini zagovarjata prejšnji načrt sporazuma, ki so ga z dr. Mačkom napravile opozicijske skupine v Farkušci. Obe skupini odločno vztrajata na svojem etališču, ki eto, ga objavljaj po sestankih svojih glavnih odborov. Poudarjata, da bi glavni povdarke pri preureditvi države moral biti na problemu preureditve države, spremembe režima, demokratizaciji državne uprave in ne na teritoriju ter nacionalnem momentu. Preureditve države bi se morala izvesti takoj v vsej državi in ne samo v eni pokrajini. V akciji teh skupin na terenu dobiva vedno bolj povdarke srbska nota. Čujejo se parole po potrebi srbske solidarnosti, nadalje, da je z ozirom na hrvaški in slovenski nacionalizem treba vzbuditi tudi srbski nacionalizem ter da mora sedaj tudi srbsko dobiti svojo pravilno rešitev in mesto, ki mu v državi pripada. To so gesla, s katerimi sedaj ti dve skupini agitirata proti sporazumu. Dejaneko pa je vsa opozicijska politika sporazum branila, dokler se ni sestavila sedanja vlada narodnega sporazuma in so te skupine ostale zunanje. To narod ve, zato agitacija »ne pali«.

Zaradi sorodnosti pogledov na sam sporazum s Hrvati, kakor tudi na ostala notranje-politična vpraša-

bil njegov najvplivnejši učitelj, ko je bil Joffre v istem času učitelj Gamelinu. Po vojni je bil prestavljen v Porenje, nato v vojno ministertvo k ministru Maginotu — katerega ime je danes postalo že simbol —. Po nekaj letih te službe je postal poveljnik 19. armadnega zbora v Alžiru in tako se je spet vrnil v severno Afriko, kjer je začel. Kmalu pa je bil imenovan za vrhovnega vojnega svetnika in je prišel v Pariz. In danes zavzema v francoski vojski isto mesto kot njegov učitelj maršal Foch v pretekli svetovni vojni.

General Georges je bil že dvakrat v smrtni nevarnosti in je le za las ušel smrti. Enkrat v vojni, enkrat v miru. Prvič je bil ranjen leta 1914 kmalu po začetku bojev. Kroga ga je zadela v roko, pa je tako spretno skrival svojo rano, da jih je le malo vedelo, da je ranjen. Drugič pa je povsem nepričakovano začel v smrtno nevarnost, ki je bila mnogo resnejša. Ob prihodu blagopokojnega kralja Aleksandra v Marseille, je ob sprejemu v pristanišču on stal poleg ministra Barthoua. V istem avtomobilu so se vozili v mesto in ob atentatu je bil tudi on težko ranjen. Več mesecev je njegovo življenje viselo na niti, šele naslednjo spomlad je zapustil kliniko.

Toda vsa ta trda življenjska pot ga ni potrla. Ostal je, kakor je bil v prvih letih svojega vojaškega življenja, vedno vesel, vedno poln smeha in pripravljen za duhovito šalo. Po maršalu Fochu je sprejel za vrhovno načelo svojega poveljevanja Fochovo geslo: »V vojni je samo ena učnost: zdrava pamet.«

Boljševiki zaprli sivolasega nadškofa Szeptyckega v Lvovu

Rim, 14. okt. b. »Stampa« poroča iz Amsterdamu, da so Rusi v Lvovu aretirali katoliškega, 80 let starega nadškofa msgr. Szeptyckega, ki je bil znan zaradi svoje ostre protikomunistične propagande. Na Nizozemskem pričakujejo, da se bodo v zasedeni Poljski pričela kmalu velika verska preganjanja, kar izhaja že iz lista »Brezbožniki«, ki pravi, da so v Ukrajini in Belorusiji že odstranjeni katoliški in ortodoksni duhovniki, češ da so se oni zvezali s poljskimi kapitalisti, zabarikadirali v cerkve in se z orožjem v roki upirali vkoračanju ruskih čet na poljsko ozemlje.

nja, obe skupini iščeta možnosti za še tesnejše sodelovanje ali celo skupen nastop pri predetočjih občinskih in poznejših samoupravnih ter poslaniških volitvah. Predetočjih senatnih volitev se tako demokrati, kakor tudi staroradikalni ne bodo udeležili.

Na senatne volitve tudi ne pojde J. N. S., ki stoji in vztraja še vedno na svojem centralističnem programu ter še vedno zagovarja narodno edinstvo. Kljub temu pa J. N. S. išče tesnejše naslonilne na demokrate in na skupino staroradikalov in ne na Ljotičevce in Hodžerovce, kar bi bilo naravnost radi sorodnosti programov vseh teh političnih grup. Tudi J. N. S. je imela pred kratkim sestanek svojega glavnega odbora. Na njem je sam predsednik stranke ostro in odločno kritiziral sporazum, ki eto ga sklenila in napravila Cvetkovič in dr. Maček. Med drugim je trdil, da pri reševanju hrvaškega vprašanja ni bilo pravilno tolmačenje znanega § 116 Ustave, ki se po njegovem mnenju in mnenju J. N. S., ker njegov govor je bil skrbno pripravljen ter podkrepljen z etatiističnimi podatki ter predetavlja brez dvoma mnenje J. N. S. in ne samo Živkovičev, mora tolmačiti tako, da morajo biti tudi vsi izjemni ukrepi, izdani na podlagi tega paragrafa, samo v obrambo državne celine in narodnega edinstva, ne pa v slabljenje narodnega edinstva s priznanjem individualitete treh narodov namesto enega in federalistično ureditvijo države namesto unitarizma. V tem smislu so bili govori tudi ostalih govornikov. Na tem sestanku se je tudi prvič dogodilo, da glavni tajnik stranke, duša J. N. S. dr. Kramer, glavni edelavec Petra Živkoviča, ni govoril. Ne morda radi tega, ker se ne bi etrijal z izvajanjem predsednika stranke Živkoviča ali pa ostalih njegovih najbližjih edelavcev, temveč iz čiste politične oportunitete, da na drugi strani lahko dokazuje, da on vedno in nastopal proti sporazumu, čeprav ima o njem isto mišljenje, kakor Živkovič in ostali vodilni člani J. N. S. Zato je svojo vlogo raje prepustil dr. Vrhovcu, za katerega je vseeno, kakšne, so njegove zveze z Zagrebom, dr. Kramer pa še nadalje lahko zagotavlja ljudi, ki so mu utirali svoječeno pot do g. dr. Mačka, o svoji politični lojalnosti in o potrebi sodelovanja teh krogov s skupino dr. Kramerja in ne z večino slovenskega naroda. Je pač tako, česar ne more etoriti dr. Kramer kot politik, bo namesto njega opravila tudi kaka organizacija, ki s politiko nima ničesar skupnega in se vendar angažira v čisto političnih vprašanjih.

Opazilo se je tudi to, da resolucija J. N. S. še od daleč ni tako ostra, kakor so pa bili govori tako predsednika, kakor ostalih govornikov. JNS je tudi po tem sestanku ostala še nadalje zagovornica unitarizma ter centralizma, ter je proti narodni individualnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, čeprav je v drugih vprašanjih morala zelo, zelo popustiti ter danes zagovarja vprašanja, radi katerih so za časa njene vladavine ljudje odhajali v zapore.

Se radikalnejše etališče proti sporazumu s Hrvati zavzema na eni strani Ljotičeva skupina »Zbor«, na drugi strani pa Hodžerova Jugoslovenska narodna stranka.

Skupina Topolovičevih socialistov, ki sedaj, ko nima več oblasti v rokah po posameznih delavskih zbornicah, ne pomeni dosti, se zavzema za obnovev socialistične stranke. Proti sporazumu ne nastopa. Ravno tako ne skupina erbijanski politikov, ki se je nazvala za levo krilo erbijanske združene opozicije. Dejaneki voditelj te skupine je sedaj dr. Dragoljub Jovanović, glavni edelavci so mu pa dr. Ribar, dr. Smiljanič in drugi. Tej skupini se je pred kratkim pridružil tudi Čedomir Plečević iz Arandjelovca, ki ga je vodstvo demokratske stranke radi tega takoj izključilo iz stranke. Na pojasnilo demokratske stranke o njegovi izključitvi, je Plečević odgovoril s protizjavo, v kateri opravičuje svoj korak, pozdravlja sporazum s Hrvati ter poziva vse demokrate, da naj ne slede vodstvu stranke na stranpot, nat katero jih vodi in zavaža.

Poleg vseh teh akcij posameznih političnih skupin, je radi polpne slike treba omeniti tudi etališče, ki ga je od sporazuma s Hrvati zavzela vrhovna in elitna srbska kulturna organizacija Srbski kulturni klub. V svoji resoluciji med drugim poudarja, da današnja mednarodna situacija zahteva, da se vsi rodoljubi vzdrževae vsake notranje borbe. Sporazum, sklenjen med predsednikom JRZ in predsednik Hrvatske seljačke stranke, lahko da povod za kritiko, toda odbor Srbskega kulturnega kluba etatra, da sedaj ni trenutke za razpravljanje o tem. Srbski kulturni klub se že ukvarja z resnim proučevanjem vprašanja preureditve države, kar pa zahteva še mnogo časa, evobodnega razpravljanja in ekrbnega dela. Nadalje v svoji izjavi Srbski kulturni klub poudarja dobesedno: Srbi ne smejo noben trenutek izneveriti svoje velike nacionalne in državne misije. Zato morajo ustaviti vse strankarske borbe in trenja. V trenutku, ko so naši bratje Hrvati in Slovenci tako organizirani, da so dosegli maksimum edinstva in etore, interesa domovine zahteva, da tudi Srbi etore vse radi zbiranja in čim etnotnejšega organiziranja ter da v prve vrste postavijo svoje najboljše ljudi. Srbi so glavni tvorci Jugoslavije, Srbi so tudi danes njen glavni steber. Ta vloga jim vsiljuje tudi največje naloge, ki se lahko dosežejo samo s popolno disciplino, eto in pregalaštvom.

Končne oblike vse te akcije se niso dobile. Vse čaka na objavo političnih zakonov. Vsekakor eto pa že danes eredi živahnega političnega življenja, ki se bo seveda z uzakonitvijo novih političnih zakonov še povečevalo in stopnjevalo od volitev do volitev.

Koliko Slovencev živi v Jugoslaviji

Pred nedavnim smo prinesli z ozirom na pisanje belgajke »Pravde«: nekaj podatkov o številu Slovencev izven Slovenije v naši državi. Te podatke smo navedli po zasebnih virih za leto 1931, dočim smo se za leto 1921 lahko sklicevali na uradne vire. Ker pa tudi podatki za leto 1931 niso bili najbolj točni, saj so izvirali iz zasebnega vira, smo se zato obrnili na Splošno državno statistiko, ki nam je dala na razpolago naslednje podatke, ki najbolj odgovarjajo stvarnosti, po stanju leta 1931. Za primerjavo pa navajamo tudi še podatke za leto 1921, tako da bo sliko popolnoma točna.

	Štetje 31. I. 1921	31. III. 1931
dravska banovina	958.109	1.077.679
drinska banovina	3.471	3.226
donavska banovina	8.027	3.991
moravska banovina	1.690	2.437
primorska banovina	1.108	2.155
savska banovina	43.468	34.765
varždarska banovina	286	1.621
vrbska banovina	1.632	1.045
zetska banovina	736	2.143
uprava mesta Belgrada	1.470	6.308
skupno	1.019.997	1.135.410

Iz tega pregleda je razvidno, da je še leta 1921 živel izven dravske banovine 61.888, toda pri naslednjem ljudskem štetju 1931 je značilo skupno število Slovencev v Jugoslaviji, živčih izven dravske banovine, torej strnjene slovenske ozemlja samo še 57.731.

Število Slovencev po večjih mestih in industrijskih krajih je bilo naslednje:

Belgrad	6.244
donavska banovina	
Vrdnik	281
Novi Sad	581
Kragujevac	320
Subotica	351
Vršac	247
drinska banovina	
Sarajevo	1.231
Zenica	220
moravska banovina	
Ritaj	246
Niš	452
Paraćin	239
primorska banovina	
Mostar	331
Šibenik	379
Split	1.046
savska banovina	
Čabec	323
Čakovce	365
Karlovas	130
Koprivnica	236
Osijek	857
Sisak	603
Slavonski Brod	346
Susak	676
Varaždin	587
Vinkovci	245
Zagreb	17.627
varždarska banovina	
Skoplje	486
vrbska banovina	
Banja Luka	349
zetska banovina	
Dubrovnik	321

Zunanja trgovina Holandije in Švice

Od avgusta na september letos se je vrednost holandskega uvoza zmanjšala od 127 na 106 milij. goldinarjev (lani septembra je znašal uvoz 117 milij. goldinarjev), nadalje je v še večji meri padla vrednost izvoza, in sicer od avgusta 1939 na september 1939 od 92 na 66 milij. goldinarjev (lani septembra je znašal holandski izvoz 101 milij. goldinarjev). Trgovinska bilanca je bila lani septembra pasivna za 17 milij. goldinarjev, letos avgusta za 35, septembra pa že za 40 milij. goldinarjev, kar povzroča resne skrbi holandskim merodajnim faktorjem.

Švicarska zunanja trgovina izkazuje tele uspehe: Uvoz se je od avgusta na september zmanjšal od 149,5 na 98,4 milij. frankov (lani septembra je znašal 143,2 milij.), izvoz pa od 119,5 na 55,2 milij. (lani septembra je znašal 113,6 milij.). Zaradi tega se je znatno povečala tudi pasivnost švicarske zunanje trgovine: septembra lani je znašala 29,6, avgusta letos 29,9, septembra pa že 43,2 milij. frankov. Zlasti se je zmanjšala količina švicarske zunanje trgovine. V primeri z lanskim septembrom se je zmanjšal uvoz iz vseh držav, razen Italije, v največji meri pa iz Francije in Nemčije. Tudi je padel izvoz vse države, razen v Severno Ameriko, Španijo in Rusijo.

★ Bafa bo prodajal v Nemčijo. Iz Prage poročajo: Tvrdba Bafa je zaradi priključka sudetskimi pokrajin nemškemu rajhu utrpela velike izgube pri svojem odjemu. Da se nudi protivednost temu podjetju, ki je za vse gospodarstvo Češko-moravskega protektorata velikega pomena, je rajh dal tvrdki Bafa na nemškem področju gotove možnosti prodaje.

Hrvatsko-slavonska banka za parcelacijo in kolonizacijo, Zagreb, Glavnica 10,0, bilanca v ota 58,3, čisti dobiček za 1938 0,22 milij. din.

Likvidacija: Srečko-Tekstil, družba z om. za vezo v Mariboru.

Gospodarstvo

Pojmovanje nevtralnosti

Vprašanje določitve pojma nevtralnosti je vedno igralo veliko vlogo v zapletenih vojnih razmerah. Zato je prav, da čujemo nekaj naj-novejših mnenj o pojmovanju nevtralnosti.

Pred dnevi je objavila »Deutsche diplomatische Korrespondenz«, kar je smatrati za uradno nemško izjavo, tole o pojmovanju nevtralnosti. Mnenje nemške vlade je, da pomeni gospodarska nevtralnost nadaljevanje normalne izmenjave blaga in blagovnega tranzita. Nemčija je izjavila nevtralnimi državam načelno svojo pripravljenost nadaljevati svoj normalni izvoz blaga v te države in sprejemati normalni izvoz blaga iz teh držav. Nemška vlada je izjavila svoje pričakovanje in zahtevo, da v obratnem primeru te države delajo isto napram Nemčiji.

Nadaljnja posledica je to, da Nemčija nima nič proti temu, če nadaljujejo nevtralne države s svojo normalno izmenjavo blaga z državami, ki so z Nemčijo v boju. Nemška vlada je zagotovila nevtralnimi državam, da tega ne bo imela za stališče, ki je protivno nevtralnosti.

Smatra pa za nenevtralnno zadržanje, če si dopuste nevtralne države vsiliti od drugih držav stvarne omejitve ali formalne kontrole, ki so naperjene proti nadaljevanju normalne kontrole, ki so naperjene proti nadaljevanju normalne izmenjave blaga in blagovnega tranzita nevtralnimi držav z Nemčijo.

Če izhaja iz tega za nemško vlado nujnost, da revidira svoje mnenje, ki ga je izrazila nevtralnimi državam, bi to obžalovala. Odgovornost za to pade na Anglijo v prvi vrsti in

na nevtralne države v drugi vrsti, ki bi si dale vsiliti od Anglije nenevtralnno stališče.

V zvezi s tem so zanimiva izvajanja nekega švicarskega lista, ki loči pri tem glede dobrin za splošne življenjske potrebe one, kar švica sama proizvaja, od one, kar mora nabavljati od zunaj. Kar mora dajati iz lastne proizvodnje, naj se še nadalje dobavlja vojnojočim se državam. Kar pa se mora nabavljati iz inozemstva, tega se ne da oddati naprej, ker je bilo dobavljeno švici kot kupovalki pod pogojem, da ne sme prodati teh proizvodov vojaškim nasprotnikom dotične države, kjer je blago kupila.

V nasprotnem primeru bi morala računati tudi švica z blokado kot vsaka druga država. Švicarski list predlaga celo, da naj švica z lastnimi proizvodi toliko pomaga Nemčiji, da bi se moralo celo v švici uvesti racioniranje posameznih vrst blaga, da bi še nadalje zalagali Nemčijo.

Luksemburški list »Luxemburger Worte« pravi, da je to izraz ponosa in vsestranskega razumevanja in pravi, da tako zadržanje računa na razumevanje na obeh straneh, pa tudi pomirjenje. Vedno ne bo lahko plavati med obema sovražnima taboroma, ne da bi bila ranjena občutljivost, obenem pa da bi bila tudi varovana nacionalna čast.

Nevtralnost pomeni svobodo. V tej svobodi pa je odgovornost velika in se lahko vsako dvosmiselno zadržanje ali neprevidna beseda lahko tolmači slabo. Istočasno pa se ne more imeti nevtralnosti in prostosti heroizma. Nevtralcem se spodobi skromnost.

Desetletnica Zavoda za pospeševanje obrti

Pred desetimi leti, dne 15. oktobra 1929, je plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na podlagi poročila zborničnega predsednika g. Ivana Ogrina odločila, da ustanovi z lastnimi sredstvi zavod za pospeševanje obrti, ki naj bi deloval kot samostojna ustanova v zborničnem okviru. Dasi je zbornica že ves čas svojega obstoja podpirala s svojimi denarnimi sredstvi obrtno pospeševalno delo in je v svojih proračunih za leta 1928 in 1929 odobrila posebne postavke za obrtno pospeševalno delo ter je z realizacijo načrta prav za prav začela že v l. 1927., moremo datum 15. oktobra 1929 vzeti kot oni datum, ko je Zavod za pospeševanje obrti pri zbornici tudi formalno bil ustanovljen. Prav je zato, da si ob desetletnici te ustanove ogledamo nje delo in uspehe.

Obrtno pospeševalno delo pred ustanovitvijo zavoda

V življenjski borbi za obstanek se je slovensko obrtništvo že pred svetovno vojno zavedalo potrebe, da se izpopolnjuje v stroki, ter da smotreno uporablja vse uspehe tehniškega napredka v svojo korist. V prvi vrsti je pri tem šlo za širjenje strokovne izobrazbe, ekonomično izrabo razpoložljivih denarnih sredstev in potrebno modernizacijo delavnic. Deloma si je obrtništvo podlago za svoje naprednejše delo pridobilo v strokovnih šolah, predvsem v tedanji obrtni šoli v Ljubljani, ki se je po prevratu izpremenila v Tehniško srednjo šolo. Toda le del, majhen del obrtniškega naraščanja si je mogel pridobiti potrebno izobrazbo v šolah, dočim se je večji del naravnost po dokončani učenju in pomožniški dobi mogel osamosvojiti, ne da bi užival ta pouk. Prav za ta mladi, samostojni obrtniški naraščaj, povečini po deželi, je bila potrebna organizacija obrtnih večernih tečajev, ki naj bi nadomestili pouk v strokovnih šolah. Zato so naši gospodarski možje že v bivšem kranjskem deželnem zboru s poudarkom opozarjali na zadnje potrebe našega obrtništva.

V l. 1910. je kranjski deželni zbor ustanovil s podporo države in tedanje Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani Zavod za pospeševanje obrti kot deželni urad. S tem je bila ustvarjena podlaga za nadaljnje delo, ki ga pa je svetovna vojna prekinila.

Po vojni je tedanja Narodna vlada v Ljubljani zavod preimenovala v »Urad za pospeševanje obrti za Slovenijo« v Ljubljani. V nadaljnjih letih je bilo delo tega urada, kakor tudi vse obrtno pospeševalno poslovanje v Sloveniji podvrženo mnogim upravnim izpremembam tiste dobe. Tako je urad postal v l. 1922. podružnica tedaj ustanovljenega Državnega zavoda za pospeševanje industrije in obrti v Belgradu, dokler ni v l. 1929., ko je bila država upravno razdeljena na banovine, postal ta urad referat za pospeševanje obrti pri VIII. oddelku za trgovino, obrt in industrijo pri kr. banski upravi v Ljubljani. Po svoji podreditvi državnemu zavodu, dokler ni bil podrejen banki upravi, je urad pričel hirati, ker je postajala državna dotacija v vsakem letu manjša in vedno bolj nezadostna, delovanje urada je zato nujno moralo opešati.

To dejstvo ni ostalo skrito našim gospodarstvenim možem. Že v l. 1925. je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na eni svojih plenarnih sej posvetila posebno točko svojega dnevnega reda vprašanju obrtno pospeševalnega dela. Nove gospodarske razmere so nujno terjale izpopolnitev tega dela in je zato zbornica začela z živo akcijo, da se razmere v tem pogledu v Sloveniji izboljšajo. Prvotni načrt je bil v tem, naj bi se hirajoči državni urad za pospeševanje

obrti priključil ljubljanski zbornici, denarno pa bi ga naj s tedanjim subvencijo podprla država. Vendar ta akcija iz raznih vzrokov tedaj ni imela uspeha.

Pod vplivom pojavljajoče se gospodarske stiske tistih let je v l. 1927. in 1928. o problemih obrtno pospeševalnega dela na zborničnih plenarnih sejah ponovno govoril zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin in je na plenarni seji 15. marca 1928 stavil predlog obrtnega odseka, naj se osnuje pri zbornici zavod za pospeševanje obrti, ki naj bi se vzdrževal s prispevki države, oblastne samouprave, zbornice in avtonomnih mestnih občin. Predlog je bil soglasno sprejet in je zbornica tedaj takoj votirala znesek 100.000 din za izvedbo tega načrta. Še isto leto je bil na eni prihodnjih sej sprejet pravilnik zavoda. Toda tudi ta akcija ni rodila zadovoljivega uspeha, ker oblastna samouprava in mestne občine s tem načrtom skupnega zavoda niso soglašale. Zato je zbornica na svoji, že omenjeni seji, dne 15. oktobra 1929 sklenila ustanoviti z lastnimi sredstvi tak zavod kot svojo ustanovo. Od tedaj je preteklo deset let, ki jih je zbornični zavod uporabljal za obsežno delovanje. To delo si hočemo nekoliko ogledati.

Organizacija zavoda

Pravilnik Zavoda PO je izdelal tedanji zbornični generalni tajnik g. dr. Fran Windischer in je bil sprejet na zbornični plenarni seji dne 27. junija 1928. Po tem pravilniku je bil zavod zbornična last in naprava. Vodil naj bi ga posebni kuratorij, v katerem naj bi bili poleg zbornice zastopani tudi obe oblastni samoupravi in avtonomna mesta. Ker pa ta oblastva niso pristopila k delu za osnovevanje skupnega zavoda, se je v tem smislu pravilnik izpremenil v l. 1930. tako, da se je delo zborničnega obrtnega pospeševanja in razpolaganje zadevnega kredita poverilo obrtnemu odseku. Vendar pa sta bila v širšo upravo izvoljena dva zastopnika industrijskega in en zastopnik trgovskega odseka. Vodstvo tekočih poslov pa je bilo poverjeno ožjemu izvršilnemu odboru, ki so ga tvorili načelnik obrtnega odseka, njegov namestnik in predsednik zbornice. Posli zavodovega tajništva, ki je bilo podrejeno zborničnemu generalnemu tajniku, so bili poverjeni referentu obrtnega odseka dr. J. Pretnarju, ki jih vodi še danes.

Prvi predsednik zavoda je bil g. Ivan Ogrin, dokler ni ob nastali izpremembi zborničnega sveta v l. 1931. prevzel predsedstvo zavoda zbornični podpredsednik g. Ivan Jelačin, za njim pa v letu 1935. g. Josip Rebek, ko je bil na plenarni seji 12. aprila 1935 sprejet nov poslovnik zavoda. Ta poslovnik je preuredil zavodovo upravo v tem smislu, da je širšo upravo tvorilo 6 članov obrtnega odseka ter po dva člana iz industrijskega, trgovskega in gostinskega odseka, kot posvetovalni organ zavodove uprave in izvršilnega odbora se je nameraval ustanoviti strokovni svet. Ta strokovni svet, imenovan po upravi zavoda iz vrst obrtništva, inženirjev, trgovskih strokovnjakov in strokovnih šolnikov, naj bi dajal nasvete in predloge.

Po zborničnih volitvah v l. 1936. je postal predsednik zavoda vnovič g. Ivan Ogrin. Na njegovo pobudo se je poslovnik zavoda vnovič izpremenil, ko je zbornična plenarna seja 20. apr. 1937 sklenila, da se zavod prepusti v upravljanje obrtnemu odseku. Vseh 20 članov obrtnega odseka tvori sedaj širšo upravo zavoda, ožjo upravo pa 6 od širše uprave izvoljenih članov obrtnega odseka, in sicer 3 člani večine in 3 člani manjšine. Na ta način zastopniki ostalih zborničnih odsekov v upravi zavoda ne sodelujejo več in je prišel zavod v izključno upravo obrtnega odseka, kot predstavnik vsega slovenskega obrtništva.

Vzporedno z izpremembo poslovnika se je uvedlo tudi interno poslovanje zavoda. Že prej se je v l. 1930. ustanovila za mariborski okoliš posebna zavodova poslovalnica v Mariboru, ki sta se ji v l. 1938. pridružili še poslovalnica v Celju in Novem mestu za tamojnja okoliša.

Strokovni tečaji

V naslednjih dneh priredi Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani naslednje tečaje:

Strokovni tečaji za električno varjenje v Ljubljani (prijava do 20. oktobra); zimski strokovni tečaji v Ljubljani (prijava do 20. oktobra); tečaj za notranjo arhitekturo v Ljubljani (prijava do 20. oktobra); tečaj za mizarstvo risanje za začetnike v Ljubljani (prijava do 20. oktobra); splošni tečaj za priprave za mojstrski izpit (prijava do 30. oktobra); strokovne tečaje v Celju, Mariboru in Novem mestu (prijava do 30. oktobra).

Cene za les v Nemčijo — neizpremenjene

Ta teden se je sestal v Belgradu Jugoslov.-nemški lesnogozdni odbor, ki je predvsem razpravljal o predlogu naše delegacije, naj se povisajo nemške cene za les. Ker Nemci na to niso pristali, bodo cene lesa v Nemčiji za prihodnjo dobo 6 let ostale neizpremenjene. O samem sestanku odbora je bilo izdano naslednje obvestilo: Jugoslovansko-nemški gozdno-lesni odbor je zasedal v Belgradu od 9. do 12. oktobra na svojem rednem jesenskem zasedanju. Na dnevnem redu so bila razna tehnična vprašanja o izvozu našega lesa v Nemčijo, kakor tudi vprašanje cen. Vsa vprašanja so bila rešena sporazumno za nastopajočo zimsko sezono. Sestanku odbora je predsedoval inž. g. Milan Manojlovič, načelnik ministrstva gozdov.

Premikanje suhih sliiv in višenj z internimi dinarji. Devizni odbor pri Narodni banki je na predlog komiteja za izvoz sklenil razširiti listo predmetov, ki se premikajo z internimi dinarji, na suhe sliive, olivirane in neolivirane tar. št. 13-2 s plačilom v transfranskih dinarjih odgovarjajoče vrednosti izvoza v neklirinske države do 25% plačnega zneska v svobodnih devizah za izvoz, ki je bil opravljen poenšil e 1. oktobrom. Istočasno je zvišal odstotek porabe transfranskih dinarjev za izvoz v neklirinske države predmeta suhe višnje (car. tar. št. 13-2) povisil od 15 na 25%, tako da se ta, slednji omenjeni odstotek eme porabljeni samo na izvoz, izvršen po 10. oktobru 1939. Za izvoz, opravljen do tega roka, se bo porabljal odstotek, določen v devizni okrožnici št. 26 z dne 1. septembra 1939.

Koliko stane belgijska in švicarska mobilizacija. Belgijski finančni minister je izjavil, da stane belgijsko državo vsak dan mobilizacija 5 milijonov frankov. Če pa upoštevamo še druge posledice, lahko cenimo stroške mednarodne napetosti za Belgijo na okoli 6 milijard frankov letno. — Švico stane vsak dan mobilizacija 5 milij. frankov.

Dobave: Strojni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 18. oktobra ponudbe za dobavo kompletnega črpalnega agregata s centrifugalno črpalko.

Licitacije: Dne 16. oktobra bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani piemena pogodba za napravo električne inštalacije na Susaku; 17. za adaptacijo vojn.-državne zgradbe v Mariboru, za dobavo 30 komadov acetatnih rezervorjev za vodo; 21. raznih pisarniških potrebščin. — Dne 19. oktobra bo v pisarni referenta inženjerije štaba dravske divizije okoliš v Ljubljani piemena licitacija za oddajo del za popravilo žlebov na objektih vojašnice »Kralja Petra I.« v Ljubljani; 24. za napravo žične ograje okrog vojašnice v Ribnici.

„SLOVENECE“ na 10 straneh je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

Borze

dne 14. oktobra

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 9.173 milij. din v primeri z 8.368, 9,4, 6,77 in 12,18 milij. din v prejšnjih tednih.

Curih. Pariz 10,05. London 17,73. Newyork 44,6. Bruselj 74,55. Milan 22,50. Amsterdam 236,75. Berlin 178,25. Stockholm 106,50. Oslo 101,25. Kopenhagen 86. Buenos Aires 105.

Živinski sejm

Mariborski svinski sejem 13. oktobra. Na sejem je bilo pripeljanih 583 avinj. cene so bile: Mladi prašiči 5—6 tednov 65—80, 7—9 tednov 85 do 120, 3—4 mesece 130—210, 5—7 mesecev 270 do 390, 8—10 mesecev 395—490, 1 leto 680—870 dinarjev komad. 1 kg žive teže 6—8,50, 1 kg mrtve teže 8—11 din. Prodanih je bilo 89 avinj.

Cene kmetijskih pridelkov

V Kranju, dne 9. oktobra t. l.: Prašiči špeharji 9 din, prašiči pršutarji 7 do 8 din za 1 kg žive teže. Mladi puiški 7 do 8 tednov stari 110 do 150 din za glavo. — Goveje meso I. vrste 10 din, II. 9, III. 8 din;evinjina 16 din, slanina suha 24 din,evinjska maet 19 din, čisti med 24 din, neopran volna 26 din, oprana volna 34 din, goveje surove kože 11 din, telečje surove kože 13 din,evinjske surove kože 7 din za 1 kg. — Pšenica 190 din, ječmen 180 din, rž 185 din, oves 160 din, koruza 155 din, fižol 350 do 400, krompir 80 do 100 din, lucerna 75 din, seno 75 din, elama 50 din, pšenična moka 260 do 320, koruzna moka 225 din, ržena moka 280 din, ajdova moka 400 din, koruzni zdrob 250 din za 100 kg. — Drva 95 do 100 din za kub. meter, jajca 1 din za komad, mleko 2,25 din za liter, surovo maslo 28 do 40 din za 1 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Šmarje pri Jelšah 8. oktobra: Voli I. 5—5,70, II. 4—5, III. 2,75; telice I. 4—5, II. 3—4, III. 3; krave I do 4,50, II do 3,50, III. do 2,50; teleta I. 5, II. 4; prašiči špeharji 9—10, pršutarji 7—9 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 12, II. 8—10, III. 6—8,evinjina 14, slanina 14—15,evinjska maet 18; surove kože goveje 10 telečje 12,evinjske 5 din 1 kg. — Pšenica 200, ječmen 170, rž 170, oves 175, koruza 130, fižol 200, krompir 75, seno 60, elama 25, jabolka I 140, II. 100, III. 60; moka pšenična do 300, koruzna 200 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3, finejše sortirano vino 5 do 6 din za liter.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Črnomelj 7. oktobra: Voli I. 5—5,50, II. 4,25—4,50, III. 3,25—3,75; telice I. 4,75—5, II. 4—4,50; krave I. 4—4,50, II. 3,50—4, III. 3; teleta I. 6—6,50, II. 5 do 5,50; prašiči špeharji 8, pršutarji 7 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 10,evinjina 14, slanina 14,evinjska maet 20; surove kože goveje 9, telečje 14—15,evinjske 7 din za 1 kg. — Pšenica 180, ječmen 170, rž 175, oves 150—160, koruza 150, fižol 250—300, krompir 80—90, seno 80—100, elama 25—30, hruške I. 300—350, II. 200—250; moka pšenična 325—350, koruzna 250—300, ajdova 400—450 din za 100 kg. — Drva 55—60 din 1 m³, jajca 0,75 din komad, mleko 2 din liter, surovo maslo 24—26 din kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4, finejše sortirano vino 5—5,50 din 1 litra.

Največja radost za deca in odrasle je danes v **Kino Slogi** zabavna veseloigrata iz pomoranskega življenja **Flim** je posnet v biseru našega divnega Primorja v Duševniku. Sodeluje: Wolf Albach-Reitzy, Elhard Romanowsky in naša kraljevska mornarica.

Mala admiralka

Kino Sloga, tel. 27 80 — Ob 15., 17. 19. in 21. uri — **Kino Sloga**, tel. 27 80

Matineja danes izjemoma že ob 10. uri — Zinčane cene! **Mala admiralka** in kot dopolnilo najbolj dresirani vojski — novi Rutitina, v filmu senzaciji: **V volčjih krempljih**

Nabavite vstupnice v predprodaji!

Naš 3. veliki siadger
Zarah Leander, Hans
Silwe, Marika Rökk

KINO MATICA
T E L E F O N 21-24

SIMFONI ŽIVLJENJA CAJKOVSKI

Življenski roman in ustvarjanje prvega slovanskega genija P. J. Čajkovskega. V filmu se izvajajo kompozicije nesmrtnega ruskega mojstra, tako odlomki iz IV., V. in VI. simfonije, opera »EVGEN ONJIGIN«, klavirski koncert in G-dura. Sodeluje najboljši evropski simfonični orkester in originalna ruska kapela. Noben nemški film do sedaj ni toliko ugaljal. — Ob 10-30, 15., 17. in 19. uri

Dr. Ant. Korošec v Skoplju

Dopis iz Skoplja

Skopljska javnost je nenadni prihod dr. Korošca zelo simpatično sprejela. Kadar je on spregovoril, je vse prisluhnilo in ga odobraval. Politične prilike v Južni Srbiji niso pač rožnate in so politična mnenja tu doli precej deljena, a resnica je, da tu doli še noben politik, ki bi bil toliko časa notranji minister, kot je bil dr. Korošec, ni bil s takim navdušenjem sprejet kakor on prošlo nedeljo. Videlo se je, da se tudi kot notranji minister ni osovražil. To se je videlo zlasti pri velikem večernem banketu v Oficirskem domu. Ko se je on dvignil, je vse prisluhnilo. Kratka je bila njegova izjava, a jedrnata:

»Ne govorim kot separatist in ne kot partizan, ampak kot človek in državljani naše lepe države in kot tak naj napijem naši vojski, katere zastopnik je tu med nami. Težki so časi, vsi delamo, da ostanemo nevtralni, a eno vemo vsi od najsevernejše točke naše države pa do skrajnega juga: Naša je ta zemlja, naša ta lepa država, naš je mladi kralj, naša je dinastija, pa tudi naša vojska je popolnoma naša. Nj živi naša srbsko-hrvatsko-slovenska vojska, ker ona je naša in v njo zaupamo vse!«

Val navdušenja je zavel po dvorani in v

naslednjih dneh smo slišali tukajšnji Slovenci govoriti: »Če ste pa Slovenci taki, kakor je dr. Korošec govoril, bomo pa poslednji kotiček vaše zemlje branili.« — V srbski javnosti je namreč še vedno malo dvoma, da Slovenci nismo iskreni, pač sad znanih prejšnjih denunciacij.

Tudi za Slovence v Skoplju se je dr. Korošec zanimal. Veliko nas je tu doli in četudi nismo posebej organizirani, se poznamo med seboj. Iz postaje se je dr. Korošec po sprejemu takoj odpeljal v Sirotišče sv. Jožefa, ki je škofijska last in ga vodijo č. sestre-ustmiljenke, Slovenke. Tam so ga pristržno pozdravili otroci in tudi peli med sv. mašo, ki jo je dr. Korošec opravil. V župno cerkev Srca Jezusovega ni šel, ker je bila tam istočasno ravno sv. maša za vojake.

Drugo jutro je zopet obiskal slovenske ustmiljenke v Domu sv. Marte, kjer se zbirajo naša slovenska dekleta in je tam opravil sveto mašo. Obeh zavodov se je spomnil tudi z lepim darom. Zanimal se je zlasti tudi za naše tukajšnje dijaštvo in za socialne in verske prilike naših ljudi. Za njegov obisk v Skoplju smo mu tukajšnji Slovenci zelo hvaležni.

O polhih, polharjih in polhovkah

Škrat podi polhe

Žir je obrodil, žlahtni kostonj je obrodil in želod tudi. Po naših gozdovih na Notranjem in Dolenjskem sušiti, polh in verberica se mastita, kolikor se le moreta, oba pa ves čas v strahu pred divjima roparicama, ki znata prav isto, kakor sama, namreč plezati po drevju. To sta kuna zlatica in lisica. Dragocene kože teh roparic nosijo včasih premožne dame okoli vratu. Kdor se boče malo bolj zanimati o lovu na zlatice in lisice, naj bere epise Hinka Dolence, ali pa naj gre vprašat v vas Dane v občini Stari trg pri Ložu, kjer še utegne najti kakšnega starega moža. Ta bo nemara vedel povedati o lovu na kune kje v Leskovi dolini, v Sneprških gozdovih ali na Javorniku. Povedal bo, kako so možje včasih stali decembra meseca s škornji globoko v snegu in s pravo strategijo oblegali najbolj zaželjeno kuno zlatico. Dobrodošla jim je bila seveda tudi kuna belica, ki je imela v času pred svetovno vojno povprečno le vrednost dobre tretjine kože zlatice. Pogosto je zmotil te lovce nezazelen gost; pri-lomastil je namreč iz snežniških gozdov medved, ki je zabundal, zagodrnjal, toda medvedi pod Snežnikom nikoli niso bili nevarni ljudem. Živeli so v gozdu od gozdnih sadežev in sem in tja so oropali kakšno koruzno njivo ob gozdni meji. Še celo domačih živali notranjski medvedi niso napadali. Povesti in poročila iz alpinskih prajev nikakor ne morejo veljati za našega kosmatinca, ki je povečini v naših dolenjskih in notranjskih krajih zaščiten, to se pravi, da ga ne sme lovec meni nič tebi nič ustreliti.

Bolj nevarna je bila včasih druga zver, to je volk. Tam doli iz Gorskega Kotara so se na Dolenjsko in Notranjko priklatlila krdela volkov, ki so pozimi napadala lovce, samotne pešce, voznike, pa tudi živinske staje in hleve.

Vse te romantike dandanes skoraj ni več. Po gozdovih turjaških knezov v kočevskem okraju se eprehaja sem in tja osamljena zaščiten medvedja družina, budni lovci pazijo, da se volkovi ne pri-klatijo več v takem številu iz Bosne čez Liko in Hrvatsko v Slovenijo. Kun zlatice in belice pa je v notranjskih gozdovih vedno manj. Zadnja leta sploh ni bilo čuti o lovih na te kune. Saj že po-menja skoraj senzacijo, če je kakšen lovec ustrelil jazbeca ali dihurja, to se pravi živali, ki so jih stari pravi kunjelovci vedno odklanjali. Dihurja ustreliti, to ni pomenilo nobenega lovskega uspeha, temveč samo odstranitev nevarnega sovražni-ka male divjačine, perutnine in domačih živali. Deloma je vzrok temu pomanjkanju žlahtne div-jačine nova meja, ki gre po sredi notranjskih gozdov, deloma pa tudi to, da gozdove čim dalje bolj sekajo.

Eno pa je še ostalo, tako kakor je bilo že v prastarih časih:

Lov na polhe

Sedaj, sredi oktobra, je najbolj primeren čas za ta lov. Lov na polhe je redno ponoči in zato je združen z nekakšno romantiko, ki jo je popisal že Jurčič. Polh, ta mali glodalec, je hud zaspanec in podnevi ga z lepa ne vidiš. Zgodi se, da drvar poseka bukev, v katere duplini je spal polh, in tedaj se utegne pripetiti, da se polh zbudi in žvigne iz debela. Pa tudi drugo lastnost ima, da prespi vso zimo ter živi njegovo telo od maščobe in zaloge, ki si jo nabere čez poletje in jesen, največ pa meseca oktobra, ko dozore žir, želod in kostonj. Valvasor navaja ljudsko pravilico, da je polh hudičeva žival in da hudič polhe pase ter jih prevaja čez reko. Ko je baže neki brodnik vozil hudiča in njegovo črno živinico čez reko,

mu je hudič dovolil, naj udari z veslom po črni živinici in kar je pobije, je njegova.

V fevdalnih dobah je bil ves lov izključna pravica plemetva. Edina divjačina, ki jo je smel tlačen loviti, je bil ravno polh. Odtod tudi po-degovana lovska strast nekaterih naših kmetov in bajtarjev za lov na polhe.

Polšje kože nima več cene

Največ vredna je na polhu kožica. Včasih, ko je bil polh v modi in so se dame rade postavile s kožuh, sešitimi iz poljših kožic, je kožica ute-gnila doseči tudi ceno 10 din. Letos plačujejo ljub-ljanski krznarji polšje kože po 50 par do 1 din

Prizidek za železničarje na Golniku dograjen

Stavba je dolga 134 m, in bo opremljena s 60 posteljami

Kranj, 14. oktobra.

Tudi med železničarji se je zelo močno razširila tuberkuloza in postala tudi zanje naj-nevarnejša bolezen. Ker se bolni železničarji ne morejo iz lastnih sredstev zdraviti, je začela uprava železničarskega Bolniškega fonda mi-sliti na to, da bi zgradila iz lastnih sredstev sanatorij za svoje bolne člane. Toda to misel je morala opustiti zaradi velikih stroškov, ki so potrebni za drago opremo raznih aparatov, za vzdrževanje takega sanatorija itd. Zato je stopila uprava v zvezo z banko upravo. Skle-nilo se je, da se dogradi zdravilišče na Gol-niku poseben prizidek. Zgraditev in opremo je prevzela uprava fonda sama, banka uprava pa bo prevzela zdraviljenje, prehrano in po-strežbo, skrb nad vzdrževanjem prizidka in pa

in kvežjemu po 2 din. Zelo spreten polhar pa mora biti, kdor ujame v eni noči 50 polhov, če-prav jih nekateri ujamejo tudi po 150. Toda pol-harju ostane meso in mast. Nekateri mamice znajo prav izvrstno pripraviti pečene polhe, in v resnici ni polše meso nič slabše od zajčjega, se-veda ga je treba »pacati« kakor začjega. Okus poljšega mesa ima še celo nekaj prijeten priokus, ki spominja na česlovino. Nekateri tudi polhe cvro, da celo kuhajo jih ponekod, toda kuhan polh za navaden želodec ni užiten.

Polšja mast — zdravilo

Mast pa uporabljajo polharji v druge name-ne. Za zabelo prva gotovo ne. Iz polšje masti de-lajo namreč razne maže, ali pa jo kar čisto scvrto prodajo za zdravilo. In resnično ni razloga, zakaj ne bi kmetesko ljudstvo pri raznih ranah in iz-puščajih, oteklinah ter masazah ne uporabljalo cenejše polšje masti namesto dražjega vazelina, saj tolašča je tolašča.

Polhovka

Slovensko narodno pokrivalo je polhovka. Ne-kateri možje prav dobro zaslužijo s polhovkami. Za skromen denar, za nekaj kovačev moreš do-biti v Ljubljani od dolenjskega očanca prav lepo polhovko. Žal pa možki ne nosijo več toliko pol-hovk, ki je tako pripravno in pozimi zelo toplo pokrivalo. Pred vojno so zavedni Slovenci radi nosili polhovke brez razlike stanu. Celjski Slo-venci so nekoč pred vojno vsi korporativno pričeli nositi polhovke. Toda celjski Nemci so se pošalili z njimi in so kupili vsem celjskim pometačem polhovke. Seveda so s slovenskih glav nato pol-hovke takoj izginile.

Naši visokošolci, ki so študirali na Dunaju ali Pragi, so strmečim nemškim in češkim tovarišem pripovedovali, da so njihove polhovke iz kože opic, ki skačejo po slovenskih gozdovih. Nepoučeni so jim to verjeli.

Prezidanci, ki so že na hrvaški strani, pa so bolj slabi lovci na polhe, če se sploh zanje za-nimajo; so ponavadi zmerjali ljudi iz Starega trga in iz Loža: »Če žir obrodi, ponj greste, če polhi obrode, ponje greste, prokleti Kranjci, vse po-žerete!«

Kako smo lovili polhe

Predlanskim se nas je manjša četica Ljub-ljančanov odpravila v gozdove med Vrhniko in Logatec. Bili smo skoraj sami časniki, z nami pa je bil tudi pokojni pesnik Petruška. Povabil nas je tudi že pokojni vrhniški posestnik Jelovšek. Sredi gozda stoji Jelovškova lovska kočica in od tam smo se podali pozno zvečer na poljši lov. Domačini so imeli s seboj pasti in sklope. Vsak poljši lovec namreč to razlikuje. Pasti so za dup-line v vnožju starih dreves, kjer se zbirajo cele družine polhov, sklopi pa so male pasti, ki jih lovec dvigne s tudi do štiri metre dolgimi pre-kljami visoko na vejo drevesa, kjer misli, da se skriva polh. Ko je bilo razpostavljenih kakšnih deset pasti in okoli trideset sklopov, smo morali ubogati vodjo vse gozdne ekspedicije, naložiti na rame vsak nekaj debelih polen in jih odnesti h kraju, kjer smo zakurili velik ogenj. Od časa do časa je kdo stopil k pastem in sklopom in po-gledal, če se je kaj ujelo. Polh, ki ga privabi di-seče olje ali pa pol gnila hruska-drobica v stolp, je takoj mrtev. Batec pasti ga namreč tako udari po zatilju, da mu zdrobi vtelnice. Polh obvisi s košatim repkom navzdol. Nezmotljivo oko polharja takoj ve, ali sta past, oziroma sklop urabila kakš-nega gozdnega debeljuška. Polhar sname sklop ali past, pobere polha, ga dene v vrečo in sklop zo-pet nastavi. To počenja tudi po petkrat in še več-krat v eni noči. Ko enkrat obhodi svoj »rajon«, se vrne k ognju, tam iztrese svoj plen in pripo-veduje ter se porazgovori s svojimi tovariši, kak-šen je letos lov, kako so debeli in kakšno dlako imajo polhi, ter v katerem koncu gozda jih je letos največ. Ti polharji natančno vedo, v katerem drevesu je največ duplin, kam polhi najraje zaha-jajo in kje se jih največ ujame. Veak polhar pa svoje skrivnosti hrani zase in jih ne zaupa tova-rišu, čeprav se še tako prijateljsko pogovarjata pri ognju!

Letos je žir, ki je najbolj mastna in najbolj izdatna hrana za polhe, slabo obrodil. Zato pa je

NARAVNO

RADIO r. z. o. o., Ljubljana, Miklošičeva 6
RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13
ANTON BREMEC, Celje, Miklošičeva c. 2
L. LUŠICKY, Maribor, Koroška c. 11

Prodaja tudi na obroke.

tudi polhov letos manj kakor prejšnja leta. Dovolj pa jih je še vedno toliko, da se more sleherni, ki ima priliko te dni, sredi oktobra, prepričati o ro-mantiki in lepoti lova na polhe, ter lepih, čudež-nih noči sredi naših gozdov.

Visoko odlikovanje župnika Andreja Furlana

Sv. Križ pri Trstu, 13. okt.

Pri nas župni-kuje z apostolsko go-rečnostjo že 33 let g. konz. svetnik msgr. Andrej Furlan. Kot zvesti pastir ni v teh dolgih letih nikdar zapustil izročene mu črede, niti v nevarnih vojni letih, ko je bil Sv. Križ deloma eva-kuiran. V letu 1908 je s pokojnim dr. J. E. Krekom ustanovil hranilnico in posojil-nico, ki je uspešno delovala v korist na-

šega malega kmeta in delavca vse do povojnih let, ko so jo novo nastale razmere pahnile v likvida-cijo. Tudi na krščansko socialnem polju se je udeleževal s pok. kaplanom Cokom v Trstu. Je mož klenega značaja in je kot tak moral v po-vojnih letih okusiti marsikako neprijetnost, toda od svoje jasno začrtane poti ni odnehal, zlasti ka-dar je šlo za verska načela.

Zmeraj vnet za širjenje božjega kraljestva na zemlji, je prirejal v svoji župniji veličastne ver-ske manifestacije, ki so ostale nepozabne ne samo nam, ampak daleč naokrog, zlasti ona ob 1900 let-nici odrešenja (l. 1933). Zato ni čuda, da je spo-štovan in visoko cenjen ne samo od svojih ver-nikov, ampak tudi od svojih predstojnikov. Za vse njegove zasluge ga je sv. oče pred kratkim imenoval za svojega tajnega komornika. Dobre-mu našemu gosp. župniku, ki v svoji skromnosti ni pričakoval takega visokega odlikovanja, iskre-no čestitamo in prosimo Vsemogočnega, da ga nam ohrani še mnogo let v zdravju in s tisto za-dovoljnostjo v sreči, ki naj mu sladi pot do naj-višjega cilja.

Izseljenci iz Francije se vračajo

Zadnja številka »Novine« objavlja poročilo družbe sv. Rafaela v Crensovcih o vrnitvi na-ših izseljencev iz Francije. V njem svetuje ti-stim izseljencem, ki so še v Franciji, naj se čimprej vrnejo domov, ker je pač negotovo, koliko časa bo trajala vojna. Zdaj je vrnitev vsakemu še omogočena, ne ve se pa, kako bo v bodoče. Če izseljencem še ni potekla po-godba, bodo pač izgubili 10 odstotkov plače, toda naše poslanstvo dela na to, da jim bo vrnjenih tudi teh 10 odstotkov. Mnogi izseljen-ci so pustili v Franciji vse svoje stvari pri go-spodarju in so veseli, da so se mogli vrniti do-mov. Iz Francije se je vrnil tudi izseljenski duhovnik g. Camplin, ker ne more več v redu opravljati svoje službe. Zaradi pomanjkanja prometnih sredstev ni mogel držati sestankov in shodov, zato je bil odpovedan tudi sesta-nek na Gravellu, ki bi moral biti to nedeljo in na katerega bi moral priti tudi kardinal Ver-dier. G. Camplin je sporočil kardinalu, da se-sedanek odpade in mu obenem poklonil lepo iz-delan album s slikami Jugoslavije. Tudi Slo-venska Krajina je v njem zastopana. Kardinal Verdier se je ljubeznivo zahvalil za pozornost in izrekel svoje obžalovanje, da ne bo mogel priti med naše izseljence. Izrazil je še svoje priznanje pobožnemu slovenskemu narodu in njegovi lepi domovini.

Brodne novice

Koledar

Nedelja, 15. oktobra: 20. pobinkošna nedelja; Zegnanjska nedelja. Terezija, devica; Avrelja, d. Ponedeljek, 16. oktobra: Gal, opat; Gerard M.; Florentin, škof. Turek, 17. oktobra: Margareta Marija Alakok, devica; Hedviga.

Osebnosti

Na arhitekturnem oddelku — šola g. prof. Vurnika — tehniške fakultete v Ljubljani, je bil diplomiran inž. arh. Stane Lovšec, sin ravnatelja penzionata Učiteljskega doma v Mariboru. Poročila sta se v dekanijski cerkvi v Stari Loki g. Peter Grašič, ekonom državne bolnišnice v Kovinu, doma iz Strahinja pri Kranju, in gđ. Marica Sink, edinka posestnika in trgovca iz Stare Loke, odlična delavka v vseh prosvetnih in dobrodelnih odsekih. Za priči sta bila g. Franc Grašič iz Strahinja in g. Stevo Sink, notar iz Skofje Loke. Veliko božjega blagoslova želimo in iskreno čestitamo!

Poročila se danes v Skofji Loki g. Franc Zupančič, drž. mojster v Bohinjski Beli, in gđ. Ančka Peternelj iz Skofje Loke. Priče bosta poveljnik I. planinskega polka g. polkovnik Mihajlo Markulj in nevestin brat Joško Peternelj, mizarski mojster v Skofji Loki. Obilo sreče in božjega blagoslova!

Novi ravnatelj na gluhojemni v Ljubljani

Dne 30. septembra 1939 je bilo na zavodu za gluhojeme izredno poslovalno slavlje. Ta dan se je poslovil od zavoda dolgoletni ravnatelj g. Fran Grm, ki je s svojimi velikimi zmoglostmi povzdignil zavod do ugledne višine. V dolgi vrsti let je vzgojil ter izobrazil celo vrsto izbornih strokovnih učiteljev za gluhojeme. Zavod za gluhojeme potrebuje za vodstvo velikodušnih, požrtvovalnih in zmogljivih mož. Ko je n. pr. v l. 1770. otvoril v Parizu energični Abbé de l'Épée zavod za gluhojeme, je kot prvi ravnatelj in socialni pedagog v skrbi za gluhojeme zaslovel tako močno, da je vprašanje, kdo je v Franciji najslavnejši mož, šledil tale značilen odgovor: »Naravoslovje imenuje ime Buffon, znanost ime d'Alambert, bistroumnost se poteguje za Volterja, genialnost in človekoljubje pa glasno proslavlja ime Abbé de l'Épée. On je slavnejši mož v Franciji. Pa je res kar nujno, da zavzame odgovorno mesto ravnatelja na zavodu za gluhojeme mož, ki se zaveda dalekosežnosti in odgovornosti težkega dela. Ravnatelj zavoda mora biti »maitre imperieux«, mora biti velikodušen in genijalen kot je bil Abbé de l'Épée in še nešteti drugi, ki so se žrtvovali delu za gluhojeme. In tak je bil g. Grm. Pri odhodu v pokoj naj ga blaži zavest, da je izvršil na zavodu »opus aere perennius«... Duh velikih mož živi v vzornih naslednikih in zato je pozdravljati imenovanje novega ravnatelja na zavodu. Najvišja drž. šolska oblast je izbrala za to važno mesto strokovn. učitelja g. Mirka Dermela, ki deluje na zavodu že dolgih 19 let. V zadnjih dveh letih, ko je opravljal dolžnosti ravnatelja, je pokazal velike uspehe z ozirom na notranjo in zunanjo ureditev zavoda in si je pridobil naklonenost učitelstva ter vsega zavodnega uslužbenstva; z očetovskim nastopom si je pa osvojil tudi srca malih gluhojemcev ter njih staršev. Skromnost, ki je znamenje plemenitega duha, krasi v veliki meri novega g. ravnatelja. Tudi na novem ravnateljskem mestu naj ga spremlja v zvezi z ljubeznjivo uslužnostjo ter preudarno odločnostjo, ko gre za prospek zavoda. Dobrotni Bog naj novega g. ravnatelja milostno blagoslovja!

Kaj pravite?

Kaj pravite?

Dijaški list »Mi mladi bori« piše: »Do 1. septembra 1939. so vsi komunisti, filokomunisti in marksisti proglasili za največjo svetovno nevarnost fašizem in narodni socializem. Ne govorimo o tem, koliko je bilo to iskreno od strani vrhovnih voditeljev. To pa vemo, da so jim vsi podrejeni voditelji in vsi navadni »verniki« rdeče internacionale morali vse to terjati in da so zato narodni socializem in fašizem iskreno sovražili. Mimo grede jim je to sovražstvo prav prišlo tudi zato, da so si pridobili simpatije raznih svobodoljubnih ljudi, ki po prepričanju niso bili komunisti, pač pa so iskreno proti fašizmu. Toda koncem koncev, sovražstvo do narodnega socializma je bilo iskreno. Med te ljudi, ki so iskreno mislili s svojo borbo proti narodnemu socializmu, dani so jo na premožne načine zlorabljali, bi šteli tudi nekatere naše levitarske akademike.

Poslušali smo njihove ogorčene govore ob zasedbi Avstrije, slišali antifasistične proteste v času češkoslovaške krize in jih gledali, s kakšno požarnostjo so na nekem akademskem mitingu brali zadnji Chamberlainov govor.

Kako bodo sedaj spravili novi položaj v sklad s svojim prejšnjim prepričanjem?

Ce hočejo ostati dosledno na svojem dosedanjem stališču, pa morajo začeti z najostrejšo gonjo proti Moskvi in tretji internacionali. Kominterni neusmiljeno napada Chamberlaina, katerega so do nedavnega naši levitarji pobožno častili kot vrhovnega pokrovitelja demokracije — po prejšnjih navodilih iste kominterne.

Kominterni zdaj nevarno rovari v Franciji in s tem krepi Hitlerjev položaj. Zato bi bila za te levitarske elemente edina dosledna poteza, da listu svoje sovražstvo, ki so ga prej gojili do narodnega socializma, obrnejo sedaj na njegove nove zaveznike in podpornike, na boljševizem, kominterni in Sovjetsko zvezo.

Slovo zaslužnega župnika

Kretnice, 13. oktobra. Zasavec smo čudni ljudje. Svoja čustva skrivamo in priti mora res velik dogodek, močan pretresljaj, da jih pokažemo tudi na zunanji. To se je zgodilo ob slovesu g. župnika Janca Dolinarja, ki je 34 let vodil našo župnijo. Tako smo se ga navadili, da si Kresnice brez njega skoraj misliti ne moremo. Toda postavljeni smo bili pred dovršeno dejstvo in pa bridko nas je zadelo: Naš stari gospod je stopil v zaslužni pokoj. Kako nam je vsem pri srcu, se je najbolj pokazalo na večer pred njegovim odhodom. Mnogo se nas je zbralo pred šolo in skupno smo odšli proti župnišču. Gasilci so nam svetili z baklami in tudi dobro nebo je s kristalnočistega svoda sipalo na nas srebrne lunine žarke. Najprej je pevski zbor zapel dve podoknici in pevovodja g. Alojzij Stare se je v imenu pevskega zbora poslovil od gospoda župnika. Za njim se je poslovila Marijina družba, najprej dekliška, nato ženska. Naše Prosvetno društvo pa se je od svojega duhovnega voditelja poslovilo z lepo zborna recitacijo. Tudi gasilci so izkazali globoko vdanost svojemu duhovnemu očetu in mu v znak hvaležnosti izročili lepo diplomu. Občinski odbor pa je g. župniku poklonil diplomu častnega občana. Ves ginjen se je dobri starček zahvaljeval za iskreno slovo. Ni verjel, da ga tako ljubimo, da nam je tako prarastel k srcu. Toda rekel je: »Saj ne grem daleč, moj duh se bo čisto povrnil k vam. Kadar pa boste začeli zvon, ki bo oznanjal mojo smrt, se z molitvijo spomnite name! Marsikatero oko se je orosilo. Drugi dan v nedeljo je g. župnika spremljala cela procesija ljudi od kolodvor. Kdor je videl te žalostne obraze, tako polne vdanosti do svojega duhovnega očeta, se je moral prepričati, da smo kresniški farani dobri otroci svete Cerkve.

Dopisna trgovska šola v Ljubljani, kongresni trg 2

vpisuje v svojo Dvoletno trgovsko šolo, tečaje in predmete — knjigovodstvo, računstvo, slovenščina, nemščina, francoščina, korespondenca v raznih jezikih, stenografija itd. Vpis priporočamo zlasti onim, ki so že v službah in se žele izpopolniti ter onim, ki ne morejo obiskovati rednih trgovskih šol. Pouk je individualen in se vrši z dopisovanjem. Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo brezplačno.

Razpis književne nagrade Mladinske Matice. Mladinska matica razpisuje za svoje redne publikacije nagrado v višini 3000 din za mladinsko povest, ki bi bila primerna za otroke od 10. do 14. leta. Snov je lahko poljubna, mora biti pa delo umetnina z zdravim jedrom. Obseg povesti naj ne presega 6 tiskovnih pol male osmerke, t. j. 96 strani formata rednih izdaj Mladinske matice. Za nagrado pridejo v poštev samo izvirna, še ne objavljena dela. Nagradeno delo prejme tudi običajni honorar. Rokopisi naj se pošljejo po pošti v dveh tipkanih izvodih, in sicer popolnoma anonimno. Tudi posebne kuverte z imenom in naslovom ni treba predložiti. Šele ob izidu tekmovanja, ki je objavljen v »Učiteljskem tovarišču« in v dnevnem časopisu, se bodo javili avtorji z imeni in naslovi. Rokopisi onih avtorjev, ki bi izdali na kateri koli način svoja imena članom literarnega odseka ali odbornikom Mladinske matice, se s tem že sami izločijo iz konkurence. Rok za vlaganje rokopiesov poteka 1. novembra 1940. leta. Rokopisi naj se pošiljajo tajništvu Mladinske matice v Ljubljani, Franciškaška ulica 6.

Izšla je Družinska pratika za leto 1940

in bo v naslednjih dneh na razpolago v vseh knjigarnah in zadevnih trgovinah dravske banovine. — Oddaja jo na debelo in razpošilja

Knjigovoznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani.

Preprodajalci velik popust!

— Grobovic, igra v treh dejanjih, je kar najbolj primerna za uprizoritev v spomin našim najmlajšim. Društvo, ki naroči 5 izvodov po 20 din, je tri leta taniemje prosto. Naroča se pri samozaložbi Janez Jalen, Ljubljana, Viš. Pod istim pogojem je ravnatelj na razpolago tudi norčava burka »Lesena peč«.

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine prinaša v svoji 82. številki naslednje: »Občni rudarsko-policijski predpis«. »Uredbo o spremembi uredbe o občinskih hranilnicah«. »Avtentično tolmačenje odst. 2. čl. 11. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov«.

— Društvo »Dom slepih« v Ljubljani se uradno banske uprave najlepše zahvaljuje za darilo 150 din v počastitev spomina gđ. Gabrijele Sink.

Javna zahvala

Dovoljujem si tem potom izreči najpriščnejšo zahvalo dir. mursko-soboške bolnice dr. Alojziju Vrbnjaku, ki mi je rešil življenje iz obupnega stanja, ter ga vsakomur toplo priporočam.

Ilešič Franc, Sratovec, p. Slatina Radenci.

— Specialist - balneolog dr. L. TRAUNER ordinira za revmatična obolenja v ZAGREB, Jelačićev trg (Dolac) 1-2-4.

— Velik vlom v Toplicah. Pretekli teden je bilo ponoči vlomljeno v trgovino Jožeta Kapša v Toplicah pri Novem mestu. Na delu sta bila dva vlomilca in sta odnesla 10 krunovon usnja za podplate, 12 kosov črnega boksia in še nekaj drugih kož in usnja. Obkleka sta se tudi za zimo in odnesla kar 36 kosov moških in ženskih triko spodnjih hlač, tako da znaša skupna vrednost ukradenega blaga nad 7000 din.

— Obsojena požigalka. Pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti je bila obsojena Franciška Nemec iz Safarsčaka zaradi dveh požigov na 3 let robije. V Safarsčaku je zažgala stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje posestnice Helene Mikulek. V kritičnem času sta bila v hiši zaklenjena dva nedolletna otroka, ki pa so ju rešili, da se nista v dimu zažigala. Pogorelo je ostreje obeh poslopij. Dan pozneje je zopet zažgala hišo in gospodarsko poslopje posestnice Katarine Musič. Tudi v tem primeru je spravila v nevarnost življenje dveh otrok, ki sta se nahajala vstanovanjskih prostorih.

— Prijavite se do torka popoldne za izlet na Dunaj v obeh biljetarnicah Putnika.

Čevlji

športni, jesenski, nepremočljivi ter močni, fantovski in visoki otroški, vse vrste modernih damskih čevljev se dobe najugodnejše pri

Triumf - Miklošičeva c. 12

— Kaj čakate? Ali hočete zopet naročiti cenic šele potem, ko bo istega zmanjkalo. Pišite še danes trgovski hiši Stermečki, Celje, po novi ceni in vzorcu.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

— Potrdilo je ponaredil. Ivan Cug, poljedelec v Selu v Prekmurju, je dobil potrdilo od uradnika zavarovalne družbe »Croatia«, da je plačal znesek 300 din. Pred številko 300 je potem pripisal še 1 in je predložil okrajnemu sodišču v Murski Soboti v dokaz, da je izplačal zavarovalnici »Croatia« 1300 din. Pred okr. sodiščem v Murski Soboti je bil obsojen na tri mesece strogega zapora, pogojno za 3 leta.

— Pedikura je modernemu človeku neobhodno potrebna — toda, da je uspešna, morate rabiti tudi SANOPED. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Pravijo, da ni baš varno iti domov obsoje. To je izkusil že marsikdo, ko se je ponoči vračal po samotnih potih domov. Posestnik Nikolaj Zitek iz Kroga pri Murski Soboti, star 44 let, je ob taki priliki padel v družbo razhujenih fantov, ki so ga pošteno pretepili in mu prizadeli s palicami take poškodbe, da se ga morali odpeljati v bolnišnico. Tja se je zatepel tudi 64-letni gostilničar Aleksander Žrinski iz Močanec, ki ga je tudi ponoči zadela neljuba nezgoda. V temi je padel v jarek in se hudo poškodoval na nogi.

ZUNDAPP GL. ZASTOPSTVO O. ŽUŽEK KVALITETNI LJUBLJANA MOTOCIKLI TAVČARJEVA 11

Vsak model dobite takoj!

— Pešca je podrl. Hlapec Jožef Štirce iz Zepovec je peljal s senom naložen voz po banovalski cesti in pri tem podrl pešca Avgusta Skofica, ki je šel po desni strani ceste v isto smer. Kolo je šlo Skoficu čez levo nogo in mu je trajno skazilo. Hlapec je bil zaradi malomarne nepazljivosti obsojen pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti na 40 dni zapora in 1000 din odškodnine ponesrečencu.

Stražišče pri Kranju

88 letnico je obhajala najstarejša mamica v Strazišču, Marija Tepina, po domače Pupčeva mati. Rodila se je 13. okt. 1851. l. v Strazišču kot hčerka revnega sitarskega delavca. Z 29. letom se je poročila s sitarskim delavcem Francetom Tepina. Sitarska obrt je bila tudi glavno pridobitno delo, ki ga je opravljal vse življenje. Njen zakon je bil blagoslovljen s petimi otroci, od katerih pa sta dva umrla v nežni mladosti. Po nekaj letih zakonske sreče ji je umrl mož in tako je prešla nanjo vsa skrb preskrbeti tri majhne otročiče. Z materinsko ljubeznijo se je zavzela zanje in vse tri dobro spravila do kruha. Sin France je zdaj že upokojen orožniški narednik, hči Ivana je poročena, hči Tona pa je služkinja. Sin France se je na njeno veliko veselje vrnil domov iz Bosne, kjer je opravljal orožniško službo, in zdaj pri njej uživa pokoj ter ji pomaga na stare dni.

Naša mamica se dobro spominja važnejših dogodkov v svojem življenju, posebno velikega požara, ki je upelnil skoro vso vas. Pravi, da jim je takrat vse pogorelo, še njena sestra Jera bi bila zgorela, če je ne bi rešil neki orožnik. Pri fari sv. Marjana pomeži še šest župnikov. Stanovanje pa je menjala devetkrat. Letos je ravno 50 let, odkar je vdova. Kljub visoki starosti pa še večkrat gre v šmartinsko cerkev, čeprav ji je vid popolnoma opešal. Njene sestre, čeprav mlajše, so že vse pomrle, istotako brat, ki je bil župnik pri bivši avstroogrski vojni mornarici.

Jubilantka se zdaj pri svojem sinu dobro počuti. Vesela je vsakega, ki jo obišče, posebno zdaj na starost. Ob visokem življenjskem jubileju se čestitkam njenih domačih pridružujemo vsi, ki jo poznamo in ji želimo, da jo ohrani Bog do skrajnih mej človeškega življenja.

Ljubljana, 15. oktobra

Gledališče

Drama: Nedelja, 15. okt. ob 15: »Upnik«, na plani. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Kozarec vode«. Izven. Znižane cene. — Ponedeljek, 16. oktobra: »Kacjanar«. Red A. — Turek, 17. okt. Zaprt. — Sreda, 18. okt.: »Hudičev učenec«. Red B.

Opera: Nedelja, 15. okt. ob 15: »Kjer škrlanček žvrgoli«. Izven. — Ponedeljek, 16. oktobra: Plesni večer Maksa Kurbosa in Irene Litvinove. — Turek, 17. oktobra: »Glumač Matere božje«. Red B. — Sreda, 18. okt.: »Sabska kraljica«. Red Sreda.

Radio Ljubljana

Nedelja, 15. oktobra: 8 Duet kitar (gg. M. Antunović, A. Novak) — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz francišanske cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga) — 10 E. Grieg: Sonata v G-duru op. 13 (plošče) — 10.30 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 12 Kvarter sester Stritarjevih, na harmoniki spremlja g. Stanko Avgust — 13 Napovedi, objave — 13.20 Operni trio (gg. S. Marini, L. Comelli, dr. D. Svara), vmes plošče — 17 Kmetijska ura: Obnova vinogradov (g. Vladimir Kuret) — 17.30 Domači zvoki (Radijski orkester) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: O senjskih uskokih (D. Hugoba, Zagreb) — 19.40 Objave — 20 Mirko Ljubich: Revni sodrodniki, zabavna zgodba v 4 slikah. Izvajajo člani rad. igr. druž. — 20.30 Fantje na vasi — 21.15 Klavirski koncert g. dr. Danila Svara — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Ponedeljek, 16. oktobra: 7 Jutranji pozdrav (plošče) — 7.15 Napovedi, poročila — 7.30 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Za dobro voljo (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Iz slovenskih oper (plošče) — 14 Poročila, napovedi — 18 Zdravstvo (higijena) mladostne dobe. Telesne podlage in posledice (g. dr. A. Breclj) — 18.20 Poskočnice (plošče) — 18.40 Najstarejši slovenski spomeniki na Goriškem: Od Stivanskega evangelijskega do Črnjehovskih volil (g. dr. Joža Lovrenčič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Razvoj slovenskega športa v zadnjih 10 letih (C. Soukal, Ljubljana) — 19.40 Objave — 19.50 Zanimivosti — 20 Napevi Haydnovega oratorija »Stvarjenje« in Schubert: Nedovršena simfonija. Sodelujejo: gđ. Milica Polajnar, gg. Gošta Alajž in Orel Anton ter Radijski orkester. Dirigent: D. M. Sijanec — 21.30 Plesna glasba — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Ruski sekstet

Drugi programi

Nedelja, 15. oktobra: Belgrad: 20 Kalman: Odlomki iz opere »Knežinja Cardaša« — Zagreb: 20 Klavirski koncert — 21 Zabavni konc. — 22.20 Plesna glasba — Ankara: 20.25 Jazz — Bratislava: 19.30 Slov. plesne pesmi — 21.25 Pevski koncert — Böhmen: 20.20 Večerni koncert — Budimpešta: 20.35 Zvočna igra — 21.15 Koncert na violončelu — Bukarešta: 20.25 Romunske pesmi in plesi — 22.15 Lahka glasba — Sofija: 20 Instrumentalni koncert — 20.30 Operetna glasba — 21.20 Koncert lahke glasbe — Sottens: 21.05 Orkestralni koncert — Oslo: 20.55 Komorna glasba — Rim-Bari: 21.00 »Fedora« Opera — Trst-Milan: Koncert orkestra — 22.30 Plesna glasba — Florencia: 21 Pisan koncert — 21.30 Izbrana glasba.

Ponedeljek, 16. okt.: Belgrad: 20.40 Koncert na flavti — 21 Pesmi — 21.40 R. Strauss: Sonata v F-duru za čelo in klavir — Zagreb: 21.30 Lahka glasba — Bratislava: 20 Zabavni koncert RO — 20.40 Zvočna igra — Sofija: 20 Simfonični koncert — 20.20 Lahka glasba — Ankara: 20.35 Jazz — Beromünster: 19 Harmonika — 20.05 Dekliški zbor poje domače in vojaške pesmi — Budimpešta: 20.10 Koncert opernega orkestra — 22 Ciganski orkester — Hürby: 20.45 Koncert Mozartovih skladb — Sottens: 20 Pisan spored — Rim-Bari: 21.40 Pisan koncert — 22.20 Koncert godbe (Pihala) — Trst-Milan: 21 Koncert italijanske glasbe — 22.45 Pisan glasba — Florencia: 21.30 Izbrana glasba.

Prireditve in zabave

Prosvetno društvo Ljubljana-mesto. Danes priredi naša prosveta ljudsko igro s petjem v petih dejanjih po romanu Jos. Jurčiča »Domenc«. Dramatiziral dr. Ivo Česnik. Med odmorji igra društveni orkester. Pričetek točno ob 8 zvečer. Vse najljubneje vabi odbor.

Predavanja

Zenski odsek šempeterske prosvete priredi v ponedeljek 16. t. m. ob 20 v društveni dvorani narodnoobrambni večer s predavanjem g. prof. Terčelja, v deklaracijami in petjem. — Vabljenje vse članice in člani Prosvete.

Salezijanska prosveta na Kodeljevem priredi v torek 17. t. m. ob 20 v dvorani Mladinskega doma, II. del predavanja »O zračnih napadih« (obramba). Glede na važnost predavanja vabimo k obilni udeležbi.

Kino

Kino Vič predvaja danes ob 4, 6 in 8 zanimiv film »Begunec iz Alkazarja«. Za dodatek dva tednika.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne v nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selemburgova 7. V ponedeljek: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Poznano osebo, ki ji je v četrtek zvečer na Marjinem trgu neki gospod oddal v telef. celici najdeno denarnico in ki jo je pomotoma vzela kot svojo, poziva lastnik, naj jo vrne na Sv. Petra cesti 91-1.

Zatekel se je rjav pes; dobi se na Karlovski cesti 17.

Zapestna ura se je našla v petek, 13. t. m. v kinu Union. Prevzame se jo lahko v pisarni kinematografa.

Oseba z Dunajske ceste, ki je 12. t. m. v trgovini Ažman, Pogačarjev trg, pogrešila denarnico, naj se zglašit istotam.

Jegličev akademski dom

bo spomenik slovenskemu vladiki. Vsi zavedni Slovenci darujte v ta namen!

Št.		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Točke
1.	Vidmar Ciril	■	1	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	1	1	1	1	$\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{2}$
2.	Puc	0	■	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	1	$\frac{1}{2}$	1	1	1	$7\frac{1}{2}$
3.	Furlani	0	1	■	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	1	0	1	1	1	6
4.	Šiška	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	■	0	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	0	6
5.	Požar	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	■	1	0	0	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$
6.	Sikošek	0	0	1	0	0	■	$\frac{1}{2}$	1	0	1	1	1	$5\frac{1}{2}$
7.	Preinfalk	0	0	1	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	■	0	1	0	0	$\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$
8.	Šorli	0	0	0	$\frac{1}{2}$	1	0	1	■	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	1	$4\frac{1}{2}$
9.	Gerzinič	0	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$	■	0	0	$\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$
10.	Iskra	0	0	0	0	0	0	1	1	1	■	1	$\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$
11.	Marek	0	0	0	0	1	0	1	$\frac{1}{2}$	1	0	■	1	$4\frac{1}{2}$
12.	Hren	$\frac{1}{2}$	0	0	1	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	■	$3\frac{1}{2}$

Zapisnik sestavljen iz raznih nepravilnos-
poslovanja Združenja, ki je obsegal tri stran-
je bil poslan na kr. bansko upravo v kon-
rešitev. Ker pa je želela kr. banska uprava o
TOI še neke podrobnosti in razlago iz zapi-
nika, so zapisnik zopet vrnili na zbornico,
čemer je bila dana možnost, da se je akt da-
časa zadrževal in bi se morda tudi pozabil, o-
nismo vložili ponovno pritožbo in sicer nep-
sredno na kr. bansko upravo, kateri je sled-
dekreto z dne 7. oktobra t. l., s katerim se ra-
rešuje dosedanj predsednik Hugon Hibšer
celokupna uprava svoje dolžnosti. Kot vzro-
tega koraka, se navaja primanjkljaj v znesk-
1400 din in nezmožnost vodstva uprave. Na
mesto nje pa se postavlja komisar Lojze H-
tevar, ki ima dolžnost voditi posle do iz-
litve novega odbora. Z dekretom, poslanim i-
Delavsko zbornico in potom nje na ZD je na
kr. banska uprava, dne 11. oktobra t. l., d-
končno razsodila pritožbo fotografskih pomo-
nikov in odredila, da se od sedaj naprej ne
pobirala nikakršna druga dajatev od kandid-
tov. Pravi dosledno, da »kr. banska uprava
more soglašati s predlogom, naj bi kandidate
vračali članom izpitnih komisij stroške za po-
moč pomočnikov, uporabo aparatov itd., kak-
tudi ne pavšalno zaračunavanje materiala. Na
podlagi tega odloka bodo prešli kandidati i-
mojstrski izpit povrnjene zneske po 150 di-
ki so jih morali plačati na račun stroškov pra-
tičnega dela izpita.

Najcenejše in
kvalitativno najboljše
hrastove in bukove

PARKETE

stole, vrtno in
pisarniško pohištvo
Vam najceneje nudi

REMEC-CO
DUPLICA PRI KAMNIKU
Ljubljana, Kersnikova 7 (poleg Slatiča)

Najnovejša poročila

Roosevelt - Kalininu

Posredoval je za mir na Baltiku

Washington, 14. okt. AA. Havas: Rooseveltova poslanica predsedniku vrhovnega sovjetskega sveta Kalininu, v kateri Roosevelt priporoča umirjenost pri pogajanjih s Finsko, je popolnoma v skladu s tradicijami Združenih držav, ki so v številnih enakih primerih vložile ves svoj moralni ugled in vpliv, da se prepreči spopad. Zadnji Rooseveltov korak je javno mnenje sprejelo z zadovoljnostjo iz sledečih razlogov:

1. Zaradi popularnosti Finske in ker uživa ta zemlja splošno spoštovanje.

2. Zaradi tega, ker je posredna grožnja skandinavskim državam povzročila globok vtis, kajti vsako nasilno dejanje proti Finski bi bilo neposredno naprteno tudi proti skandinavskim državam.

Ker se Amerika kot nevtralna država čuti solidarno z drugimi nevtralnimi državami, bi se zdelo, da je ogrožena nevtralnost ameriških

držav, ako bi sovjetska akcija imela za posledico ogrožanje varnosti in nevtralnosti skandinavskih držav. V diplomatičnih krogih v Washingtonu smatrajo, da bo baltičsko vprašanje močno vplivalo tudi na debato, ki se vodi v senatu o reviziji zakona o nevtralnosti. Rooseveltovo stališče bo s tem samo podkrepljeno.

Roosevelt

ne bo kandidiral

New York, 14. oktobra. AA. Stefani. List »New York Times« prinaša vest, da je Roosevelt odklonil, da bi tudi v tretje postavil svojo kandidaturo.

Italija in Egipt umaknila čete z meje

London, 14. okt. s. Egiptsko časopisje poroča, da so Italijani umaknili svoje čete z egiptske meje, nakar se je tudi egiptska voj-

Znižana voznina

Belgrad, 14. okt. AA. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično voznino na drž. železnicah dravske, drinske, donavske, vardarske in savske banovine za delegate zadrug, ki se bodo udeleževali redne glav. skupščine osrednje zveze sladkovodnih ribiških zadrug in organizacij v Novem Sadu 29. oktobra. Ugodnost velja za odhod od 28. do 29. oktobra in za vrnitev od 29. okt. do 1. novembra.

Cvetkovič odprl novo cesto v Sandžaku

Prijepolje, 14. okt. AA. O priliki otvoritve državne ceste Prijepolje-Belo polje je imel predsednik vlade Dragiša Cvetkovič sledeči govor: Bratje in prijatelji! Smatram za prijetno dolžnost, da osebno prisostvujem svečanostim pri otvoritvi te vaše nove ceste. Vsi kraji, ki jim bo to vlada s pomočjo javnih del pomagati k napredku, so igrali v naši preteklosti eno izmed najpomembnejših vlog. Tukaj je polno starih spomenikov, ki svedočijo o naši nekdanji slavi in veličini. Ti spomeniki nas spominjajo na mnoge evete trenutke iz naše zgodovine. Tukaj v teh krajih je vzniknila naša državna misel. Tukaj so se mnogi rodovi napajali z nacionalnim duhom in od tukaj so se pripravljali za veliko delo narodnega osvobodjenja in zedinjenja. Te kraje opevajo tudi narodne pesmi. Od tukaj so prihajale moči našemu narodu, da vztraja v borbi za svobodo in neodvisnost. Mislim, da je dolžnost sedanjih rodov, da izrazijo polno priznanje temu velikemu narodnemu poslanstvu, katero so izvršili sinovi teh krajev. In to priznanje se bo izkazalo s tem, da se bo pomagalo temu ljudstvu, da se gospodarsko in kulturno dvigne. Ta cesta Prijepolje-Belopolje naj spaja dve važni gospodarski središči v teh krajih. Danes smo posvetili to cesto in nadejam se, da bomo kmalu posvetili cesto Prijepolje-Sjenica (Burno odobranje). Prav tako se nadejam, da bomo omogočili nadaljnje zveze tega kraja z novo cesto skozi srce Sandžaka s severnimi kraji in z njegovimi prirodnimi tržišči. Bodi srečno to ljudsko delo! Nato je ob burnem odobravanju ogromne množice ljudi predsednik vlade Cvetkovič pretrgal vrvice in objavil, da je cesta nad Prijepoljem in Belopoljem odprta.

Drobne novice

Rim, 14. okt. AA. Stefani: V Benetkah, Neaplju in Palermu so se začele priprave za drugo veliko izseljevanje italijanskih kmetov v Libijo. V 15 dneh bo prepeljanih na 6 ladij v Libijo 5000 kmečkih rodbin, ki imajo skupaj 20.000 članov.

London, 14. okt. t. Ustanovljeno je bilo novo ministertvo za moreko plovbo. Za ministra je bil imenovan sir Vernon Thomson. Njegov pomočnik je sir Cyril Hurcomb. Oba sta bila že delujoča člana podobnega ministertva za časa zadnje vojne.

Kovno, 14. okt. AA. Havas: Parlament je soglasno sprejel sovjetsko-litvanski pakt. Včeraj je vlada sprejela začasni upravni statut za Vilno.

Pariz, 14. okt. AA. Havas: Upravni odbor mednarodne sindikalne zveze je imel 13. in 14. t. m. v Parizu izredno zasedanje pod predsedstvom Walterja Citrina. Prisotni so bili Jouhaux (Francija), Maertens (Belgija), Kuipers (Holandija), Hiks (Velika Britanija), Sevens, glavni tajnik zveze Majster (Švica). Zaradi bolezni pa ni prišel Jakobson iz Danske. Po končanem zasedanju je odbor soglasno sprejel manifest, ki bo poslan vsem delavcem vseh držav in v katerem se izraža edinstvo stališč s francoskimi in angleškimi delavci, ki branijo človečansko svobodo, demokracijo in civilizacijo proti totalitarizmu. Odbor izjavlja, da se more mir vzeti v posev samo na podlagi restavracije mednarodnega prava narodov in da se v tej borbi nahaja popolnoma na strani demokratičnih narodov.

Pariz, 14. okt. AA. Havas: Jožef Lipski, bivši poljski veleposlanik v Berlinu je zaprosil, da bi bil sprejet kot navaden vojak v vrste poljske vojske v Franciji. Lipski, ki je zdaj star 45 let, spada v vrsto najboljših poljskih diplomatin in je bil predstavnik poljske vlade v Berlinu še od takrat, odkar je nastal tretji rajh. Danes se Lipski mudi v Franciji, kakor tudi predsednik poljske republike in vsa poljska vlada. Kljub svojim letom in omajnega zdravja se hoče Lipski s puško v roki boriti za osvobodjenje svoje domovine.

Po slovenski domovini

Celje

e Stare cene! Zaradi velikanske zaloge zimskega blaga, prodajam vse zimsko blago po starih, nizkih cenah: suknjo, hlačino, barchento, zimsko perilo, jopice. Hubertus plašče za dečke od 165 dinarjev naprej; Hubertus plašče za velike od 240 din naprej. — Prešite odeje iz lastne tovarne najceneje! Vabljeni vsi! Tudi od daleč se vam izplača, ker se res poceni prodaja. — FRANC DOBOVICNIK, Celje, Gosposka ul. 15.

e Občni zbor Družabnega kluba bo v sredo, 18. okt. ob 8 zvečer v klubovi sobi hotela Evrope.

e Volitev članov upravnega odbora »Avtohusa« mesta Celja. Mestno poglavarstvo v Celju razglaš: Mestni svet celjski bo v svoji seji v petek, 27. oktobra izvršil volitev upravnega odbora »Avtohusa« mesta Celja. To se objavlja v smislu statuta celjskega mestnega avtobusnega podjetja.

e Zagrebški mitropolit g. Dosidej v Laškem. V Laškem se mudi na oddihu zagrebški mitropolit g. Dosidej.

e Kramarski in živinski sejmi so na področju celjskega okraja zaradi širjenja parkljevke in slinavke prepovedani.

e Današnji šport. Danes ob 3 popoldne bo na Glaziji pokalna prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Olimpij. Sodil bo g. Erlih iz Ljubljane.

e Mastnak Stanko obsojen na dve leti strogega zapor. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo brezposelnega delavca Mastnaka Stanka iz Lahovnega pri Laškem, ki je zagrešil v teku enega meseca več tatvin v Šeščaj pri St. Pavlu, v Kranjem Brdu pri Blanci, v Brestovnici, Črepu pri Hrastniku, v Brišah, Selah, Sv. Marku pri Trbovljah in v Vojniku, na dve leti strogega zapor. Mastnak je vladil največ skozi podstrešja in se nato pripeljal v hišo, ponekod pa se mu je tudi posrečilo, da je prišel v zaklenjene hiše skozi okna.

e Pokolj v Škofji vasi pred sodiščem. V Škofji vasi sta znana prepeha Dobersček Rok in Javornik Franc 6. avgusta s koli tako obdelala Stropnika Martina iz Zg. Hudinje pri Celju, da sta mu zaradi poškodb ohromeli nogi in ima hude poškodbe tudi na glavi ter je zgrabil dar govora. Sodišče je obsodilo Javornika na 2 leti in po lrobje, Dobrška Roka pa, ker je storil dejanje v vinjenosti, na 4 mesece strogega zapor. Razprava je bila prav zamestna prizor. Pred sodiščem je stal ohromeli in onemeli Stropnik, ki je na vprašanja samo kimal ali odkimal.

Maribor

Specialist za očne bolezni
med. dr. IVAN KOKLIČ
zopet redno ordinira.

Odeje zavese, preproge, koce, pernice
kupite najceneje pri
„OBNOVA“, F. NOVAK, Jurčičeva ulica 6, Glavni trg 1

Zobozdravnik specialist
dr. KARTIN

se je preselil v Jurčičevo 4 (v hišo g. Laha)

Hoče pri Mariboru

Prosvetno društvo uprizaro danes ob 3 pop. in ob pol 8 zvečer v Slomškovem domu Mesko-Matic, dramo v 3 dejanjih. Prijatelji naše prosvete od blizu in daleč pridite.

Pluj

Kino Royal predvaja danes zadnjikrat krasni film »Ana Favetti« (Brighta Horney, Matias Wieman). Film je vzet iz življenja v švicarskih Alpah. Z danes opozarjamo na naslednji film »Havajski zvoki«, v katerem igra in poje osemletni Caruso Bobby Breen.

Trbovlje

Lukežev sejem v Trbovljah se bo po stari navadi vršil v sredo, 18. oktobra.

Kino Društveni dom v Trbovljah predvaja film »Trije valdiki od treh različnih mojstrov Straussov s prav prijetno godbo.

Zanimivo predavanje. V ponedeljek, 16. t. m. ob 5 popoldne bo predaval v Društvenem domu banski inšpektor g. inž. Dolenc o zaščiti civilnega prebivalstva proti sovražnim zračnim napadom. Predavanje bo vezano s skriptičnimi slikami. Za člane tukajšnjih krajevnih zaščitnih oddelkov je predavanje obvezno. Vabi se pa tudi ostalo občinstvo na to važno predavanje.

Nevarne prometne ovire. Na nekaterih mestih je cestni odbor razširil cesto in tako so ponekod prišli etebri električne napeljave ekoro na sredino ceste. Odkar je cesta razširjena, so pretekli že meseci, a etebri še čakajo in ovirajo promet, tako da je razširjenje ekoro brez pomena. Občina, elektrarna in cestni odbor pa ugičajo, kateri bi se naj lotil potrebne prestavitve etebrov, dokler se ne bo zgodila kakšna nesreča in jih bo morala višja oblast opomniti na njihovo dolžnost.

Začetek uradnega poslovanja v novem občinskem domu. Občina razglaš, da se bodo vsi občinski uradi preselili do 15. t. m. v novo občinsko poslopje in pričeli v njem z uradovanjem v ponedeljek, 16. t. m. zjutraj ob 8.

Posošila ponujajo. V teh časih, ko je težko denar dobiti ali si ga izposoditi, sta zadnji teden hodila po Trbovljah dva Zagrebčana in ponujala posošila. Ponujala pa sta na ta način, da noma tišti, ki bi si rad kaj izposodil, najprej njima nekaj mesecev posojajo. Računala sta ta »zastopnika« z lahkovnostjo in pozabljenostjo naših ljudi. Pred kakimi petimi leti so nekateri naselili in plačevali obroke v Zagreb, nazaj seveda niso nič dobili, ne svojega vplačanega denarja, se manj pa posošilo. Take tiče je najbolje naznaniti policiji ali orožnikom, da si jih bližje ogleda in pokaže pot tja, odkoder so prišli.

Marenberg

Anton Arih, sodni sluga na tukajšnjem sodišču se je na kolesu vračal domov. Na strmem klancu pa je padel in si prebil lobanjo, zaradi česar je že drugi dan umrl. Bil je zaradi svojega tihega značaja splošno priljubljen, kar je pokazal pogreb. Cerkveni pevci so mu zapeli doma in na grobu v slovo. Poslovil pa se je od njega v krasnih besedah bivši narodni poslanec Gajšek. Žaljujoči soprog in neposkrbljenim otrokom, ki jim bo pokojnik silno manjkal, naše iskreno sožalje.

Začelo se je zopet tudi pri nas drušveno življenje. Katoliško prosvetno društvo je imelo svoj občni zbor, na katerem se je razno sklenilo in bi bilo le želeto, da se to tudi udejsi. Tako se je sklenilo, da se uredi bogata knjižnica in dokupijo nove knjige. Istočasno se je poizvil dekliski krožek in ustanovil Fantovski odtok, ki jima želimo obilo uspeha in napredka.

Se nekaj o marenberški luči. Povsod drugod govorijo za elektrifikacijo Slovenije, le v Marenbergu je vse tiho, saj imamo lastno elektrarno. A če bi imeli povsod takšno, bi jih gotovo ne veselila. No, pri nas smo z vsem zadovoljni. Če namreč sije sonce ves dan, zmanjka potoku, ki žene elektrarno, vode. Če tri dni dežuje, je vode še premalo in sedaj pozimi bo seveda zmrznila, diesel-motor pa se bo takrat najbrž pokvaril. Tako moramo imeti poleg električnih luči vedno pripravljeno svečo in vžigalice, kar je pač najbolj gotova razsvetljava, mnogokrat tudi mnogo boljše od brleče elektrike. Da bi se tukaj osnovala kaka tovarna, ni »nevarnost«, kvečjemu, da bi imela pogon na sveče. In vendar, kako je blizu Fala, ali Guštanj, do katerega že imajo velenjsko elektriko, seveda bi se ne smelo gledati na posameznike, ki imajo svojo elektriko za žage.

Ob priliki tombule so se skozi naš trg peljali na avtih člani sokolske organizacije. Med potjo so slišali nekaj fantalinov klicati proti državi. Pa so stopili dol in hoteli obračunati z neotesanimi fantalini. Pobalini so zbežali, na mestu pa se je prikazal župan, ki ga je nič hudega sluteč prignala tja radovednost. Ko so člani omenjene organizacije slišali, kdo da je, in niso imeli več krivcev, so napadli njega, češ da je enak po mišljenju onim pobalinom. Neki gospod ga je tudi dejansko napadel. Sedaj pa, ko je moral dati vse žalitve proti županu javno preklicati in še plačati za občinske reveže, se je menda spametoval, da ne bo več po nekaterih kričalnih sodih vseh, ker so tudi oni, ki ne kričijo samo po cestah, zelo dobri, če ne še boljši Jugoslovani.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v SKOFJI LOKI
ne ordinira od 16. okt. do 28. okt.

Jesenice

Davčna uprava v Radovljici naroča vsem, ki imajo pravico za točenje alkoholnih pijač na drobno in na debelo, da vložijo zaradi pravilne odmere takse v času od 1. do 30. okt. pri pristojnem oddelku finančne kontrole prijavo na predpisnem obrazcu in da izkažejo v prijavi vse podatke, potrebne za pravilno odmero takse. Obrazce prijave si lahko preskrbe pri oddelku finančne kontrole ali pri davčni upravi v Radovljici. Točilec, ki ne vloži prijave, ali je ne vloži v določenem roku, izgubi pravico pritožbe zoper odmero takse, ki se mu odmeri po uradni dolžnosti.

Novo mesto

FO Novo mesto bo imel v sredo, 18. oktobra ob 20 v mali dvorani Prosvetnega doma redni letni občni zbor. Na sporedu je tudi govor g. prošta K. Cerina. Vabimo vse člane, pa tudi druge, ki imajo možnost in veselje do dela za našo organizacijo. Za člane udeležba obvezna. Bog živil!

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

Razne nesreče

Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela veliko število bolnikov, med njimi tudi precej ponesrečenec. Tako 16letno deklavo Ivanka Rozman iz Tržiča, kateri je stroj za rezanje podplafov zmečkal desno roko. — S češplje je padla 14letna Marija Anžič, hči posestnika iz Dola pri Ljubljani in si zlomila levo roko. — Po stopnicah je padel 22letni dninar Jože Klančar iz Štepanja vasi in si poškodoval levo nogo. — Z razbeljeno mastjo se je polil po levi nogi in hudo opeknel 56letni Jožef Majcen iz Rožne doline. — V igri in šali je očelolec udaril s prstom v levo oko 7 letnega Božidarja Vičvalda iz Ljubljane in mu nevarno poškodoval oko. — Slamorenecinja je zmečkala dva prsta desne roke delavčevemu sinčku Jožkotu Ziliku iz Hlebo pri Lescah.

Podružnica

Jugoslovanske knjigarne
v Kranju, Majdičeva hiša (sodnija)

Vam postreže z najnovejšimi modnimi listi. Nudi Vam tudi najnovejše vzorce za ročna dela (kvačkanje, pletenje) in raznovrstne knjige, s katerimi si boste zabavno in koristno krajšali dolge zimske večere.

Zahodna fronta

London, 14. okt. t. Vojni dopisnik agencije »Reuters« poroča, da se na nemški strani zahodne fronte pripravljajo veliki manevri ter da bo nemški generali skoncentrirali velike mase pehote in motoriziranih oddelkov v bližini »Siegfriedove linije«. Iz Poljske je poslano proti zaveznikom še 20 divizij vojskva. Vsak čas se pričakuje močan napad na Francijo.

London, 14. okt. AA. Havas: Kapitan torpedirane ladje Royal Cak Benn ter višji častnik Nikols se nahajata med rešenimi.

London, 14. okt. t. Nemški radio javlja, da bo v bodoče Nemčija uporabljala v »Ekonomske vojni« le še samo torpedne rušilce in ne več podmornice.

London, 14. okt. t. Sovražne patrole zapadno od reke Saar in južno off Zweibrückna so bile prepodene.

Jugozapadno od Saarbrückna živahna to-povska borba.

Finska optimistična

Stockholm, 14. okt. AA. Reuter: Finska vlada budno zasleduje rusko-finsko pogajanja, toda po vestih iz Helsinkov ni pripravljena objaviti podrobnosti sovjetskih predlogov. Izve se, da je finski delegat Pasikivi zahteval od svoje vlade nova navodila. Tukaj prevladuje splošen vtis, da bodo pogajanja trajala teden dni ali še več. Zlatj ko so finski vladi znani sovjetski predlogi, in ko se zdi, da ona ni alarmirana, je začel med Finci prevladovati optimizem. Pri vsem tem pa še naprej izvajajo varnostne ukrepe, ki jih je izdala njihova vlada.

Nemško mnenje

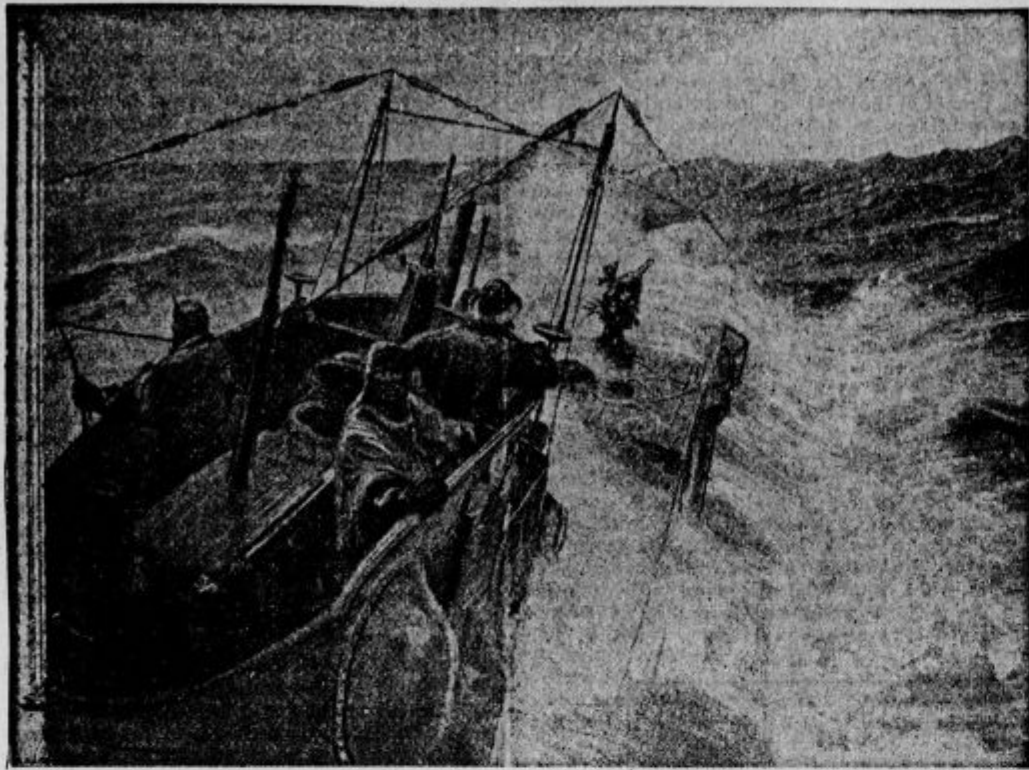
Berlin, 14. okt. AA. DNB. »Völkischer Beobachter« pravi: Mi niti ne enisimo na to, da bi skupno z »demokratskimi vladami« razpravljali o vprašanju svojih pravic. Zapadni demokraciji eta s svojo politiko ekoroj vsako leto pripeljali kak narod v nesrečo. Oni ljudje, do katerih se dvigajo kletve mnogih milijonov Abesincev, Indijcev, Arabcev, Kitajcev, Span-cev, Čehov in Poljakov, so izgubili vsako pravico nastopati kot branitelji pravic malih narodov in varuhi mednarodnega reda. Nemčija, Sovjetska Rusija in Italija so začele ustvarjati nov doktrini red v Srečni in Vzhodni Evropi. Zapadna Evropa nas ne zanima. Ako francoski in angleški narod nista eposobna izbrati si vlado, ki bi bila dorasla nalogam velikega časa, je to stvar, ki se nas ne tiče. Toda vse do takrat, ko bodo stali na čelu teh narodov državniki, ki se želijo vmešavati v tuje notranje zadeve, se bomo borili z zobmi, kremplji in granatami. To mora v tem odločilnem času upoštevati vsak Francoz in vsak Anglež.

Vedeljsko branje

Na dnu morja

(Iz zapiskov pomorščaka.)

Dani so. Zrak je že izrabljen, treba ga je nadomestiti.

»Kvišku! zaukaže poveljnik. A drug v drugem se zagledamo: podmornica se strese, a se ne dvigne.

Sesalke izseajo poslednjo kapljico vode iz tankov. Posode s stisnjenim zrakom začno delovati. Siskaje prehaja zrak v tanka. Zdaj se podmornica še bolj strese. In slednjič — komaj opazno — se začne dvigati, centimeter za centimetrom, nato hitreje in hitreje. Vsi se zasmejemo. Podmornica se dviga meter za metrom na površje, v sončnato ozračje.

Potem pa se vsi zavedo, da podmornica brez dvoma ni v va v redu. Čim višje se dviga, tem bolj se nagiba naprej. Ravnotežja ni več.

Poveljnik se dela, ko da bi se ne bilo nič zgodilo in mirno ukazuje. Moštvo je hladnokrvno in se kot običajno pokorava poveljniku.

Čim višje podmornica vstaja, tem manj je v svoji normalni legi, tem večji je naklonski kot. Tedajci zgrinjajo vsi predmeti, ki niso pritrjeni in pritrdjeni, iz enega kota v drugega. Podmornica se skoraj navpično postavi pokoncu. Medtem ko se pomorščaki strkajo na en sam kup, sledi druga in še hujša nesreča: »Gori!

Plamen švigne kvišku, da je vse rezko razsvetljeno. Za njim se začne valiti dim. Ozračje je kot okuženo z dimom in s strupenimi plini od žveplene kislino iz akumulatoričnih baterij. Moštvo in častnike prevzame silna groza.

Vendar ne nastane panika. Stisnjenih zob premagajo prvi strah. Potem se straža opoteče

naravnost v steno oblakov. Z veliko muko se prerine prav tja, odkoder se glasi prasketanje, in kjer odsevi plamenov požastno razsvetljujejo oblak. Medtem ko se začne sikanje gasilnih naprav, in se plamen manjša, strojniki opravljajo svojo dolžnost. Z eno roko se opirajo, z drugo uravnavajo navore in stikala. Požar je pogasjen; nastal je zaradi kratkega stika pri daljnogledu.

Dva pomoščaka omedlita. Daljše bivanje pod vodo pomeni smrt. Podmornica mora priti na vrh — mora, kakor že! Vse moštvo se še komaj otepa smrti. Dvajset človeških obrazov se spremeni v dvajset zbeganih, spačenih obličij.

Vodna gladina se pění in hrumi. Čudovita orjaška riba iz železa in jekla prodre na površje: to je naša podmornica.

Na mah se odpre lina na stolpu.

Moštvo, ki je bilo že skoraj izgubljeno, globoko zadihava sveži, moreški zrak. Obala sovražnika je tako blizu, da bi jo kar prijel. Odsev nekega svetilnika pobledeva v žarkih vzhajajočega sonca.

Poveljnik zaukaže: »Zaprte lince! Zvonci zavrešijo. Peneče se zgrnejo valovi čez podmornico, ki ne more nikamor in se tudi ne more braniti.

Podmornica se strahovito strese in butne na dno. Vsi stroji umolknejo, da ne bi sovražnik ničesar slišal in bi ne zasledoval podmornice. Tiho je ko v grobu.

In že zaslišimo, kako se bližajo sovražne podmornice nad našimi glavami in spet odplovejo. Pa se spet približajo in spet odidejo. Še vedno prežijo in nas ne nehajo iskati.

Po devetih je. Ura ne bi je. Še zmeraj je tiho in ne upamo si dihati. Brada pri slušalu in lini pove: »Dve podmornici prav blizu z razstrelivom.«

Pomorščak ne sprejema več, saj je nepotrebno, ker vsakdo sliši vrtenje vijakov nad seboj. Huda reč! Srce nam utripa, da nas bo skoraj razneslo. Življenje in smrt je vprašanje sekund in metrov. Za v naslednjem trenutku nas more zadeti mina in na kose raznesti podmornico.

Smrt gre mimo. V neznošno živčno napetost se oglasi poveljnik: »Srečo smo imeli, fantje! Sovražnik se oddaljuje.«

A zdajci se začne vse okrog nas tresti. Eksplozije povodnih bomb trgajo vodovje. Zaradi silnega grmenja se začne naša podmornica gupati, vendar ni poškodovana. Guga se kakor zibelka. Zrak ima zmeraj manj kisika in je bolj in bolj vlažen. Vselej pa, sleherni sekundo, kadar deluje zračna očistevalka, se spet bliža sovražnik, kroži okrog nas in meče bombe. Vsako uro nam je bolj strahotno. Častniki in moštvo še komaj komaj lovimo sapo. Znoj v curkih lije z nas.

»Kmalu bo po nas,« se oglasi nekdo. »Brez zraka ni moči živeti.«

In čakamo. Čakamo dolgo, celo večnost, dasi so le ure. Popoldne ob treh sta začela omedlevati dva strojniki, ki tebebnela na tla ko trhla klada. Drugi, ki se oesede, je inženir. Zvečer okrog osme ure sprevidita tudi poveljnik in častnik na straži, da bosta kmalu omahnila. In vendar je treba vztrajati! Vztrajati, dokler nas ne bo temina noči skрила pred sovražniki.

Poveljnik ekričviš namigne službujočemu častniku. Po klokoatajoči vodi se oba častnika opotečeta k mizi v sredini prostora. Poveljnik vzame kvarte iz miznice. Molče jih pomeša. Molče začno igrati. Karta za karto pada na mizo. Igra sledi igri. Minute se vežejo v neskončne ure. Sleherma igra iznova opogumi mornarje, jih navdva z upanjem. Dokler ljudje kvartajo, vendar še ni tako hudo!

Ob devetih prenehajo. Moštvo je že zdavnaj spregledalo namen obeh častnikov. Pomosno so se vdali v svojo usodo. Pripravljeni so na smrt.

Poveljnik vstane. »Pozor! Povsod stisnjenega zraka!

Poslednje povelje?

Oči vseh se upro v globinski manometer. Siskaje prehaja stisnjeni zrak v tanka. Električni stroji delujejo ko besni. Spet se pojavi tresenje —, a globinski manometer miruje. Podmornica je na dnu.

Živi pokopani v vodi!!

Tudi poveljnik nima ne trohice upanja več. Nekaj pomorščakov sega drug drugemu v roke.

Tedajci pa! Ali je mogoče?

Poslednji ostanek stisnjenega zraka začne podmornico dvigniti. Počasi, prav počasi —, a vendar leze kvišku. Ob devetih in petnajsti minut zvečer, čez sedemindvajset in pol ure groze in pekla na dnu morja, prodre naša podmornica na dan — v drugi vodno površino. In spei skoči zaklopka na lini kvišku. Kdor ne more več hoditi, tega nesejo. In spet zasope posadka in vdiha v poslednjem odrešitnem trenutku poživljajoče ozračje. Zdaj smo v varstvu teme. Nebo je tako mrko, da tudi najbolj budni sovražnik ne bi mogel opaziti podmornice. V neskončni tišini popravimo poškodbe, nato odplovejo.

Ob enajstih ponoči je podmornica rešena. Dvajset ljudi je nanovo rojenih. Iz orgle zadoni: »Lepa naša domovina...« (V. A.)

Matero božje. Vendar ji ni bilo zadosti, da bi se sama žrtvovala. Oblastno je zahtevala, da sprejmejo tudi njeni dve komornici, ki ju je poklicala k sebi. Obupno sta se branili obe mladi deklici, a njune prošnje niso nič zalegle. Ta oblastna gospa je brčkone mislila ravnati tako, kakor je navada pri barbarskih narodih, ko so ob smrti kakega poglavarja dali tudi sužnje sežgati ali žive zazidati. Tako je hotela tudi kneginja, da se njeni služabnici zapreta v samostan. Prednica se je upirala tej zahtevi, češ da mora prej prositi dovoljenja prelata. A kneginja Eboli ni poznala druge volje kot svojo: »Kaj pa mene samostan in prelatska brigada?« je v srdu zavpila. In tako so sprejeli tudi obe komornici. »Sestra Ana« se je pri preobleki postavila sredi med obe ihteči novinki.

Slabe slutnje uboge priorice so se le prehitro uresničile. Že drugi dan po svojem prihodu je sestra Ana prekršila pravila o klavzuri. Po pogrebu kneza Ebolija je mnogo visokih osebnosti obiskalo žalujočo vdovo. Ne da bi kaj poslušala prošnje in pojasnila prednice, je kneginja vztrajala na zahtevi, da mora goste sprejeti prav v samostanu. Take motnje samostanskega miru in samostanskih predpisov so se bolj in bolj množile. Ko je »sestra Ana« zahtevala slednjič tudi še posvetno služnčad, se je prednica v svoji stiski zatekla k Tereziji od Jezusa po svet. Ta ji je odgovorila, da je samo po sebi umevno, da so na prvem mestu samostanska pravila in da se pri tem ne sme ozirati na nobeno posvetno osebnost. Če ne bo šlo drugače, bo ona premostila redovnice v kak drug samostan.

Ženska, kakršna je bila kneginja, ne prenese ugovorov in nobene oblasti nad seboj. Nejevoljno je vzkopela, da sme počenjati, kar sama hoče, in da je samostan itak njena last. Svetnica jo je krotko zavrnila: »Res je, a redovnice niso vaše.« Ker se kneginja ni hotela ukloniti in tudi ni bila voljna spreminiti sklepa, da ostane redovnica, se je s svojim spremstvom preselila v nekaj hišic na samostanskem vrtu. Odtod je mogla nemoteno občevati z zunanjim svetom. Polagoma pa je tisto nespametno žalovanje za soprogom splahnelo, in čez pol leta je kneginja slekla redovniško haljo. »Sestra Ana« se je spremenila v kneginjo Eboli.

Uboge redovnice so se morale hudo pokoriti za to, ker so se upale zoperstaviti se muham kneginje. Darovi, ki so se bili doslej tako bogato stekali iz knežje blaginje v samostan, so prenehali. Terezija je bila prisiljena, da je karmeličanke premestila v Segovio.

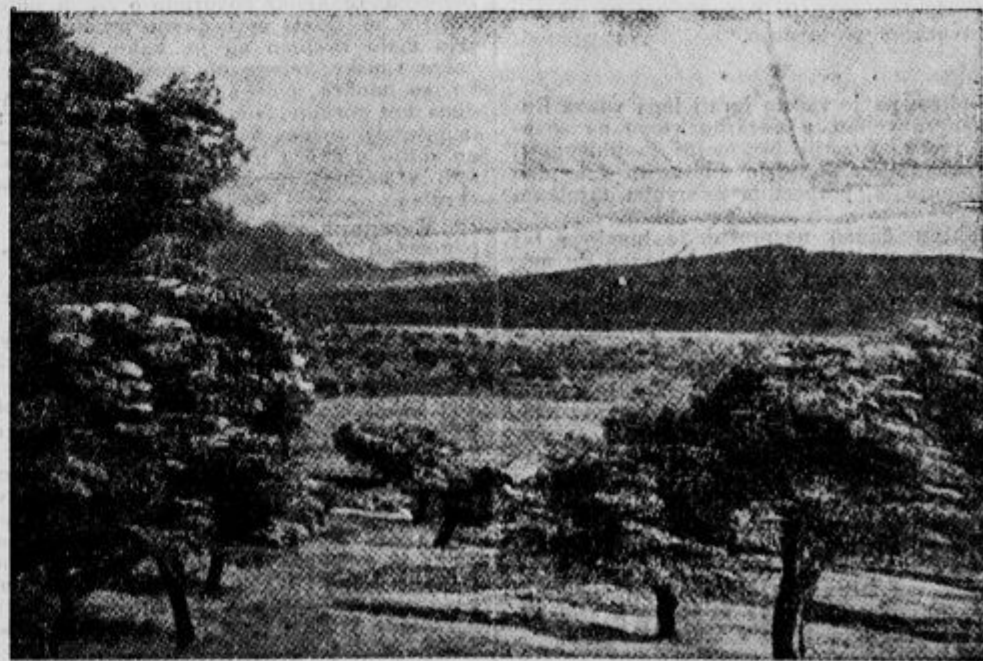
Na najgrši način se je kneginja maščevala sveti Tereziji. Nesramno je izrabila njeno zapustljivost. Ne menč se za svojo obljubo, da dala več osebam brati svetničin življenjepis. Govorili so o spisu in svetnici zasmevali. Slednjič je dragoceno delo prišlo celo v roke inkviziciji, ki ga je zasegla za dobo deset let. Seveda ga je spet vrnila, vendar je imela Terezija od Jezusa mnogo neprilic in nadlegovanja zaradi njega. Po smrti svetnice so dali na povelje Filipa II. njen življenjepis v knjižnico v Eskorialu.

Ta mogočni vladar Španije je bil osebno v stikih z obema ženskama, s svetnico in s kneginjo. Terezija je bila izpostavljena hudobnemu opravljanju in preganjanju in se je v svoji stiski večkrat zatekla h kralju po pomoč. (Nekaj teh pisem je še ohranjenih.)

Tudi vdova njegovega zvestega prijatelja, Ruya Gomeza, je uživala Filipovo naklonjenost. Še več kot to: Filip se je strastno razvnel za duhovito, zanimivo vdovo. Ana Eboli je bila s svojimi 36. leti in navzlic temu, da je imela le eno oko (enega je izgubila, ko se je sabljala), čarobna pojava, ko se je spet prikazala na madridskem dvoru.

Toda oba plemenita človeka, ki sta pospeševala dobre strani njene lahkomiselne bistva, ta dva je izgubila. Bila sta: njen soprog in sveta Terezija. Življenjske poti obeh žena sta šli zmeraj bolj vsakebi. Značilne poteze njunih značajev: neuklonljiva hrabrost, žilava vztrajnost, neumorna delavnost in vi-

srečo, ob postelji ihteče, lepe kneginje, ki se je vsa potopila v svojo žalost. Njena duša še ni bila utrjena za trpljenje. Še nikdar ni občutila, da bi bila neizprosna usoda okrutno posegla v njeno življenje. Ko so jo slednjič vendarle odtrgali od postelje njenega moža, tedaj je vzkliknila: »Ne grem stran od tod, da bi se spet povrnila v življenje! Na vekomaj se bom pogreznila v temine samostanske celice.« Z navadnim kmečkim vozom se je kneginja Eboli še tisto noč odpeljala v karmeličanski samostan. Prednica je vzkliknila, ko so ji sporočili prihod kneginje: »Kneginja pa nuna? To bo samostan pokopalok!

Španska pokrajina

Ob dveh ponoči je zadonel zvonček v tišino samostana; redovnice je pozival na zborovanje. Prednica je skušala storiti, kar je le mogla. Svoji visoki gostinji je odkazala sobo izven klavzure in ji ponudila, da ji bo sama donasala hrano. Toda kneginja je zavrnila vsakršen prihodšek. Njeni, z bolečino preprojeni duši se ni zdelo nobena žrtev zadosti velika. Odklonila je tudi sedež poleg prednice in se je usedla na zadnje mesto za mizo. Kneginja Eboli se je odslej imenovala »sestra Ana od

soka inteligenca so ju vodile v različne smerti: princeso v ozračje zločinstva, svetnico v najvišje predele nesebične požrtvovalnosti Bogu posvečenega delovanja. Z neznanskimi težavami in z neizmernimi nadlogami boreč se, se je Tereziji posrečilo, da je v poslednjih dvanajstih letih svojega življenja ustanovila 20 samostanov. Njena neumorna delavnost je zahtevala mnogo napornih, težavnih in tudi nevarnih potovanj. Na enem teh potovanj, ki se je odpravila nanj, dasi je bila že bolna in izčr-

Svetnica in princesa

Danes je god svete Terezije

Nasprotja se dotikajo. Ponižna hči Jezusova in prevzetan otrok sveta —; žena, ki je užila toliko pomanjkanja, in bleščeča se pojava na španskem dvoru, ponosna soproga prvega ministra kralja Filipa —; sveta Terezija in kneginja Eboli — hujših nasprotij si človek skoraj ne more misliti! In vendar sta se obe te ženski (tudi v starosti tako različni) — združili v iskreno zvezo glede na izvajanje dobrih in pobožnih del — vsaj za dolgo vrsto let. Dokler ni kneginja Eboli zašla na pota pogubljenja, ki so jo privedla v obupni konec življenja v ječi.

★

To je bila kaj izredna dekliška cvetka, ki je v začetku 16. stoletja vzkliła sredi sivih zidovij male trdnjave Avile v Kastiliji na Španskem. Tereza de Ceneda y Ahumada je izšla iz stare plemiške rodbine. Že v otroški dobi je podzavestno zaslutila, da je poklicana za nekaj višjega. Vzpodbujana po vnetem čitanju zgodb svetnikov, je znala mla, sedemletna Tereza pregovoriti svojega 11-letnega brata, da sta pobegnila od doma. Skrivnostna beseda »večnost« je z mistično čarobnostjo vplivala nanjo. Ali ni bilo to poceni sredstvo, da bi za ceno kratkega mučeništva prišla v nebesa? In tako sta oba otroka sklenila, da pojdetaj v deželo Mavrov, upajoč, da ju bodo ondi obglavili.

Cez trinajst let nato je Tereza spet odšla od doma. Takrat pa je imel njen beg zaželeni uspeh. Sprejme jo red karmeličank, ki mu do konca svojih dni iz vse duše služi. Hrepenenje po neminljivosti, sprejemljivost za skrivnostna razodetja, to sta bila božja darova, vsajena v njeno dušo. V življenju, ki je bilo posvečeno Gospodu, so se njeni duševni darovi razcveteli do najvišje popolnosti. A ona se ni zaprla med samostanske zidove. Njeno geslo je: »Dejanja, ne besede!« Z občudovanja vredno, neumorno odločnostjo deluje sestra »Tereza od Jezusa« za izpopolnitev svoje naloge, ki se čuti zanjo poklicana: da preuredi karmeličanski red in ustanovi samostane po očiščenih pravilih »bosih karmeličanov«.

Leta 1562, istega leta, ko so Turki na otoku Cipru porušili poslednji, še po prvotnih pravilih ustanovljeni Karmel, se je Tereziji Avilski posrečilo ustanoviti prvi samostan bo-

sih karmeličanov po starih, strogih pravilih. Terezijo od Jezusa ne proslavljajo samo zaradi njene odlične inteligence (saj spada k najslavnejšim španskim pisateljem 16. stol. in univerza v Salamanci je počastila sveto Terezijo kot učenjakinjo in filozofko s podelitvijo doktorskega naslova), marveč tudi zaradi hrabrosti, odločnosti in avtoritete nad drugimi —, ki jo je že kot otrok pokazala.

Tereza od Jezusa je imela že 54 let, ko je začela ustanavljati samostan v Pastrani. Lepa, mlada gospodarica Pastrane, kneginja dona Ana Eboli, je bila koj njena vneta in mogočna dobrotnica. Ker člani bosih karmeličanov po svojih pravilih ne smejo imeti nobene osebne lastnine, je bila Terezija pri svojih ustanovitvah navezana samo na podpore. Na velikodušen način ji je kneginja Eboli pomagala. Sveta Terezija je več mesecev bivala pri njej v gradu Pastrana in je ondi tudi utegnila pisati svoj življenjepis. Iz njenih spisov posnemamo, da je potekalo življenje mlade kneginje v krogu številne družine (v trinajstletnem zakonu je bilo deset otrok) in da se je vneta posvečala dobrodelnosti.

Nemški dramatik Schiller je v svoji drami »Don Carlos« podal marsikako potezo značaja, ki spada k duševnemu inventarju zgodovinske Eboli. Tako njena vročekrvnost, strastno izražanje, nagnjenje za spletke. Toda zgodovina ne pove, da kneginja Eboli ni ljubimkala z donom Carlosom. Res je pa, da se je sveti Tereziji zdela vredna, da ji je zaupala. To priča dejstvo, da je Terezija, na iskrene prošnje done Ane, dala njej shraniti svoj življenjepis. Ta spis je bil za avilsko svetnico velikega pomena. Na njeno izrecno željo naj bi se objavil šele po njeni smrti. Terezija je iskreno prosila kneginjo Eboli, da naj nikomur ne pove o njenem življenjepisju, češ: »Zaupala sem vam svojo dušo.«

★

Nekega lepega opoldneva leta 1573 je bil grad Pastrana zastrt v zamolko žalost: knez Eboli je umiral. Poslednji, mrko-rdeči žarki zahajajočega sonca so se izlivali v razkošno sobo smrti. Zmeraj bolj medlo so legale sence v sobano. Ko je sonce kakor žareča, plamtča krogla zdrknilo za obzorje, je vzelo s seboj dušo plemenitega kneza — in tudi življenjsko

V gorcah

Ko trto spomladi žar sonca zbudi, motika udarja in zemlja drobi, če primeš za delo, posestnik ti sam, založen bogato tvoj vinski bo bham. Tam v sončnih gorcah je svet čudovit! Ohej, vinogradnik, daj žejnemu pit!

V trgatvi živahni se žlički glase, in kmetič raduje se trte polne, o! doba jesenska, prijeten je čas, se vriski in petje razlega na glas. Tam v sončnih gorcah je svet čudovit! Ohej, vinogradnik, daj žejnemu pit!

Glej, s brento trebušno se trudi nosač, s gorjačo ti stopa ponosni bahač, jedača, pijača sedaj se prične, hop! hopsa, tralala je godec užge! Tam v sončnih gorcah je svet čudovit! Ohej, vinogradnik, daj žejnemu pit!

Trgatev končana in trta zaspi, je grozdje obrano in spravljeno v klet. Klopotec utihne in mošt zakipi, proda se krčmarju po dinarjev pet. Tam v sončnih gorcah je svet čudovit! Ohej, vinogradnik, daj žejnemu pit!

K. Bervar.

Dve sliki z vlaka

Gospa prigovarja sinčku — morda je 7 ali 8 let star: »Pojdiva tja, k onemu oknu, bova sedela na soncu!« — »Jaz ne grem nikamor!« se odreže deček samozavestno, »kar sama pojdi, če hočeš!« se pristavi. Gospa vzame s police večji zavitek, deček ter stopi k sončnemu oknu, vendar še enkrat ljubeznivo povabi sinčka s seboj. »Če pravim, da ne grem, ne grem, ali si gluha?« se ves nejevoljen zadere nad njo mali gospodovalec. Mati odide z vso prtljago sama na drugo stran. — Menj je jezik že zelo migal, pa se je v moje največje zadoščenje oglašil očka s pipico: »Gospa, palica, palica, ne pa, da ubogate takega mlečnozobeč!« Pa se je gospe očividno zelo zameril. Naj se ji poveši nos, sem si mislila, prav ji je pa le povedal.

Vračali so se z orožnih vaj. Oblaki tobačnega dima in duh po pijači sta prepojila vse ozračje tako, da si le z najboljšim želodcem mogel vzdržati v vlaku.

V kotu so se sedele dijakinje, poznale so se po črnih predpasnikih, po licu in postavah — vse nižješolke.

Ob nasprotnem oknu je stala gruča vračajočih se pijanih moških. Vpitje, vrisk, vmes kvanta za kvanto, prva ostudnejša od druge. Oglašil se je najmočnejši in največji med njimi: »Fantje, pri soldatih smo bili sami — al' tukaj je oblačno, bodite no pametni, saj smo ljudje!« jih je opominjal. Surovež ni utihnil, nova, še hujša kvanta! Tedaj stopi prejšnji, klical so ga za Toneta, k njemu in mu z močno desnico zamaši usta. Nemarnež se mu izmuzne in zavali med preplašene študentke. Mene je zgrabila sveta jeza, planila sem pokonci in vstopila pred nasilneža: »Nesramnež, nesramni, kaj smo me ženske res samo zato tu, da bomo poslušale vaše kvante? Če takoj ne nehate, boste pri prihodnji postaji precej zunaj!«

Slušala sem le še: »... baba stara, kdo te je kaj vprašal — a pomagalo je le, dokler sem bila zraven, ni izpregovoril nobene kvante več.« (A. Z-a)

pana, jo je dohitela smrt. V starosti 67 let, dne 4. oktobra 1882, je Terezija od Jezusa vrnila Stvarniku svojo dušo.

Medtem pa je začela igrati lepa vdova Ruja Gomeza veliko, a nevarno vlogo na španskem dvoru. V svoji brezmejni častilopnosti se je zamotala v politične spletke in v usodno ljubimkanje s poročenim državnim tajnikom Perezom.

Kakšno čudno nasprotje je bivalo v tej zagonetni ženski duši: velika ljubezen do moža, neugnana žalost za njim — in slednjič razbrzdana strast do ničvrednega, neznačajnega pustolovca. V slepem sovraštvu je nagovorila svojega ljubimca Antonija Pereza, da je zahrbtno umori bivšega zvestega tajnika njegovega moža Juana Eskoveda, le zato, ker jo je ta skušal spraviti na pravo pot. A zaman! Njena razbrzdana strast ni poznala nobene meje več. Kot žrtev svoje trmoglavosti in samopasnosti, ki se niti ni uklonila vladarju, je ponosna, oblastna žena prebila poslednjih dvanajst let svojega življenja v izgnanstvu, nato pa, zaradi svoje neodoljive kljubovalnosti, v zmeraj okrutnejšem ujetništvu.

Strta, vsa bedna in obupana je nekdanja soproga najbolj vplivnega ministra kralja Filipa II., umrla leta 1592, v starosti 52 let.

Leta 1617 je bila Terezija prištevana med blažene, leta 1622 pa jo je papež Gregorij XV. proglasil za svetnico. Sveta Terezija je upoštevana avtoriteta na področju mistične teologije, in odlični znanstveniki so že klonili spricho genialnega duha španske svetnice. Po raznih preganjanjih je bil l. 1931 karmeličanski red izgnan iz Španije. Toda nad vsemi spremembami časov se dviga čista osebnost sv. Terezije iz Avile, varuhinje španskega naroda.

(B. F. F.)

Poznaš Jezersko?

Jezersko leži ob banovinski cesti Kranj—Jezerski vrh ob drž. meji in spada med najlepše pokrajine naših Alp. Iz Kranja (337 m) pelje avtobusna cesta čez kokrski most (krasen pogled na kokrski kanon) ob kokrski dolini proti severovzhodu po gorenski ravlini v Primskovo, Britof, Visoko, Hostemaže in Tupaliče (459 m — 9 km). Od tod pelje cesta proti severu mimo Pred-dvora (475 m — 10 km), ki leži kaj idilično na vznožju Kranjskega Storžiča (2132 m) in zelene Zaplote (1854 m).

6 km vzhodno od Preddvora leži ob ozkem kokrskem kolenu prijazna vas Kokra (338 m) med Kremžarjevo goro (1141 m) in Krvavcem (1893 m). Iz Kokre je lep razgled na Grintovec (2558 m) in Kočno (2539 m), ki sta najvišja vrhova v Savinjskih ali Kamniških planinah. Kokra je obenem tudi znano izhodišče za krasne alpske ture, kakor so Dom na Krvavcu (1700 m, 3 ure 20 minut), Cojzova koča (1791 m, 4 ure), Bistriška koča (60 m, 7 ur) itd.

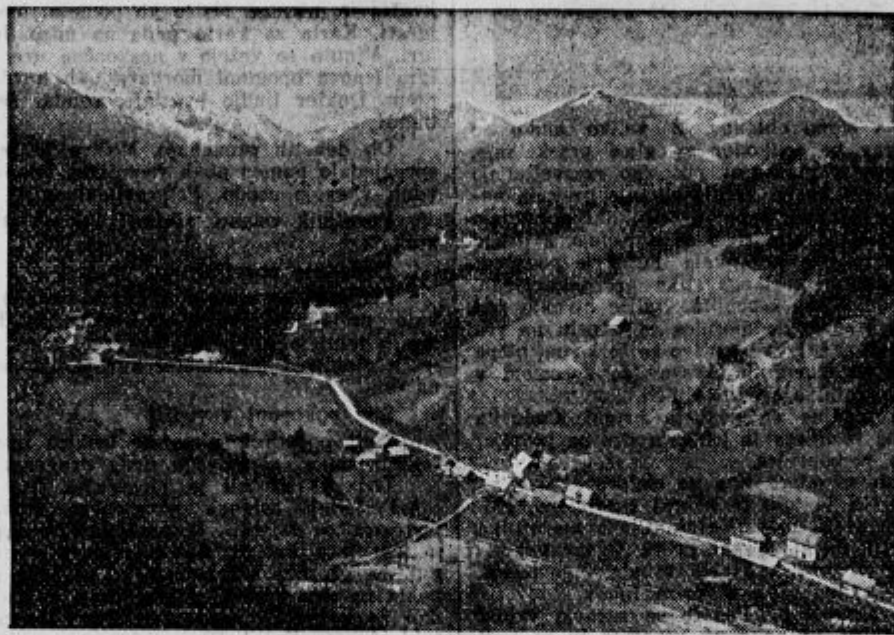
Pri Kokri se začneja vožnja po globoko zarezani romantični kokrski dolini, ki se odlikuje po očarljivih pokrajinah. Ob cesti šumi bistra Kokra, katero prekorači cesta devetkrat do Fužin, na vzhodu se dviguje skalnati Kalški Greben (2223 m), na severovzhodu pa Kočna in Grintavec. Pri Fužinah, ki ležijo 7 km severno od Kokre, se začneja prekrasno Jezersko. Cesta se polagoma dviguje ob pečini z lično kapelico v Podlog z gostilno »Pri kanonirju« (722 m, 26 km), v bližini se še vidi stari obmejni kamen med predvojno Korosko in Kranjsko. Cesta se potem obrne proti severovzhodu in kmalu dospemo do večje naselbine do Zg. Jezerskega, ki se začneja pri Hudini (gostilna Hoja) na zgornjem koncu kokrske doline, v bližini izvira Kokre. Tu nas pozdravljajo stara in nova cerkev sv. Ožbolta (zid. ca. l. 1350 in l. 1855) in Virnikovo Grintavec (1654 m) in po 3 km dolgi vožnji mimo »Korotana«, »Kazina« (30 km), »Planinke« in cerkvice sv. Andreja na Ravnem, zid. l. 1790; dospemo do gostilne »Štular« (32 km) pod Jezerskim vrhom (2132 m), kjer se nahaja gostil-

na Virnik in v bližini kmetija Rakež, Ankova planina (1382 m).

Zg. Jezersko ali Jezersko (900 m — 1200 m) je najvišje alpsko letovišče v dravski banovini in leži med Srednjimi Karavankami in severnimi ter strmimi Savinjskimi planinami. Jezersko je od vseh strani zavarovano pred ostrimi vetrovi, tako da je tukaj podnebje milo in blago. Planinski zrak je čist in nasičen z ozonom, hladna gorska voda pa zelo zdrava. Za udobnost letoviščarjev so na Jezerskem na razpolago: Hotel Kazino, gostilna Štular, Grabner, Strmec, Jezerski vrh, Pens. Makek, župni dvor, Korotan (nadarbina župnije Sv. Ožbolta), Planinka, Vila Kočna, Zora, Podjed, Sava, Šenk, Tepina in še dve vili ter 20 privatnih hiš z okroglo 350 sobami in preko 500 posteljami. Vse potrebne podatke za nastanitev letoviščarjev v gostinskih podjetjih in zasebnih stanovanjih daje občinski urad, odsek za tujski promet na Jezerskem, kjer se dobe tudi potrebni nasveti in informacije glede izletov v bližnjo in daljno okolico. Pri »Kazinu« se nahaja tudi orientacijska tabla za izlete, ki zanimajo interese.

Najlepše izletne točke na Jezerskem so: Stari Sv. Ožbolt (949 m — 15 minut), Jezerski vrh (1218 m — 1 uro 20 minut) s krasnim razgledom na Savinjske planine in Peco (2116 m), Češka koča, turistiško središče (1543 m — 2 uri 30 minut), Cojzova koča (1791 m — 3 ur) pod Grintavcem (težava tura), Kranjski Storžič (2135 m — 3 ure 30 minut), Pristovski Storžič (1759 m — 2 uri 45 minut), Kamniška Bistrica, Logarska dolina itd.

Jezersko je velikega pomena za letoviščarje, turiste in smučarje, ki kaj radi obiskujejo te prelepe alpske pokrajine. Kdor hoče preživeti prijeten odmor v planinah in uživati božanstven mir, višinsko sonce, svež zrak in pa zdravo gorsko vodo, kdor ljubi smrekove gozdove in prekrasne planinske pokrajine, in kdor si hoče popraviti živce in zbirati nove moči, ta naj se poda na Jezersko, ki ima v resnici vse čare alpskega sveta. Dr. V. T.

TEHNIKA

Umetno ozračje v rudnikih

Od ozračja je v veliki meri odvisen človekov obstoj. Čeprav se v navadnih prilikah v vsakdanjem življenju prav malo oziramo na resnico. Na prvi pogled je res videti, da je vprašanje ozračja stranskega pomena. Človek si misli, da se pač redkokdaj na zemeljski obli najde tak prostor, kjer bi neprimerno ozračje onemogočalo življenje. Če pa pomislimo malo bolj globoko, bomo hitro videli, da so prilike, ki nam jih narava sama nudi, zelo malo ugodne, vsaj kar se tiče ozračja.

Razen kratkega razdobja v letu, skoraj nikoli ne moremo reči, da je ozračje tako, da bi prijalo našemu telesu. Zdaj je prevročje, zdaj spet premraz, potem nagaja deževje ali pa je premočan veter itd. Zato se je moral človek ščititi pred neugodnimi vplivi ozračja že odkar poznamo človeško zgodovino. Prav do novejših časov je bila ta zaščita zelo nezadostna. In kadar govorimo o zlatih dobah, v katerih so živeli naši davni predniki, najbrž zelo malo mislimo na to, kako so preživljali dolge zimske večere ob gorečih trski, medtem ko so mokra polena v kamini dajala več dima kot gorkote. Nič čudnega ni, če si slikarji in pisatelji tistega časa starega človeka skoraj ne znajo drugače predstavljati kot starejša, ki sedi v naslonjaču, ki ga muči revmatizem in skrnino.

V zadnjih 200 letih so temu stanju zelo odpomogli štedilniki in peči. S tem pa je bilo komaj rešeno vprašanje pravičnega ogrevanja v mrzlih časih. Ostalo pa je še polno neresenih vprašanj, kakor preskrba pravilne vlage v ozračju in hlajenje prostorov poleti. Z današnjo tehniko se dajo te neprimernosti, ki so v deželah vročega pasu še veliko bolj pomembne kakor pri nas, že precej zanesljivo obvladati. Tako je nastala nova vrsta tehnike, ki obsega priprave za vzdrževanje ozračja.

V Ameriki, ki je, lahko rečemo, vedno za petdeset do sto let pred Evropo, so priprave za vzdrževanje ozračja že zelo v modi. S takimi napravami opremljajo nove stavbe, hotele, vlake in avtomobile, pisarne, dvorane za kino in gledališča itd. Glavne značilnosti takih naprav so ogrevanje zraka v mrzlih dneh, hlajenje ozračja v vročem času in preskrba z zadostno vlago.

Kot poseben pomen je dobila tehnika vzdrževanja ozračja v mnogih panogah industrije. Ena izmed takih področij je vzdrževanje ozračja v rudnikih. V rudnikih seveda ni treba skrbeti za gorkoto, saj vemo, da narašča toplota, čim globlje gremo v zemlje. Naraščanje toplote v globini pa je zelo različno. V premogovih skladih je toplota mnogo višja kakor pa, recimo, v rudnikih železa. Že v Evropi dostikrat visoka temperatura v jamah zelo otežkoča delo. Še huje je v globokih rudnikih v Afriki in drugod, kjer kopljejo premog, baker, zlato itd. Nekaj števil:

V rudnikih bakra v Arizoni (USA) vlada v globini 1200 m že temperatura 60° C, v zlatih ležiščih v Južni Afriki pa imajo v globini 2300 m 39° C. Vzrokov, zakaj so tako velike razlike med enim in drugim krajem, danes še ne poznamo. V obeh primerih pa je seveda vprašanje, kako naj rudarji delajo v takih razmerah, zelo pereče. Če je zrak suh, je delo pri 35° C še mogoče. Kjer pa nastopajo pri vrtanju velike množine prahu, lahko to na zdravje ljudi zelo kvarno vpliva. To je zlasti v afriških rudnikih zlata, kjer so v kameninah žile trdega kvarcovega kamena, ki povzroča pri dihanju vnetje pljuč, ki kmalu privede do pljučne jetike. Zato je v teh rudnikih suho vrtanje z zakonom prepovedano. Namesto tega uporabljajo »mokro vrtanje«. Na mesto, na katerem vrtajo, brizgajo vodo, ki večino prahu odnese s seboj. Pa tudi prenašanje toplote, kjer nastopajo velike množine vode, je mnogo lažje. Često so delavci pri delu dobesedno v vodi. Toda tudi ta način ima neke meje. Danes so v Južni Afriki dosegli pri takem kopanju globino 2700 m. Od tu naprej pomagajo samo naprave, ki dovajajo v rove hladen zrak. Zaradi velikih količin zraka, ki je potreben, da izpolni prostore, je obrat, pa tudi naprave same, zelo drag. Dandanes uporabljajo ta način samo v nekaterih rudnikih, kjer se tako zračenje izplača. To velja predvsem za kopanje zlata, kjer cenijo strokovnjaki, da vrže vsaka možnost, da se poglubi rov za 300 m — 100 milijonov funtov zlatega zaklada.

* * *

»Beži proč od slona!«
»Saj mu ne bom nič storila!«

Frtaučku Gustl ma beseda

Jest res na vem, kua Neška prouzprout miesel? Al ta premoda res miesel, de bom ud zdej zanaprej usaka nedela sam ud našeh zburvajin prpoudvou, ke jih mama penzjunietu in Monte Karlo gor pud Tibuli? Al na ve, de mama zdej u teh teškeh časeh večkat tud tajna zburvajna? — No, in glih downs šternajet doi ama mel spet en tak zburvajne. Tu b pa tud lohka vedla, de na takeh zburvajne na ame nubeden nč guvort. Sam miesel s žiher usak, kar s glih č. Jezek more pa držat ceu čas za zubmi. Tu pa sam za tu, de na pride s kašnem paragrafam kej naskrži. Resnica puvedat je že ud nekdej strogu prepovedan, lagat pa tku na znama, ke nima diplomati. Al ni pol bl pameten, de ama lepu tih?

Zadenč ama mel po dougem čas spet enkat vojska na prugame. Tku ama bli usi lepu tih, koker de b nas na blu. Prou nubeden ni jezika stegn. Gledal ama eden družga tku preplašen, koker se matki, keder grmi. Eden se je pa le tku epuzabu, de je že usta udperu in nam tou neki ud vojske prpoudvat. Mi ama se sevede tku prestrašil, de ama hiter usi naenkat, koker de b bli zmenen, puložel pret na usta in ga s tm upozarel, de nej bo tih. Mož je prec vedu, kam pa taca muli, zatu je spet usta zaperu. Sej veste, de penzjuniete na kaže, de b se u take reči utikal, ke jim nč mar na greja. Sam tu sma se na tihem zmenil, de ja boma usi, če nam bo kašna navarnaš pretila kar hiter upihal u Stefanu keuder, ke je tam na Miklušcu cest. Tam boma se ta narbl na varnem. Se tisteh plinskeh mask nam na to treba kepvat. Birte ama pa tudi že naročel, de nej se za usak elučaj prec s kašna dobra pijača preskrbi. De na boma žeje trpel. Sevede, pa kej za pud zube more tud prpaut. Ublebil ama mu pa, de boma use točen plačal, keder bo vojske konc. Noja, tu sma holt sklenil za use elučaje. Sej za bat se sam tku ni treba, de b tku deleč prilu.

Sej b vam na prpoudvou ud Stefanuga keudra. Ke se pa bujim, de b cela bela Iblana u navarnost u Stefanu keuder na tišala, sam pa raj puvedu, de je ta keuder sam za penzjuniste rezerviran. Noja, pa zavle tega ni treba bit Iblančanem u atrah, sej u Iblan je dost eneh keudru, ke sa tud iz dobra pijača preskrblen, na razpulačajne. Prou nč se jm ni za bat. Kar kurajžen nej boja.

Ke sma šli pu zburvajin preke dum, sma se pa še usesorte menil, sam tega pa nima mogel dugnat, zakua sa prouzprout vojske na svet, če prou ama tku brihten in se prou na use zastopma. Kene, en se zastopja na tu, drug pa na kej družga. Sam za kua sa prouzprout vojske, pa ni nubeden vedu. Al b na blu pameten, če b bli usi lde prjatli med saba, koker pa, de s men nč teb nč eden družga pubijama? Al ni tu prenaumen, de prauma, če je eden u kašen drug držau na evet pršou, koker sma mi, pa prauma, de je naš souraženak. Za božja vola! Sej s vender nubeden čloun ka more zbrat države, ki če na svet pridet. Tu je ja use u božjih rukah. Pu boži pudob sma pa tudi usi ustvarjen. Zakua b se pol souražil med saba? Lde sa res čezdali bl čuden. Bl ke štederaja, bl sa premuknen. Če b mou jest pr te reč kej za guvort, b ldem že uči udperu, de b videl mal dle, koker sam du konc nusa. Kuku b tu naredu, je pa bulš, de sam tih.

Mende me tku zastopte, kuku jest miesel ta reč. Bl natančen se vam tku na upam prpoudvat, ke se bujim, de b me kdu za jezek na prjeu. Pol b biu pa še jest u lebet. Sej mende že sami veste, de je krat al pa resnica guvort že ud nekdej pu celmu svete strogu prepovedan.

Scer sa pa vojske prouzprout pu celum svet. Tud u naš lep dumuvin je zmeri kašna vojska, če prou prauma, de sma miroluben lde. Kumi se ena vojska mal pugliha, se pa že druga začne. Sevede naše vojske nisa glih krvave, ke se rajš kar s jezikan vojekujema, pa še tu bl ud zdeleč, sam de se na pretaka kri kar brez putrebe. Vojska je pa le, nej eden reče kar če.

Puglejte! Naš tku zvan napreden listi sa zmeri u ofenziv. Ze najdeja kašen uržah, pa začneja tega al pa unga napadat. Sej ete mende bral, de jim naša Iblanca ni uščel. Tu pa sam zatu, ke je zdej zadne čase mal zelena. Te gepudi mende na pumiselja, de je zelena farba in če je še mal bele farbe zraven, prouzprout mešna farba. Tu ja usak Iblanek utrok ve. Te gepudi prou nč na pumiselja, kar ke u en dan žlebedraja, sam de zgaga delaja. Če je tud kumarjem ta farba b arc praestla, pa nubeden na more pumagat. Usaka žvau ma holt druga gusta. Kene, mučka ma rajš mleč, kužek pa klubasa. Sej prau že star prego-var, de sa guste in pa klufute različne. Asten, za kua b se pol ujedal, ke treba ni. Kdur se kumarju buji, nej nekar na hod ukul Iblanca. Nej rajš kar u Knaflu use ustane. Tam mende ni kumarju, de b pikal. Tam maja druge prprave za ldi pikat. Iblančani sma tku dober patrijoti, de b Iblanca že zdauiti tku naštimal, de b bla u držauneh farbah. Pa, žalibog, take nima znal narditi. Nej nam gepuditi tam iz Knafluve uske nekar na zamerja.

Noja, pa ta naprednakreka ofenziva se je, hvala Bugu, hmal unela. Koker sa jm na rotuže puvedal, de bo Iblanca prec koker bo tist jez, ke ga dol pr cukriferk delaja, fertik, spet rjava ratala, koker je bla prejšne čase, pa sa vrigel prec puške u kuruza. Ke pa rjave farbe tud kumari pu-eben na ubrajtaja, bo pa epet use prec dober. Mal boja mogel se putrpet. Hitler se sam figa lohka nardi, en jez pa še.

Niema bli še s ta vojska čist fertik, se je pa že druga začela. No, pa h ereč tud ta ni bla pu-eeben huda. Veste, »Planinek veetnik« in pa »Šlu-venija« sta e kar na lepem u lase skučila. Pa še za kašen šmoren se je tud šlu. Eden je trdu, de je u te in te planinek koč turiet velik bl na varnem, koker u kašen drug, če ga kašna ploha ujame. Drug je pa epet čist druge planinske koče u tem elučaje prprouču. Scer du zdej tud u te vojsk ni tekla kri. Ke pa te vojske še ni konc, čloun nč gvišnja še na ve, kuku dleč bo še ta reč prilu. Če na bo tou nubeden kapitulirat, se znaja nazadne svet še strupenih plinu pušluzvat. Use je na zaet mučgoše. Hvala Bugu, de jest pr tem nism nč przadet. Jest sem jima že puvedu, de ustanem neutralen, pa nej bo že koker če.

Puglejte, lde božil! Al b na blu bl pameten, če b turistem za take elučaje raj marele prprou-čal, koker de se za tak šmorn bijeja? Če sa turisti pameten, boja ud zdej zanaprej raj marele s eaba jemal, koker pa tiete krampe in pa štrike basaj u rukzak. Men nej verjameja, de jim boja marele večkat prou prše, koker pa štriki in pa krampi. Le mene nej ubugaja, pa boja zmeri na euhem.

F. G.

Dve uri pozneje

»... In zapomnite si: Šelim popolno molčečnost. Ne smete dati nobenemu nikakršnih pjasnil. Tudi oblastem ne. Zato sem jaz tu, ste razumeli?«

Novosprejeti sluga molče prikima. Ziro Hock, predstojnik ženskih posredovalnic, ga zapusti s kratkim zamahom deane roke.

»Pohabljeni so mi posebno všeč. Ti se ne brigajo za nič na svetu, so zanesljivi in ne klepetajo,« je mrmral sam pred seboj in odšel k mizi urejeval kup došlih pisem. Iz množice pisem zagrabil malo, po rešedi dišeči omot, ga blazno odpre in naglo preleti vrstice.

»... dovolj sem si, Vas danes opoldne posetiti in upam, da bo takoj prišlo do odločitve.«

V predsobi je sedel novopostavljeni sluga Barry. Težko pohabljen nogo je položil na osednjo steno in s stola izpod skritenega hrba brez zadržanja prede.

Predstojnikova vrata so se odprla.

»Opoldne sem zopet doma. V primeru, da pride neka gospa in vpraša po meni, naj trenutno potrpi!« Hock je odšel iz pisarne in pustil napol spečega Barryja v predsobi.

In res, točno opoldne je prišla dama. »Morate počakati, gospod Hock bo prišel takoj,« ji je pojasnil čemerno in potegnil s stola svojo pohabljen nogo.

Dama je čakala potrpežljivo. Bila je nezamena gospa, dobro, toda preveč mladostno oblečena. Njene poteze so imele izraz nalivnega otroka.

Končno je prišel gospod Hock. Trajalo je nekaj dalje časa, kakor je zagotovil, zato se je opratil. Vendar je previdno zamočkal, da je bilo to namenoma. Nato je odvedel damo v pisarno.

»Lahko še enkrat vidim fotografijo?« ga je vprašala priljano.

Hock ji je sliko izročil, ona pa jo je dolgo časa in natančno opazovala. Bila je slika mladega moža, podpisana s imenom Harald Rolfen.

»Pride danes sem?« je vprašala iznenada.

»Ne, draga gospa, morava ga posetiti v njegovi villi. Prehlajen je malo in zato naju je kar povabil. Saj o zadevi moreva prav tako govoriti tam. Obenem kar lahko spoznate gospoda Rolfena v njegovem okolju.«

Nad tem nepričakovanim načrtom je bila malce presenečena.

»Z avtom sva takoj zmagaj. Nikakršna prevara ni to, in — če se hočete poročiti...« je dejal Hock, življivo smeje se.

»Torej dobro, peljiva sva.«

Popravila si je spretno svoj klopuček in nataknila rokavice. Roko držeč na kljuki je vprašal Hock še hitro:

»Imate vse s seboj? Svoje listine? Bančne vložne knjižice in prepis zemljiške knjige?«

Prestrašil se je, kajti opazil je, da je te be-

sede spregovoril previhravo. Toda ona ni opazila tega. Odgovorila je mirno in nič kaj zmedenost:

»Da, vse. Tudi polnomočje za vas.«

»Potem je vse v redu,« ji je površno prikimal.

V sprejemni sobi je drmal Barry.

»Zaprte pisarno in lahko odidete domov!«

Dane vas ne potrebujem več.«

Ziro Hock je izginil z gospo Sibilio Sumer.

Barry je zaprl pisarno in odstopil s svojo pohabljen nogo po stopnicah navzdol.

Ko je bil prišel iz hiše, je stal na nasproti ležeči stazi neznan moški in motril cesto, po kateri je pravkar videl švigniti avto. Barry je skriv-

može in bančne vložne knjižice in vse skupaj položila predse na mizo.

Nato je potrpežljivo čakala.

Nenadoma pa je tiho zaječala...

Kakor senca je zdajci zdrknula čez njen obraz

vrvi, že se je napela čez njene prsi. Začutila je,

kako je bila na težak hrastov stol, na katerem je

sedela, privezana. Vihar je obrnila glavo...

Za njo je stal in jo privezoval Ziro Hock.

»Vpiti ne pomaga,« okna se zapirajo nepro-

dušno,« se ji je zarežal v prestrašeni obraz.

Zaprli je lesene oknice in prižgal luč. Vzel je

na mizi ležeče papirje.

»Dobro ste to ukrenili! Takoj jutri zjutraj

bom dvignil denar in prodal hišo...«

»Kje je gospod Rolfen?« je vzdihnila gospa

Sumer in boječe odprla oči.

»Tega sploh ni, ljuba moja. — Zapletli ste se

Ta si je znal pomagati! Na Danskem varčevajo z bencinom, pa je nekdo kar konja vpregel v svoj avto

nostno prikimal. Moški je vstopil v čakajoči voz in odpejal za njim v isti smeri. Barry se je opotekel v nasprotno stran.

Mislil, gospa Sumer, da bo ste našli svojo srečo,« ji je pojasnjeval Hock v drdrajčem avtu, ki ju je pripeljal v mestno okolico.

Gospa Sumer je zaslanjano gledala skozi okno in ni odgovorila. Vile so postajale čedalje bolj enolične, pokrajina pa nezanimiva.

»Takoj smo tam,« ji je dejal Hock. Potrkal je na šipo bližnjega okna in velel obstati ter odšel vozila. Nekam začenjena je izstopila gospa Sumer, kajti na cesti ni bilo sedaj opaziti nikake hiše.

»Tam čez,« je dejal Hock, in pokazal čez travnik, kjer se je za gostim drevjem dvigala streha podeželske hiše.

Oba sta šla tja molče skozi mali vrt. Hock je potegnil iz žepa ključ in odprl duri.

»Gospod Rolfen stanuje namreč sam v tej villi,« ji je hitel pojasnjevati pri tem. »In ker je bolan, mi je davi poslal ključ.«

Prekoračila sta majhno dvorano in vstopila v nekako delovno sobo.

»Sedite, gospa Sumer. Ta čas poiščem gospoda Rolfena.«

Hock je zapustil sobo. Gospa Sumer je radovedno pogledovala naokrog. Začutila je rahlo neugodje, čeprav je bilo v sobi vse v redu in je pohištvo izpričevalo blagostanje.

Ker je bila gospa sila poslovnega značaja, je skušala najprej rešiti stvarna vprašanja. Odprla je ročno torbico, potegnila iz nje listine, polno-

v mojo mrežo. Sicer pa niste prvi. Ali res mislite, da se more živeti od poštno vodene ženskih posredovalnic? Jaz govorim ne, je preveč truda. Toda take gospe, kakor ste na primer vi, ki so same, ki nimajo nobenega sorodstva, za katero bi morale skrbeti — o tem sem natančno obveščen — in ki razpolagajo s tako prikupnimi prihranki, ti so mi najljubši gostje.«

Napotil se je proti durim.

»Tam v kotu se svetlika petelin. Odprl ga bom in vas zapustil, da se malo odpočijem. V dveh urah se vrnem in vse bo opravljeno... Plin je...«

Gospa Sumer ni mogla izreči besede. V vseh njenih kretnjah se je očitovala groza.

Zastor pred durmi je hotel Hock potegniti v stran, pri tem pa je bila njegova dvignjena roka, ki je hotela odpreti petelina, hipoma oklenjena z železnim prijemom.

»Dobro večer, gospod Hock!«

Pred presenečenim Hockom je stal Barry. — Ističasno je skočilo iz sosednje sobe nekaj njegovi pomočnikov, ki so zgrabili Hocka.

Barry je smehljal, se odstranil težak kos železa s svoje noge, vzel izpod suknjice predmet, ki je bil pritrjen in je napravil videz grbe, in dejal gospe Sumer:

»Mislim, da bi bili lahko malo bolj previdni. Vi ste že šesta žrtev, ki jo je Hock semkaj privedel. Tokrat sem prišel še o pravem času. Dve uri pozneje... in vaša sreča bi šla mimo.«

(Svedsko: Theda Åksawid — poslov. J. M.)

na Gorenjskem, 49. stara utežna enota, 50. malikovalski tempelj v Indiji, 51. del poslopja, 52. vrsta močvirskih rastlin, 54. vrsta jedi, 56. del moške obleke, 58. tuja beseda za napev, 60. prijatelj tuje lastnine, 62. prostor za igre in boj v starorimskem cirkusu, 64. reka v severozahodnem delu Rusije, 65. druga beseda za poslanca, 66. visoka planota v srednjem dežgodb, 70. visoka gora v severozahodnem delu Male Azije, 71. turški sodnik, 72. hrvaško moško krstno ime, 73. majhna vrtna poletna lopica, 74. druga beseda za verigo, 75. vrsta južnega sadja, 76. kraj v Vojvodini, 77. naziv za večernico.

Navpično: 1. druga beseda za koč, 2. umrli slovenski cerkveni govornik in pesnik, 3. vrsta pečenih tvor, 4. skrajšano srbsko moško ime, 5. trgovinski izraz za popust, 6. vrsta južnih rastlin, 7. preprost prometni pripomoček, 8. pristaniško mesto na zahodnem obrežju Finske, 9. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 10. tuja beseda za zgodovinske zapiske, 11. vrsta jugoslov. narodnih plesov, 12. strupena žuželka, 13. tuja beseda za letev, 14. ruska sveta podoba, 15. mesto v srednjem delu Španije, 24. kraj na Šorskem polju, 25. znano reklamno podjetje, 26. druga beseda za moč, 27. pevsko znamenje, 30. del obraza, 32. tuja beseda za upornika, 33. del strehe, 35. del zemeljskega bogastva, 36. tuja beseda za pozitivni električni pol, 37. druga beseda za palico, 38. ščetarska potrebščina, 39. kraj pri Zagorju ob Savi, 40. druga beseda za šaro, 42. judovski duhovnik, 43. turški gospodar, 46. oblika zemeljske površine, 47. oglarska naprava, 48. naslov lisenove drame, 49. važen del glave, 51. izraz iz glasbe, 53. druga beseda za klico, 55. srednjeveški plemiški naslov, 56. moška oseba iz svetopisemskih zgodb, 57. kraj na Goriškem, 58. jugoslov. časnikarska agencija, 59. druga beseda za ješčega človeka, 61. tuja beseda za podnos, 63. vrsta poljskih pridelkov, 65. zimsko prevozno sredstvo, 67. kraj v severnem delu Dalmacije, 69. eden od petih čutov, 70. druga beseda za mlado kravico, 71. tatarski poglavar.

Rešitev križanke z dne 8. oktobra

Vodoravno: 1. stok, 5. Kump, 9. mig, 12. trak, 16. las, 17. Raka, 18. Rador, 19. igo, 20. ata, 21. Avala, 22. kolo, 23. Sap, 24. prikaz, 27. oda, 29. lopata, 32. karo, 33. Mazovec, 37. lek, 39. udav, 40. Arabella, 41. Nero, 42. lok, 43. omara, 44. Tire, 45. Sar, 46. iva, 48. mira, 49. Pazin, 51. oko, 52. sila, 53. Laponec, 55. Aron, 56. Anam, 57. Otilija, 58. teta, 59. Rahela, 62. šen, 63. Stehan, 66. ime, 69. Lima, 71. topič, 73. Abo, 75. lov, 76. usoda, 77. kosa, 78. lat, 79. očaj, 80. ara, 81. šara, 82. jasa.

Navpično: 1. slap, 2. tat, 3. ova, 4. Krakovo, 5. kava, 6. ukaz, 7. Mal, 8. pradoba, 9. mak, 10. idol, 11. Golo, 12. tropine, 13. ris, 14. aga, 15. kopa, 25. Radovina, 26. Irak, 27. ozara, 28. ave, 30. Aleš, 31. terakota, 32. kula, 33. mamilo, 34. Ararat, 35. Elizej, 36. carica, 38. korona, 44. tanin, 47. Alah, 48. mameluk, 49. poletaš, 50. natečaj, 51. oreh, 54. piš, 59. Rilo, 60. lisa, 61. Amor, 63. spor, 64. Tisa, 65. nota, 67. meč, 68. Eva, 70. Ada, 72. oka, 73. Ala, 74. bas.

Rešitev števnice
1. vzmnož, 2. Pajk, 3. sled, 4. gib, 5. žrv. — Kdor si krivično prisvoji vladarsko žezlo, ga le z nasiljem obdrži.

Rešitev zlogovnice

Sestavi iz naslednjih 30 zlogov: bat, be, brat, bro, cre, di, di, do, et, fant, i, in, je, ko, ksi, les, lir, lje, lo, na, o, ol, po, ra, rak, re, ta, tar, ve, zik — 15 dvozložnih besed s sledenim pomenom:

1. jugoslov. državno posestvo, 2. telovadna izraz, 3. italijansko mesto, 4. del ust, 5. italijanski ognjenik, 6. dolžinska mera, 7. del telesa, 8. prvotni prebivalec Balkana, 9. jugoslovansko mesto, 10. španski prestolonaslednik, 11. Boonova igra, 12. del cerkve, 13. prometni pripomoček, 14. trgovski popust, 15. kraj v Kamniških planinah.

Ce dobiš pravilne besede, ti prve in zadnje črke, brane od zgoraj navzdol, povedo slovenski pregovor.

Rešitev besednice

Lepoglava, nadsvetnik, novotarija, Subotica, podnožje, kriminalistika, posodica, koncesija, krematorij.

Iz vsake zgornje besede vzemi v določenem redu po dve zaporedni črki, da dobiš naslov Finžgarjevega zgodovinskega romana

*

Stanovanja v prejšnjih in sedanjih časih

Prav nobenega vzroka nimamo, da bi zavidali graščakom iz prejšnjih časov njih razkošne sobane. Ce vidiš to razkošje, se pač čudiš bogatiji in sijaju prejšnjih ljudi. Vendar so ti ljudje pozimi klavarno prezebali v svojih zrcalnih dvoranah, poleti pa so se skoraj zadušili v posteljah z baldahinom. In kar nič prijetno jim ni bilo sedeti na okornih, z zlato vezeno okrašenih stoli.

Ce imaš kdaj priliko videti tiste sobane, kjer so glavni mogočniki spali, opaziš neverjetna nasprotja (paradne postelje so bile navadno samo za jutranji sprejem, tako zvani »lever«). Umivalne eklede kakih kraljev, na primer, so bile sicer iz umetniškega porcelana, a bile so tako majhne, da bi bile prav zadosti velike za solato treh oseb. Ce si ogledamo spalnice kraljev, so bili to majhni kabineti, ki so bili malo daljši, kot je kaka postelja. In le malo širji, brez okna na prosto, le z majhno linico, ki se pa ni dala odpreti. V taki izbici je bilo pač mučno spati. Kako je bilo šele v tolikanj elavljnih in opevanih viteških gradovih! Tu niso imeli niti toliko lagodnosti in udobnosti, kolikor jih ima dandanes najnavadnejše stanovanje.

BANKA BARUCH

11. Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vsi vse bančne posele najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburg sprejemajo plačila na naše ček. račune: Belgija: št. 8034-64, Bruxelles: Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-68, Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŠAH

V Ljubljani so se na iniciativo Ljubljanskega šahovskega kluba dogovorili Centralni, Ljubljanski in šahovski klub Triglav, da bodo pričeli prirejati vsakomesečne brzoturnirje, katerih se bodo udeleževali najboljši igralci teh treh klubov. To je za šahovsko življenje v Ljubljani zelo razveseljiv pojav, ki kaže voljo ljubljanskih šahistov, da kljub porazdeljenosti po klubih hočejo prijateljsko sodelovati in na ta način omogočiti tudi prireditve, ki jih en sam klub ne bi zmogel. Poleg brzoturnirjev bi bil možen tudi vsakoletni turnir za prvenstvo Ljubljane, kar bi glede na veliko število prvorazrednih moči v Ljubljani bila že zelo pomembna prireditve. Vsem prvorazrednim igralcem bodo take prireditve izvrsten trening, ostalim pa vzpodbuda in vabilo k napredku.

Na olimpijadi v Buenos Aires je bila v predtekmovalnih v matchu med Argentinijo in Litvo na prvi deski odigrana partija, katero danes prinašamo. Beli je znani argentinski mojster Gran, črni pa nevarni mojster Litve Mikenas, ki je znan po svojih krasnih uspehih tudi proti najboljšim velemojstrom. Ko se je Flohr pripravil na match z Aljehinom, si je zbral za trening Mikenasa, ker je proti njemu na turnirjih izgubil že več partij.

Gran — Mikenas

1. d2—d4, Sg8—f6; 2. e2—c4, g7—g6; 3. Sb1—c3, d7—d5 (ta, po bivšem avstrijskem mojstru teorije Grünfeldu imenovana otvoritev se je po Avro-turnirju uvrstila med solidne otvoritve za črnega. Različni poskusi belega na tem turnirju, da bi to otvoritev ovrgel, niso imeli zadovoljivih uspehov. Mikenas je dober poznavalec te otvoritve in je z njo premagal že tudi Aljehina); 4. Lc1—f4 (to spada med najsolidnejše odgone belega), Lf8—g7; 5. e2—e3 (na Sg1—f3 ali Dd1—b3 je d5×c4 neprijeten odgovor), 0—0; 6. Dd1—b3, c7—c5 (ta sijajen odgovor je igral Flohr proti Capablanci, ki se je v Avro-turnirju mnogo prizadeval, da bi to otvoritev ovrgel. Črni je le navidezno žrtvoval kmeta, ker ga vedno lahko z dobro igro dobi nazaj); 7. c4×d5, c5×d4; 8. e3×d4, e7—e6! (mnogo boljše kot običajnejše Sb8—d7—b6 z osvojitvijo kmeta d5. Ce beli vzame na e6, se izpostavi zaradi nerazvitosti kraljevega krila po Lc8×e6! najbrž že odločilnemu napadu); 9. Sg1—f3, Sf6×d5; 10. Lf4—e5, Sb8—c6; 11. Le5×g7; 12. Lf1—b5, Sc6—a5; 13. Db3—c2, b7—b6; 14. 0—0, Lc8—b7 (črni je povsem zadovoljivo razvil svoje figure in ima s svojim poljem d5 celo nekoliko boljše izgleda. Zanimivo je, kako varno stoji črni kralj, čeprav je beli izmenjal lovec na g7); 15. Dc2—d2, Sd5×c3; 16. Dd2×c3 (boljše bi bilo b2×c3, ker sedaj črni izsili težko oslabitev belega kraljevega krila), Ta8—c8; 17. Dc3—d3, Lb7×f3; 18. g2×f3, Dd8—g5—4; 19. Kgl—h1, Tf8—d8 (črni sedaj zelo precizno napada slabosti bele pozicije, tako da beli ne pride več do aktivne igre); 20. Lb5—a6, Tc8—c7; 21. Dd3—e3, Dg5—f6; 22. Tf1—d1, Tc7—d7; 23. Ta1—c1 (bani indirektno kmeta d4, ker bi po menjavi na d4 vdrl s trdnjavo na c7), Sa5—b7; 24. b2—b4, Sb7—d6; 25. La6—d3, Sd6—f5; 26. Ld3×f5, Df5×f5; 27. Td1—d2, Df5—f6; 28. Te1—d1, Td7—d5; 29. Dc3—e4, Td5—f5 (črni prične obdelovati s trdnjavo še na vodoravni liniji, kar mu vse omogočajo slabosti bele pozicije); 30. Td2—d3, Td8—d3; 31. Kgl—g2, Tf5—f4; 32. Dc4—e3, Df6—h4; 33. Tf3—a3, a7—a5 (na Td5—g5+ bi beli seveda igral Kg2—f1, ker bi bil na Kg2—h1 mat v dveh potezih z Dh4×h2+); 34. b4×a5, b6×a5; 35. Dc3—e3 (da bi na T×d4 vzel kmeta a5, toda črni ga preseneti z lepo kombinacijo) e6—e3! 36. Ta5×a5, e3×d4! in črni se je vdal, ker izgubi damo, ali pa trdnjavo na a5 zaradi grožnje črnega Dh4—g5+.

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začnejo pri številkah, nehalo pri debelejših črticah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. ženska naslov, oseba iz Levčeve zgodovine, 7. navadna kratica za jugoslov. denarni zaved, 10. tuja beseda za najnižjo duhovniško stopnjo, 16. vrsta sesalcev, 17. vrsta užitnih gob, 18. pristaniško mesto v srednjem delu Japonske, 19. mera za papir, 20. del parnega stroja, 21. večja ploskovna mera, 22. vrsta lagunskega otočja, 23. zdravilski kraj v Istri, 24. otok v Malajskem arhipelu, 26. tuja

beseda za veliko, posebno opravljeno sobo, 28. ženska oseba iz svetopisemskih zgodb, 29. pokrajina v severozahodnem delu Jugoslavije, 31. tuja beseda za dokaz nenavzočnosti, 32. druga beseda za morski preliv, 34. tuja beseda za prijeten vonj, 37. važna kulturna ustanova, 38. kraj severno od Macelskega pogorja na Štajerskem, 40. pripadnik najštevilnejšega slovanskega naroda, 41. naslov Feitenove duhovne igre, 42. vrsta vodnih živali, 43. vrsta kuhinjske zelenjave, 44. slavnostna poveljičjoča pesem, 46. vrsta gozdnih rastlin, 47. Lambergarjev grad lu Azije, 68. moška oseba iz svetopisemskih

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16					17					18				
19				20			21				22			
23			24			25	26				27	28		
29		30			31					32		33		
34	35			36	37				38				39	
40			41					42				43		
44		45	46				47				48	49		
50						51				52				53
54	55				56				57	58				59
60		61	62	63				64				65		
66			67	68			69	70			71			
72					73					74				
75							76			77				

MLADI SLOVENEČ

MLADA NJIVA

Pasje življenje

V neki vasi so živeli trije psi, trije dobri prijatelji. Prav v tej vasi je bogat kmet priredil imenitno gostijo in povabil nanjo storo in mlado.

Psi so se prikradli do kmetove hiše in vohali zapeljive dišave, ki so puhtele iz kuhinje. Nihče jih ni povabil v hišo, zato so se domenili, da se bodo kar sami povabili.

Prvi se je splazil v hišo Fifi. Štramba je bila odprta, skočil je vanjo, popadel kos mesa in zbežal.

A evatje so ga dohiteli, ga nabili in mu vzeli meso.

»No, bratec, kako je bilo?« sta ga vprašala prijatelja.

»Kar dobro,« se je zlagal Fifi. »Velik kos mesa so mi dali, samo preveč popra je bilo na njem.«

Pes Muki je požrl slino in eklenil, da pojde tudi on na gostijo. Rečeno — storjeno. Ugrabil je kos mesa in se spustil v beg.

A tudi njega so evatje ujeli in ga premlatili. Preden so ga izpustili, so vrgli še lonce vrele vode vanj.

»No, bratec, kakšno je bilo meso?« sta ga vprašala prijatelja.

»Kar dobro,« samo nekoliko prevroče, je odgovoril Muki.

Odšel je tudi Karo, da bi se do mile volje najedel. Pograbil je najlepši kos mesa in zbežal.

A tudi njega so evatje ujeli in ga premlatili.

»No, bratec, kako je bilo?« sta ga vprašala prijatelja.

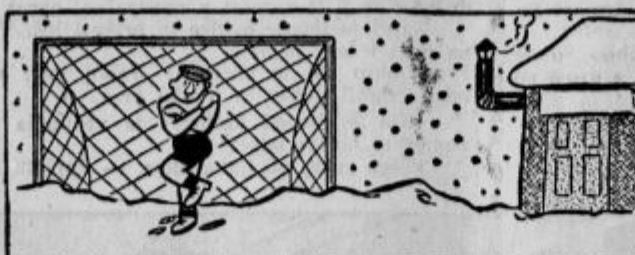
»Toliko klobas so mi naložili, da sem jih komaj neel,« je odgovoril Karo. Mislil je pri tem seveda klobase, ki so mu jih s korobači naložili...

Prijatelja Fifi in Muki pa sta bila prepričana, da se je Karo klobas do mile volje najedel in eta mu zavidala veliko srečo.

Tako so psi prevarali drug drugega in drug drugemu zavidali srečo — vsi trije pa bodo še dolgo pomnili svatovsko gostijo!

Takšno je pač pasje življenje.

Zviti golman Miha

I.
Nogometna kluba
»Živjoc« in »Bravoc«
tekmo priredila
sta za čast in slavo.

Moštvo kluba »Bravoc«
že ves čas zmaga; golman je brez dela,
zdeha in samuje.

2.
Padajo snežinke,
mrzel veter piha.
»Kaj bi tu prezebal«
reče golman Miha.

V glavo svita misel
šine mu kot ptičica:
glejte ga, že dela
snežnega možica.

3.
»Ta namesto mene
naj stoji pred mrežo!
reče in že smukne
v bližnjo toplo vežo.

Pri ognjišču v koči
zdaj se Miha greje,
vsemu svetu v brke
se veselo smeje.

STRIČKOV KOTIČEK

Dragi Kotičkov striček! — Jaz hodim že dve leti v šolo, zato pa znam brati. Vsako nedeljo berem Tvoje pesmi in pisma, ki Ti jih pošiljaš otroci. Pa nikoli ne najdem nobenega pisma iz naše lepe Ježice. Zato sem se ojunčila jaz. Imam še eno sestrico, ki ji je ime Kristina in je letos začela hoditi v šolo. Naša gospa učiteljica nas prav lepo uči. Drugič bom pa več povedala.

Te prav lepo pozdravlja — Marija Terčelj, učenka II. razr. osn. šole na Ježici.

Draga Marija! — Ti si podobna tistemu metuljčku, ki je prvi poletel na zelene travnike in je bil prepričan, da je Bog šele tistega dne ustvaril ta prelepi božji svet, da je šele tistega dne sonce pokukalo izza oblakov... Lej jo, ali misliš, da prej, ko je bila umetnost čitanja tebi še neznan, tudi drugi otroci abecednika še niso poznali? Hej, draga moja, ta svet je pa že nekočkanj več star, kot si stara Ti. In ker je tako star, je prav mogoče, da mi je nemara vendarle kdo tudi s Ježice že pisal, ali ne? Če bi utegnil prelistati 11 letnikov svojega kotička, bi gotovo našel kakšnega vrlega Ježičana v njem.

Toliko za danes. Drugič bom pa tudi jas kaj več povedal, kakor obljubljuješ Ti. Lep pozdravček! — Kotičkov striček.

Dragi Kotičkov striček! — Mislim, dragi striček, da ne boš užaljen, če Ti tudi jaz enkrat pišem. Najprej Ti moram povedati, da sem letos začela hoditi v I. razred osnovne šole in da mi je Marija Bedrač ime. Saj Ti je to ime gotovo poznano. Kar pogledaj v uredništvo našega ljubega lista »Slovenec« in videl boš, koliko let je naš dedek že nanj naročen. Z velikim veseljem ga beremo vsi — z dedom in babico vred. Zato upam, da ne boš pustil, da bi moje pisemce našlo v koš. Srečna bi bila, če bi me sprejel v kotiček.

Povedati Ti moram, dragi striček, da mi je Bogec dal zelo dobro mamico. Joj, kako se je pred začetkom šole mučila z menoj! Drugače Ti zdaj ne bi mogla pisati. Povedati Ti tudi moram, da me je mamica držala za roko, ko sem pisala in risala priloženo sliko.

Prosimo Te, striček, pridi kdaj v Celje. Prišla Ti bom nasproti in Ti pokazala, kje stanujem.

Sprejmi mnogo srčnih pozdravov od male Marice Bedračeve.

Draga Marica! — Če Ti je pa Marica Bedrač ime, mi kakopak res ne preostaja drugega, kakor da Tvoje pismo s vsem spoštovanjem vtaknem v svoj kotiček in zraven še kaj malega napišem.

Kakor vse kaže, si rojena pod srečno zvezdo. Dobro mamico imaš in še deda in babico povrh. To so trije — kje pa je četrti? Gotovo si uganila, koga imam v mislih. Sem brskal po ovitku in zraven nevedno godrnjal: »Lej jo no, kam ga je pa skrila?« Prav na dno ovitka sem pokukal in zaklical: »Hej, hej, Bedračeva očka, kje pa ste?« Pa sem kukal in brskal zaman. Nihče se ni oglasil iz ovitka... »Kaj pa to pomeni?« sem brundal ves v skrbeh. »Bog se usmili, pa vendar ni iz kakšne luknjice venjak padel?« Hitro sem odočkal na pošto in in ves upen pobaral gospodično poštarico: »Slišite vi, ženska, ali je tukaj Bedračeva očka?« — Gospodična poštarica me je debelo pogledala in rekla: »Kakšen Bedračeva očka neki? Človeka s tem imenom ni v naši fari.« — »Saj ne mislim takisto,« sem odgovoril. »Bedračeva očka iz Celja mislim.« — »Če je v Celju, kako naj bi bil potlej tukaj?« se je čudila gospodična in nič kaj prijazno ni bil njen obraz. Je mislila, da iz nje norce brijem... Razložil sem ji historijo od začetka do konca — in tedaj je razumela. Pogledala je v pisalo mizo in pod njo, prebrskala je uradne spise — Bedračeva očka nikjer. — »Veste kaj?« mi je prijateljsko svetovala. »Brzovajite v Celje, nemara ga je tista punčka pozabila v ovitek vtekniti. Tukaj ga še nismo izgubili.« — Zahvalil sem se ji za imeniten nasvet in hotel brzovajiti. A glej smole: v žepu nisem imel prebite pare. Zalosten sem jo mahnil domov. Hotel sem brzovajiti drugi dan in še tretji dan, pa sem imel v žepu še zmerom samo zlato ništro. Zlate ništre pa na pošti ne marajo, je rekla gospodična poštarica. Tako sem z brzovajko odlašal vse do današnjega dne. Upam, da mi boš zdajle utegnila Ti pojasniti, kaj se je z vašim očkom zgodilo. Da bi bil le še živ in zdrav!

Kadar pridem v Celje, Te poljškem in obiščem. Bojim se pa, da boš do tistega dne že tako velika, da Te bom moral za gospodično klicati.

Torej na skorajšnje svidenje in lepe pozdrave vsem! — Kotičkov striček.

Slavo od prijatelja

Osamljen bom moral ostati,
V spominu na te bom živél,
dokler tvoj obraz v zarji zlati
za zmerom ne bo obledél.

Za goro je sonce zbežalo,
ne miče planinski me raj.
Brez tebe je mrtvo postalo,
kar lépo biló je nekda.

Dušijo me v grlu besede,
skelijo v očeh me solze,
kot roka temná iz zasede
me grabi boleš za srce.

V noč črno izginil je vlak s teboj.
Ciril, oj, Ciril, prijatelj ti moj...!

Peter Levec, dijak v Mariboru.

Po slovenski Koroški

Tam onkraj Karavank je kos slovenske zemlje, tam je zibelka slovenskega naroda, tam je naš slovenski Korotan.

Že dolgo sem hrepenel, da vidim ta prelepi slovenski svet, da pozdravim svoje brate in sestre, da vsaj malo spoznam njihovo življenje in trpljenje. Dolgo je bila to le vroča želja. Nazadnje nisem mogel več zdržati. »Pojdem!« sem odločno rekel in sem šel.

Meja na Kórenske sedlu je bila že za menoj. Židane volje sem jo mahnil po strmih klanec navzdol, čeprav je bilo okoli mene vse tako čudno tiho in žalostno. Ni bilo slišati ptičjega žgolenja, ni bilo videti sončnih žarkov. A v meni je sijal žar domovinske ljubezni — najsvetlejšje sonce. Izpolnila se mi je vroča želja: zemljo koroško gledam, njeno lepoto srkam vase!

Glasno prepevajoč sem jo mahnil po bližnji proti Strmcu, majhni gorski vasi. Breg me je upeljal, pesem mi je v grlu izzvenela. Tedaj zaslisim v mehkih narečju:

»Le pojte, le, mi radi poslušamo slovenske pesmi!«

Ozrem se in opazim dečve na polju, ki so na ravnici sušile seno. To je bil moj prvi pogovor z našimi ljudmi onstran meje. Živo sem občutil: to je kri naše krvi. Pomenil sem se z njimi o tem in onem, potem pa nadaljeval pot. Na gozdni jasi sem obstal. Odprl se je pred menoj lep razgled. Imel sem Ziljsko dolino kot na dlani. Dolina je ležala globoko pod menoj. Bele slovenske vasi, zelena polja, široki travniki, bistra Zila, vijoč se pod strmimi stenami Dobrača, temni gozdovi, vmes sončne planine, sredi njih pa tihi božji hrami. Bele steze in ceste prepletajo to prelepo slovensko zemljo. Iz srca mi je kar sama od sebe privrela pesem:

Bodi zdrava domovina,
mili moj slovenski kraj...

S težavo sem se ločil od nepozabnega razgleda in se spustil navzdol. Prisopel sem na široko belo cesto in se ji ves predal. Naj me ponese kamor hoče!

Hitel sem po mehkih stezicah med pokošenimi senoži, med njivami, prepojenimi z znojem slovenskih dedov — dalje, dalje. Oblaki so se odprli in sončni žarki so poljubili ves slovenski Korotan.

Dohitel sem častitljivo slovensko mater.

»Dober dan,« sem jo pozdravil.

»Bog ga daj,« mi je prijazno odgovorila.

Povedal sem ji, odkod in kam me vede pot ter jo zaprosil, naj mi pove, kako kaj živijo Slovenci na Koroškem. Trpke so bile njene besede, kakor trnje so se mi zasadile v srce. Gorko sem začustvoval z njo in vsemi našimi ljudmi.

Nekje sredi slovenske vasi sem obstal. Pred šolo so sedeli slovenski otroci in čebljali v tujem jeziku. Prisedel sem in jih ogovoril. Sprva so se plašno spogledovali, polagoma pa so prišli z besedo na dan. Eden izmed dečkov s sinje modrimi očmi mi je zaupno rekel: »V šoli ne smemo slovensko govoriti. Učitelj je hud, ker nas ne razume. Pravi, da je slovenski jezik grd...«

Šel sem dalje in prišel v slovensko vas Brnco, ki leži nižje doli med polji, blizu Zile. Na deski sem bral: »Firnitz«. Povsod sem videl same nemške napise. Le tam pred cerkvijo, kjer raste košata lipa, me je nad vhodom na pokopališče pozdravil že precej izpran napis: »Hvaljen bodi Jezus Kristus.«

Oblaki so odromali dalje in sonce je v vsej svoji glori obšlo to drago zemljo in mene, žalostnega popotnika sredi nje.

Virko Kunčič

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

Pastirček Gregec in zmaj

(Nadaljevanje.)

Gregec se je sklonil nad koščeno, s ščetinastimi dlakami poraslo rokó in si jo strokovnjaško ogledal. Bradavic ni bilo na njej, tisto res ne. Pa je kljub temu kar majčkeno podvomil v coprniško moč Zilijeve Ance. Spomnil se je materinih po-božnih besed: »Bolezni ne more živ človek uročiti in ne živ človek zagovoriti. To so prazne marnje. Samo zdravilna roža izpod Triglava in božja volja jo pánata.« Teh besed se je spomnil in moško izrekel svoje pomisleke:

»Oča, nemara so se vam pa bradavice kar same od sebe posušile? Veste, Zvezdnikov študent Anci nič ne verjame. Je rekel, da je zmešana in da...«

»Ti si zmešan ti in Zvezdnikov študent takisto!« mu je togotno tresčil v besedo stari ovčar. »Kar po mestnih škričih bi se najrajši vrgel. Da te ni sram! Ali ne veš, da hočejo gosposkoveci nam hribovcem vso pamet v nič dati? Mene že ne bodo kozjih molitvic učili, tisto res ne.«

Pihal je kot gad. Gregec se ga je kar ustrašil. Pokesal se je, da se je bil tako zaletel. A izgovorjenih besed nikomur, še Zilijevi Anci ne, ni mož vzeti nazaj. Ujemi veter, če moreš!

Ovčar je trdo sedel na pograda in si natlačil zračni mehur, ki mu tudi pljuča pravimo, z novo sapo. Preudarno je začel žvečiti in suklati iz sebe preroške besede, pomešane z grenko tobačno žilindro.

»Tako ti rečem, ljubček moj: kar boš zdajle ališal, še ob smrti uri ne boš pozabil! — Hudi čas bodo nad naše znaname prišli. Z železnimi kačami se bodo po železni cesti vozili, s kočijami brez vprega in brez konj bodo križem krašem rompljali. Brez refetn'ce bodo po zraku frčali, kot Jona v somovem trebuhu bodo čofotali v velikan-skih sodih pod vodó. A srečni ne bodo, sam Bog vé, da ne, ker bodo starim šegam in navadam pokazali hrbet. Gostoljubnost se bo umaknila lakomnosti, ponižnost napuhu, odkritost hinav-ščini, resnicoljubnost lažem. Oj, takrat bo hudo. Tako prerokujem jaz, Ródarjev Jok, ovčar in si-rar, iz dovške fare doma! — Berač Kokotúv in Mojstrane, tisti, ki ga zaradi prebrisatosti tudi s kosabrinom¹ zmerjajo, pa prerokuje še vse hušje reči. Takrat bo šele hudo, pravi, ko po kmečkih hišah še bohkovaga kota² več ne bo; ko bo iz vsake bajte baba v gosposkem klobuku ven pri-

¹ Kosabrin = prebrisanec, prefriganec.

² Bohkov kot = kot, v katerem imajo razpelo, jaslice, družinski rožni venec, posodico z blago-slovljeno vodo itd.

šla; ko se bodo naši fantini cokol sramovali in v žametnih čevljičih k Peričniku hudičevno kapljico žlamat hodili; ko se bodo naše dekle in tuje žémile in se okoli tujih postopačev kot večše okoli luči lovile. Resnično, resnično, takrat bo zlodeju pšenica šla v klas! Kot listja in trave bo fantinov in deklin iz dovške fare na dnu pekla. Ta čas, ljubček moj, ni več daleč. Še ti ga boš nemara dočakal.«

Trdo in neizprosno, kakor da bi v trdo skalo zabijal za klinom klin, so preroške besede udarjale Gregcu na srce. Kar nekam tesnobno mu je postalo. Stari ovčar je tako čudno bolščal v praznino, kakor da bi znal gledati skozi steno in bi bodočnost kot odprta knjiga ležala pred njim. In je iz te knjige bridko in robato bral dalje:

»Od daleč in blizu bodo hodili tuje v ta naš prelepi planinski svet. Naše gore bodo ostale, kakor so: košček nebes. Vse drugo se bo grozno spremenilo. Pastirski rogovi in zvoncei bodo utih-nili, stari hribovski poštenjaki bodo legli v grob. Nore žene bodo spravile kolóvrate na podstrešje, frkolini smrčkavi se bodo norčevali iz starih bajk. Dekline bo premamilo mesto s svojo pisano šaro in odrefetale bodo za bogastvom kot tičke v past. Vračale se bodo domov, kakor že takšne frlje oponaša Blažejev ded: Od zunaj huj, od znotraj fuji. Fantini se bodo preobjedli planinskega zrakca, vrgli bodo pastirsko, drvarsko in oglarsko cvovlje³ v stran. Od smradljivih strojih si bodo služili pi-škave groše, z njimi se bodo pobratili na življe-nje in smrt. Ne bo več vselega ukanja po pla-ninah, ne milo donečega petja po vasi, ne pobož-nega žebanja po bišah, ne šegavega pripovedo-vanja starih dedov ob peči in njihovih zdravih šal. Tuje kvante in kletvine bo zlodej fantinom kar z lopato na jezik metal. Od blizu in daleč

³ Cvovlje = oročja.

bodo hodili tuje v ta naš prelepi planinski svet — in jim ne bo v glavo šlo, da živijo v tako le-pem kraju tako grdi ljudje.«

Zalostno je ovčarjev glas odmeval v globo tišino noči. Kakor da bi skovir nekomu mrtvaško pesem pel. In še tožeče vékanje ovce v staji, ki še zmerom ni našla pokoja, se mu je kar na le-pem pridružilo. Ta ovca⁴ je bila kriva, da je pre-roški ogenj v ovčarjevih očeh ugasnil, da se je nevidna knjiga bodočnosti spet tiho zaprla. Ali se bo odprla še kdaj, ali jo bo živ človek prebral do poslednje reči?

Gregec je od vsega ovčarjevega prerokovanja razumel samo nekaj malega. Tako rad bi pre-žaljenemu ovčarju kakšno gorko v tolažbo iz-rekel. Pa je bilo njegovo srce polno vsega, a nje-gov glas prazen kot citre brez strun.

»O ti kvamara kvamasta!« je zarobantil ovčar in planil na noge. »Česnam in česnam — medved pa še zmerom v staji leži in ovce so mi mar kot lanski sneg. Kar s pestjo bi se našapal!«

Pograbil je leščerbo, zavaroval plamen s dlanjo, da mu ga ne bi veter upihnil, in zdirjal iz koč. Mladi ovčarček brez besede za njim.

Mlaka krvi okoli ubitega medveda se je bila medtem že napol zgostila.

»Ko se zdani, te denem iz kože — ali mi bo nevoščljiv kruljavi Matevž,« je z vedrim nasme-hom zagodel ovčar in kosmatina zadovoljno po-božal. Pa mu je nasmeb kar koj na ustnicah za-mrl, ko je posvetil med ovce.

Bicka, najljubša Gregčeva ovčica, je ležala s pregrizanim vratom na tleh. A glej: še je v nje-nih očeh tla drobna iskra življenja. Tako milo, tako prosoče je pogledala Gregca, da mu je hotelo počiti srce. Obrnil se je v stran, zakril si je obraz z dlanmi in zajokal naglas:

»Bicka, uboga moja Bicka!«

(Dalje prih. nedeljo.)

DRUŽINA

Za starost

Švicarski list »Noue Zürcher Zeitung« objavila tale poziv:

»Velika naših kantonov zbira v jeseni prispevke za ustanovo »Za starost«.

Navali izbruhu vojne in mobilizaciji smo prisiljeni svojo vsakoletno zbirko ob navadnem času izvesti. — Mnogo priletnih očetov in mater je zaradi vpoklica svojih sinov zaradi varstva naših mej, brez podpore in so postali potrebni tuje pomoči.

Bes je, da sta se stiska in skrb naselili v marsikako hišo in družino, kjer ju doslej niso poznali. Vendar se zavedamo, da z naraščajočo stisko stopa vstrie tudi hodenje za pomaganje v vseh tistih krogih, ki so tega zmožni. Trdno smo prepričani, da krščanska ljubezen do bližnjega in ljubezen do domovine niso prazne besede, ampak da se bodo v prihodnjih tednih in mesecih dejansko izkazale.

Zatorej prosimo svoje sodržavljane, da prispevamo — ko doslej — kolikor le moremo k jesenskemu nabiranju za ustanovo »Za starost«. Naj bi premožnejši povzeli spoj prispevek namesto

tistih, ki jih je zadela stiska zaradi sedanjih razmer.

Tako list iz Švice, iz bogate Švice. Ali bi ne bila taka zbirka »Za starost« tem bolj na mestu v naši Sloveniji?

Domáci vrt

Spravljam jo jabolka!

Priložena razpredelnica nam jasno kaže čas, v katerem so jabolka najboljše, to se pravi, da so že dovolj zrela. To je tudi meja, preko katere ne moremo dosti iti pri shranjevanju sadja. Jabolka naj dozore na drevesu, da se tako zbere v njih čim več sokov. Taka so tudi mnogo bolj odporna in bodo vzdržala dalj časa. Dozorelo jabolko se da lahko odtrgati, ne da bi potegnili iz njega pecelj in na-

	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
1.													
2.													
3.													
4.													
5.													
6.													
7.													
8.													
9.													
10.													
11.													
12.													
13.													
14.													
15.													
16.													
17.													
18.													
19.													
20.													
21.													
22.													
23.													
24.													
25.													
26.													
27.													
28.													
29.													
30.													
31.													
32.													
33.													

lomili rodni les. Jabolko nekoliko zasučemo in ako se odtrga, je zrelo. Tedaj jih oberemo. Nekatere sorte se drže na drevesu prav do konca oktobra. Pustimo jih kar lepo na miru, kajti čim dalj so na drevesu, tem boljši in trpežnejši bodo. Da jabolka obiramo in ne tresemo, to ve danes že vsak. Za shranjevanje pa se ravnamo po sledečih navodilih, ki jih moramo brezpogojno upoštevati, če hočemo imeti jabolka čez zimo prav do spomladi in še čez. Jesenskih jabolk ne shranjujmo za delj časa, ker se ne drže in so najboljše novembra in decembra meseca.

Tudi kosmači, boskopski kosmač in kanadka niso posebno trpežni, ker potrebujejo vedno isto temperaturo in zračno vlago. Zato jih ne hranimo za pomlad. Najmanj občutljiva so jabolka z gladko kožo, in to le zimske sorte, od katerih vemo, da so trpežna. Tako na primer hranimo v primerni kleti zelo dolgo: moškanec, londonski peping, jonatan, rdeči bellefleur, ontario, bočkovo jabolko, zlata reneta itd.

Shranimo le popolnoma zrela jabolka, ki niso nič poškodovana in imajo pecelj. Prezgoda potrgana in nezrela jabolka niso primerna za shranjevanje čez zimo. Zato je prav, da počakamo s trgatvijo jabolk, kolikor časa je mogoče. Trpežna so le tista jabolka, ki smo jih obrali, ne da bi se potolkla, opraskala, odrila itd. Tudi pri prenašanju in nakladanju je treba največje pazljivosti. Obrana jabolka sortiramo in odberemo za hranjenje le tista, ki so brez madežev, hrast ali izrastkov. Če nimamo časa ali primernega prostora, da bi jabolka takoj razvrstili, jih previdno zložimo na kup, da se ne potolčejo, v klet ali na kak drug prostor pod streho, samo da ne zmruže. Pozneje jih prenesemo v zimsko shrambo.

Zelo važna stvar za dolgo shrambo sadja je primerna zimska shramba. Toda te nima vsakdo in zato se moramo le prečesto zadovoljiti s kletjo ali drugim prostorom. Vsak prostor pa moramo prej razkužiti, da uniči-

mo vse gnilobne in druge glivice. Razkužujemo z močnim žveplanjem pri zaprtih oknih in vratih. Čez 24 ur prostor odpremo, očistimo okna in po možnosti prebelimo stene z apnom. Za stalne shrambe je priporočljivo, da napravimo v steni poleg vrat dve odprtini, eno spodaj po kateri bo prišel v shrambo sveži zrak in drugo pod stropom, pri kateri bi slab, pokvarjen zrak odhajal. Zaradi mraza pa morajo imeti te odprtine vrata, da jih lahko zapremo.

V sadni shrambi pa naj bo tudi primerna vlaga. V suhih prostorih se sadje preveč izsuši in zgubi na okusu, prevelika vlaga pa podpira gnilobne glivice. V prvem primeru si pomagamo, da poskrbimo večkrat tla z vodo, proti preveliki vlagi pa postavimo v shrambo škaf z živim apnom. Temperatura naj bo pozimi 2-4°C. Jabolka zlagamo po sortah na police, ali v zaboj, v katere pride zrak. Zaboji naj bodo od taljeni od sten in od tal, da ima zrak povsod dostop.

Jabolka se tudi zelo hitro navzamejo tujih duhov, zato ne spravljamo v isto shrambo kislega zelja, repe, bencina, petroleja, sira itd. V shrambi naj vlada tema, da sadje počasi zori in ostane dalj časa odporno. Čez zimo moramo sadje večkrat prebrati in pregledati, da odstranimo vse nagnite ali drugače poškodovane sadeže. Če se bomo po vsem tem ravnali, bomo imeli jabolka tudi do poletja. Razpredelnica nam nazorno kaže od kdaj do kdaj je jabolko užitno (debela črta), črtkana črta

pa do kdaj se bo približno obdržalo. Številke zaznamujejo posamezne sorte, rimske številke pa mesece.

1. Beličnik. 2. Rdeča in bela astrahanka. 3. Viržinska rožica. 4. Sarlamovski. 5. Grafensteinska. 6. Vojvoda Friderik. 7. Car Aleksander. 8. Siva jesenska carična. 9. Jakob Lebel. 10. Principovka. 11. Gdanski robač. 12. Stožerka. 13. Zlata zimska parmenka. 14. Kanadka carična. 15. Carova carična. 16. Rumeni Bellefleur. 17. Ananas. 18. Boskopski kosmač. 19. Dolenjska voščenska. 20. Ripston peping. 21. Baumanova reneta. 22. Pariški rambour. 23. London peping. 24. Moškanec. 25. Jonathan. 26. Ontario. 27. Carjevič. 28. Renski zimski rambour. 29. Bojkovo jabolko. 30. Bismarkovo jabolko. 31. Cesar Viljem. 32. Bobovec. 33. Barlepeva zlata reneta.

Smešnica

Dober trgovec.

Neki posestnik, ki je imel hišo na samotni, je šel k prekupčevalcu s psi, da si kupi psa-čuvaja. Kmalu nato pa so ga vlomilci okradli. Ves iz sebe se je posestnik odpravil k pasjemu barantaču, češ kakšnega psa da mu je prodal, ko je lepo spal, medtem pa so vlomilci kradli. Toda prekupčevalec je mirno odgovoril: da mora zdaj kupiti še majhnega psa, ki bo velikega psa čuvaja zmeraj tudi zbudil.

Kako štediš z milom?

1. Nikdar ne pusti mila v vodi.
2. Ne zmoči mila v tekoči vodi, če si umivaš roke, marveč zmoči roke, jih namili in si jih izmij!
3. Polagaj milo v posebno posodico!
4. Za vsakršno perilo uporablaj le mehko vodo, na primer, da daš sodo v vodo, jo ondi raztopiš in pustiš 20-30 minut stati, dokler se ne usede apno v vodi.
5. Milnate vode ne izlij proč, ampak jo do skrajnosti izrabl!

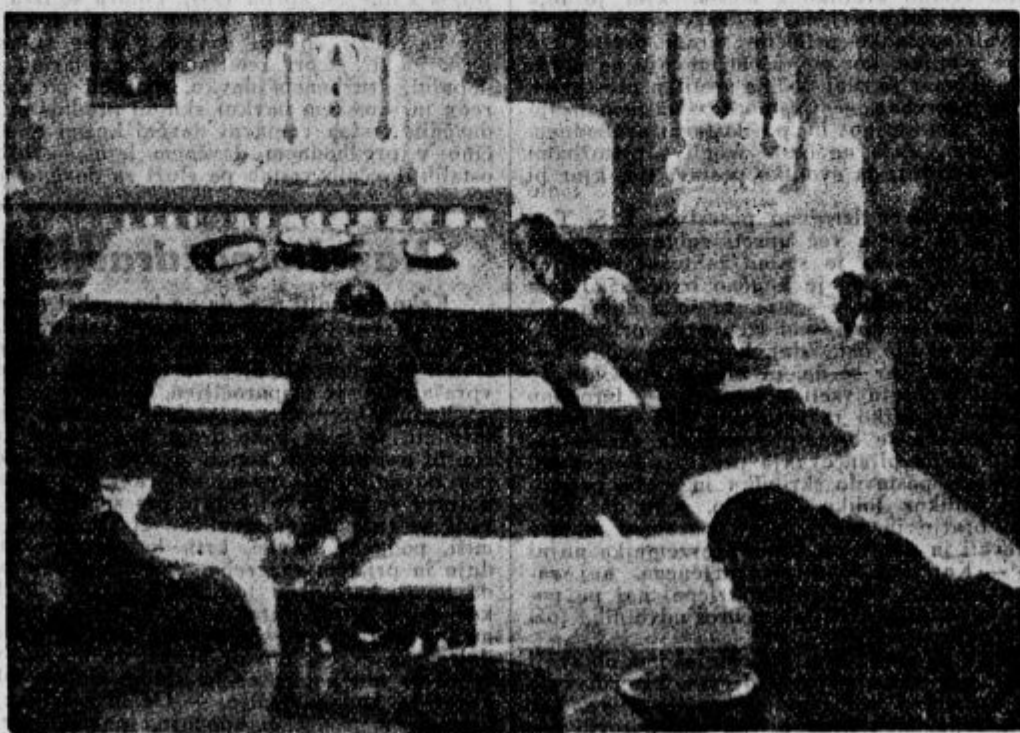
Se o prenavljanju oblek

Ta zadeva se more z okraski s trakci in vrvicami lepo razrešiti. Najlepše je, če so okraski iste barve kot obleka ali v barvi, ki se sklada z barvo obleke. Primerjaj skico:

Na levi je preprosta, črna volnena obleka z rdečimi ali črnimi okraski iz vrvice. Lahko je mreža črna, čopki pa so rdeči. Robovi jopice (v sredi) so s preprostimi ornamentami lepo okrašeni. Jako svojsko vplivata obe epoleti (našitki na ramenih) in pa rob iz vrvice na tretji skici.

Molek

Košir France: Družina moli rožni venec

Ali ga imaš še? Tisti molek, ki ti ga je dala tvoja mati? Molek, ki si ga dobil na dan prvega sv. obhajila? Molek, ki ti ga bodo vpleli med prste, ko boš v krsti in ga vzameš s seboj v grob? Ali ga še imaš? To ni nobeno sladkobno-olotno vprašanje. Molek je velik simbol. Te jagode so cvetice krog podobe Marije, krog slike Matere Boga. Verniki rimskokatoliške, kakor tudi pravoslavne Cerkve častijo Marijo: torej je ljubezen do Nje najstarejša lastnina Cerkve. Na starih bizantinskih podobah je v zlato ozadje z grškimi črkami vslikano: Mati božja. Nekaj stoletij je oblikovalo ta častni naslov. Globokega pomena je, da je na naših oltar-

jih idealna podoba Zene, ki je rodila Kristusa v podobi človeka in ki se vendarle sme imenovati Mati Boga. Ona je Mati najfinejšega, najbolj vernega, najbolj božjega človeka-Kristusa, ki je v eni osebi človek in Bog. Ali je kdaj kaka vera postavila žensko na tako mesto? V Mariji izražamo češčenje ženski in materi preko vseh narodnih pesmi, preko vse lirike v romantiki, preko vseh prividov velikih moč. Vzemij svoj molek spet v roke! Pojdi v svojo župno cerkev! Pojdi k rožnovenski pobožnosti meseca oktobra!

(Te besede je napisal sloviti velikomestni apostol, rajni dr. Sonnenschein, ki je bil pravi oče proletariata.)

Varujte svoje zdravje s tem, da skrbite za

redno stolicco.

Jemljite dnevno po jedi 1 do 3 Leo-pilule, ki Vam pomagajo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Šp. br. 946 od 26. X. 1938

Leo-pilule

Moderen jesenski kostum

Jopica je zaradi dvignjenih ramen, ozkih rokavov in žepkov na prsih prav tako svojevrstne oblike, kakor so gumbi. Okrog vratu je odprtina prav tolikšna, da je rutica vilna; ni ne ovratnikov ne reverjev. Krilo je gladko na bokih, nato pa v globokih gubah, ki se svobodno razmahnejo. Barva obleke je prav tako moderna kot njen kroj. Jopica, klobuk in rokavice so črne barve, križasto krilo pa vsebuje oranžno, rdečo, rumeno, belo, modro in črno barvo. Sviter pod jopico je temnomoder. Torbica je iz istega blaga kot krilo.

Svedsko meso

Dve čebuli, 5 sardel, peteršilj, nekaj limonove lupine, lovorov list in malo majarona daš z nekoliko masti v posodo, položiš v to meso, ki ga prej povaljaš v moki, dobro pokriješ in dušiš poldrugo ali eno uro.

Pisana solata

Skuhaš v slani vodi do mehkega 1/2 kg fižola, 1/2 kg korenja, 2 zeleni, 2 kolerabi, 300 g krompirja in 200 g rdeče pese. Nato vse razrežeš na rezine ali proge, tudi krompir, osoliš in popraša, dodaš sesekljane peteršilja in drobnjaka, nakar zabeljaš z oljem in kisom in dobro premešaš. Čez pol ure nato daš na mizo.

Krompirjevi svaljki za večerjo

Olupiš 1/2 kg krompirja, ki ga v slani vodi do mehkega skuhaš, ga nato pretlačiš in prideniš 200 g moke, jajce, soli, popra in za oreh masti in narediš testo, ki iz njega izoblikuješ svaljke. Te kuhaš v vreli vodi do 5 minut in jih s penarico vzameš ven. Daš na mizo s paradižnikovo omako ali z gobami. Lahko jih potreseš z orehi in s sladkorjem.

Življenje nogavice

Nega nogavic se začneja z nego — nog. Vpravi te tanke, pajčevinaste nogavice (le kdo jih je uvedel, ko požro toliko denarja — in to celo na deželi!), a tudi druge, ki so iz tanjših snovi, zahtevajo, če hočemo, da so trpežne, gojene noge. Dolgi nohti, majceni kaveljčki, debela koža na nogi so najboljši predpogoji, da bodo nogavice že prvi dan raztrgane. Kdor pa svoje noge vedno redno neguje, kdor si jih vsak dan s toplo vodo umije in nato poreže trde otisčance in ima zmeraj kratke nohte, temu bodo nogavice dobro služile.

In v drugo: nove nogavice je treba oprati, preden se privikar obujejo. To je jako preprost trik za ohranitev nogavic. Sicer pa je treba nogavice večkrat oprati, čim večkrat so oprane, tem bolj so trpežne. Poleti ne smeš imeti par nogavic dalj kot dva dni; če pa ho- diš na izlete, pa le en dan.

Kako je treba nogavice oprati? Nove nogavice, ki niso bile še nikoli nošene, operesh brez mila in jih v mlačni vodi le nekolikokrat ožmeš. Ko jih peremo pozneje, jih operemo v mlačni vodi in dobro raztopljeni milnici. Če so nogavice jako umazane, naj nekaj časa ležijo v milnici, potem jih šele operimo.

Tudi za obešanje nogavic je treba posebnih navodil. Nikoli jih ne smemo pritrditi z zatikalkami za perilo. Ko nogavice operesh, jih lepo nabereš in obešiš čez vrh, ne da bi jih kaj razpotegovala.

Gatenje nogavic je jako pusto delo. A kdor si nogavice opere vsak dan, niso skoraj nikoli raztrgane, ali pa imajo tako majhne luknjice, da so koj zašite. Kdor se na to kaj razume, ta ve, da je treba luknjice zašiti, še preden jih je videti. To se pravi: tista mesta, ki so že tako preperela, da se bodo še tisti dan strgala, je treba s fino nitko prevleči. Za ta način je treba manj dela, to obdrži nogavico v lepi obliki in to tudi podaljša življenje nogavic.

Slednjice je potrebno, da si čevlje od znotraj večkrat ogledamo. Najmanjša vzboklina in podrtija že v enem dnevu pregleda nogavico. Včasih je podplat zanič, žebeljčki kukajo skozi, ali pa se je podloga zgrbančila, je pretrda — in vse to trga nogavice. To so vzroki, ki jih moramo odstraniti, če hočemo imeti trpežne nogavice.

Has domati zdravnik

A. M. — Vaš mož je star 31 let. Skoro redno vaško dopolnje med 9 in 11 dobi bolečine v glavi. Pri vsaki spremembi vremena in temperature se prehladi in dobi nahod. Najhujše je v hladnih mesecih. Bolezen traja že 3 leta. Večkrat je bil že pri zdravniku.

Mogoče je, da je vzrok težavam obolenje živcev, ko je menil en zdravnik. Pogosto pa nastopajo bolečine v glavi le za par ur dnevno pri obolenju obnosnih votlin. Pri tem obolenju so tudi pogosti prehladi in katarji nosa, žrela in grla. Tudi živčna razdraženost nastopa pogosto pri tej bolezni, ker je veld vnetja dotok krvi v glavi povečan.

Radi ugotovitve in zdravljenja naj gre k specialistu za nos in grlo.

I. M. — Vaša sestra ima po životu luskinast izpuščaj. Najprej se je pojavil na kolenskih, komolcih in preih, nato pa tudi po životu. Bila je v bolnišnici, kjer so ji nadlogo odpravili z mazanjem in kopelmi. Držala se je tudi diete. Sedaj pa se izpuščaj zopet pojavlja. Radi bi vedeli, kako naj se zdravi in ali je bolezen ozdravljiva?

Po opisu menim, da gre za psorizao. Pri tej bolezni je prirojena slabost kože in žil v koži, zato se izpuščaj najraje pojavlja na mestih, ki so najbolj izpostavljeni: na kolenskih, komolcih, zunanji strani roke. Pospešujejo jo škodljivost od zunaj: infekcije kože, nečistoča in obolenja drugih organov: prebavil, pljuč, žlez z notranjim izločevanjem, nalezljive bolezni.

Priporočati je tople kopeli, pri tem treba kožo dobro namiliti in nato namazati s borvazelinom. Hrana naj vsebuje čim manj maisti, mesa in dražilnih enov, a dosti sadja in sočivja. Dobro vpliva sončenje in izpostavljanje kože svežemu zraku. Ogibati se je vsega, kar organizem elabi. Ta navodila pridejo predvsem v poštev šele po ozdravljenju izpuščaja, da se čim bolj prepreči ponavljanje. Da se izpuščaj ozdravi, naj gre k zdravniku ali v bolnišnico.

N. — 22 let ste stari, perilo imate splošno v redu, le po razburjenju, pred izpiti se vam krvavitve iznova pojavljajo. Sicer ste popolnoma zdravi.

Vzrok prepogoste krvavitve je lahko premočan dotok krvi v spodnje dele telesa, kar se zgodi pri vnetjih okoli maternice (vnetje črevesa, slepiča itd.) razdraženju maternice, ovirah, ali slabosti mišic maternice in elabi eluznici veld vnetja ali elabosti delovanja jajčnikov. Razburjenje in nevšečnosti povzročajo, da gre kri iz zunanjih delov telesa v drobje.

Z utrjevanjem, rednim življenjem in počitkom se okužite telesno okrepiti, skrbite za redno odvajanje. Hrana naj vsebuje malo mesa in dražilnih enov. Uredite si razmere, da se vam ne bo treba razburjati. Če vse to ne bi zaleglo, bo treba zdravljenja s hormoni jajčnika.

A. C. — Elektriziranje po vsem telesu 15 do 20 minut na dan se uporablja pri nervoznosti in živčni elabosti.

Pri lažji stopnji kratkovidnosti, kot je pri vas, nošnja očal pri čitanju ni tako nujna, če nimate pri tem nobenih težav, ali že celo lažje čitate brez očal. Tudi odložite jih lahko od časa do časa.

E. G. — Dva meseca imate bolj hripav glas, v grlu vas draži, da morate često hkrati. Izpljunej se elvasto-rjav.

Vzroki katarja v grlu so: Dihanje elkozi usta, bivanje v dimu, prahu, prehladen ali preohuden zrak (centralna kurjava), kajenje, alkohol, menjanje temperature, premočno napenjanje glasu, dolgo naporno govorjenje, ostra jedi, mrzle pijače. Dalje vnetja v nosu, žrelu, mandljih, pljučih, obolenja srca.

Predvsem je treba odpraviti zgoraj navedene škodljivosti govoriti čim manj, enkrat do dvakrat dnevno si devajite okoli vratu vroče ovitke in vdi-havajte vročo oparo, parkrat se prepotite in pijte vroč čaj. Hkrati skušajte čim manj, ker hrkanje pride lahkočasoma v razvado in grlo stalno draži. Če greete na prosto, imejte vrat zaviti. Tako zdravljenje bo cenejše in bolj uspešno kot s preparati.

S. P. — Stari ste 22 let. Preteklo zimo ste bili operirani na slepiču, par mesecev po tem ste pa dobili napade bolečin v gornjem delu trebuha desno, ki so se širile po celi desni strani trebuha in vročino čez 38 stopinj. Bolečine imate še, poleg tega zadnji čas kašljate in boli vas v preih. Perilo je neredno, včasih bel iztok. Vročine imate sedaj zvečer do 37,8 stopinj. Bili ste preiskani že od več zdravnikov.

Potrebna je preiskava pljuč, maternice, žolčne mehurja, seča, srca, mandljev. Merite vročino še naprej. Dokler imate vročino, potrebujete zdravniškega opazovanja. Poidite k specialistu za notranje bolezni. Držite se enega zdravnika.

N. R. L. — Pred leti ste bili v smrti nevarnosti in od tedaj vas spomin tako zapuša, da se večkrat že za par ur nazaj več ne spominjate.

Sam strah lahko povzroča hipno zmedenost in duševne motnje, ki pa izginejo že po par urah in trajajo največ nekaj dni. Popuščanje spomina, ki trajajo dalj časa pa ima svoj vzrok v prirojeni živčni elabosti, v obolenjih možgan, živcev, ožilja, katera pa nimajo nobene zveze s prestanim strahom.

Glede zaračunavanja stroškov pri sodišču se obrnite na pravnega izvedenca.

A. P. — Stari ste 46 let. Če je malo hladno, imate strahne bolečine po celem hrbtu, po rebrih in elpoh po celem telesu. Mrzla tla čutite elkozi čevlje in bolečine se takoj razširijo do vrha glave. Tudi pri srcu ste imeli hude bolečine. Če se razburite, so bolečine hujše. Sicer ste čvrti, imate apetit in lahko vse delate. Bili ste že pri mnogih zdravnikih in izdali mnogo denarja, a vse brez uspeha. Radi bi vedeli za vzrok vaših težav. Sodeč po opisu, so težave predvsem živčnega izvora. Uspeha ni bilo, ker se živčna slabost ne da ozdraviti z zdravili.

Predvsem si morate dati dopovedati, da elabi živci lahko delajo težave v vseh delih telesa in da dotični organi kljub težavam, ki jih čutite, niso reeno bolni. Ne hodite od zdravnika do zdravnika, s skrito željo, da bo le morda kateri našel težko in nevarno bolezen kakega organa in da boste na ta način le potrjeni v svoji napačni domnevi, ampak bodite zadovoljni z zavestjo, da niste v nikaki reeni nevarnosti. Zavedati se morate, da ste najbolj sami svoj zdravnik in da bodo vaše velike težave postale vedno manjše težave, če radi njih ne boste nič več v strahu, če jih boste hladnokrvno prenašali, ne pa razmišljali in ugibali, kakšen bi le mogel biti vzrok tega ali onega trganja, atikanja, zbadanja; ali morda kak majhen prepih ali sence ali spremembe zraka. Posledica takega razmišljanja je, da elovek ob takih morebitnih vzrokih težav že nekako pričakuje in misli, da morajo težave gotovo nastopiti in s tem moti organe pri njihovem delu, tako da se najprej pojavijo neprijetni občutki, ki jih potem s svojim strahom in razburjenjem še poveča.

Razen samopremagovanja v mislih elkrite za red in točnost pri običajnih opravkih: pri delu, počitku, hrani. Vse naj se vrši točno in enak dan ob istem času.

M. K. — Glede izpadanja las pogledite »Slovenec« od prejšnje nedelje. Tam je tudi govor o ribjem olju.

M. S. — Velja isto, kot za A. P. Radi oči poidite k zdravniku.

zahtevati primerno nagrado, v kolikor se niste izrečno ali molče dogovorili, da je bilo vse to od vas napravljeno kot protiusluga gospodinjji za sicer nizko najemnino.

Kmetjska zaščita 1934. — **A. V.** — Po uredbi o likvidaciji kmetjskih dolgov iz leta 1936 ste izgubili zaščito, ker za časa zadolžitve niste izpolnjevali pogojev uredbe. Zaščiteni pa ste bili po prejšnjih uredbah in vam je hranilnica tedaj računala obresti po takratnih predpisih. Sedaj vam pa računala posojilnica obresti tudi za čas od leta 1933 do 1936 brez znižanja. Vprašate, ali je ta zahteva hranilnice upravičena in ali vam sme zaračunati tudi pravdne in izvršilne stroške, ki so nastali od leta 1934 do 26. septembra 1936. leta. Po čl. 1 odstavka 4 pravilnika za izvrševanje uredbe o likvidaciji kmetjskih dolgov kmetje, ki so uživali zaščito po prejšnjem zakonu in prejšnjih uredbah o zaščiti kmetov, ki so veljale pred 26. septembrom 1936. leta, ne izpolnjujejo pa pogojev uredbe iz leta 1936, izgube zaščito od ne, ko so prenehali omenjeni predpisi veljati. Po našem mnenju postopanje hranilnice ni pravilno in v elkladu s tem predpisom, če zahteva od Vas višje obresti, kakor ste jih bili dolžni plačati po predpisih zakona in uredb, ki so vam zaščito priznavali. Kar se pa tiče pravih in izvršilnih stroškov, je bilo izdano več avtentičnih tolmačenj, po katerih se morajo računati do dne, ko je stopila v veljavo uredba z dne 26. septembra 1936, pravomočno prisojeni sodni stroški, ki so nastali od 20. aprila 1932 do 25. septembra 1936. Torej jih boste morali plačati.

Rodbinska pokojnina hčerke državnega uslužbenca. — **K. H.** — Oče, ki je bil državni uslužbenec, je umrl leta 1921 in se je tedaj njegovi ženi — Vaši materi odmerila rodbinska pokojnina, ki jo še vedno prejema. Vi, hčerka navedenih, živite z materjo in ste zelo bolni. Vprašate, ali bo tudi vam pripadal pokojnina v primeru, da mati pred vami umre. — Za vprašanje o Vaši rodbinski pokojnini veljajo isti predpisi, po katerih se je

Davčni nasveti

J. L. v K. — Prejeli ste že opetovano davčne opomine, dasi ste zadavne davke že davno poravnali. Opazili ste tudi, da se zahtevani davčni zaostanki ne krijejo povsem z Vašimi računi. Kako to? — **Odgovor:** Po členu 29. uredbe o davčni izvršbi morajo davčne uprave strankam dostaviti davčne opomine, čim poteče skrajni rok, do katerega je treba plačati davčni dolg. Sestava teh davčnih opominov pa da organom davčnih uprav veliko posla. Da morajo davčne uprave opomine čim hitreje in ob določenem času vročiti strankam, jih organi davčnih uprav sestavljajo že cele tedne ali mesece pred zgoraj navedenim dnem. V teh opominih se davčni dolg seveda izkazuje po stanju onega dne, katerega so se davčni opomini sestavili. — Predno se opomini vroče davčnim zavezancem, bi jih morali organi davčnih uprav še preiskusiti, ali odgovarja v njih zahtevani davek stanju davčnega dolga ob vročitvi opomina. Ako organi davčnih uprav zaradi prezaposlenosti ne revizije ne izvrše, ali pa, ako je točno ne izvrše, se lahko dogodi, da se v opominu terja davčni zavezanec za davke, katere je že davno poravnal, oziroma katere je deloma medtem že odplačal. — Če dobite davčne opomine, v katerih se vas terja za previsoke davčne zaostanke, opozorite davčno upravo na obstoječe difference, nakar se bo cela zadeva mirnim potom uredila.

Povračilo plačanega skupnega davka na poslovnih promet pri dubljajah. Vaša terjatev je postala naknadno neizterljiva. Ali morete zahtevati, da se vam povrne plačani prometni davek?

Odgovor: V razpisu z dne 21. marca 1935, št. 30.947/III, se je ministrstvo za finance postavilo na stališče, da po obstoječih zakonih in uredbah o prometnem davku plačevalec prometnega davka nima pravice, da od davčne osnove tega davka odbije neizterljive terjatve. Na istem stališču je tudi razpis istega ministrstva z dne 23. febr. 1934, št. 297. Zato tudi vaša event. prošnja za povračilo davka ne bi imela uspeha.

Prispevek za narodno-obrambni fond. Ta prispevek smo dobili za dobro 10 let s § 19. fin. zakona za leto 1939-40 (glej Službeni list, št. 181/34 z dne 29. aprila 1939). Pobira se izza dne 1. julija tek. leta. Za osnovo odmeri tega prispevka služi: a) pri davkih, ki se sumarno knjižijo (t. j. pri zemljariji, zgradinari, pridobitni, družbenem davku, rentnini po razporedu in samskem davku) skupni predpis na teh davčnih vrstah v glavni davčni knjigi ene občine v predhodnem davčnem letu. — b) Pri ostalih davčnih vrstah pa služi za davč. osnovo

Naš živinozdravnik

Kako odvaditi psa, da ne bo grebel po vrtu. S. C. Lj. Vaš pes volčjak koplje vsako noč jame po vrtu ter vam na ta način dela škodo. Hoteli bi preprečiti njegovo nadaljnjo akcijo in vprašate, ali je priporočljivo, da mu v to svrhu odščepnete kremplje s ostrimi kleščami. Želite izvedeti, je li še kako drugo sredstvo, s katerim bi psa odvadili kopati zemljo. — Če hočete psa odvaditi od omenjene razvade, moramo najprej vedeti, zakaj koplje pes zemljo. Po navadi so to po sredi različne živali, kot n. pr. miši, podgane, rovkve, krti, katere pes zasleduje in pri tem razgraba zemljo. Če ugotovite, da imate katero od teh živali v vrtu, bi bilo koristno najprej zatrete te živali, ker potem pes ne bo imel več vzroka kopati zemljo. Nadalje dajte psu zvečer dovolj hrane, da bo sit, verjetno se mu potem ne bo toliko ljubilo iskati hrane in kopati zemljo. — Da bi s ščipanjem krempljev preprečili kopanje, je malo verjetno. Če mu samo malo skrajšate kremplje, bo pes najbrž še naprej kopal, če pa psu skrajšate kremplje do živega, izpostavljate psa bolečinam — isto, kakor da si elovek preveč odreže nohte, — obenem ga pa tudi izpostavljate nevarnosti infekcije. Poleg vsega tega bo pes težko hodil, ker bo meseni del krempljev premalo zavarovan pred zunanjimi iztuli. Lažje boste psa odvadili kopanja z dresuro. Spustite ga podnevi, ko vam čas dopušča, v vrt ter pazite nanj. Ko bo začel kopati, ga najprej večkrat opozorite, po brezuspešnem opozorilu pa ga pametno kaznujte. Volčjaki so dovezni za dresuro; če si boste poleg tega dali še malo truda, je verjetno, da boste uspeli. V primeru pa, da bi pes kljub vsem prej omenjenim meram še naprej kopal po vrtu, bi bilo priporočljivo narediti psu usnjeno obualo z močnejšimi podplati. Obualo pa naj bo toliko prostorno, da prsti niso stisnjeni. Omenjeno obualo nataknete psu vsak večer skozi nekoliko dni. Opazujte prste na nogi, da ne bi mogoče nastalo kako vnetje, ker v tem primeru ne bi smeli psa za nekaj dni obupati.

Posebne pasite, kaj bolnik pije! Če vam je le mogoče, dajte mu za zdravljenje in užitek čim elošče najboljše mineralno vodo

ono z rdečimi srci.

Če sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravlju.

Uprava Radenskega zdravlilnega kopališča
SLATINA RADENCI.

Vaši materi pokojnina odmerila. Po teh predpisih pa hčerka državnih uslužbencev po 24. letu starosti rodbinska pokojnina ni pripadala. V primeru obubožanja in bolehnosti boete lahko zaprosili, da se vam prizna posebna renta po predpisih zakona o oskrbi državnih nameščencev v Hrvaški in Slavoniji z dne 5. avgusta 1914 in po čl. 5 in 6 uredbe o prevedbi državnih upokojencev s kronskimi pokojninami na dinareke.

Nakup zemljišča ob državni meji po tujem državljanu. — **J. F. P.** — Državljan sosodne države bi rad kupil v naši državi blizu meje zemljišče. Vprašate, kam bi se bilo obrniti za odobrenje. — Državljan tujih držav nikakor ne morejo ne z odplatnimi, ne z neodplatnimi pogodbami ali volili pridobivati pravico lastništva, posesti ali rabe na nepremičninah, ki leže na ozemlju kraljevine Jugoslavije do 50 km od njene meje ali od moreke obale, brez predhodne odobritve ministra za vojsko in mornarico in ministra za notranje posele. Brez te predhodne pritrditve ne smejo opraviti sodišča in ostala pristojna oblastva prenosa takih pravic na ime tujega državljana in sploh ne eldelovati pri takem pravnem poslu. V Vašem primeru bi bilo torej potrebno načrt kupne pogodbe poslati navedenim ministrom v odobritev.

predpis davka v tek. davč. letu. Ta prispevek plačujejo tako fizične kot pravne osebe. Davčna stopnja je tem višja, čim višja je odmerena osnova. Pri uslužbenskem davku se pobira predmetni prispevek le s polovico, sicer po davčni tabeli odpadajočega davčnega zneska. Od osebe, ki imajo 3 ali 4 zakonske nedoletne otroke, se plačuje za eno stopnjo nižji prispevek, pri osebah pa, ki imajo 5 ali več zakonskih živih nedoletnih otrok, se pa odmerja prispevek, ki je za dve stopnji nižji od rednega. Od osebe, ki so stare nad 30 let, in ki niso poročene, kakor tudi od osebe, ki so ožjenice ali vdovci, pa nimajo otrok, se pobira prispevek, ki je za eno stopnjo višji od rednega. Prispevek se ne pobira od splošnega in skupnega davka na poslovni promet, od luksuznega davka in pa od vojnice. Prispevek plačujejo tako moški kot ženske, le samski povisek (glej zgoraj) velja samo za moške osebe. To so najbolj važne določbe glede novega prispevka za narodno-obrambni fond.

Vaše stališče, da se vam predmetni prispevek ne more predpisati, ker ste ženska, je torej napačno.

M. Z. v V. Svoječasno ste zaprosili za odpis zgradarine zaradi tega, ker je bilo stanovanje v vaši hiši brez najemnika. Ko ste to stanovanje zopet oddali v najem, niste ponovno oddaje pravočasno naznanili davčni upravi. Ali boste zato kaznovani? — **Odgovor:** Člen 140. zak. o neposrednih davkih določa: Davčni zavezanec, ki ne prijavl predčasno (t. j. v 14 dneh) ponovne uporabe zgradbe ali dela zgradbe, se kaznuje z dvakratnim zneskom osnovnega davka in mora plačati razen tega še redni davek. — Ni torej izključeno, da se vam predpiše pravkar omenjena davčna kazen, zlasti tedaj, ako gre za daljše prekočanje prijavnega roka.

Kmetijski nasveti

Orehovo pohištvo postaja luknjčavo. V. F. M. — Imate orehovo pohištvo, politirano, na katerem se je pokazalo že nekaj luknjic lesnega črva. Hoteli bi ga že zdaj zatrete, da vam pohištva ne skvari. Želite vedeti za najbolj učinkovito in sigurno sredstvo za uničenje tega škodljivca. — Ker je vaše pohištvo popolnoma ločeno od bivališča, celo v drugi hiši, in tako zdravje ljudi ni ogroženo, zato vam svetujemo naslednje popolnoma učinkovito sredstvo proti lesnemu črvu. Izberite si manjšo sobo, v katero spravite pohištvo. Soba mora imeti okna in vrata taka, da se dado neprodušno zapreti. Nato naprosite desinfektorja pri okr. načelstvu, da vam s skrajno strupenim plinom »eklonom« razkuži to sobo. Plačati morate seveda takso, ki se določi po kubaturi — prostornini sobe. Desinfektor pride, prelepi s papirjem vaa okna in vrata sobe, da ne morejo strupeni plini ven, ter raztrosi strupeni prah po sobi. Pri tem se poslužuje maske proti plinom. Tako neprodušno zaprti prostor pustite nekoliko dni, da plin ciklom deluje. Ta prodre v vse najmanjše luknjice, celo v zid, toliko prej v luknjice pohištva, kjer pomori tudi lesnega črva. Po tem odpre in prezrači sobo, da se plin razgubi. Prepričani ste lahko, da v tako razkuženem pohištvu ne bo nikdar več lesnega črva.

Odprava »ribice« in stanovanja. N. L. M. — V stanovanju so se pojavile »ribice« (Lepisma saccharina), ki jih ne morete odpraviti. Radi bi se jih znebili, zato naj vam navedemo strup ali krmila, ki bi la mrčes uničili. — Ribice so mal mrčes, ki se rad naseli v elrambah, zlasti pa zadržuje za okvirji, kjer grize strjeno lepivo. Če nastopijo v večjih množinah, postanejo nadležni in tedaj je dobro, če se jih znebimo. Na nastavljenem zastrupljene jedi ne gredo posebno rada, zato jih moramo na drug način uničiti. Dosedaj se je v ta namen najbolj izkazalo žveplo. Prostor, v katerem se ta mrčes naseli, zažveplamo tako močno, da ostane vsaj 24 ur v žveplovem dimu. Potem ga prezračimo. V tej dobi bodo vse ribice zginitle, oziar. poginile, ker jih žveplov okla, to je žveplov dim umori.

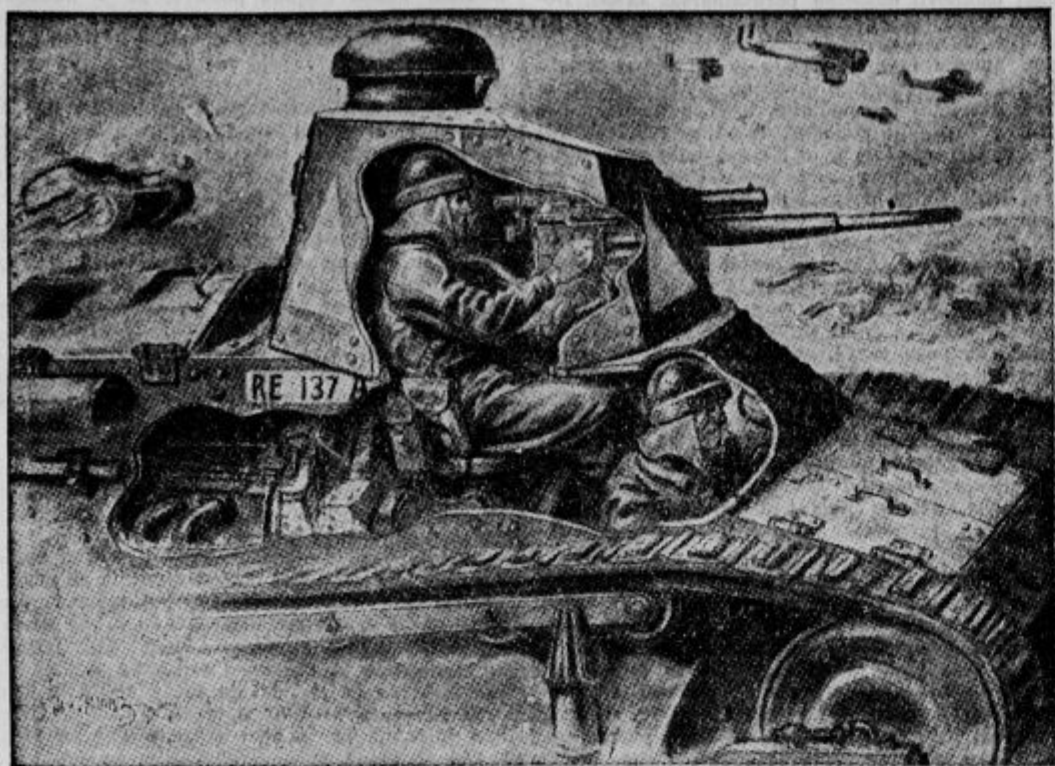
Naprava kisle krme iz detelje. A. P. N. — Imate četrtlo košnjo črne detelje, nadalje pesno in repno listje, ki bi ga radi okisali. Želite vedeti, če se to dobro da in če se dobi iz tega dobra silaža — kislja krma. — Nobeno teh trah krmil se ne da dobro okisati, ker vsebuje vsak izmed njih premalo sladkorja, iz katerega se tvori mlečna kislina. Za pravilno okisanje je najbolj primerna zelena koruza, sončnice, sladkorna pesa, ki imajo vse dovolj sladkorja in se v njih mlečno kisanje dobro razvija. Pač pa to gre, če se detelja, repno in pesno listje mešajo med koruzo, tedaj se s pomočjo njenega sladkorja okisajo tudi beljakovinate rastline in tako izboljšajo silažo. Detelja sama se pa v silažni jami kaj rada skvari. Le kot primes koruzi se dobro okisa.

ODREZITE

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 15. oktobra 1939

Pet ur v gorečem tanku

Poročilo vojaka s Poljske

Vojak, ki se je bojeval na Poljskem, opisuje svoje pretresljivo doživetje: V oktobru.

»Nekoč zvečer smo s sedmimi tanki napadli sovražnikovo divizijo, koj ko se je zmracilo in je legala megla na pokrajino. Ker pa ozemlja ni bilo moči pregledati, smo zašli v hudo stisko. Kmalu smo bili z vseh strani obkoljeni. Skoraj ničesar nismo mogli videti, in drugega nam ni preostalo, ko da kar na slepo streljamo v smer sovražnikovega ognja. Moj tank, ki je bil sicer poslušen in priden, je zagazil v prvo neugodno. Obtičal je v kotlini, ki so jo izgreble granate, in ni mogel več ven. K tej smoli se je pridružila še druga: top in strojnica se nista več sprožila. Nič več nismo mogli streljati. Ves ta vražji pesek in prah je bil tega kriv.

Tako smo bili zares ko muha v močniku. Od desetih zvečer dalje sem s svojima obema

pozornostjo oči in nšes, smo pazili. Znoj lije po nas. Čakamo in čakamo, kaj se bo zgodilo. Kadim pipo za pipo. Tako smo morali prestat, dokler se ni zdanilo, saj nismo vedeli, ali so sovražniki okrog tanka, ali jih pa ni več. Stene so bile znotraj vse mokre, da so kapljice polzele po stenah. Pet ur smo bili v svoji jekleni ječi.

V jutranjem somraku sem, držeč pištolo v roki, odprl lino in zlezal ven. Sovražnika ni bilo nikjer. Tedajci zaslišim brnenje motorja. Bližalo se je in bližalo, in prišedši iz megle, se je izkazalo, da je tank, ki je prišel po nas. Rešeni smo. Naš tank je bil polit s špiritom. Zunanji obod je bil ves črn od ognja. Sovražnik je bil brezdvoma prepričan, da smo se že preselili v večnost, toda žilava snov našega oklepa nas je rešila.

Bil sem tudi pri napadu na trdnjavo R. Pet in pol ure smo naskakovali. Naročeno mi

Kadetoma tičal v tanku sredi sovražnikovih čet. Nismo mogli ne ven in tudi nismo mogli streljati. Zaprli smo lino in pazili.

Tedajci smo zaslišali, kako so sovražni vojški začeli plezati po našem tanku. Mi trije smo imeli v rokah granate in pištolo in se nismo zganili: Nenadoma je nekaj zaprasketalo po oklepu, kakor bi se sesuli kamenčki po tanku. Koj nato se pri prvi lini razpoči nekaj ročnih granat, ki pa niso povzročile nobene škode. Potem se je polagoma vse umirilo. Šuma in hruma ni bilo več. Slišali smo le še, kako so se razpočile granate. V tanku je postalo vroče. Z največjo živčno napetostjo, s povečano

je bilo, naj s svojim tankom zavzamem sovražnikovega. Do razdalje 30 m sem prihrumel do njega. Streljali smo skozi odprto zaklopko. S pištolo in svetilno pištolo smo streljali v režo na tanku, dokler ni strojnica utihnila. Neka 7,5 cm granata, ki se je prav pri našem tanku razpočila, je povzročila, da smo se zamajali ko v potresu. Vendar nismo bili poškodovani, ne mi ne tank. Pehota, ki je navalila zadaj za tankom, se je borila z levjo hrabrostjo. Tank je izšel iz ognja in mi z njim, vendar me je zmeraj groza, kadarkoli se spominjam tega napada in onega pet ur trajajočega bivanja v gorečem tanku.

Pritlikavec Bagonghi je umrl

Iz Rima poročajo: Te dni je čudno osebnost zadela smrt pri vožnji s čolnom po reki Ticino: pritlikavec Bagonghi, ki je nekoč vzbujal zanimanje cirkuških obiskovalcev vseh delov sveta, in ki je bil v Italiji še dandanašnji znana oseba. Pritlikavec, ki je bil velik samo 75 cm, a je bil sicer zmogel izrednih stvari, je bil na podlagi svojih umetniških zmognosti več kot deset let ena najslavnejših točk na seznamu velikih cirkušov v Evropi in je tudi večkrat potoval v Ameriko, Afriko, Avstralijo, da celo na Novo Zelandijo, kjer je povsod z velikim uspehom nastopal. Doma je bil iz majhnega kraja Galliate blizu Novare v severni Italiji.

Ko mu je bilo 19 let, je začel nastopati najprej po Italiji. V dobi svojega življenja, ki je bilo polno raznih dogodivščin, se je bil dvakrat oženil. Prvikrat je bila njegova žena neka ameriška pritlikavka, ki je z njim vred tudi nastopala. Nato se je ločil in se oženil z neko Italijanko, ki je bila natančno dvakrat tako velika kot on. Vendar se je dozdevalo, da se je bolje skladala z njim kakor pritlikavka, saj sta v najlepšem sporazumevanju živela dolgo

Protikomunistična pisarna patra Ledita prenehala

Kakor poročajo iz Rima, je morala protikomunistična pisarna jezuitskega patra Ledita, ki je bila pred petimi leti v Rimu ustanovljena, zaradi denarnih težkoč ustaviti svoje delovanje. Pisarna je, med drugim, izdajala list »Lettres de Rome« (Rimska pisma), ki jih je katoliško časopisje večkrat navajalo. Pisarna je bila nameščena v poslopju »Collegium Russicum« (Ruski kolegij) v Via Carlo Alberti v Rimu. Priredila je tri izvrstne protikomunistične razstave l. 1936, 1938 in 1939, ki so bile številne obiskane.

Navzlic hudim časom, se nogometaši še posvoje bjejo. Tekma med Nemci in Danci.

S.M.D. 218' Važna angleška skrivnost

Takoj po svetovni vojni so angleški vojški krogi zbrali izkušnje, ki so si jih pridobili v štiril letih in začeli misliti na bodočnost. Izpredvideli so, da je njihova glavna moč vedno na morju in da je tu treba zastaviti vse sile, da bodo tudi nadalje še nedotakljivi. Svetovna vojna je tudi pokazala, da se angleška mornarica vsakega drugega sovražnega orožja lahko ubrani, le podmornice so bile slej ko prej kočljiva zadeva, zoper katere ni bilo povsem varnega sredstva. S prisluškovalnimi aparati proti letalom so dosegli, da odkrijejo sovražna letala iz zadostne daljave, da se topništvo na ladjah lahko pripravi, tudi če bombniki napadajo v tako imenovanem »navpičnem napadu« z velikih višin. Proti topništvu sovražnega brodom je bilo topništvo angleškega brodom povsem doraslo in se je v teku let po vojni še izpopolnilo — tudi tu se angleškemu imperiju in njegovemu brodomu ni bilo treba bati končnega poraza. Zagonečno vprašanje so bile le — podmornice, ki so jih v svetovni vojni in prav do zadnjih dob opazili šele, ko je bilo že prepozno, ko je podmornica že izstrelila svoj torpedo v bok ladje. Boj s podmornico je takrat že zamujen. To je bila največja skrb vseh, ki so imeli nalogo skrbeti za varnost angeškega imperija.

Winston Churchill, pa tudi vojški strokovnjaki, kakor generalmajor Temperley, so leta in leta delali na to, da se ta nedostatek angleške obrambe za vsako ceno odpravi. V mnogih in mnogih okrožnicah in razpisih so pozivali inženirje naj iznajdejo nekaj resnič-

so se izkazali za nezadostne in so jih kmalu povsod popolnoma opustili, danes ležijo po skladiščih kot turški topovi v veži ljubljanskega magistrata. Toda angleški admiraliteta je bila neizprosna, nova iznajdba mora odkriti tudi »spečo podmornico«, zato je vse druge pripomočke odklanjala.

Po mnogih in mnogih poizkusih — in tudi stroških — danes angleška vojna mornarica že ima tak aparat. V ljudski govorici se imenuje »detektor podmornice«, strokovno pa »SMD 218«. Nihče ne ve, kaj te črke prav za prav pomenijo, tudi ni znano, kdo je novo iznajdbo iznašel, kakšna je in po kakšnih načelih deluje. Po Londonu pa se govori, da jo je iznašel neki nemški profesor fizike, ki je moral oditi iz Nemčije in je hotel tudi na Angleškem od svojega znanja živeti.

Prvič so ga preizkušali pred 18 meseci pri La Valetta v Sredozemskem morju na neki majhni križarki, ki je imela svoje pristanišče na Malti. Preizkušali so ga v največji tajnosti, niti poveljnik križarke ni vedel, kaj se na njegovi ladji dogaja. Ob aparatu so bili samo iznajditelji in nekaj strokovnjakov, ki jih je poslalo mornariško poveljstvo. Nekatere okrog križarke je plula »neznana podmornica« ki se je oddaljevala in približevala, potapljala in dvigala, pa tudi na podmornici nihče ni vedel, čemu vse to na praznem morju.

Šele ko se je izkazalo, da aparat brezhibno deluje, da odkrije vsako podmornico, njen položaj in globino, je iznajditelj razložil, kako

Angleška letala trdke Vickers Wellesley na zahodnem bojišču.

no uspešnega zoper podmornice. Razpisovali so nagrade in se zavezovali, da bo mornariško poveljstvo zares porabno iznajdbo odkupilo — tudi niso pozabili pri tem namigniti, da se o denarju ne govori. Že iz teh razpisov je bilo razvidno, da gre admiraliteti res za nekaj važnega in da na vsak način hoče svoje doseči — ozdraviti edino ranljivo točko angleškega vojnega brodoma.

Pogoji teh razpisov so bili, da nova iznajdba s popolno zanesljivostjo odkrije sovražno podmornico, še preden bi priplula do nevarne bližine in to v vsakem primeru, bodisi, na podmornica drzno drvi v morju proti brodu s hitrostjo kot japonski »živi torpedi«, ali pa, da ob ustavljenih motorjih, ker prisluškovalne aparate za podmornice v gibanju so poznali že v svetovni vojni, imela jih je angleška in pa francoska vojna mornarica, toda vsi ti aparati

deluje in kako je treba ravnati z njim. Mornariško poveljstvo je patent odkupilo in danes je to največja skrivnost angleške vojne mornarice, ki jo najbolj skrbno varujejo.

Prva ladja, v katere trup so vdelali novo napravo, je bila »Hood«. To je največja in najmodernejša angleška vojna ladja in največja vojna ladja na svetu sploh; če so najprej to ladjo opremili z novim aparatom »SMD 218«, je to zadostno znamenje, da mu poveljstvo zaupa in da je tisto sredstvo zoper podmornice, ki so ga iskali. Sedaj se izdeluje v večjih množinah in moštvo se vadi v ravnanju z njim. — Poročevalski urad vojne mornarice sicer ne poroča, kakšni so uspehi tega aparata, dejstvo pa je, da so se morale nemške podmornice z Atlantskega oceana zelo umakniti. Seveda se uradno nikoli ne bo reklo: To je dosegel pa »SMD 218«.

Črne Madone

V začetku nemškega vpada na Poljsko je ves svet govoril o poljskem svetišču v Censtohovu in o »črni Madoni«. Povedati je treba, da je čenstohovska podoba Marije zares popolnoma črne barve. Te vrste slik Matere božje je pa na svetu več, kot bi si človek mislil. Najbolj znane so, poleg imenovane, še čudežna podoba Matere božje v Kölnu, pri Sv. Janezu v Luksemburgu in pri Spitzu ob dolenji Donavi.

Glede na vzrok črne barve razlikujemo tri skupine črnih Madon. V prvi skupini so podobe, kjer izhaja črna barva iz kemične sestavine sorodnih barv. Slikarji so uporabljali,

da bi ponazorili mesno barvo, barvi cinobar in »menig«. Ščasoma sta se obe, na srebrni podlagi podobe, spremenili v črno barvo. V drugi skupini so slike, kjer je črna barva nastala, na primer, od dima sveč. Stoletja stare podobe so se v tej dolgi dobi pač morale nalesti saj in dima in počrtni. V tretji skupini, kamor spada tudi čudežna čenstohovska Madona, pa so podobe, ki so bile že spočetka naslikane s črno barvo.

Druge razlage za črno barvo Madon so vse napačne, posebno vse tiste, ki praviijo, da so črne Madone izšle iz črnih slik egiptovske boginje Iside ali črne efeške Diane.

Donebniški mlini na veter

Že od pradavnih dob so ljudje mleli žito, žagali les in črpali vodo s starimi, slikovitimi mlini na veter, čijih orjaške, tudi 20—30 m v premeru velike lopate, so še dandanes tako značilne zlasti za Holandsko, a tudi severno Nemčijo. Praktično pa te mline le še malokdaj uporabljajo; večkrat jih nadomešča majhen motor na veter, ki je videti kakor letalski propeler, in ki proizvaja silo, ki prevzema delo mlina na veter.

V najnovejši dobi pa so na razne načine preizkušali, kako bi bilo moči v novi obliki izrabljati moč vetra. Nedavno je neki ameriški

znanstvenik sestavil 30 m visoko vrtilnico (rotor), ki se, gnana po motorju, vrti v vetru. Ta raziskovalec meni, da bi postavil na posebne vozove 20 takih rotorov in bi ves ta »vlak« sapa v krogu poganjala. Dinamostroj, ki bodo na kolesih teh voz, bi proizvajali tisti silo, ki je potrebna za vrtenje rotorov, a odvisna moč bi bila za druge namene.

Po načrtih inženirja Honefa bi bilo mogoče zgraditi velikanske, orjaške mline na veter s kolesi, ki bi merili po 60 in več metrov v premeru. Postavil bi jih na jeklene, do 250 m visoke stolpe. En sam takšen »donebniški mlin na veter« bi zadoščal, da bi preskrboval z elektriko mesto s 100.000 prebivalci. Neki drugi inženir pa pravi, da bi postavil dva neznansko velika mlina na veter, spojil bi jih pravokotno drugega z drugim in bi se vrtela okrog mogočne plošče, da bi se tako črpala čim največja moč iz vetra z vsakere smeri. — Kdaj bi bilo vse to uresničeno, pa ni znano. Najbrž po koncu te vojne.

Spet 20.000 italijanskih kmetov v Afriko

Iz Rima poročajo: Konec oktobra se bo spet 20.000 italijanskih kmetov, ki so porazdeljeni na 16.000 družin iz vse Italije, preselilo v Libijo. Največ jih je iz Benečije, 400 iz srednje Italije, 200 iz Sicilije. Prevoz se bo izvršil spet z velikimi ladjami iz Benetk, Neaplja in Palerme. Letos se bodo v prvi vrsti naselili na Cirenajko, kjer bo 1000 družin dobilo majhna posestva za naseljenje. Druge družine pa pridejo na obalo Tripolisa.

Praga — milijonsko mesto

Do konca septembra 1939 je število prebivalstva Prage doseglo milijon. Praški listi pripominjajo k temu, da živi zdaj v Pragi skoraj ena sedmina prebivalstva vsega češkega protektorata. Med 10. velenosti Evrope je Praga zdaj na četrtem mestu, kjer je vsako leto 21 duš prirastka na 1000 prebivalcev. Belgrad ima vsako leto 82 duš prirastka na 1000 oseb; Rim 47, Bukarešta pa 36.

Prvi slovenski organizator rejcev malih živali

Na današnjem zborovanju se bodo rejci malih živali oddolžili spomnu pok. Antona Lehrmana

Reja malih živali obstoja pri nas že od nekdaj, odkar se peča naš slovenski kmet s poljedelstvom. Poleg velike živine je gotovo v vseh časih držal pri hiši perutnino, v hlevu kunce, na strehi golobe, pa tudi ovce in koze so bile cenjene pri njegovi kmetiji. Da bi se kdaj poseben zanimal za razne pasme in vrste, zato naš kmet ni imel časa. Gojil je pač, kar je imel ter tudi izboljševal s naravnim odbranjem najboljših živali v plemenske svrhe. Med tem, ko so se v ostalih deželah že zgodaj pričeli ljudje zanimati za razne vrste rejce malih živali, predvsem perutnine, se je v naših slovenskih krajih pričelo večje zanimanje za to gospodarsko panogo malega gospodarstva v letih od 1900 naprej.

V tistem času je živel med nami mož, ki se je vneto zanimal predvsem za perutninarstvo. Bil je to pokojni Lehrman Anton, ki je bil prvi pionir na polju rejskega gibanja pri nas, zato je prav, da se pobližje seznanimo z njegovo osebo in delom. Rodil se je leta 1876, kot sin Antona Lehrmana, železniškega inženirja ter Alojzije, rojene Dolenc iz Kranja. Šole je obiskoval v Ljubljani, in sicer znano Mahrovo trgovsko in obrtno šolo, kjer se je izučil rezbarstva. Prvo službo je nastopil kot zasebni uradnik. Leta 1900 pa se je preselil v Tržič, kjer je nastopil službo uradnika v predilnici. Ves svoj prosti čas je posvečal socijalnim študijem ter prišel na misel, da bi s poukom in vzgledom navajal revno ljudstvo k uspešni »malozivnoroji«, kakor je sam imenoval to panogo. Povod temu so bila njegova polovanja po tujih deželah, kjer je lahko opazoval velik napredek v reji malih živali. Prišel je hoditi okoli kmetov in delavcev, ki so imeli živali in jih poučeval ter jim navajal vzgled iz tujine. Da bi bilo njegovo delo uspešnejše, si je tudi sam nabavil razne vrste perutnine, predvsem plimette in orpingtonke, race in gosi, dalje ruske kunce in sanske koze. Doma je vzgajal živali ter jih dajal ljudem v plemenske svrhe. Navajal je ljudi, naj opuste mešanico vseh barv kokoši in naj se opreimejo čistokrvnih in težjih plemen. V letu 1904 je ustanovil v Tržiču L. kranjski perutninarški zavod, ki ga je že takrat opremil z najmodernejšimi aparati za valjenje, vzornimi kokošnjaki in drugimi napravami. Iz Nemčije je dobil več vrst perutnine, od katere je oddajal valilna jajca naprej raznim interesentom. Imel je tudi po bližnji in daljni okolici Tržiča predavanja iz perutninarstva, kuncereje, kozjereje, golobarstva.

Da bi mogel še bolj koristiti delavcem in malim kmetom, je sklenil, da bo izdajal lastni časopis z naslovom: Perutninar. 15. marca 1906 je razposlal vsem svojim dosedanjim znancem in prijateljem vabilo za naročbo na list. Meseca maja 1906 je izšla prva številka, veselo pozdravljena od navdušenih sodelavcev in prijateljev Lehrmana. Naročniki so se oglašali iz vseh krajev, celo iz daljne Bosne in Dalmacije, tako, da jih je bilo okoli 600. Pridobil si je tudi nekaj sodelavcev, med njimi posebno vnetega g. Miklavčiča, veterinarja v Škofji Loki. Lehrmanova zvesta žena Marija, ki še živi, mu je ves čas zvesto pomagala s tem, da mu je vsak mesec episala okoli 600 naslovov in odposlala »Perutninarja« naroknikom. Dve leti in sedem mesecev je redno izhajal list, potem pa je utihnil, ker ni bilo od nikoder pomoči, stroški tiska so stalno rastli, naročniki pa niso točno plačevali, kakor se godi danes še tudi pri našem »Rejcu«. Lehrman je med tem šel še dalje in ustanovil v Tržiču 11. novembra 1906 prvo slovensko društvo perutninarjev in rejcev vseh malih domačih živali. Občini zbor je bil zelo množično obiskovan. Kmetijsko društvo v Ljubljani je zastopal njen ravnatelj Gustav Pirc. Ugotovilo se je tedaj, da je šlo društvo ob priliki obnove zbora že 40 rednih članov. Za predsednika L. slovenskega perutninarkega društva je bil izvoljen pokojni Lehrman Anton. V posebnem prostoru je bila improvizirana mala razstava živali, katere so potom srečali, ki so se prodajale med zborovanjem, razdelili med srečne dobitnike. V letu 1908 je društvo prejelo podporo 1000 kron od vlade po c. kr. Kmetijski družbi. Ta pomoč je bila povsem nepriznana in je podprla uspešno delovanje. Na vabilo c. kr. Kmetijske družbe je bilo sklenjeno spomladati leta 1908, da se preseli društvo v Ljubljano. O nadaljnjem usodi društva zapisnik molči.

Že leta 1907 se je Lehrman preselil s svojo družino v Bistrico pri Tržiču, kjer pa ni imel prilike za praktično udejstvovanje, pač pa je še naprej pridno pisal in urejeval Perutninarja.

Iz Julijske Krajine

Idrijski rudnik. Večkrat smo že poročali, da je dobilo finančno ministvo pooblastilo, da rudnik, ki je bil v državni listi in upravi, odda v upravo kakih zasebnih družbi. Proti tej nameni so se pojavili tehnični ugovori in pomisleki, češ da bi zasebna družba rudnik po zgolj trgovskih vidikih izkoriščala, ga kmalu izčrpala in tudi socialne pravice in ugodnosti rudarjev in upokojujencev morda okrnila. V tem smislu je nastopil tudi ugledni tržaški novinar Carlo Tigoli v »Piccolu« v dveh dobro podprtih člankih. Pokrajinska oblastva so vneto tolmačila želje in skrb pribevalstva na pristojnih mestih. Javnost je bila uverjena, da bo rudnik ostal v državni upravi. Zdaj pa poročajo listi, da se idrijski rudnik združuje z delniško družbo »Monte Amiatia«, ki upravlja že največji živosrebrni rudnik države. Ob tej priliki se je pri družbi povečalo število delnic in največji delničar je zdaj država. Nova družba je pod nadzorstvom finančnega ministva. Na predlog kr. prefektore je bil v upravnem svet kot zastopnik goriške pokrajine imenovan inž. Casasola, goriški župan.

Pričetek šolskega leta. V ponedeljek, dne 16. oktobra bomo pri nas slovesno odprli novo šolsko leto 1939-40. Začetka šole se bodo poleg učencev in njihovih staršev udeležili tudi zastopniki oblastev in strankinih mladinskih organizacij.

Izginil je. Kmalu bo štirinajst dni, kar je izginil iz Solkana bivši komunistični poslanec v italijanskem državnem zboru Josip Srebrnič. Leta 1921 je bil skupaj z znanim komunistom Tuntarjem, ki biva sedaj kot komunistični propagandist v Argentini, na komunistični listi izvoljen za državnega poslanca. Pozneje je bil obsojen na pet let konfine. Ko je to kazeno prestal, se je vrnil v Solkan, toda že po nekaj mesecih je bil zopet poslan za 5 let na otok Ponzo. Pred dobrim pol letom je prišel zopet domov. Odslužil je teh 5 let konfine in se

iskal je, kje bi dobil kako večje posestvo v nam, da bi obnovil perutninarški zavod. Ponujali so mu grad umetnika Vesela v St. Vidu na Dolenjskem, dalje Verbičovo posestvo v Logatcu. Po posredovanju ravnatelja Pirca in živnozdravnika Miklavčiča je prejel ponudbo od dr. Žerjave, da naj pride v Ljubljano, kjer bi mu nudil vso pomoč za ustanovitev perutninarkega zavoda in zadruge. Istočasno ga je vabil tudi prelat Kalan, da bi v Marijanišču upeljal kaj podobnega. Ker ni mogel vsem ustreči, se je prelato Kalanu zahvalil. Nato se je preselil v Ljubljano, kjer je v Zg.

Po državi

* Odkrita milijonska goljufija javnega notarja. Okrožno sodišče že del časa prelekuje milijonsko goljufijo v Bački Topoli. Člani Bačko-topolske okrožne poljedelske žitarske zadruge so državno mu tožilstvo v Subotici naznanili javnega notarja v Bački Topoli, dr. Luka Bogdanoviča, ki je eden izmed ustanoviteljev omenjene zadruge ter obenem njen blagajnik in upravni svetnik. Preteklo leto je zadruška dvignila pri Priv. agr. banki posojilo v znesku 5 milij. din. Banka je dala to posojilo proti vknjižbi na nepremičnine članov zadruge. Upravni svet zadruge pa članom ni sporočil, da se mora ta dolg vknjižiti na njihove nepremičnine, marveč je na svoj način in brez vednosti članov izvršil vknjižbo na njihova posestva. Ponarejene so izjave, s katerimi se dovoljuje vknjižbi. Dr. Bogdanovič je v imenu zadruge podpisal izjavo o tej vknjižbi, ki pa pred člani zadruge ni bila prebrana. Po sklepu upravnega odbora bi moral dobiti vsak zadrugar enako posojilo, uprava pa je po protekciji dajala enim več, drugim manj, mnogim pa nič. Tako je na pr. dr. Bogdanovič za sebe pridržal poldrug milijon dinarjev. Mnogi zadrugarji so sedaj zvedeli, da je na vse njihovo imetje vknjiženo posojilo. To je povzročilo veliko razburjenje in zahtevali so preiskavo, ki je ugotovila številne nepravilnosti pri razdeljevanju posojil in našla veliko ponarjenih priznanic. Državno tožilstvo v Subotici je odredilo preiskavo in pretekovalni sodnik je doleži zaslusal nad 60 prič, zaslusal pa mora še okrog 600 nadaljnjih prič.

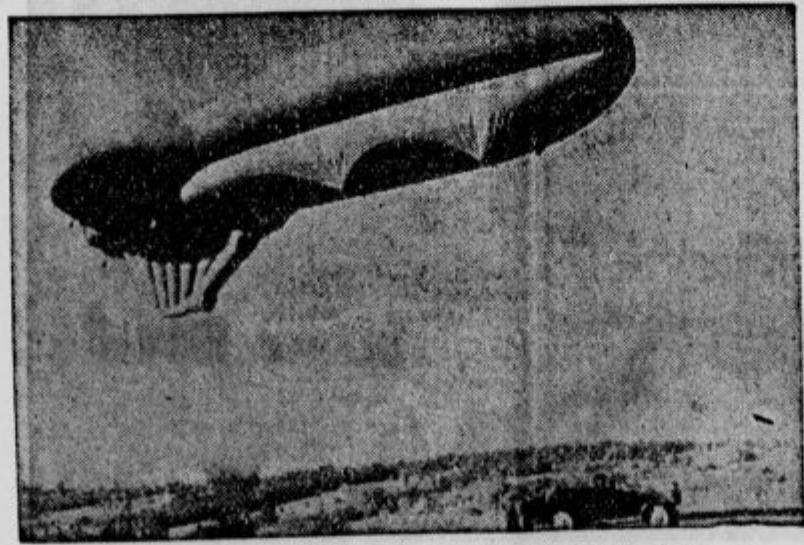
* Priprave za regulacijo Drave pri Varaždinu. Tehnični oddelek pri okrajnem glavarstvu v Varaždinu je razpisal dražbo za regulacijska dela na Dravi za proračunsko vsoto 1.650.000 dinarjev. Znano je, da Drava okrog Varaždina povzroči vsako leto veliko škodo. Doslej so bregove Drave samo krpali, namesto da bi jih temeljito regulirali. Upanje je, da bo sedaj to vprašanje končno rešeno.

* Dar Varaždincev cerkvi v Mariji Bistrici. Ob priliki 250-letnice zaobljubljenega romanja Varaždincev v Marijo Bistrico so kupili mučani kelih, ki so ga poklonili cerkvi v Mariji Bistrici. Kelih je že v Varaždinu in ga bodo tekoči teden nesli v Zagreb nadškofu dr. Stepincu, da ga bo blagoslovil, nakar ga bodo izročili svetišču v Mariji Bistrici.

* 27 milij. din za ureditev prometa v Beogradu. Od 250 milijonskega posojila, ki ga je sklenila najeti belgajskega mestna občina, bodo 27 milijonov porabili za ureditev belgajskega prometa. Za nabavo novih tramvajskih voz in avtobusov bodo porabili 20 milij. din. Ravnateljstvo belgajskega tramvaja namerava zaenkrat naročiti 12 novih štiritirskih voz in 20 avtobusov. Vozni park obsega zdaj 130 tramvajskih voz in 20 avtobusov. To že zdavnaj več ne zadostuje zahtevam čedalje bolj naraščajočega prometa. Tramvajsko omrežje bodo izdatno razširili, na važnejših progah pa bodo zgradili dvojni tir. Podvojitev števila avtobusov bo omogočila uvedbo novih avtobusnih zvez. V naštir imajo tudi zgraditev velike avtobusne garaže.

* 100-letni stari Boža Konicija in njegova 90-letna žena iz vasi Madjariči v sarajevski okolici sta prišla te dni na okrajno načelstvo v Sarajevo in se tam bridko pritoževala nad svojimi tremi sinovi, ki so ju prepustili same ebi, da živita v veliki bedi. Sinovi so ju zapustili že pred nekaj meseci. Nekaj časa sta se starca prebijala skozi revščino, kakor sta mogla in znala, zdaj pa nista mogla več vzdržati in sta prišla iskat pravice k oblastem.

Pečine. Tu je umrla v starosti 78 let posestnica Neža Pisk. Bila je stara žena, sorodnica župnika v pokopu Antona Piska. Naj požiiva v miru!

Angleški balon nad bojiščem ob nemško-francoski meji

Šiški ustanovil moderen perutninarški zavod. Denarno pomoč je nudil kavarar Krapež in njegov zet Ditrich, strokovno vodstvo pa je imel Lehrman sam. Navzlic raznim oviram je bil zavod kmalu urejen. Prvotno je bilo določeno, da bodo vsi trije enaki soudeleženci podjetja. Ker pa niso takoj v začetku napravili pogodbe, vzel prevelikega zupanja Lehrmanovega, je Krapež Lehrmana samo nastavljal za vodjo zavoda. Nekaj časa je vsa zadeva tekla dalje, pozneje pa Krapež ni dajal več denarja, s čimer se je vse ustavilo in propadlo. Lehrman sam ni prejel dva meseca nobene plače, nakar se je izselil in nastopil službo kot korespondent pri tvrdki Mayer, kjer je bil komaj dobrih 5 mesecev, ko ga je razočaranje in stalno premišljevanje o trpki usodi idealista trpina priklenilo na posteljo. 11. aprila je zbolel, 29. avgusta 1910 pa umrl. Ko je umiral, je prispela na njegovo naslov rešitev c. kr. deželne vlade na njegovo prošnjo, da mu je podeljena služba učitelja za malo živinorejo z 200 K mesečne plače. Bila je to pač prebrida ironija za moža, ki je vse svoje življenje posvetil edino-le svojemu narodu, želeč mu na ta način čimbolj in čimveč koristiti.

* Oblak se je utrgal in povzročil milijonsko škodo. Na otoku Visu so imeli v četrtlet strahotno neurje, ki je trajalo polne tri ure. V mestu Visu je povoden povzročila ogromno škodo. Voda je vdrla je vse kleti in od tam odnesla sode vina, mnogo živeža in drugih stvari. Nekaterim vinogradnikom se je povoden uničila 20 do 70 hl vina. Ljudje so se morali reševati iz hiš s plovanjem. Škoda gre v milijone.

* 30 let se že oblači v žensko obleko neki kmet iz Bosanskega Samca. Je to 35 letni Bartol Miklošević, ki je duševno zaostal zaradi raznih boleznih v otroški dobi. Njegov oče, Stjepan Miklošević, je še danes aktivni železniški čuvaj, ki je imel v svojem zakonu 8 otrok, med katerimi je bil eden prvih Bartol. Ko je bilo dečku tri leta, je hudo zbolel in od te bolezni se mu je pomračil um. Starši so se kmalu pomirili z usodo svojega otroka. Da bi ne imeli toliko križev z njim, so ga oblačili v žensko obleko vse do štirinajstega leta, ko so mu prvič oblekli moške hlače. Toda Bartol se je temu odločno uprl in ni maral nositi hlače. Niti batine niso pomagale, fant je zmerom vrgel s sebe hlače, v katere so ga oblekli. Starši so uvideli, da ne morejo nič opraviti, pa so ga še naprej oblačili v žensko obleko. Zdaj je star že 35 let, pa še vedno hodi v ženski obleki. Rad pa zahaja v moško družbo in tudi za pravimi ženskami rad gleda, kakor pripovedujejo po vasi.

* Strela na stražnika in njegovo ženo. V Zagrebu se je v četrtlet zvečer v Rapski ulici na Sigečici dogodil atentat, katerega smrtna žrtev je postal 40-letni policijski stražnik Novak Rokasandić, njegova 30-letna žena Marija pa je hudo ranjena. Zakonca Rokasandić sta se zvečer vračala iz mesta domov. V Rapski ulici se jima je v temi približal

neznani moški majhne postave, ki je nenadoma prišel streljati na njiju. Izstrelil je ves naboj samokresa. Rokasandić se je zgrudil na mestu mrtve, ker ga je smrtno zadelo več krogel, dočim so njegovo ženo trije strelji nevarno ranili. Neznani zločinec je po končanem dejanju pobegnil v noč. Pasantje, ki so ališali divje streljanje, so prihiteli na kraj nesreče in našli obe žrtvi v mlaki krvi. Obvestili so policijo in reševalno postajo. Ženo so prepeljali na kliniko, moža pa v mrtvašnico.

* 100.000 din je izginilo iz torbe. V petek je prišel ves prepaden na zagrebško policijo sluga Anton Požgaj, nameščen pri tvrdki Pollak v Zagrebu, in povedal, da mu je nekdo izmaknil iz torbe 100.000 din. Požgaja je gospodar poslal z denarjem na pošto hranilnico, da bi vsoto položil pri blagajni. Ko je Požgaj med mnogimi čakajočimi prišel na vrsto in segel v torbo, v kateri je bil denar in katero je ves čas stiskal pod pazduho, denarja ni bilo več.

* Poljski begunci v Varaždinu. V četrtlet je prispelo v Varaždin na štirih osebnih avtomobilih 17 poljskih beguncev, med katerimi so bile tri ženske in trije otroci. Po kratkem postanku so nadaljevali vožnjo, katere cilj je Francija.

* Potrjena smrtna obsodba. Okrožno sodišče v Sabcu je pred nekaj meseci obsodilo na smrt na večalnih bakrozecah Cedomira Petroviča iz Belotiča, ker je 4. junija lanskega leta z več strelji iz puške ubil mlado lepo vdovo Lenko Ilić Petrovič, ki je poročen in oče dveh otrok, se je zaljubil v vdovo, ki pa ga je vztrajno odbijala. Da bi zlomil njen odpor, ji je večkrat grozil s smrtjo. Lansko leto 4. junija pa je vdol v njeno hišo in jo ubil z več strelji iz puške. Belgajsko kasacijsko sodišče je zdaj potrdilo njegovo smrtno obsodbo.

* 75 letni morilec. Na polju pri vasi Burota v bližini Petrinje so našli te dni truplo najstarejšega vaščana Josipa Rujsiće. Na truplu je bilo več hudih ran, ki so očitno izvirale od udarcev s sekuro. Sum, da je umoril starca, je padel na 75 letnega kmeta Toma Galijana, ki je na dan, ko so našli truplo, izginil iz vasi. V njegovi hiši so našli sekuro, na kateri so bili sledovi strjene krvi. Čez dva dni pa se je starac sam prijavil orožnikom, katerim je povedal, da je Rujsiće ubil v silobranu. Toda to ne bo držalo, kajti lega, v kateri so našli umorjenca, prča, da je bil Rujsiće napaden in pobit od zadaj. Umorjeni Rujsiće je bil znan izvrsten rezbar. Izrezljal je iz lesa zelo lepe doprsne kipe Stjepana Radića, Nikole Pašića in Karadjordja.

* 11-letni dečko ubil očeta. Nesrečni alkohol je povzročil družinsko žaloigro v Almažu pri Vinokovcih. 11-letni Mijo Suvakovič je s sekuro ubil svojega očeta Stjepana. Stjepan Suvakovič je v zadnjem času prišel zelo piti in je v pijanem stanju grdo ravnal z družino. Te dni je Stjepan pijan navalil s sekuro na svojo ženo. Materi pa je prišlo na pomoč sin, ki je pijanemu očetu izvil sekuro iz rok in ga nato z nekaj udarci po glavi ubil.

Dva nevarna tolovaja

Že vse poletje se potikata po ljubljanski okolici in sosednjih okrajih Anton Hace in Jože Bradeško. Oba iz previdnosti ne prideta v območje ljubljanskega mesta. Pač pa se javljata sedaj tu, sedaj tam. Sicer delata vsak na svoj račun. Vlomilec in ropar Hace pa je navadno še v družbi s kakšnim tovarišem. Orožniki na deželi z velikim naporom zasledujejo oba zločinca, vendar je njihovo delo zelo oteženo, ker odkrijejo sledove navadno mnogo prekasno, tako da vlomilcev že ni več blizu. Zato se je odločila uprava ljubljanske policije, da objavi eliki obeh zločincev s prošnjo, naj tudi prebivalstvo pomaga priti na sled

Hace Anton

obema. Kdorkoli bi koga od obeh kje zapazil, naj to takoj previdno sporoči orožnikom. Verjetno je, da se bosta zatekala zlasti v gostilne, kjer bosta skušala dobiti hrano.

Hace Anton je star šele 22 let in se je rodil v Podcerkvi v občini Stari trg v logaškem okraju. Bil je svoj čas delavec in hlapec in je počasi napredoval od neznatnega nepridiprava do nevarnega zločinca. Je precej velike (175 cm), krepke postave in ima podolgovat ovalen obraz. Lase ima rjave ter je večinoma obrit. Posebno značilna je močna spodnja ustnica. Ima sive oči, zdrave zobe, na glavi in kralcu leve roke pa brazgotino. Prav rad se vozi s kolesom, ki ga, če treba, tudi kar vzame. Od maja meseca se klati po Gorenjskem in po ljubljanski okolici. Posebno rad obiskuje kamniški, kranjski in škofoješki okraj. Ima dober nastop, je navadno precej predren in celo neramen. Oborožen je z dvema samokresoma in skrajno nevaren vlomilec in ropar. Prav lahko bi mu prisodili, da bo prosiel z vso drznostjo kje na kmetih za prenočišče, za plačilo pa bo oropal vso družino, ki ga je sprejela pod streho.

Hace je v zadnjih mesecih zagrešil celo vrsto vlovov in ropov. Zadnje mesece je bil v družbi z 32 let starim Jožetom Sitarjem iz Jeranovega pri Kamniku in z Rudolfom Avpičem, katerega že od konca julija pogrešajo. 12. avgusta so našli v Sp. Gameljnah v kolecu pod kupom sene moško truplo, ki je bilo oblečeno le v spodnje perilo. Truplo je že razpadalo in so pri raztelesenju ugotovili, da je dobil neznani moški dva strela v glavo in da je že najmanj tri tedne ležal mrtve v kupu sene. Truplo je že tako močno razpadlo, da ni bilo mogoče prepoznati mrliča. Ker nekako od tistega časa, ko je bil ubit ta neznanec, pogrešajo Hacetovega tovariša Avpiča Rudolfa, je prav verjetna domneva, da je neznani moški Avpič Rudolf, ki jo je najbrž izkupil v kakem prepiru s Hacetom. V zadnjem času sta Hace Anton in Sitar Jože zagrešila celo vrsto tatvin in vlovov. Tako tatvino v Zapricah v Kamniku pri goštilni Podbreznik. Prav tako najbrž vlom v župnišče na Goržu in tatvino na Stahovici in v Mostah pri Kamniku.

Drugi, ki na svoj račun vlamlja in ropi, je 43 letni Jože Bradeško, rojen v Prapročah v občini Polhov gradec. Je pobegnil iz zapora in je bil prej delavec. Je bolj majhne postave (62 cm) in na videz šibek. Ima temnorjave lase, ki so na čelu precej redki. Nad desnim očesom ima tenko brazgotino, ki se mu vleče na desno stran lica. Pod desnim očesom in nad lično koščjo pa ima zraščeno brazgotino, ki je nekoliko večja kakor novica za 50 par. Morda nosi tudi temnorjave brke, ali celo brado. Največ se potepa po škofojeških in polhograjskih hribih in je nevaren vlomilec in ro-

Bradeško Josip

par. Tudi za njega velja leto kakor za Haceta, da se ga je namreč treba bati. Verjetno je, da bosta sedaj oba razbojnika, ko je opozorjena javnost na nju, zapustila okraje svojega sedanjega udejstvovanja in se preselila kam na Dolenjsko, tako da je pazljivost na mestu prav povedi.

Topništvo Francozov deluje.

ŠPORT

Danes Jugoslavija: Nemčija
Nemški nogometaši prispeli v Zagreb

Zagreb, 14. okt.

Danes ponoči je prišla v Zagreb nemška nogometna reprezentanca, ki igra v nedeljo proti našemu državnemu moštvu. Na kolodvoru je goste pozdravil dr. Ivo Kraljevič, predsednik Hrvatske nogometne zveze. Odgovoril mu je dr. Diem, voditelj nemškega športa, ki je pripeljal nemške predstavnike. Gostje so se naselili v hotelu »Milinov«. Danes popoldne so imeli lahek trening na igrišču Concordije, kjer bo jutri tekma.

V razgovoru z njihovim trenerjem dr. Herbergerjem smo doznali, zakaj so poslali v Zagreb svojo trenutno najmočnejšo reprezentanco. Izjavil je, da so imeli v Berlinu pri lanskem srečanju priložnost oceniti vrednost jugoslovanskih nogometašev. Prvi polčas so igrali odlično in zaslužili vodstvo ter je nemško moštvo dobilo vodstvo v igri šele v drugem polčasu. Poudaril je, da so bili vsi igralci tedaj izredno srečni, ko je padel končen zmagovalni tretji gol.

Jutrišnja postava nemškega moštva je postavljena tako, da je naša priznanje v vseh športnih krogih Nemčije. Moštvo je postavljeno takole: Klodt, Janetz, Biedemann, Kupfer, Sold, Kizinger, Lehner H., Schön, Konen, Scepán in Urban.

Naše moštvo bo nastopilo v naslednji postavi: Glaser, Belošević (Gradjanski, Zagreb), Matošić, Jozo (Hajduk), Mandal (BSK), Jazbinšek (Gradj., Zagreb), Lehner (BSK), Medarić, Hitrec (Hašk, Zagreb), Lesnik, Antolkovič (Gradjanski, Zagreb), Perliš (Jugoslavija, Beograd). Večina kart je že razprodanih in računajo s 15.000 gledalci.

Dirke na Večni poti — odložene

Motosekcija Avtomobilskega kluba javlja, da je bila primorana zaradi slabega vremena dirko na Večni poti odložiti na nedeljo 22. t. m.

Gorsko kolesarsko drž. prvenstvo

Danes dopoldne, ob 10, se vrši v zagrebški okolici na gorski progi Rude—Pješivica kolesarsko tekmovalništvo za naslov letošnjega gorskega prvaka Jugoslavije. Dolžina tekmovalne proge znaša 10 km in ima razen postopnega dvigovanja tudi nekaj ostrih vzponov. Gotovo je, da bo udeležba tekmovalcev na tem prvenstvu številna posebno od strani hrvaških dirkačev, medtem ko bo Slovenija zastopana najbrž le z enim konkurentom, in sicer s Peternejem, ki, kakor znano, triumfirava v letošnji sezoni skoraj na vseh pomembnih dirkah. Upati je, da bo naš Peternej tudi na tem tekmovalstvu dobro odrezal. Škoda le, da razen njega ne bo tam od slovenskih funkcionarjev nobenega, ki bi sledil pravilnemu izidu štarta in cilja, kajti znano je, da se našim konkurentom pri klasificiranju vedno godijo krivice in je bil naš Peternej prav na zadnjem državnem prvenstvu na progi Zagreb—Ljubljana s posebnim štartom opeharjen za celo minuto ter tako nanesmo tretjega zasedel četrto mesto. — Tekmovalje bo ob vsakem vremenu.

Kako je s športom v Italiji?

Morda nikjer v Evropi ni bil šport tako malo prizadet zaradi vojne, kakor prav v Italiji. Tam se namreč nemoteno razvija šport naprej in nedeljo za nedeljo se vrše razne športne prireditve. Tako je imela v času od 27. septembra do 1. oktobra lahkoatletska prvenstva moška fašistična mladina. Tekmovali so v 18 disciplinah ter je sodelovalo okrog 2000 mladih tekmovalcev. Ob tej priložnosti so postavili sedem novih mladinskih rekordov. V času od 11. do 15. oktobra pa imajo dekleta svoje tekme v Neapeli. Vsega skupaj imajo na programu šest športnih panog: lahko atletika,

ko, plavanje, sabljanje, tenis in druge. Večjo lahkoatletsko prireditev mednarodnega značaja v maratonskem teku pa imajo 15. oktobra v Milanu.

Mesec oktober je tudi za italijanske telovadce zelo bogat. Dne 7. in 8. oktobra so imele telovadkinje svoja prvenstva v Como. Telovadci pa bodo pomerili svoje moči 14. in 15. oktobra v Varese za naslov zvezinega prvaka. To tekmovalništvo bo važno tudi zato, ker bo tehnično vodstvo sestavilo reprezentanco za tehnično vodstvo sestavilo zastopstvo za morebitne prihodnje olimpijske igre in pa da se stavi tudi B zastopstvo, katere člani ne smejo biti rojeni pred letom 1914. Tudi fašistična mladina ima v mesecu oktobra svoje velike telovadne prireditve za »Coppa Morgagnia«.

In tudi druge italijanske športne zveze so izdelale svoje programe za prihodnje leto — zlasti hokej zveza, ki je predvidela večje število mednarodnih srečanj.

Smučarji — pripravljajte se!

Zopet se bližamo onemu letnemu času, katerega so se naši predniki tako zelo bali, namreč »starkit« zimi, katere se sedaj veseli mlado in staro. Temu je vzrok šport, tisti šport, ki ga smatrajo dandanes za moderno iznajdbo, katere se oklepa mladina s tolikšnim veseljem. No in med temi športi igra zelo važno vlogo zimski šport — smučanje, ki spada med najlepši šport sploh.

O smučanju, o njegovih koristih, razvedrilu itd. se je že izredno mnogo pisalo in tudi neštete knjige imamo o tem športu. Tudi v našem listu smo že veliko pisali o njem. Vsakdo je več ali manj poučen o tem lepem zimskem športu in zato morda ni treba posebno dosti besedi izgubljati zanj. Vsi namreč dobro vemo, da je zimski šport lep, da je smučanje zelo zdrav šport, ki ima poleg tega še polno drugih ugodnosti za vsakogar, zlasti pa za mestnega človeka. Za nas je važno samo eno, namreč, da se za ta lep šport pravočasno pripravimo. Toda kako?

Kdor ima količnik prilike, naj gre v telovadnico in naj tam vadi razne gimnastične in druge vaje, tudi na orodju. Za smučanje imamo dovolj specialnih in pripravljanih vaj. V Ljubljani se vrše tudi specialni gimnastični večeri za smučarje. Vsakdo, ki hoče imeti takoj ob pričetku sezone nekaj od smučanja, naj gre v telovadnico. To velja prav posebno za tako imenovane nedeljske smučarje in za začetnike. Tekmovalci pa itak sami dobro vedo, kaj jim je storiti. Torej vsi smučarji takoj v telovadnico! Ne smete pa pozabiti tudi na ture v hribe in na tek v prosti naravi.

»Seunigov memoriale«

V. mednarodna gorska hitrostna dirka na Ljubljani, grad 22. oktobra, t. j. ob 15. popoldne priredi Moto »Hermes« v Ljubljani. Proga je dolga 850 m. Start je stoječ v intervalu ene minute s motorjem v pogonu. Začetek dirke je ob 14. uri. Pravico startati imajo vsi člani klubov, verificirani v MSKJ, kot gostje verificirani člani inozemskih klubov, vključeni v FICM. Tekmuje se po internacionalnem športnem pravilniku FICM in po nacionalnem športnem pravilniku MSKJ.

Kategorije: I. Ljudski motorji do 100 ccm. 2. Turisti motorji do 200 ccm. 3. Turisti motorji do 500 ccm. 4. Turisti motorji do 1000 ccm. 5. Športni motorji do 850 ccm. 6. Športni motorji do 500 ccm. 7. Športni motorji do 1000 ccm.

Kategorije, za katere se prijavljajo kot trije vsaki odpravi. Start šibkejših strojev v naslednji vožnji kategoriji je dovoljen samo enkrat. Ocena se izvrši na podlagi prevoženega časa v posameznih kategorijah. Prijave se sprejemajo v tajništvo kluba »Hermes«, Dvorčanska ulica 3, Tel. 24-07.

Darila: Prvi vsake kategorije prejme častno darilo, drugi in tretji plaketo. — Najboljši čas dneva prejme prehodni pokal »Seunigov memoriale«.

Pregled motornih vozil se vrši po športni komisiji na dan dirke točno ob 14. uri.

Prireditelj dirke Moto Hermes v Ljubljani odklanja vsako odgovornost za poškodbo oseb ali imetja, ki bi se med dirko pripetile, tekmovalci vozil na lastno odgovornost ter se osebno odgovorijo s podpisom in oddajo prijavnice. Tekmovalci se morajo brezopojno pokoravati odredbam vodstva dirke. Priporočila se morajo predložiti takoj 20 minut po izvršitvi vsake točke vodstva dirke. Proti razsodbi vodstva dirke in razsodišča ni pritožba. Čas treninga se bo pravočasno objavil prijavljenim tekmovalcem.

Zavarovanje: Tekmovalci so obvezni za trening in dirko izvršiti primerno nevarno zavarovanje. Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe razpisa. V primeru slabega vremena se dirka preloži na 29. okt. 1939. Razdelitev nagrad bo v restavraciji »Sestica« na Tyrševi cesti ob 9 zvečer.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Jugoslovanska simsko športna zveza sporoča vsem odborom upravnega in tehničnega odbora, da bo seja tehničnega odbora v torek, 27. t. m. ob 20.15 in seja upravnega odbora na četrtek, 29. t. m. ob 20.15. Prosimo za gotovost in točno udeležbo. Odbor.

Boks-sekcija SK Slovana začne v ponedeljek, dne 16. t. m. v telovadnici na gimnaziji na Poljanah z rednimi treningi. Prijave bo sekcija sprejemala samo omenjeni dan in še 23. t. m. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za boks, kakor tudi oni, ki bi se radi čez zimo udeleževali koristnih gimnastičnih vaj!

»Kako mislite to?«

»Vidim, da kadile«

»Res? In odkod veste to?«

Duvall se je smejal.

»To je pač preprosto, g. Hodgman. Ali vidite na robu mize te ožgane sledove?« Pokazal je nekoliko madežev. »To najdete pri vsakem kadilcu!«

Za trenutek je gledal skozi okno.

»Soba mnogo pove o stanovanju. Jaz na primer nikdar nisem videl te ženske, a vem, da v postelji čita, s topim peresom piše in je levičarka. Lahko bi vam povedal o njej še več podrobnosti, toda nočem vas zadrževati.«

Dobrovoljno se je smejal, ko je videl Hodgmanovo začudenje.

»Vse to je zelo enostavno... res. Na vse to sklepam iz druge okoliščine, ki sem jo zasledil v tej sobi. Poglejte to — je dejal in z mize vzel rjavo jekleno pero. »To priča, da piše s topim peresom, nadalje lahko vidite, da je desna stran peresa obrobljena: piše torej na leto stran. In to še je nekaj.«

Pokazal je na električno luč nad glavo postelje.

»Tako svetilko potrebuje le tisti, ki ponoči v postelji čita. Za razsvetljavo sohe so druge svetilke popolnoma dovolj. Ta svetilka se je mnogo uporabljala, lahko vidite, da je žarnica že črna. Ali vidite tukaj, da je bela barva postelje prav pod svetilko, precej obrabljena? Vzrok temu je, da se je vsak večer pernica drgnila ob njo.« Obrnil se je k vratom. »Te podrobnosti seveda v našem primeru nimajo pomena, opazil pa sem jih vendar. To je uspeh vaje.«

Ko se je Duvall v soboto popoldne zglasil pri Stapletonu, je bil ta vznemirjen od drugega dogodka. Prav sedaj je dobil brzojav in ga je prečital detektivu.

»Mari je zastrupljena. Zavest se ji je vrnila. Pridite takoj.«

Pogonska sigurnost
Čistoča zvoka
Okusna oblika
Povoljna cena

MENDE

Proizvodnja radio Mende leta 1939/1940 nudi svojim jugoslovanskim poslušalcem 10 novih del v doslej nedoseženih vrlinah tako v cenah kakor v kvaliteti.

SUPER 195

Preciznost spojena z ekonomijo.

4 metalne cevi 3 valovne dolžine Din 3150'—

SUPER 240

komforten ali kljub temu cenen.

6 metalnih cevi, magično oko, 3 valovne dolžine, trojna avtomatična regulacija fadina Din 4100'—

SUPER 330 DK

Vrhunec radio-industrije za izbirne poslušalce Din 5900'—

Mende aparati se dobijo v vseh večjih mestih Kraljevine Jugoslavije po od nas določenih cenah, ter tudi na 12 mesečne obroke

RADIO H. MENDE & Co., DRESDEN N. 15

Prodajalec za Ljubljano in okolico

radiotehnik **FRANC ŠETINA** Ljubljana
Domobrnska 27

ZFO

Nove proste in tekmovalne vaje
za l. 1940 in 1941

Nove proste vaje za člane, mladce in naraščaj ter nove proste tekmovalne vaje za prihodnji dve leti so pravkar končane ter se bodo po ponovnem pregledu takoj tiskale, tako da bodo izšle že prve dni meseca novembra. Vse odseke in edince ZFO opozarjamo, da o tem obveste svoje članstvo, ki že povprašuje po tehnični stvari za prihodnje leto. Obenem opozarjamo vse edince in članstvo, da so vse vaje, ki sedaj izidejo, obvezne za dve leti, to je za leto 1940. in za leto 1941. V isti knjižici je tudi ostala tekmovalna stvarina za lahkoatletske tekme, za odbojko, za smučarske in plavalne tekme.

Telovadni in športni znak

Vse one brate, ki so letos polagali izpit, odnosno so tekmovali za telovadni in športni znak in so dosegli predpisane pogoje, naprošamo, da pošljejo Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani knjižice »Telovadni in športni znak«, kjer so navedeni uspehi v panogah, v katerih so tekmovali. Opozarjamo pa, da naj pošljejo omenjene knjižice samo oni brate, ki so dosegli predpisane pogoje. Na zadnji strani omenjene knjižice naj pa tudi navedejo kakšen znak hočejo imeti (mali za civilno obleko in veliki za kroj). Za znake je pla-

čati predpisano takso, o čemur bomo pravočasno obvestili vse prizadete brate. Znaki so že gotovi in jih bodo prizadeti lahko dvignili na dan občnega zbora ZFO dne 22. oktobra. t. j. Kdor pa sam ne bo mogel priti na občni zbor, naj pooblasti koga drugega, da zanj dvigne telovadni in športni znak.

Tehnični tečaji

V mesecu novembru priredi ZFO dva enotedenska tehnična tečaja za okrožne in odsekove načelnike. Na teh dveh tečajih se bo predelavala obvezna stvarina (proste vaje in orodne vaje) za prihodnji dve leti. Podrobna navodila o tečajih prejmejo edince v posebnih okrožnicah. Oba tečaja bosta v Ljubljani.

★

Občni zbor Zveze fantovskih odsekov. V nedeljo, dne 22. oktobra bo v frančiškanski dvorani občni zbor Zveze fantovskih odsekov. Pričetek je ob 10. uri. Dnevni red: 1. Otvoritev pozdrav in ugotovitev sklepčnosti. 2. Poročila članov predsedstva. 3. Poročila predstavnikov. 4. Volitve predsedstva Zveze fantovskih odsekov. 5. Sklepanje o poslovanju Zveze fantovskih odsekov. 6. Predlogi. 7. Služajnosti. Na občnem zboru imajo glasovalno pravico zastopniki odsekov, ki se morajo izkazati s potrdilom fantovskega odseka. Pred občnim zborom bo takoj po prihodu mariborskega vlaka v kapelici Vzajemne zavarovalnice sveta maša za udeležence občnega zbora.

Arnold Fredericks:

Svetlobni znaki

Detektivski roman. — Priredil Fr. Kolenc.

Duvall je sedaj obiskal pisarno francoske parobrodne družbe in je prosil na vpogled imenik potnikov zadnjega pol leta. Ako ima Valentin za ugrabljenjem Stapletonovega otroka kaj skupnega, živi najbrž v Parizu in je skoraj gotovo, da se je poslužil te vodne linije. Tako torej Duvall ni bil presenečen, ko je v zapisniku za marec našel na Valentinovo ime.

Sedaj še napiše dolgo pismo Graciji, ki, tako je mislil, seveda mirno sedi doma in čaka na njegov povratek. V teku večera je še obiskal Hodgmana in je bil tako srečen, da je dobil sliko Alfonsa Valentina, bivšega šoferja, ki ga predstavlja, kako sedi v avtu za krmilom.

Avto z nekaj gosti je slikal najbrž eden Stapletonovih prijateljev z majhnim aparatom. Duvall je z zadovoljnim smehom priložil sliko k drugim podatkom. Vesel je bil, da je imela odložitve potovanja tak uspeh.

Pred odhodom je še nekaj storil. V Hodgmanovi družbi je pogledal sobo, v kateri je pri Stapletonu stanovala Mari. Uspeh je bil malenkosten. Dekle je pri prihodu vzelo najbrž vse s seboj, kar je imelo. Zdelo se je, da tu ni sploh ničesar, kar bi vsaj nekoliko dalo sklepati na dekletov značaj in njene navade.

Hodgman se je obrnil k vratom in je nemirno najezil obvi.

»Tu ne najdete ničesar,« je godrnjal in je že hotel zapustiti sobo.

»Vsi mnogo ne,« je dejal Duvall in je naglo pregledal rob pisalne mize. »Ta Mari Lanahan je po vsej priliki popolnoma moderna ženska.«

Hodgman ga je pogledal

Detektiv se je začudil. Pripomnil je:

»Dokle se, da se nekdo boji, da bi deklet kaj izdalo. Čim prej pridemo v Pariz, tem bolj je.«

III.

Ko se je Gracija brez moza bližala Evropi, je bila prva njena misel, da mu pošlje brezlični brzojav in ga informira o svojem koraku. Potem pa je iz enega in drugega vzroka odstopila od tega. Najbolj zaradi tega, da bi se Richard po tej neprilicani novici ne vznemirjal po nepotrebnem. Gracija je vedela, da bi mu v malobrednem brzojavu ne mogla razložiti okolištin. Sploh pa bi bila tudi neopreznost, ako bi mu omenila pravi vzrok potovanja.

Bila je mnenja, da bo najbolje, da počaka, dokler se čez nekaj dni v Parizu ne snide z Richardom in takrat mu razloži vse po vrsti.

Kakor hitro je dospela v Pariz, je obiskala urad policijskega čefa in se je pri njem javila. Predpostavila je, da je Lefèvre čaka, ker je washingtonski odposlanec gotovo informiral čefa; in Gracija se v tem tudi ni varala.

Stari gospod je hitel v predsobo, objel je z ognjem pravega Francoza in jo poljubil na desnem in levem licu, tako da je Gracija zardela. Potem pa jo peljal v svojo delavnico.

»Kje je mož?« je vprašal vneto, še preden se je Gracija dodobra vsedla.

»Jaz... niti ne vem. Najbrž na potu proti Parizu.«

»Toda... ljubi otrok, torej ni z vami potoval?«

»Ne. On... je imel drug opravke.«

»Drug opravke! In jaz sem mislil, da je zaenkrat prenehal s izvrševanjem poklica.«

Policijskemu čefu se je poznalo, da se zelo čudi.

»Res je tako, toda neki stari prijatelj, Stapleton...«

Lefèvre jo je prekinil.

»Stapleton!« je skoraj zakričal. »Njemu dela! Moj Bog!«

»Zakaj ne?« je vprašala Gracija osuplo.

»Saj sem vendar prav v tej zadevi hotel njegove pomoči. In sedaj je v službi tega Stapletona, ki vsemu svetu trobi, da je vsa pariška policija trapasta. Res, nesramen človek!«

»In vi ste hoteli moža uporabiti pri tej zadevi?«

»Seveda! Kje drugod neki? Temu milijonarju so ugrabili sina... Odpeljali so ga. Ne moremo najti najmanjšega sledu. Nobenega upanja nimam več. Moji ljudje trdijo, da je to delo neke ameriške tolpe. Upal sem, da g. Duvall izsledit te ljudi... morda ima kake točke, na katere se lahko nasloni, tako da bi jih lahko aretirali. Ta bogati Amerikanec, ki zaničljivo omalovažuje pariško redarstvo, dvomi o iznajdljivosti mojih ljudi! Moje dobro ime je na kocki! Od prijatelja Duvalla prosim pomoči in... Za Boga! Je že v službi tistega človeka, ki me je žalil. Strašno!«

Gracija je le s težavo zadušila smeh. Kak pravi Francoz je ta policijski čef!

»Mož nikakor ni mogel vedeti, da tudi vi želite njegovo pomoč, ko je po naročilu gosp. Stapletona sprejel to zadevo. Niti sedaj ne ve tega. Vašega povabila ni sprejel.«

»Potem takem tudi tega ne ve, da ste vi v Parizu?«

»Ne. Mislila sem, da bo z isto ladjo potoval. Ko ga nisem našla na ladji, sem mu hotela brezlično brzojaviti. Potem pa sem premislila stvar, da to ni mogoče, ne da bi mu pojasnila svoj prihod... tako, da bi vas ne omenila. Tega pa nisem hotela storiti... dandanes mnogi ujamajo brezlična poročila. Zato se mi je zdelo boljše, da ostane stvar tajna.«

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolijska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Perica
gre prāt na dom. Sever,
Streliska ulica 20. (a)

Dobra šivilja
pomočnica išče stalno
službo. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 16.354. a

Pekovski pomočnik
išče službo. Maks Kor-
ner, Korpule 12, Šmarje
pri Jelsah. (a)

Absolventka
trgovskega tečaja želi
pisarniško službo kot za-
četnica. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 16464.

Šiviljska pomočnica
dobro izučena, s krojnim
tečajem, išče stalno slu-
žbo. Naslov v upr. »Sl.«
pod št. 16390.

Podobarski pomočnik
pozlatar in rezbar, va-
jen tudi okvirjenja slik,
išče službo kjer koli. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16381. (a)

Hotelska sobarica
s dolgoletnimi spricavali
išče službo. Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
zn. »Takoj ali pozneje«
16.353. (a)

Gospodična
pridna in zanesljiva, že-
li trajno pisarniško slu-
žbo. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Vestna in
vztrajna« št. 16465.

Absolventka
gospodinske šole želi
mesta kot pomoč gos-
podinji k boljši družini. —
Naslov v upravi »Sloven-
ca« Maribor pod št. 1451.

Monter
strokovnjak za elektro-
avtomatizacijo hladilne na-
prave — želi premeniti
službo. Ponudbe v upr.
»Slov.« pod »Frigidaire«
št. 16429.

21 let staro dekle
zdrava in močna, bi rada
šla k otrokom ali pa kot
pomoč v gospodinjstvu. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16426.

24letni fant
vojaščin prost, trezen,
pošten, nekadiček — išče
službo skladničnika, slu-
ge ali kaj sličnega. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 16266. (a)

Trgovski pomočnik
mlad, vešč v svoji stroki,
marljiv in pošten, s štri-
mesno prakso, želi pre-
meniti službo. Govori tu-
di nemško. — Ponudbe v
upravo »Slov.« pod »Mar-
ljiv« št. 16446.

Dobro izveščana šivilja
želi stopiti v službo v
kakem hotelu ali restav-
raciji v Sloveniji, dopol-
ne kot pomočnica pri
pospravljanju sob, po-
poldne pa pri šivanju. Na-
slov v upravi »Slov.«
pod št. 16300. (a)

Knjigovodja-bilancist
vseh sistemov, z dolgo
industrijsko prakso, po-
sebnost v lesni industriji,
s perfektnim znanjem
nemščine in drugih jezi-
kov, želi premeniti se-
danje mesto. — Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 16290. (a)

Mlad jurist
in šumarski inženir, emi-
grant, vojaščin prost,
vešč nemškega, italijan-
skega, francoskega in
angleškega jezika, samo-
stojen delavec, išče pri-
mernostno službo. Ponudbe
pod zn. »Bivši odvjetnik«
št. 16299. (a)

Trgovski praktikant
s znanjem nemščine, vo-
jaščin prost, nekadiček,
s triletno pomočniško do-
bo, išče mesto v galan-
terijski, železniški ali
lesni stroki proti hrani
in stanovanju. Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
»Marljiv« št. 16404.

Prodajalka

z dežele, vestna in sim-
patična, želi namestitve
v Ljubljani. Naslov pove
uprava »Slov.« pod 16402

Trgovski pomočnik
vojaščin prost, zmožen
voditi podružnice — želi
premeniti službo. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Kavcije zmožen« 16456.

Mesarski pomočnik
pošten in trezen — išče
službo. Ponudbe v podr.
»Slov.« v Trbovljah pod
»Zanesljiva« št. 16974.

Dekle
srednjih let, išče službo
v mestu; važno je vseh
hišnih del in nekoliko
kuha. Ponudbe podružni-
ci »Slovenca« Trbovlje, a

Mlada zakonca
brez otrok, poštena, prid-
na in zmožna dela, iščeta
mesto hišnika. — Nastop
lahko takoj. Vprašati pri:
Rožič, Vegova 8-I, dvo-
rišče. (a)

Pošteno kmečko dekle
izučeno kuha, želi stopiti
v novembrom v službo
k manjši kršč. družini v
Ljubljani. Naslov v upr.
»Slovenca« pod 16.325. a

Spretna računarka
stara 21 let, izučena pa-
pirne stroke, išče mesto
blagajničarke ali prodaj-
alke, tudi izven Ljub-
ljane. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 16444.

Trgovska pomočnica
izučena v trg. mešanega
blaga, stara 18 let, re-
vna, poštena in ubogljiva,
išče mesto kjerkoli. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 16437.

Dekle
stara 20 let, zmožna sa-
mostojne kuhe in vsega
gospodinjstva, želi slu-
žbo pri majhni družini.
Ponudbe v podružnico
»Slovenca« v Trbovljah
pod »Zvesta« 16392.

Vajenci
Mesarskega vajenca
takoji sprejme Leopold
Jesih, Medvode. (v)

Za krojaškega vajenca
bi šel fant z dežele. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 16461.

15 let star fant
se želi izučiti ključavni-
čarske ali mehaniske
obrti. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 16407.

Vajenec
zdrav, močan fant, s do-
bro šolsko izobrazbo, se
sprejme v mešano trgo-
vino. Čonč in Šentjuro,
Rogaška Slatina. (v)

Pouk
Grščino, latinščino
nemščino poučuje profe-
sor. Naslov pri upravi
»Slovenca« 16749

Krojni tečaj
Jožice Kumelj
se prične
18. oktobra 1939
Novi trg 1-I, Ljubljana.
Po naročilu izdelujem vse
kroje (šnite) po meri in
žurnalu.

Konverzacija, pouk
nemščine, nudim poceni,
dijavstvu v troje po 4 din.
Lahka, zanimivo-prakti-
čna metoda. Pouk brez-
plačen. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 16408.

Šoferska šola
za poklicne šoferje in
amaterje
I. Gaberšček
bivši komisar za šofer-
ske izpite
Kolodvorska ulica št. 43
Telefon 28-28

Blago za
zimske
suknje
kamarni, športni
ševiti za fine
obleke
R. MIKLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 3
Solidna
poštebna!

Službodobe
2 čevljarska pomočnika
sprejme Anton Mohorič,
Ljubno, p. Podnart. (b)

Slugo ali hlapca
sprejem. Rožna dolina,
Cesta V. št. 26.

Hlapca h konjem
sprejem takoj. Gostilna
Zlate, Medvode. (b)

Pomočnika in vajenca
za čevljarsko obrt sprej-
me Jamnik Josip, Pod-
reča, p. Smlednik. (b)

Čevljarske pomočnike
sprejme za stalno Grlič
& comp., čevljarstvo, No-
vo mesto.

Več voznikov
za odvoz materiala —
sprejem. Pečar Viktor,
Kodeljevo.

Osebi
ki bi vodila obstoječo po-
karno v Ljubljani, nu-
dim lepo eksistenco. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Potreben mali ka-
pital« 16.366. (b)

Služkinjo
ki zna kuhati in opravljati
tudi druga hišna dela,
sprejme v stalno službo
dobra, manjša družina.
Ponudbe pod »Strogo po-
štena« 16493 na upravo
»Slovenca«.

Strojnege ključavničarja
ki zna avtogensko vare-
nje in strugati, sprejem
takoji v službo. Plača po
dogovoru. — Pismene po-
nudbe z navedbo spric-
val v upravo »Slovenca«
pod »Ključavničar« 16431

Trgovski pomočnik
vojaščin prost, zdrav in
močan, s dobrim spric-
valom, po možnosti s šo-
ferskim izpitom — dobi
službo v večji trgovini
z mešanim blagom. Po-
nudbe v upravo »Slov.«
pod »Gorenjsko« 16430.

Za predilnico
potrebujemo izkušnega
mojstra. Cistilnica, kar-
de, razvlačevalnica, »fle-
jerji«. Nastop takoj. —
Pismene ponudbe s pre-
pisem spricvala na: Prva
podunavska predilnica
pamučnog prediva i kon-
ca, a. d., Pančevo. (b)

Pletiljo za nogavice
sprejem. Strojno plete-
nje, Nunska ulica 3. (b)

Krojaškega pomočnika
sprejme takoj Rems Ivan,
Vogelna št. 5. (b)

Mesarskega pomočnika
takoji sprejme Hudnik
Fran, Jezica 15. (b)

Izveščane pletilje
takoji sprejem. Zasluzek
zelo dober; Drenikova 22
— Ljubljana. (b)

Brezposelna učiteljica
dobi mesto vzgojiteljice.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16443.

Čevljarskega pomočnika
sprejme takoj Snaj Ivan,
Dev. Mar. Polje pri Ljub-
ljani.

Pekovskega pomočnika
ki je sposoben voditi sa-
mostojno obrt, sprejme
pekarna Resman, Naklo
št. 22. (b)

Čevljarskega pomočnika
dobro izveščanega za vsa
dela, sprejme takoj Mir-
ko Vidrih, čevljarstvo —
Rakek 63. (b)

Služkinja
dobi službo. Predstaviti
se od 11—12. Ljubljana,
Ciglarjeva ul. 18, dr. Kri-
sper.

Mladega vrtnarja
pridnega in vestnega, za
stalno sprejme trgovska
vrtnarja. — Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
»Vrtnar« 16.320. (b)

Pošteno krščansko dekle
sprejem k družini od-
raslih oseb za gospodinj-
stvo. Naslov v upr. »Slo-
venca« pod št. 16494. (b)

Samostojno kuharico
vajejo hišnih del in vrta,
sprejem. Ponudbe z na-
vedbo dosežanih služb
na podrž. »Slovenca« v
Celju pod »Zanesljiva«
16521. (b)

Krajevnege zastopnika
proti proviziji iščem za
stalno obiskovanje ple-
tilnic, delavne ročnih del
in konfekcijskih trgovin
v vseh večjih krajih Slo-
venije. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 16475.

ODLIČEN-ELEGANTEN kakor vedno je
MINERVA RADIO APARAT
svetovna dunajska znamka.
Dobavila
„RADIOVAL“, Ljubljana
Telefon 33-63
Dalmatinova ulica 13, poleg hotela Štrukelj

Objave

Prosim cenj. odjemalce,
ki imajo dežnike pri M.
Hostnik (prej pri Zmaj-
skem mostu), da jih dvi-
gnejo v Kopitarjevi ul. 1,
nasproti Ničmana. Pripo-
ročam se najtopleje še
nadalje. (o)

Zidarje in druge delavce
tvrdke Tornago zadnjič
pozivam, da se oglasijo
zaradi izplačila priznane
mezd. Steč. upravitelj
dr. Ivo Benkovič, Ljub-
ljana, Beethovnova 14.

V upravi »Slovenca«
naj dvignejo inserenti
sledenče ponudbe:

Kamnik 15529
Kuharica 15807
Majhna dota 16236
Marljiv 16222
Miren dom 16189
Nastop takoj 15981
Poštenost in mala kav-
cija 15821
Ugodno 16237
Uradnik 16359
Vestna 16134

Posedstva

Stavbno parcelo
in več zemljiških parcel
prodam. Zaloška 157.

Enodružinsko vilo
v Ljubljani takoj kupim.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Dom« 16.382. (p)

Restavracijo
blizu Ljubljane, prodam
zaradi bolezni. Pismene
ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Lep kraj« št. 16421.

Hiše, posedstva, parcele
širok Slovenije najugod-
neje kupite ali prodaste:
Realiteta pisarna, Ljub-
ljana, Gosposvetska 3. (p)

Hiša z zemljiščem
do 1. 1950 davka prosta,
zraven postaje Polzele,
poceni napredaj. Pojas-
nila: gostilna Orešnik,
Polzele. (p)

Hišo
trgovsko, stanovanjsko,
center, prodam. Hipoteke
450.000. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Nepo-
sredno« 16.166. (p)

Manjše posedstvo
v bližini Ljubljane, ku-
pim ali zamenjam s po-
sedstvom na Brezovici. —
Ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Posedstvo« 16432.

Dva stavbni parceli
napredaj v okolici Ljub-
ljane, pet minut od tram-
vaja, gorenjska stran,
peščen teren, po 24 din
za m. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 16488.

Gostilna s posedstvom
na deželi, na prometnem
križišču in dobro vpelja-
na, se prod. — Ponudbe
v upravo »Slovenca« pod
šifro »Lepa prilžnost«
št. 16435.

Dvostanovanjsko hišo
v Ljubljani, vrt, elektri-
ka, vodovod, prodam. Za-
rad visoke hipoteke v
Mestni hranilnici ugoden
nakup. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 16467.

Stavbno parcelo
v Domžalah, do 10.000
din, ali stanovanjsko hišo
do 60.000 din, kupim.
Posredovalci izključeni. —
Ponudbe v upravo »Sl.«
pod »Kupim« št. 16403.

Hiša s kovačnico
travnikom in gozdom, ob
državni cesti, ugodno na-
predaj. Podkoren št. 8,
Kranjska gora.

Hiša
z nekaj zemljišča in vr-
tom, 10 minut od glavne
ceste v Trbovljah, napre-
daj. Ponudbe podružnici
»Slovenca« Trbovlje. (p)

Poceni napredaj
zaradi preselitve enonad-
stropna stanovanjska hiša
ob glavni cesti, s lo-
kalom, veliko senčnato
dvorišče, na dvorišču še
majhna parterna hiša s
hlevom, kletjo in shram-
bami, poleg velik vrt za
zelenjavo, v Ljubljani. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16383.

Velika hiša
v Ljubljani, ob državni
in banovinski cesti, na
zelo prometnem kraju,
za trgovca ali večjege
obrtnika, napredaj. Hiša
obstoječa iz treh dobro
vpeljanih lokalov in dveh
velikih delavnic, več sta-
novanjskih sob in hlev.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16356.

Velika hiša
v Ljubljani, ob državni
in banovinski cesti, na
zelo prometnem kraju,
za trgovca ali večjege
obrtnika, napredaj. Hiša
obstoječa iz treh dobro
vpeljanih lokalov in dveh
velikih delavnic, več sta-
novanjskih sob in hlev.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16356.

Velika hiša
v Ljubljani, ob državni
in banovinski cesti, na
zelo prometnem kraju,
za trgovca ali večjege
obrtnika, napredaj. Hiša
obstoječa iz treh dobro
vpeljanih lokalov in dveh
velikih delavnic, več sta-
novanjskih sob in hlev.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 16356.

Vnajem

ODDAJO:
Manjši lokal
oddam. Florijanska 16 —
Ljubljana. (n)

Parno pekarno
na periferiji Ljubljane s
prodajnim lokalom v me-
stu, oddam. — Perssone,
poštni predal 307. (n)

Trafiko
zelo dobro izdoč, oddam.
Prednost imajo vojni in-
validi. Polzele se Zabjek
št. 1.

Trgovino s trafiko
takoji oddam. — Potreben
kapital 25.000 din. Po-
nudbe v upravo »Sl.« pod
»Ljubljana« št. 16435.

Gostilno
oddam 1. jan. 1940 v na-
jem. Odkupnina 15.000
din. Ponudbe v upravo
»Slov.« v Mariboru pod
»15.000« št. 16415.

Soba za poslovni lokal
v strogem centru Ljub-
ljane, telefon, se odda.
Vprašati: Vamberger,
Ljubljana I., p. predal
št. 219.

Stanovanjsko kuhinjo
veliko, s sobo in majhno
sobe, pripravno tudi za
pisarno, oddam s 1. no-
vembrom. Informacije v
pisarni: gradbeno pod-
jetje ar. Ivan Ledl, Go-
sposvetska c. 4.

Posedstvo
na lepem kraju pri Dom-
žalah oddam v najem ali
pa tudi samo stanovanje.
Polzele se Florijanska 16.

Novo hišo
z vsemi pritlikinami, z
vrtom, sončno, ob glavni
cesti, oddam z novem-
brom v Trebnjem. Do-
lenjsko. Pojasnila daje:
Ferdinand Kmet, Stari
trg 16, p. Trebnje.

Denar
Posojila na vknjižbo
hiša v mestu, kmetska
posedstva po 6% obresti
na dolgoročno odplačilo,
nabavljamo, prodamo hi-
še, posedstva, gostilne itd.
»Realiteta«, Zagreb, Vla-
ška ulica 2.

Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne
papirje kupuje in plača
najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40.

Ureditel premoženja
Poravnave, konkurzne za-
deve, odkup in inkaso
terjatve, (tudi kmetskih!)
nabavo posojil in družbe-
nikov, dobičkanosno in
varno naložitev kapitala,
ureditev uprave in knji-
govodstva, bilance, kal-
kulacije, uprave nepre-
milni, nadzorovanje so-
udeležb, — sploh vse
trgovsko-obrtniške zadeve
poverite zaupno strokovni
pisarni

ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka ul. 7

Hranilne knjižice
vrednostne papirje

kupujemo
stalno po najvišjih cenah
in proti takojšnjemu pla-
čilu.

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12.

Poizvedbe
Izgubila se je psica
volječe pasme na ime Flo-
ra, Ljubljana 822. Vrne-
telja nagradim. Pekarna
Gmajnar, Trnovo.

Vnajem

ODDAJO:
Manjši lokal
oddam. Florijanska 16 —
Ljubljana. (n)

Parno pekarno
na periferiji Ljubljane s
prodajnim lokalom v me-
stu, oddam. — Perssone,
poštni predal 307. (n)

Trafiko
zelo dobro izdoč, oddam.
Prednost imajo vojni in-
validi. Polzele se Zabjek
št. 1.

Trgovino s trafiko
takoji oddam. — Potreben
kapital 25.000 din. Po-
nudbe v upravo »Sl.« pod
»Ljubljana« št. 16435.

Gostilno
oddam 1. jan. 1940 v na-
jem. Odkupnina 15.000
din. Ponudbe v upravo
»Slov.« v Mariboru pod
»15.000« št. 16415.

Soba za poslovni lokal
v strogem centru Ljub-
ljane, telefon, se odda.
Vprašati: Vamberger,
Ljubljana I., p. predal
št. 219.

Stanovanjsko kuhinjo
veliko, s sobo in majhno
sobe, pripravno tudi za
pisarno, oddam s 1. no-
vembrom. Informacije v
pisarni: gradbeno pod-
jetje ar. Ivan Ledl, Go-
sposvetska c. 4.

Posedstvo
na lepem kraju pri Dom-
žalah oddam v najem ali
pa tudi samo stanovanje.
Polzele se Florijanska 16.

Novo hišo
z vsemi pritlikinami, z
vrtom, sončno, ob glavni
cesti, oddam z novem-
brom v Trebnjem. Do-
lenjsko. Pojasnila daje:
Ferdinand Kmet, Stari
trg 16, p. Trebnje.

Novo hišo
primerno za gostilniško
obrt, oddam v najem pri
Sv. Duhu nad Polzelem.
Kraj letoviščarski, tudi
pozimi od smučarjev ob-
iskovan. 6 sob, kuhinja,
jedilna shramba, klet. —
Cena zmerna, po dogo-
voru. — Ogleda se lahko
vsak dan dopoldne. Odda-
ja Jožef Pušlar, Vrhe
pošta Krka. (n)

Splošno je znano, da so najuspešnejša reklama za vsako podjetje oglaš v časopisu.

Oglas pa ima največji uspeh v najbolj razširjenem časopisu.

„Slovenec“ je vodilni, največji in daleč najbolj razširjeni dnevnik v Dravski banovini! Vsako podjetje ima interes, da oglašuje v „Slovenec“

Prodamo

Otroško posteljico
prodam, Vovk, Sv. Petra
cesta 25, dvorišče.

Otroški voziček
globok, ugodno napredaj.
Moste, Zaloška 179. (1)

Več novih štedilnikov
solidno izdelanih, napre-
daj. — Vprašati: Glince,
Cesta 1, št. 6, Ljubljana.

Mlekarno
na prometni točki pro-
dam. Ciglarjeva 20, Ljub-
ljana. (1)

Pisalni stroj »Ideal«
skoraj nov, ugodno na-
prodaj pri Torpedo, Ljub-
ljana, Miklošičeva c. 18.

Otroško posteljico
železno, prodam. Belgraj-
ska 20, za beograjsko
gimnazijo. (1)

Mizarji!

Okovje za pohištvo
in vse vrste orodje
izberete pri
»Jeklo« - Stari trg

Železno blagajno
srednje velikosti, dobro
ohranjeno, prodam. Se-
tino, gostilna »Balkane,
Maribor. (1)

Mlekarna
se takoj proda zaradi
drugačnega obrata. Naslov v
upravi »Slovenec« pod
št. 16512. (1)

Rabljene sode
po 600 do 700 litrov pro-
dam Centralna vinarna —
Ljubljana, Frankopanska
št. 11. (1)

Apneni prah
za jesensko gnojjenje nu-
di najceneje in dostavi
na dom Fr. Rehberger.
Rožna dolina, Cesta VII.
št. 15. (1)

Stara opeka
Se ta teden razprodaja-
mo poceni stare rabljene
opeke velikega formata.
Javna skladišča, družba
s o. z., Ljubljana, Tyrse-
va cesta 33. (1)

Pisalni stroj »Adler«
in plahta za pokrivanje
voza 5 x 4 m, prodam. —
Fedbešek Filip, Obilna
št. 4. (1)

Kotel za žganjekuho
s pečjo, v najboljšem
stanju, 120 l, prodam. —
Ponudbe v upravo »SI.«
pod »Za mešanje« 16434.

Dobro prst
prodam po ugodni ceni
na Belwelski cesti. Na-
slov v upravi »Slovenec«
pod št. 16410.

»Anker« šivalne stroje
prvo vrstna znamka, 20
let garancije, tudi na
obroke, ter rabljene stro-
je ob 300 din naprej pri
»Triglava«, Resljeva 16.

Orehe s tankimi lupinami
kg din 4.80 (vreče 50 kg),
1/2 jedra 10 kg 180 din,
1/2 suhe češnje 50 kg din
310 — franko voznina —
razpisišja G. Drechsler,
Tuzla. (1)

Kupujte pri naših
inzerentih!

Prodaja
Montirane zastore!
Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana
Sv. Petra cesta 17.
Telefon 20-42

Velika zaloga najmodernejših
Couch-ov, otoman, vseh vrst foteljev in blazinic.
V zalogi vedno zima, gradi za modroce ter blago
za prevleko pohištva.
Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

NOVO!
Prva številka
»**LIUDSKI ODER**« 1939-40
(Revija za odre).

Prinosa neobjavljene igre in praktična navodila.
Celoletna naročnina din 80—

Naročniki 25% popusta pri vseh dra-
matskih izdajah Jugoslovanske knjigarne

Vabljeni zlasti prosvetna društva
PO - DK - da se naroče na »Ljudski oder«!

Zahtevajte številko brezplačno na ogled pri
JUGOSLOVANSKI KNJIGARNI V LJUBLJANI

Visek tehnik
je novi model »Ardie 8 125 ccm, motorne kolo,
ki je pravkar dospelo na glavno zastopstvo Ardie
Horex motorjev, tvrdko

J. Praprotnik, Domžale
kjer se dobijo tudi 200 in 250 ccm »Ardie« in
350 ccm »Horex« motorji modela 1940. Tudi ima
tvrdka veliko zalogo najrazličnejših, malo rab-
ljenih in dobro ohranjenih motornih koles od 98
do 500 ccm po jako nizkih cenah.

V zimskih mesecih izvršuje tvrdka v lastni delav-
nici po najugodnejših cenah generalne pregleda
in reparature vseh vrst motornih vozil. Na zalogi
so vsi rezervni deli za Ardie in Horex motorje
vseh tipov.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE
Alojzij Planinšek
Ljubljana, Beethovnova ulica 14

Javila izid žrebanja I. razreda 39. kola
dne 15. oktobra 1939, in sicer:

Premije 301.000 din je zadel št. 42.238.
100.000 din št. 14.835; 80.000 din št. 58.596;
50.000 din št. 88.140; 30.000 din št. 2.140;
25.000 din št. 56.832; 10.000 din št. 28.029,
42.429, 73.609, 74.408, 90.975.
5.000 din št. 1.687, 10.608, 11.078, 30.347,
40.970, 63.513, 72.406, 75.297, 91.975, 98.242.
3.000 din št. 5.458, 7.392, 8.019, 15.173, 17.700,
18.715, 21.922, 35.906, 42.326, 43.787, 44.116, 44.941,
52.028, 50.332, 68.931, 71.421, 73.177, 73.568, 74.076,
85.573.
1.000 din št. 675, 2.121, 3.022, 25.513, 29.522,
30.125, 33.042, 44.645, 50.523, 50.722, 54.339, 57.077,
59.269, 60.743, 63.375, 65.597, 73.762, 78.201, 80.571,
82.028, 82.381, 83.197, 86.618, 87.751, 90.200, 96.857,
99.373.

Nadalje je bilo izžrebanih še preko 1000 do-
bitkov po 400 din. Vsi oni, ki so zadel v kolekturi
»VRELEC SREČE«, lahko dobite takoj dvigneno.
Žrebanje II. razr. 39. kola bo 10. novembra t.l.
Priporočila se vsem domača glavna kolektura
»VRELEC SREČE« — **ALOJZIJ PLANINŠEK** —
Ljubljana, Beethovnova ulica 14.

Kupimo
Kupim
droben krompir, peso in
korenje. Jakob Kavčič,
Gradišče 5.

Suhe gobe
nudi takoj povzročeno
z navedbo količine tvrdki
Artur Nachbar, Radeče.

Rabljene peč
Zephyr, Lutz, Rex ali po-
dobne kupim. — Ponudbe
na naslov: Ant. Stiergar,
Kamnik. (1)

Vinske sode
2—3000 ltr, dobro ohran-
jene, kupim. — Ponudbe
na naslov: Ant. Stiergar,
Kamnik. (1)

Božična drevesca
lepe smrekce, 2000 kom.
po 1 m, 2000 kom. po 1,50
metra, 1400 kom. po 2 m
in 600 kom. po 3 m — po-
nuditelji Bandur M. Mirku,
Pančevo.

Stare zlate,
zlate zobovje
in srebrne kronke
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJFEŽ
trgovina s srami in slatnic
precizna delavnica za
popravila vsakovrstnih ur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Planstružnice
radialne vrtalne stroje
dobro ohranjene iščemo.
Ponudbe pod »Industrija« na
upravo »Slovenec« št. 16413

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim
očesom je mast CLAVEN. Dobite v
lekarnah, drogerijah ali naravnost
iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorbi!

VI. št. 64.845/39.
Javen natečaj
za izdelavo idejnih osnutkov
za novo kopališče v Kozlezi

Mestna občina Ljubljanska razpisuje javen na-
tečaj za izdelavo idejnih osnutkov novega ljudske-
ga kopališča. Udeležiti se ga smejo vsi strokov-
njaki, državljani in kraljevine Jugoslavije.

Rok se prične z dnem objave in se zaključi
30. decembra 1939 opoldne.

Razsodišče tvorijo gg.:
1. Dr. Juro Adlešič, župan mesta Ljubljane;
namestnik univ. prof. dr. France Stele, načelnik
gradbenega odbora ljubljanskega; 2. prof. Karol
Dermastia, načelnik finančnega odbora ljubljanske-
ga; namestnik Avgust Novak, član mestnega
sveta; 3. ing. arh. France Tomažič, poobl. inžen-
ir za arhitekturo v Ljubljani; 4. ing. arh. Milan
Sever, poobl. inženir za arhitekturo v Ljubljani;
5. ing. arh. Maks Strenar, poobl. inženir za arhi-
tekturo v Ljubljani; 6. ing. Matko Miklić, mestni
višji gradbeni svetnik; 7. ing. arh. Boris Kobe,
mestni arhitekt, namestnik inž. arh. Vinko Lenar-
čič, mest. arhitekt; 8. dr. Franta Misa, mest. višji
zdravstveni svetnik; 9. prof. Marijan Dobovšek,
mestni referent za telesno vzgojo. — Poročevalec
mestni arhitekt Ivo Spintič.

Za natečaj so določene tri nagrade:
I. nagrada v znesku 7000 din, II. nagrada
v znesku 4000 din, III. nagrada v znesku 2500
din in trije odkupi po 1500 din, skupaj torej
18.000 din.

Za natečaj veljajo določbe pravilnika o jav-
nih natečajih, objavljene v »Slovenskih novinah«,
št. 233/LXX dne 13. oktobra 1938, in v »Službe-
nem listu« št. 15/89 dne 22. februarja 1939.

Vsi pripomočki in podatki o natečaju so na
razpolago pri mestnem tehničnem oddelku v Ljub-
ljani, Nabrežje 20, septembra, II. nadstropje, soba
št. 6, brezplačno.

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1939.
Župan mesta Ljubljane: dr. Juro Adlešič.

zlatokup
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Zamenjam ali kupim
zapravljenec, nov ali so-
rabljen. Ponudbe upravi
»Slovenec« pod »Voz« —
18.298. (1)

Kupimo
klubsko opremo, majhno
pisalno mizo in omaro.
Ponudbe v upravo »SI.«
pod »Društvo« št. 16438.

Žganje (hruševce)
kupim. Ponudbe s naj-
nižjo ceno na upravo
»Slovenec« pod »Gotovi-
n« 16491. (1)

Ponošene moške obleke
ševlje, perilo, modroce,
odeje itd. kupujem. Dra-
me Alojzija, Ljubljana,
Gallusova nabrežje 29.

Gunja
krojaške odrezke, star
papir, tekstilne odpadke
ter ovčje volno, govejo
dlako (arovec) — kupi
vsako množino Arbeiter,
Maribor, Dravska 15.

Obrt
Mreže za postelje
najceneje pri Andlovicu,
Komenskega ulica št. 1

Tapetniške izdelke
izvršuje po izredno niz-
kih cenah in prevzame
najmodernejša dela po
lastnih in arhitektonskih
načrtih Pohar Edvard,
Wolfova 12, Ljubljana.

Pozor pletilje in šivilje!
Izdelujemo gumbe, tam-
burštamo in kosmatino
raznovrstno blago — po
najnižjih cenah. »Mela«,
Ljubljana, Tyrseva 10.

Zivali
Brejo kravo
dobro mlekarico, prodam.
Naslov v gostilni Udr,
Družkova pri Kranju, 1

Jože Oražem, ml., Ljubljana-Moste, Ciglarjeva 22a
zastopnik za Slovenijo
MODERNE TRGOVINE PISARNISKIH STROJEV

J. GLAD - MERCEDES
ZAGREB
NIKOLIČEVA 14 / TELEFON 22-614

MERCEDES
PRIMA, SUPERBA, SELECTA
polni pisalni stroji

MERCEDES
EXPRESS in FAVORIT nor-
malni pisalni stroji

MERCEDES
ELEKTRA električni stroji

POLEG TEGA VSE VRSTE RACUNSKIH STROJEV
ZAHTEVAJTE PONUDBE IN BREZOBVEZNI OGLED STROJEV

Radio
Seibt-Super-Radio
za razvajanega poslušal-
ca, petesvni, 7-okrožij
3 val. dolžina, 3890 din,
pri Lud. Heratč, Ljublja-
na, Rimska 15. (1)

Pohištvo
MODROCE
otomane,
kauče itd.
dobite po-
ceni in so-
lidno pri
Ivan Habič-u
kopitarjeva ulica 1
nasproti »Nišman«

Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rab-
ljene v popravilo najce-
neje Alojz Andlovic, Gre-
goričeva ulica št. 5 (pri
Gradišču).

Lesena zložitiva postelja
s tapetiranim madracem
Din 220—

Specijalne posteljne mreže
»Patent«, in »primitivno«
modroce, otomane, in vse
tapetniške izdelke nudi
solidno in po nizki ceni
tvrdka

Rud. Radovan
Mestni trg 13.

STROJI
Lesno stružnico
(Fasondrehbank) kupim
in plačam takoj. Rakusa
Jože, mizarški mojster,
Radovljica. (1)

Stružnice
pisalni stroj (kovčeg) in
Sachs motorno kolo zelo
poceni napredaj. Aero.
Kolodvorska 18.

Skobelni stroj
in tračna žaga po ugod-
ni ceni takoj napredaj. —
Ponudbe: »Razvoje«, p.
Videm-Dobrepolje.

Prodaj
Deutz Diesel motor 5 ks
5500 din, benzomotorje
od 1000 din naprej, to-
vorni avto Fiat 599, s
novo gumo 3090; din in
kupim Diesel motor 73
ks. — S. Skerbinšek, Sp.
Hajdina, p. Ptuj.

Kolesa Najnovejši otr. vozilci
Čestiti franke!

motorji
triklinski
šivalni
stroji

izgubljeni vozički, skiroji, avtomobilčki, koles deli

TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA
Podružnica: MARIBOR

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Krompir
izbran, po 85 par pri odjemu najmanj 50 kg
vam nudi — dokler traja zaloga — špecerija
B. Guštin, Ljubljana, Vodnikov trg 2, tel. 37-80.

DOLENJSKE
TOPLICE
Radio terma 38° C
Vsi, ki trpite na revmatizmu vseh vrst
nevarljajih, iščate posledicah stisljenin,
rekonvalescenti t. l. d., obiščite že iz starega
veka poznano kopališče, katero je povrnilo
zgubljeno zdravje že tisočim bolnikom.
Znižane cene. Penzija z vso oskrbo in kopelji
od 45— do 65— din. Zahtevajte prospekte,

Posteljno perje
po Din 8—, kemično očiščeno Din 10—
čehano in kemično očiščeno Din 30—
na roko čehano in kem. očiščeno Din 45—
mešano gosje čehano Din 55—
po puh beli Din 95—
sivi gosji puh Din 120—
beli gosji puh Din 175—, 200—, 220, 240—
Vzorci brezplačno dobite pri
»Luna« samo Glavni trg 24, Maribor.

KRANJ
Vse za šolo
ljudsko, meščansko, srednje itd.
ter vse pisarniške potrebščine
in devotionalije dobite v po-
družnici
Jugoslovanske knjigarne
v Kranju
(Majdičeva hiša — sodnja)

Brez posebnega obvestila

Vsemogočni je poklical k Sebi po plačilo v 81. leta
starosti, previdnega s sv. zakramenti, gospoda

Vida Habjaniča
bivšega posestnika in župana v Velicanah

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 16. okt.
ob 3 pop. iz graščine Betnava na magdalensko pokopališče.
Sv. maša zadušnica bo darovana v torek, 17. oktobra
ob 8 zjutraj v graščinski kapeli v Betnavi.

Maribor-Ljutomer, dne 14. oktobra 1939.

Malika, Poldek in Stanko, otroci
in ostalo sorodstvo.

Drva se lahko vedno dobe
zato si nabavite specialno peč

ZEPHIR

za kurjenje z drvni.

Zahtevajte brezplačni prospekt od tovarne
ZEPHIR D.D., BEOGRAD
poštni predal 750

Samoprodaje:

Venc. Breznik, Ljubljana,
D. Rakusch, Celje,
Pinter in Lenard, Maribor,
Anton Brenčič, Ptuj,
Löschnigg in Schmidt, Brežice.

10 kilogramov drv greje eno normalno sobo 24 ur

FRANC PIRC
Dravljje - Ljubljana

strojno
sodarstvo

Kletni sodi, Bukovi sodi za eksport sadnih
sokov, barve in olja. Kadi za namakanje, spe-
cialne kadi za mlekarne in kemično industrijo.
IMPREGNIRANJE sodov. Strokovna popravila.
Nizke cene. — Točna in solidna postrežba.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi
Presker, Sv. Petra 8, 14,
Ljubljana.

Kuhinjska oprema
rabljena, ugodno napro-
daj. Polzeve se: Vizmarje
št. 7. (1)

Stroj za pikiranje
(Strobel) popolnoma nov
ugodno prodam, Hrade-
kega cesta 37. (1)

Kislo zelje, repo
in sarmo, vsako množino
po konkurenčnih cenah
dobavlja. Homan, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 81,
telefon 35-29. (1)

Več šivalnih strojev
prvovrstnih znamk, s 20-
letno garancijo, prav po-
ceni napredaj pri »Pro-
metu, nasproti križanske
cerkve.

Prodaj

kompletno dobro ohran-
jeno vinsko pumpo za
gotovino ali vino po zelo
nizki ceni. Cajnko, Slo-
vengradec. (1)

Pozor, tapetnik!

Poceni prodajam dobro
ohranjen stroj, ki odvlja
in istočasno čisti afrik
ali žimo. F. Novak, Jur-
čičeva 6, Maribor. (1)

CONTINENTAL

na ugodne mesečne
obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sod-
čih, dobavlja po naro-
čilu Gustav Erklavec —
Ljubljana — Kodeljevo.
Povšetova 47, tel. 25-91.

Poročne prstane

ure, verižice, uhane, ka-
kor tudi očala — kupite
zelo ugodno pri Josipu
Janku, urarju v Kamni-
ku, Šutna, nasproti farne
cerkve. — Podružnica v
Mariboru, Jurčičeva 8.

**Dokolenice,
nahrtniki,
aktovke,
kovčage**

IO. KRAVOS

MARIBOR, Aleksandrova 13

Jabolka

lepa, kislata, za prezimo-
vanje, nudim po 1.50—2
din kg. Dobi se tudi lep
bell krompir. Gg. želez-
ničarji, poslužite se upu-
nte in ugodnega nakupa
pri Adolfu Remic, Mirna
peč.

Cviček

pravi, dolnjaki, dobite pri
**Centralni vinarni
v Ljubljani.**
Telefon št. 25-73

Zimska jabolka

izbrana, za hranjevanje
čas zimo, prima stajer-
ska, kakor: Ananas, Bel-
leflour, Ripston peping,
Boskopski kosmač, Sam-
panjska reneta, Kanada,
Bobovec itd., ima na za-
logi po zmernih cenah
Kmetijska družba, Novi
trg 3.

**Sveže najfinejše
norveško**

ribje olje

iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in
slabotnim osebam

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(91) Najhujše je bilo pa to, da
se Filip in Jan nista nič več dobro
spominjala, kakšen da je bil
Sambo. Le to sta spredela, da
sta imela ta dva slona daljše ko-
njake. Zdaj sta oba slonova po-
gonjača skočila nizdol in sta pla-
nila na fanta. Filipa sta že imela,
a Jan je skušal ubežati. »Pomagaj
mi!« je kričal Filip, a Jana je bilo
strah, da bi se vrnil.

(92) Medtem ko je Jan ušel,
sta poganjača zaprla Filipa v
zaboj. Čez nekaj časa sta prišla
dva moška, ki sta ga izlekla ven
in ga privezala k drevesu. In po-
tem, jo, prejo!..., sta skoraj pri
njegovih nogah zakurila. Medtem
ko je ubogi Filip od groze tre-
petal in drhtel, je prišlo še več
moških, ki so zaplesali krog
njega.

Zahtevajte za Vaše šimnice in tapetirano pohištvo
ZIMO samo z zaščitno ploombo
STERILIZIRANO

Nasa šima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez
maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu s najmoder-
nejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte šimo iz prepovedanih žužmarčjih obratov, ker je slabo in nehi-
gijensko izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej
se saredijo moli in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!

Zato zahtevajte samo šimo z zaščitno znamko **STERILIZIRANO**

**Po vaši želji Vam izdela
Knjigoveznica
Jugoslovanske tiskarne
v Ljubljani**
Kopitarjeva 6/II

v svoji žrtitelt razne poslovne knjige, ako niso že
v zalogi. Istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška
dela, posebno razne vezave od preprostih do raz-
košnih oblik.

Posebni oddelki za izdelovanje damskih torbic,
pasov, denarnic in drugega usnjenege galanterijskega
blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, mo-
dernih fazonah.

**Cene skrajno nizke.
Poslužite se!**

Molitvenik za Marijine družbe

Kongregacijam naznanjamo, da je izšel v zalogi trgovine
H. Ničman v Ljubljani kot nova, popravljena, spopolnjena in
jezikovno uglajena sedma izdaja »**DRUŽBENIK MARIJINE**«. Izdalo ga je škofijsko vodstvo Marijinih družb. Pri urejevanju
je sodelovalo več voditeljev in poznavalcev Marijinih družb in
njih ustroja. Škofijskemu vodstvu in vsem voditeljem kongre-
gacij je mnogo na tem, da dobe člani in članice ustrezajočo
ročno molitveno knjižico, ki ni zgolj molitvenik, ampak tudi
priloge in obrednik.

Knjižica vsebuje v prvem delu kratko, pregledno in točno
zgodovino in podatke o razvoju Marijinih družb, nato pravilnik
za vse vrste častnih služb v območju kongregacije, končno obred-
nik za sprejem v pripravnništvo in v članstvo Marijinih družb,
in sicer posebej za fante in moške, za dekleta, žene. V tretjem
delu so zbrane običajne molitve, pesmi, pa tudi posebne molitve,
namenjene članom in članicam.

S to knjižico bo ustrezno mnogim, ki so zadnja leta po-
vpraševali po nji, posebej pa še tēm, ki se pripravljajo za spre-
jem v kongregacijo. Priporočena bodi tudi že starejšim članom
in pa vsem častilcem Marijinim, ki se hočejo poučiti o ustroju
te cerkvene, času primerne in prekristne ustanove, ki ima na-
men gojiti med Marijinimi otroki posebno gorečo ljubezen do
nebeske Matere, pospeševati delo za samoposvečenje in negovati
apostolsko delo v službi bližnjega. Nova knjižica je bila nujno
potrebna iz navedenih razlogov, predvsem pa zato, ker je stara
že davno pošla. Pa bi bilo tudi znamenje precejšnje pomanjklji-
vosti, če bi kongregacijam ne mogli postreči s stanovsko, druž-
beno knjižico, ki bodi voditeljem poleg »Bogoljubca« za pomoč v
skrbni za Marijansko življenje slovenskega Marijanskega naroda.
Cena vezanemu izvodu v rdeči obrezi 18 din, v zlati obrezi
22 din, po pošti 1.50 din več.

Naroča in dobiva se v prodajalni »**NIČMAN**« v LJUBLJANI.

Glasba

Tega ne more nikdo
Poljubne najnovejše plošče
samo po Din 30.— Razen tega
vzamemo tudi stare v račun.
Zahtevajte seznam.

elektroton
PASAJA NEBOČIČNIKA

Specijalna izdelovalnica
HARMONIK

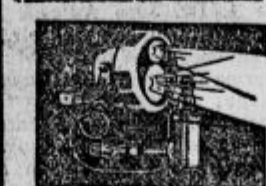

JOS. FLEISS
(prej F. Lubas in sin)
LJUBLJANA, Tyrševa 36

**Klavirje
vijoline**

saksofone - trompete -
harmonike in druga
glasbila od šolskih do
prvovrstnih instrumen-
tov - strune in vse po-
trebščine v veliki izbiri
in najceneje kupite pri
WARBINEK
Ljubljana, Miklošičeva 4
telefon 35-59

Razno

Za kolesa dinamo luči
»Bosch« in »Reiman«
najceneje dobite pri
BANJAI, Ljubljana
Miklošičeva 20.

Gumblince, gumbe, plise,
monogramne, entel, ažur
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Francišanska ulica
Vezanje perila, krasna
predtiskana žen. roč. dela

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenec«, »Domo-
ljubec« in »Bogoljubec«, naročate iserate in
dobite razne informacije. — Poslovne ure od
pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.
Telefonska številka 30-39

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

sad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači
obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so
v celoti vsak čas izplačljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

SIGMA električne štedilnike
raznih velikosti
SIGMA električne hladilne
omare za gospodinjstvo

90, 120, 180 litrov vsebine in večje za trgovine, restav-
racije in gostilne

ter vse električne stroje in aparate prodaja in dobavlja
in izvršuje vsa popravila

Jugosl. elektr. d. d. BROWN BOVERI
podr. Ljubljana, Tyrševa cesta 12 Telefon 24-42

Najiskreneje se zahvaljujemo vsem, ki ste spremili našega
ljubega očeta, gospoda

JAKOBA TRČKA

na njegovi zadnji poti
Ljubljana, 15. oktobra 1939 TRČKOVI

Zahvala

Vsem, ki so predrago gospo

Terezijo Kranjc

spremljali na njeni zadnji poti, za prelepe vence in cvetje —
iskrena zahvala. Posebna zahvala preč. g. župniku Mihi Jenku
in g. zdravniku dr. Osolniku Janku za njihov trud in požrtvo-
valnost za časa njene bolezni. Zahvala Vzemni zavarovalnici
»Karitas« za takojšnjo izplačilo zavarovalnine.

Ljubljana, 15. oktobra 1939.

Billna Hipolit

LJUBLJANA

Koroški prosvetni večer

Drugi prosvetni večer, ki jih prireja Prosvetna zveza v Ljubljani, je bil pretekli petek posvečen Koroški in življenju enega njenih velikih sinov Matiji Majarju-Ziljskemu. Veliko frančiškansko dvorano so popolnoma napolnili številni obiskovalci. Posebno številno pa so bili zastopniki člani Kluba koroških Slovencev. Za uvod so bile reproducirane plošče brniškega pevskega zbora, ki smo ga svoj čas slišali v Ljubljani. Živahno je bila sprejeta simbolična vaja »Gor čez izaro«, nakar je glasbene točke zopet zaključila reproducirana koroška pesem brniškega pevskega zbora. Za tem je orisal življenje in delo Matije Majarja-Ziljskega prof. dr. I. Grafenauer, ki je najprej popeljal poslušalce v Ziljo, ki je dala Slovincem tako lepo število kulturnih in gospodarskih delavcev. Zemljepisna lega in odrezanost od ostalega sveta je zavarovala slovensko Ziljo pred tujim vplivom tako zelo, da je vaško občestvo do zadnjega časa otroke nemških priseljencev že v prvem rodu poslovenilo. Danes je seveda stvar drugačna in tuji vpliv si je utrl pot.

Prav v zapadnem kotu slovenske Zilje se je rodil 7. februarja 1809 Matija Majar-Ziljski, torej pred 130 leti. V istem letu je Napoleon Ziljsko dolino z drugimi slovenskimi deželami združil s francoskim cesarstvom in ustanovil ilirske province. Oče Matije Majarja-Ziljskega je bil krojač in je poslal svojega sina na celovško gimnazijo z nekaj desetletjem v žepu. Vendar je Matija dokončal gimnazijo in nato stopil v celovško bogoslovje ter je bil L. 1836. posvečen za duhovnika. Ker je agitiral proti volitvam v frankfurtski vse-nemški parlament, je bil deležen hudih preganjanj, tako da je komaj sproti kot kaplan sell iz fare v faro. Njegove križevne poti je bil konec, ko je dobil faro v Gorjah, kjer je ostal 19 let. L. 1883. je stopil v pokoj ter se je kot upokojenec preselil v Prago. Bolan in slep je tam v samotni preživel zadnja leta ter je umrl 31. julija 1902. Pokopan je bil na oljanskem pokopališču.

Ljubezen do slovenskega jezika je vcepil Matiju Majarju-Ziljskemu že prepoveditelj Matija Ahacelj, ki je deloval na celovškem liceju, in A. M. Slomšek, ki je učil slovenske bogoslovce slovenščine in jih navajal k pisateljevanju. Pod Slomškovim vodstvom je prijel za pero tudi Matija Majar-Ziljski in prvo njegovo delo je bil prevod povestice Karla Schmidta »Pavle Hrstovski«. Z veliko vnojo je nabiral narodne pesmi. Zanimal se je za narodne pripovedke in pravljice in za narodne običaje. Posebno kot župnik je posvetil ves svoj prosti čas temu delu in je L. 1867. poslal na etnografsko razstavo v Moskvi ziljske narodne noše in v svojo pravo za ziljsko svetbeno skupino, ki je bila v vsem slovenskem oddelku najboljša. Kljub obilnemu delu ni nikdar odložil peresa in pisal povsod, kamor je mogel: v Vrazovo »Kolo«, v »Novice«, »Slovenjce« itd. Zbral je tudi veliko zbirko narodnih pesmi. Slovenska matica jih je hotela objaviti. Ko pa je rokopol priredil, ga je v cirilici spisanega poslal v Moskvo, kjer se je izgubil. Ko je prišel v Celovec, je navajal slovenske dijake k ljubezni do slovenstva in slovanstva. L. 1848. je posegel v boj s »Pisano besedo« za veljavno slovenskega jezika v šolah. Spisal je »Pravila, kako izobraževati ilirske narečje in vobče slovenski jezik«. Sanjal je o enotnem vseslovanem književnem jeziku, kar seveda ni bilo izvedljivo. Pravilna pa je bila njegova trditve, naj pišemo le take oblike, ki so slovenske ali vsaj v veliki večini znane ter so najbližje ilirskim in ostalim slovenskim oblikam. Njegovo pravilo je kasneje prevzel mladi rod. Čeprav sta Miklošič in Levstik obsodila umetno približevanje slovenske srbohrvaščini, je on vztrajal pri svojem. Prav zaradi tega se je zagrenjen umaknil v Prago. Kljub temu pa je bil moč goreče ljubezni za svoj narod, ki je v težkih časih storil mnogo dobrega in trajnega za svoj narod. Zato ni majhna njegova zasluga, da je slovenski narod to, kar je: slovenski narod. — Zanimivo predavanje, ki je povzelo poslušalce v čase slovenskega prepoda, so spremljale poučne in nazorne skioptične slike.

Razstava kunčje kožuhovalne, usnja in volne

V soboto zjutraj je bila odprta razstava kunčje kožuhovalne, usnja in volne, ki jo je priredila in postavila na ogled vsem našim brhkim Ljubljancem agila Zveza društev rejcev malih živali v Ljubljani, Karunova 10. Razstava je nameščena v dvorani restavracije »Pri šestici«, kjer je bila pred nekaj dnevi tudi dobro obiskana razstava žab. Zveza je pripravila s svojimi člani za razstavo okoli tisoč kozic vseh vrst domačih kuncev, ki so prirejene na najrazličnejše načine ter deloma v naravnih barvi, pa tudi v najrazličnejših barvah, tako da je izbira za kupovalce kar dovoljna. Za boe, ovrtnike, mufe, jopice itd. sploh ni mogoče najti bolj primerne in cenene kožuhovalne, kot je od domačega kunca. Posebno uporabno je tudi kunčje usnje za čevlje in rokavice, ki ga je dobiti na razstavi v najrazličnejših barvah in obdelavi. Poleg trpežnosti ima tudi to prednost, da je raztegljiv in tako najbolj primerno za občutljive noge. Lepoto vseh voln pa prekaša angorska preja, tudi od domačega kunca. Razstavljena je v vseh mogočih barvah ter so tako nizke cene, da jo bo gotovo prej zmanjkalo, preden bo konec razstave. Zato vabimo, da si jo čimprej ogledate to prvo samostojno razstavo te vrste, ki se bo odslej vsako leto ponavljala in nudila brhkim Ljubljancem bogato izbiro krzna, usnja in volne. Vse je stoddostno zajamčeno domače blago, proizvod naših agilnih rejcev malih živali.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3, 1/6, 1/9, ter jutri ob 8. uri
prekrasna francoska umetnina

Jamila

(Pod cedrami Libanonskimi)

Na Soči 1917

Izredno aktualen film, ki kaže krvave dogodke iz svetovne vojne.

Prihodnji spored: **Union Pacific**
velika pustolovščina.

I Krščansko žensko društvo vabi svoje članice in prijateljke društva na zelo aktualno predavanje, ki bo v torek, dne 17. t. m. ob 8 zvečer v Akademsko domu, Miklošičeva cesta 5.

I Na razstavi Kluba Neodvisnih bo danes v nedeljo ob 11 vodstvo po razstavnih prostorih. Razstava vzbuja splošno pozornost.

I Za izobrazbo otroških negovalk in spremljalk priredil mestni odsek za zaščito dece po potrebi več tečajev. Po členu 20. pravilnika o obrambi pred zračnimi napadi vabimo k udeležbi žene, zlasti matere predšolskih in šolskoobveznih otrok, in pa posebno žene, ki po pravilniku niso obvezne pasivne obrambe, to je nad 40 let stare. Pričakujemo, da se bodo temu vabilu v velikem številu odzvale tudi žene iz delavskih krogov. Prvi tečaj se začne še ta mesec. Predavanja bodo trikrat na teden v večernih urah in bodo tečaj trajali približno 4 do 5 tednov. Obisk tečaja se priporoča ne samo zaradi pripravljenosti za primer potrebe, temveč tudi zaradi splošne izobrazbe žena za nego otrok v vsakdanjem življenju. Prijave se sprejemajo vsak dan med uradnimi urami v sobi št. 45 v I. nadstropju desne hiše magistrata — Mestni trg št. 2.

I Veliko ljudsko kopališče bo mestna občina uredila v Kolesiji in je zato razpisala natečaj za osnutke z nagradami v skupnem znesku 18.000 din. Arhitekta in sploh strokovnjake opozarjamo na razpis med današnjimi oglasi. I Oglejte si bogato zalogo najnovejših pletenin po ugodnih cenah pri K. Soss, Mestni trg 18.

Danes ob 10-30 dop. (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

ŽENSKA KAZNILNICA

Pretrajljiv, napet film po romanu »Prisons de femmes«

Kino Union

Telefon 22-21

Viviane Romance,
Renée Saint Cyr

Nova župnijska dvorana pri Sv. Jakobu

Župnija sv. Jakoba je dobila novo, lepo farno dvorano, ki je bila prav te dni dograjena na župnem svetu med cerkvijo in šentjakobsko šolo. Vsa župnija se pripravlja na slovesno blagoslovitev, ki jo bo danes teden (22. okt.) ob 10 dop. opravil prevzvišeni g. škof dr. Gr. Rožman.

Nova dvorana, ki stoji vzporedno s cerkvijo, s svojo fasado kaj okusno zaključuje šentjakobski trg v kotu med cerkvijo in šolo. Zgrajena je po načrtih arhitekta g. Mesarja in je izredno praktično urejena. Vanjo se bodo vselile vse verske in prosvetne organizacije, ki doslej niso imele niti najskromnejšega lokala in so zato klaverno životarile. Trdno pričakujemo, da bo z novo dvorano zavel v župniji sv. Jakoba nov, svež val katoliškega versko-prosvetnega življenja.

Požrtvovalnim šentjakobskim župljanom, ki so, čeprav najrevnejši med revnimi, z vztrajnim zbiranjem malih prispevkov še prej kot v enem letu prišli do uresničenja svojih vročih želja, k tej novi pridobitvi iskreno čestitam.

— Po pogosti nasečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnih »Franz-Josefov« grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočana in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Vsem ljubljanskim fantovskim odsekom

Odbor ljubljanske podzveze fantovskih odsekov sklicuje za jutri, v ponedeljek, ob 8 zvečer v frančiškansko dvorano sestanek vseh ljubljanskih fantovskih odsekov, na katerem bo predaval gosp. urednik dr. Ahčin o »Vprašanju komunizma v današnjih dneh«. Vabimo tudi bližnje okoliške odseke.

Vaše vino

varuje pred okvaro „Kaiserjev BISULFATOR“

Rešili se boste velike skrbi, če si nabavite, in sicer takoj novo izdelan in patentiran „Kaiserjev Bisulfator“ aparat, ki obvaruje vino, da ne postane motno, kalno in pokvarjeno v nečetih sodih. Cena s pritriljnim vred Din 40.— KALNO VINO in goščo v sodu boste temeljito očistili in se izognili vsaki škodi, če si nabavite

Kaiserjev „Eika“ filter Din 250.—, 360.—, 520.—

BISULFATOR

Ljudevit Kaiser, lastnik veletrgovine vina in alkoholnih pijač
Zagreb, Trg Kralja Petra I — Zahtevajte takoj prospekte in navodila!

I Zimsko perilo, Karničnik, Nebotičnik. I Pomanjkanje cvetja na trgu. Le še dobrih 14 dni nas loči od Vseh svetnikov, ko je največja sezona za jesensko cvetje, s katerim krasimo grobove svojih dragih. Zgodnji mraz in slana so v letošnji jeseni uničili mnogo cvetja, zato kmetje ne prinašajo skoraj prav nobenega cvetja na trg. Zaradi slabega vremena sicer tudi povpraševanje ni veliko, vendar že sedaj vse kaže, da bo letos zelo primanjlovalo jesenskega cvetja in krizantem, ki bodo letos prav gotovo zelo drage. Lepe krizanteme bodo v veliki meri mogli prodajati le vrtnarji, ki so zavarovali občutljivo cvetje pred pozebo pod steklom in ki za sedaj še ne marajo priti na trg.

I V počastitev spomina umrle gospodične Šink Gabrijele daruje uradništvo kr. banke uprave 200 din za Elizabetno konferenco v Trnovem. — Bog povrni plemenitim darovalcem!

I V mestnem začetnem uradu v I. nadstropju na magistratu, Mestni trg št. 2, so vpeljene deljene uradne ure, da odedaj ta urad posluje za stranke dopoldne od 7.30 do 13 in popoldne od 16 do 18. Ob nedeljah in praznikih in vse popoldneve pred njimi pa tudi ta urad ne posluje. Tako bo šlo delo hitreje od rok in strankam ne bo treba gubiti preveč časa s čakanjem.

I Javna dražba zarubljenih predmetov bo dne 18. oktobra t. l. ob 9 dopoldne v skladišču na Poljanskem nasipu št. 40-L. nadstr. Interesenti so vabljani.

I Izvrstna matineja danes v kinu Slogi. Uprava kina Sloga skuša svoje obiskovalce zadovoljiti tudi pri matinejskih predstavah. Tako predvaja danes film Mala admiralka z ljubko, malo Traudi Stark v glavni vlogi. Film je zelo zabaven in se odlikuje poleg vsebine tudi po lepih posnetkih, ki so vsi napravljeni na naši jadranski obali. Poleg Male admiralka bo v dopoldno predvajal film z najboljšim desiranim ovčjakom novim Rintintinom. Tako bo današnji matinejski program navdušeno gledal vsakdo, bodisi odrasli, še bolj pa naša mladina. Opozarjamo starše, naj pošljejo svoje malčke k naši matineji, ki se zaradi dolžine programa prične danes izjemoma že ob 10. Vsi tedaj danes v kino Slogi!

Zobozdravnica

dr. Marija Klemenc

je preselila svojo ordinacijo iz Zagreba
v Dol št. 10 pri Ljubljani

I V Ljubljani umrli od 6. oktobra do 12. oktobra 1939: Trček Jakob, 68 let, žel. uslužbenec v p. Podmilščakova ul. 16; Weiss Julijana roj. Pressl, 75 let, vdova žel. uradnika, Sv. Petra cesta 20; Radetič Uršula roj. Antonič, 89 let, zasebnica, Brejčeva ul. 28. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Brecljani Alojzij, 48 let, sedlarski mojster, Cerkevna ul. 19; Marič Andrej, 28 let, žandarm. kaplar, Trbovlje 43; Marolt Olga, 3 meseca, hči delavca, Zlebit 28 pri Ribnici; Preve Ivan, 14 let, sin posestnika, Lancovo 27 pri Radovljici; Ogrin Uršula roj. Podlogar, 86 let, vdova mestnega delavca, Linhartova ul. 23; Babnik Angela roj. Mohar, 56 let, žena žel. kontrolorja, Šišenska c. 60; Cinkole Alojzija, 49 let, kuharica, Gledališka ulica št. 7; Zupanc Karol, 37 let, zastopnik zavarovalnice »Dunav«, Krojaška ul. 1; Kranj Terezija, 46 let, šivilja, Društvena ul. 23; Sluga Jožefa, 25 let, dinarica, Dole 4, obč. Polnik pri Litiji; Sršen Marjeta, 60 let, služkinja, Dvorje 57 pri Kamniku; Rotar Jožef, 25 let, mizarski pomočnik, Zg. Besnica 52 pri Kranju.

I Nemarnost na živilskem trgu je pri nekaterih prodajalkah in prodajalcih že kar pravilo, ker se snage ne morejo ali pa ne marajo privaditi. Čeprav so na trgu nabiti razglasi glede reda in snage na živilskem trgu in postavljene tudi veliki nabalniki za smeti in odpadke, vendar nekateri še vedno odlagajo odpadke zelenjave, sadja, papirja in tudi mesa ter celo čreva kar sredi trga. Če jih tržni organi opozarjajo na red in snago, se norčujejo in uradne osebe obkladajo s surovostmi in pa smešnimi izgovori. Navadno se po takih opozorilih dogodi, da še nalašč razmetajo odpadke po trgu in po bližnjih cestah. Ker takih ljudi doslej ni bilo mogoče privaditi na snago in red z dobrimi besedami in prigovarjanjem, jih je bila mestna občina prisiljena prirediti kaznovati s precej občutnimi globami. S plačilnimi nalogi teh glob je pa na magistratu prava povodenj raznih ugovorov in prošenj ter intervencij, da se Bog usmili! Ker pa mora biti na živilskem trgu red in popolna snaga, kar je tako v korist konzumentom, kakor tudi prodajalkam in prodajalcem, saj vendar vsakdo raje kupuje pri prodajalkah in prodajalcih, ki pazijo na red in snago, zato bo mestna občina odslej brez usmiljenja strogo kaznovala vse prekrške proti redu in snagi po ulicah in cestah. Po vsem mestu smo pred kratkim dobili tudi koške za smeti in odpadke. Tudi ti koški so nekaterim na poti. Zlasti na Miklošičevi cesti jih razgrajajo skoraj vsako noč obrnejo in zvijejo ter poškodejo, da s svojim vandilizmom ti podivjani ljudje delajo sramoto vsemu mestnemu prebivalstvu in škodo vsej mestni

občini ljubljanski. Prosimo torej vse naše, za koristi in ugled mesta vneto prebivalstvo, naj pazi na nemarne in na prekrševalce predpisov ter na razbijalce koškov in jih takoj naznani policiji ali pa mestnemu poglavarstvu. Kazni bodo pa tako stroge, da bodo obvarovale tudi najbolj skrite koške!

I Nesreča železničarja. V soboto okrog 8 so bili klicani reševalci na ljubljanski kolodvor, kjer se je ponesrečil 26 letni zavirač Josip Tekavčič, doma z Male Podove pri Mariboru. Reševalci so ponesrečenca, ki si je pri padcu zlomil ključnico, prepeljali v bolnišnico.

I Tudi sadje krađejo. Ljubljanska policija je dobila prijave, ki dokazujejo, da so začeli sedaj krasti tudi sadje z vrto. Tako so Valantu Alfonzu pred nedavnim pobrali z vrta v Vipavski ulici kar okrog 30 kg breskev. Maroltu Francu v Gerbičevi ulici so obrali več hrusk, tako da so odnesli najmanj 30 kg prvovrstnih hrusk. — Uršiču Ivanu v Pavšičevi ulici št. 40 pa so bili ukradeni trije zajci. — Habjan Frančiški je nekdo z vozička, ki ga je pustila pred spomenikom na Kongresnem trgu, odnesel zeleno pleteno jopico in prt.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:

Pri katarju želodca in črev se najuspešneje uporablja v prvi vrsti vrelce Styria. Ta voda odloča sluz in pospešuje delo želodca in črev. V svrhu zdravljenja je treba tri do štirikrat na dan popiti požirek za požirkom kakih 100 g ogrete vode Styria.

Združenju fotografom je postavljen komisar

Ko je nekaj članov fotografskih pomočnikov, ki so včlanjeni pri ZZZD polagalo spomladi mojstrski izpit, so morali poleg običajne pristojbine za TOI v skupnem znesku 250 din plačati tudi članu izpitne komisije znesek po din 150.—. Ker se je kandidat za mojstrski izpit K. M. temu izplačilu uprl, naslanjajoč se na pravilnik, izvirajoč iz št. 322 ob. z., mu je predsednik Združenja fotografom H. Hibšer, ki je bil obenem član izpitne komisije, zagrozil, da se ga ne bo pripustilo k temu izpitu, če zahtevane takse takoj ne plača. Opravičeval je to izplačilo z motivacijo, da je to pristojbino doletelo Združenje fotografom samo in da se bo ta pristojbina še povečala.

Ker pa ta izjava ni nikakor odgovarjala resnici, in ker tudi pravilnik izvirajoč iz št. 322 ob. z. ne zahteva poleg izplačila po din 250.— nobene druge pristojbine niti za TOI niti za Združenje fotografom in ker je bila pristojbina v znesku po din 150 zaradi tega po zakonu neutemeljena in zaradi tega neupravičena, je organizacija fotografskih pomočnikov in pomočnik ZZZD v Ljubljani vložila pritožbo potom centrale in Delavske zbornice na TOI, od katere je zahtevala, da uvede revizijo Združenja.

TOI je sicer odredila revizijo, vendar pa je kljub raznim nepravilnostim, ki so bile ugotovljene pri pregledu poslovnih knjig, branila v odgovoru na Delavsko zbornico stališče Združenja: računajo vse izdatke, ki so sploh mogoči, porabo luči po maksimalni ceni in ves bodisi rabljen ali nerabljen material, kakor tudi vse kemikalije, uporabljene pri tem delu, celo plačanje pomočnika in zastoj dela za tisti čas — češ da pomočnik ne more opravljati tisti čas svoje službe in so ga za ta čas dolžni plačati kandidati sami — se je naračunala res vsota od 100 do 150 din, ki so jo kandidati pred polaganjem izpita morali izplačati.

Seveda je tako računanje zgledalo vsekar smešno. Medtem ko so oni dobili omenjeno vsoto, so pomočniki naračunali znesek od 14 do 20 din, kar bi vsakogar odgovarjalo učinkovitim stroškom, ker so od gornje vsote odšteli izdatke za material, ki so ga morali dati sami. Da je pa TOI zagovarjala stališče Združenja, je vsakogar jasno, ko pravi: »Smatramo pa obenem za svojo dolžnost, da moramo vzeti v

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

zaščito mojstre, ki opravljajo često v svojo lastno škodo odgovorno in nevaležno funkcijo članov izpitne komisije pred neutemeljenimi očitki.

Zapisnik sestavljen iz raznih nepravilnosti poslovanja Združenja, ki je obsegal tri strani, je bil poslan na kr. bansko upravo v končno rešitev. Ker pa je želela kr. banska uprava od TOI še neke podrobnosti in razlago iz zapisnika, so zapisnik zopet vrnil na zbornico, s čemer je bila dana možnost, da se je akt dalj časa zadrževal in bi se morda tudi pozabil, da nismo vložili ponovno pritožbo in sicer neposredno na kr. bansko upravo, kateri je sledil dekret z dne 7. oktobra t. l., s katerim se razrešuje dosedanji predsednik Hugon Hibšer in celokupna uprava svoje dolžnosti. Kot vzrok tega koraka, se navaja primanjkljaj v znesku 1400 din in nezmogljivost vodstva uprave. Namesto nje pa se postavlja komisar Lojze Hočevar, ki ima dolžnost voditi posle do izvolitve novega odbora. Z dekretom, poslanim na Delavsko zbornico in potem nje na ZZZD je pa kr. banska uprava, dne 11. oktobra t. l. dokončno razsodila pritožbo fotografskih pomočnikov in odredila, da se od sedaj naprej ne bo pobirala nikakršna druga dajatev od kandidata. Pravi posledica, da »kr. banska uprava ne more soglašati s predlogom, naj bi kandidati vračali članom izpitnih komisij stroške za pomoč pomočnikov, uporabo aparatov itd., kakor tudi ne pavšalno zaračunavanje materiala. Na podlagi tega odloka bodo prešli kandidati za mojstrski izpit povrnjene zneske po 150 din, ki so jih morali plačati na račun stroškov praktičnega dela izpita.«

Oktoberbrsko brzopetozno prvenstvo Ljubljane

Št.		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	Točke
1.	Vidmar Ciril	■	1	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	1/2	9 1/2
2.	Puc	0	■	0	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1	1	1	7 1/2
3.	Furlani	0	1	■	1/2	1/2	0	0	1	0	1	1	1	6
4.	Šiška	1/2	1/2	1/2	■	0	1	1/2	1/2	1/2	1	1	0	6
5.	Požar	1/2	1/2	1/2	1	■	1	0	0	1/2	1	0	1/2	5 1/2
6.	Sikošek	0	0	1	0	0	■	1/2	1	0	1	1	1	5 1/2
7.	Preinfalk	0	0	1	1/2	1	1/2	■	0	1	0	0	1/2	4 1/2
8.	Šorli	0	0	0	1/2	1	0	1	■	1/2	0	1/2	1	4 1/2
9.	Gerzinič	0	1/2	1	1/2	1/2	1	0	1/2	■	0	0	1/2	4 1/2
10.	Iskra	0	0	0	0	0	0	1	1	1	■	1	1/2	4 1/2
11.	Marek	0	0	0	0	1	0	1	1/2	1	0	■	1	4 1/2
12.	Hren	1/2	0	0	1	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	0	■	3 1/2

Najcenejše in
kvalitativno najboljše
hrastove in bukove

PARKETE

stole, vrtno in
pisarniško pohištvo
vam najceneje nudi

REMEC-CO
DUPLICA PRI KAMNIKU
Ljubljana, Kersnikova 7 (poleg Staniča)

MARIBOR

70 letnica g. Terezije Golec

Maribor, 15. oktobra.
Včeraj je gospa Terezija Golec, mati našega urednika Jojota in urednika Slovenskega gospodarstva Januša, v krogu svojih številnih sorodnikov obhajala 70 letnico svojega plemenitega življenja.

Naša jubilarica se je rodila v Polju pri Podčetrtku 14. oktobra leta 1869. V domačem kraju se je poročila z Josipom Golecom, sedaj že pokojnim, uglednim in narodnozavednim posestnikom v Polju in poznejšim prvim slovenskim gostilničarjem v Mariboru. V zakonu se jima je rodilo 11 otrok, od katerih sedaj živi še devet.

Ze v Polju je bila Golecova hiša znana kot dobra narodnozavedna in krščanska hiša, v katero so radi zahajali na obiske takratni naši slovenski narodni voditelji, med njimi naš dr. Anton Korošec, ki je v Golečevem vinogradu večkrat imel važne politične sestanke s svojimi prijatelji iz vsega okraja.

Leta 1917 se je Golecova mama s svojim možem in družino preselila v Maribor in na Aleksandrovi cesti, kjer je danes gostilna »Vilson« odprla prvo slovensko gostilno v Mariboru, kar pa je mogla storiti šele po številnih intervencijah pokojnega dr. Verstovška pri deželni vladi v Gradcu in pri odločujočih oblasteh na Dunaju, ki so strle odpor takratne nemške mariborske občinske uprave, ki ni hotela dovoliti slovenske gostilne. Kako narodna je bila ta gostilna, dovolj jasno priča to, da je v njej general Maister imel dajne sestanke s slovenskimi oficirji in da je raz nje visela prva slovenska zastava, ki so jo zagrizeni mariborski Nemci dvakrat raztrgali in gostilno demolirali.

Na jesen svojega življenja, ki je bilo polno lepega, pa tudi mnogo težkega in bridkega, se je Golecova gospa preselila v Radvanje pri Mariboru, kjer zadovoljno živi v krogu svojih otrok.

Blagi gospej, ki še sedaj rada prebira »Slovenca« in vse naše katoliške liste, želimo, da bi ji Bog utrdil zdravje in da bi doživela še mnogo srečnih let!

Kako napredujejo dela v gradu

Maribor, 14. oktobra.
Mariborski grad dobiva vedno bolj tisto lice in tisto ureditev, ki ga potrebuje za novo določeni namen. Adaptacijska dela lepo napredujejo in jih zato marsikateri Mariborčan z zanimanjem zasleduje.

Dela na grajskem dvorišču so sedaj grobo gotova. Severna stran dvorišča bo lapidarij, kjer bodo na zahodni strani nameščeni rimski sarkofagi in fragmenti nagrobnikov, na vzhodni strani pa vizidne ferme, ki so v novem veku krasile portale mariborskih hiš. Južni del dvorišča je namenjen za restavracijski vrt.

Grajska klet še preureja v moderno restavracijo, ki bo z novimi dohodi in okni na grajsko dvorišče in z novim ometom na obokih pridobila na svetlobi toliko, da bo dnevna svetloba popolnoma zadostovala. Dekorativna posebnost obmetanih obokov bodo freske, ki bodo ponazorjevale pokrajinske in zgodovinske značilnosti Maribora in njegove okolice. Ko bodo vsa ta dela končana, bo Grajska klet brez dvoma postala ena najlepših gostinskih lokalov ne le v Mariboru, marveč daleč naokoli.

Sedaj tudi urejajo muzejske delavnice v severovzhodnem pritličju gradu, pripravljajo pa se tudi že opekasti tlak za veliko dvorano v mezaninu, ki bo s tem dobila svojo dokončno obliko. V tej dvorani bo razvrščeno arheološko in etnografsko gradivo.

Tudi dela v reprezentativni grajski dvorani lepo napredujejo. Obnovitvena dela prof. Sternena so razen ene slike zaključila restavracijo spodnjih tempera slik tako, da preostane sedaj še glavno delo restavracije velike stropne freske iz l. 1763, ki predstavlja bitko s Turki pri Dunaju l. 1763. Kipar Sojč je pred zaključkom restavracije stropnih štukatur in se bo v doglednem času preselil na stropišče, kjer bo restavriral tamošnje štukature.

V zimskem času je na programu ureditev mezanina v traktu proti Trgu Svobode, v katerem so se do nedavne nahajale kasarne mariborske policije. V temu zime se bodo uredili tudi parki na severni in vzhodni strani gradu, interno delo pa bo obsegalo ureditev arheološke in etnografske zbirke v mezaninski dvorani. Vsa ta dela bodo predvidoma končana do spomladi, tako da bo takrat že mogoče odpreti drugi del našega prenovljenega mariborskega muzeja.

Na Betnavi pri Mariboru je v častitljivi starosti 81 let umrl g. Vid Habjančič, oče upravitelja škofjskih posestev. Blagi pokojnik je bil priljubljen dolgoletni župan v občini Veličane pri Ormožu. Užival je splošen ugled zaradi svojega kremenitega značaja in dobrosrčnosti. Pogreb bo v ponedeljek, 16. t. m., ob 3 po-

poldne iz Betnave na magdalensko pokopališče. — Blagemu pokojniku na sveti večna luč, ostalim naše iskreno sožalje!

m Občni zbor pevskega društva »Maribor« bo v petek, 20. t. m. zvečer ob osmih v pevski sobi z običajnim dnevnim redom. Ob priliki občnega zbora bodo tudi številni člani in članice prejeli odkljudovanja Jugoslovanske pevske zveze.

m Mariborsko katoliško starešinstvo in dijaštvo vabimo, da se udeleži današnje skupščine Slov. dijaške zveze, ki bo ob desetih predpoldne v dvorani na Aleksandrovi cesti 6.

m Relejna postaja na Tezmem pri Mariboru se bo gradila na prostoru poleg novega pokopališča mariborske mestne in stolne župnije. S tem popravljamo neljubo pomoto v našem listu od 16. t. m.

m Krznarstvo P. Semko, Gosposka ul. 37, vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke.

m Nabiralec podpornega društva pobira ta mesec članarino. Prosimo, da dobrohotno izročite prispevek, da s tem omogočite božično obdaritev naših najrevnejših otrok.

m Dekleta iz okolice cerkve sv. Reinfa Telesa imajo sestanek danes ob pol 18 v Mestnem dnevnem zavetišču. Vljubno vabljeni!

m Prosvetno društvo na Pobrežju ponovi na željo občinstva danes zvečer ob sedmih vojno igr »A njega ni«. Ker je čisti dobiček namenjen za obdarovanje otrok revnih društvenih članov, vabimo k obilni udeležbi!

m Vrednost narodno-obrambnih blokov. Prosvetno društvo je prejelo od tezenske »Vzajemnosti in tezenskega »Sokola« vabilo na skupni sestanek vseh pobredskih društev, ki bi naj dovedel do ustanovitve narodno-obrambnega bloka. Nedolgo po tem vabilu je bil na Slomškov dom izvršen napad. Na odr se je baš vršila vaja, ko so zaženketale šipe in ko je kamen priletel na oder. Bolje, da naši nasprotniki na skupne sestanke ne vabijo več. Če se bratijo nacionalni Sokoli in rdeči sodruzi Vzajemnosti, naj sel Naša društva pa bodo raje sama delala!

Specialist za očne bolezni
med. dr. IVAN KOKLIČ
zopet redno ordinira.

m Zabavni večer v gledališču bo nocojšnja prireditev duhovite komedije Pygmalion, ki je bila že lani z velikim uspehom uprizorjena.

m Zdravniško dežurno službo za nujno zdravniško pomoč članom OUZD vrši danes zdravnik dr. Teobald Zingst, Kralja Petra trg 1-1.

m Obrtniški tečaj v Mariboru. Mariborska poslovalnica Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI zbira prijave za sledeče tečaje: za knjigovodski tečaj, za mojstrska izpitna predavanja, za avto-geno-varilni tečaj, za Sanerjev krojni tečaj in mizarški risalni tečaj. Prijave se sprejemajo v pisarni poslovalnice.

Po slovenski domovini Celje

c Stare cene! Zaradi velikanske zaloge zimskega blaga, prodajam vse zimsko blago po starih, nizkih cenah: sukno, hlače, barchente, zimsko perilo, jopice. Hubertus plašče za dečke od 160 dinarjev naprej; Hubertus plašče za velike od 240 din naprej. — Prešite odeje iz lastne tovarne najceneje! Vabljeni vsi! Tudi od daleč se vam izplača, ker se res poceni prodaja. — FRANC DOBOVONIK, Celje, Gosposka ul. 15.

c Občni zbor Družabnega kluba bo v sredo, 18. okt. ob 8 zvečer v klubovi sobi hotela Evrope.

c Volitev članov upravnega odbora »Avto-busa« mesta Celja. Mestno poglavarstvo v Celju razglašajo: Mestni svet celjski bo v svoji seji v petek, 27. oktobra izvršil volitev upravnega odbora »Avto-busa« mesta Celja. To se objavlja v smislu statuta celjskega mestnega avtobusnega podjetja.

c Zagrebški mitropolit g. Dosidej v Laškem. V Laškem se mudi na oddihu zagrebški mitropolit g. Dosidej.

c Kramarski in živinski sejmi so na področju celjskega okraja zaradi širjenja parkljevke in slinavke prepovedani.

c Današnji šport. Danes ob 3 popoldne bo na Glaziji pokalna prvenstvena nogometna tekma med SK Celjem in SK Olimpij. Sodil bo g. Erlih iz Ljubljane.

nice v Vetrinski ulici 11-I. med dopoldanskimi uradnimi uradi, ker se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila.
m Poroka. Danes se poročita v mestni župnijski cerkvi v Varaždinu g. inž. Ivan Lah, vodja premoženjske uprave v Mariboru in gđc. Renata Lampi, učiteljica iz Varaždina. Ženin, ki je dolgoletni predsednik mariborskega SSK Maratona in aglini član Fantovskega odseka, ter njegovi družici želimo na novi življenjski poti obilo srečel!

m Fantovski odsek II. jima jutri zvečer ob osmih v običajnih prostorih sestane, na katerem predava ravatelj Jakob Rihter.

Odeje zavese, preproge, koce, pernice kupite najceneje pri
»OBNOVA«, F. NOVAK, Jurčičeva ulica 6, Glavni trg 1

m Iz vrst stanovanjskih najemnikov. V okviru društva stanovanjskih najemnikov se je pričela akcija za ustanovitev zadruge za gradnjo stanovanjskih hiš svojim članom. Pravila so že izdelana in bodo v kratkem predložena sodišču. Z delom bo zadruga pričela spomladi.

m Nesrečna smrt. Na Kozjaku se je usmrtil s strelcem iz samokresa v srce 67letni posestnik Anton Turk. Mož je že dvakrat poizkusil samomor, prvič je izpil večjo količino morfija, drugič pa se je skušal ustreliti, kar so pa domači preprečili. V smrt ga je gnala neozdravljiva bolezen.

Zobozdravnik specialist
dr. KARTIN

se je preselil v Jurčičevo 4 (v hišo g. Laha)

m Zločin slaboumne ženske. Iz Velenja nam poročajo, da je delavec in posestnik Alojz Podpečan iz St. Janja pri Velenju prijavil orožnikom, da je njegova sestra Cecilija Podpečan z nožem usmrtila njegovega 2letnega sinčka Franca. Podpečanova žena se je za nekaj minut odstranila iz stanovanja in šla po vodo k bližnjemu studencu. Ko se je vrnila, je opazila svojega sinčka pred hišo ležečega na zemlji. Ker se ji je zdelo lega otrokova sumljiva, je stopila k njemu in z grozo opazila, da je sinček mrtev in da ima na tilniku veliko, zevajočo rano. Takoj je osumila, da je strašno dejanje izvršila njena slaboumna svačinja Cecilija, ki je po izvršenem dejanju pobegnila. Podpečan je izjavil, da je njegova sestra živila v fiksni idoci, da je mali Francek kriv, da ni postala lastnica domačega posestva. Po daljšem iskanju so orožniki Cecilijo izsledili. Pri zaslišanju je odkrito priznala, da je otroka usmrtila. Tudi je rekla, da je že jutraj namenaravala usmrtiti poleg 2letnega Franca tudi 3letnega Alojzija, vendar tega ni mogla storiti, ker Alojzija ni bilo doma. Tudi morilno orožje so orožniki našli v kleti, kamor ga je blazna žena skrila.

Gledališče

Nedelja, 15. okt., ob 20: »Pygmalion«. — Ponedeljek, 16. okt.: Zaprti. — Torek, 17. okt., ob 20: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Red C.

Hoče pri Mariboru

Prosvetno društvo uprizori danes ob 3 pop. in ob pol 8 zvečer v Slomškovem domu Meško vo »Mat«, dramo v 3 dejanjih. Prijatelji naše prosvete od blizu in daleč pridite.

Pluj

Kino Royal predvaja danes zadnjikrat krasni film »Ana Favetti« (Brigita Horney, Matias Wieman). Film je vzlet iz življenja v švicarskih Alpah. Že danes opozarjamo na naslednji film »Havajski zvoki«, v katerem igra in poje osemletni Caruso Bobby Breen.

Trbovlje

Lukežev sejem v Trbovljah se bo po stari navadi vršil v sredo, 18. oktobra.

Kino Društveni dom v Trbovljah predvaja film »Trije valčki« od treh različnih mojstrov Straussov s prav prijetno godbo.

Zanimivo predavanje. V ponedeljek, 16. t. m. ob 5 popoldne bo predaval v Društvenem domu banski inšpektor g. inž. Dolenc o zaščiti civilnega prebivalstva proti sovražnim zračnim napadom. Predavanje bo vezano s skriptnimi slikami. Za člane tukajšnjih krajevnih zaščitnih oddelkov je predavanje obvezno. Vabi se pa tudi ostalo občinstvo na to važno predavanje.

Nevarne prometne ovire. Na nekaterih mestih je cestni odbor razširil cesto in tako so ponekod prišli ešteri električne napeljave ekoro na sredino ceste. Odkar je cesta razširjena, so pretekli že meseci, a ešteri še čakajo in ovirajo promet, tako da je razširjenje ekoro brez pomena. Občina, elektrarna in cestni odbor pa ugižajo, kateri bi se naj lotil potrebne prestavitve stebrov, dokler se ne bo zgradila kakšna nesreča in jih bo morala višja oblast spomniti na njihovo dolžnost.

Začetek uradnega poslovanja v novem občinskem domu. Občina razglašajo, da se bodo vsi občinski uradi preselili do 15. t. m. v novo občinsko poslopje in pričeli v njem z uredovanjem v ponedeljek, 16. t. m. zjutraj ob 8.

Posojila ponujajo. V teh časih, ko je težko denar dobiti ali si ga izposoditi, sta zadnji teden hodila po Trbovljah dva Zagrebčana in ponujala posojila. Ponujala pa sta na ta način, da mora tisti, ki bi si rad kaj izposodil, najprej njima nekaj mesecev posojati. Računala sta ta »zastopnika« z lahkovernostjo in pozabljenostjo naših ljudi. Pred kakimi petimi leti so nekateri naselili in plačevali obroke v Zagreb, nazaj seveda niso nič dobili, ne svojega vplačanega denarja, še manj pa posojilo. Take tiče je najbolje naznaniti policiji ali orožnikom, da si jih bliže ogleda in pokaže pot tja, odkoder so prišli.

Marenberg

Anton Arih, sodni sluga na tukajšnjem sodišču se je na kolesu vračal domov. Na strmom klancu pa je padel in si prebil lobanjo, zaradi česar je že drugi dan umrl. Bil je zaradi svojega tihega značaja splošno priljubljen, kar je pokazal pogreb. Cerkevni pevci so mu zapeli doma in na grobu v slovo. Poslovlil pa se je od njega v krasnih besedah bivši narodni poslanec Gajšek. Zaljubljeni soprog in nepreskrbljenim otrokom, ki jim bo pokojnik silno manjkal, naše iskreno sožalje.

Začelo se je zopet tudi pri nas društveno življenje. Katoliško prosvetno društvo je imelo svoj občni zbor, na katerem se je razno sklenilo in bi bilo le želiti, da se to tudi udeje. Tako se je sklenilo, da se uredi bogata knjižnica in dokupijo nove knjige. Istočasno se je poživljal dekliski krožek in ustanovil Fantovski odsek, ki jima želimo obilo uspeha in napredka.

Še nekaj o marenberški luči. Povsod drugod govorijo za elektrifikacijo Slovenije, le v Marenbergu je vse tiho, saj imamo lastno elektrarno. A če bi imeli povsod takšno, bi jih gotovo ne veselila. No, pri nas smo z vsem zadovoljni. Če namreč sije sonce ves dan, zmanjka potoku, ki žene elektrarno, vode. Če tri dni dežuje, je vode še premalo in sedaj pozimi bo seveda zmrznila, diesel-motor pa se bo takrat najbrž pokvaril. Tako moramo imeti poleg električnih luči vedno pripravljeno svečo in vžigalice, kar je pač najbolj gotova razsvetljava, mnogokrat tudi mnogo boljše od brleče elektrike. Da bi se tukaj osnovala kaka tovarna, ni »nevarnost«, kvečjemu, da bi imela pogon na svečo. In vendar, kako je blizu Fala, ali Guštanj, do katerega že imajo velenjsko elektriko, seveda bi se ne smelo gledati na posameznike, ki imajo svojo elektriko za žage.

Ob priliki tombule so se skozi naš trg peljali na avtih člani sokolske organizacije. Med potjo so slišali nekaj fantalinov klicati proti državi. Pa so stopili dol in hoteli obračunati z neotesanimi fantalini. Pobalini so zbežali, na mestu pa se je prikazal župan, ki ga je nič hudega sluteč prignala tja radovednost. Ko so člani omenjene organizacije slišali, kdo da je, in niso imeli več krivcev, so napadli njega, češ da je enak po mišljenju onim pobalnim. Neki gospod ga je tudi dejansko napadel. Sedaj pa, ko je moral dati vse žalitve proti županu javno preklicati in še plačati za občinske reveže, se je menda spametoval, da ne bo več po nekaterih kričavih sodil vseh, ker so tudi oni, ki ne kričijo samo po cestah, zelo dobri, če ne še boljše Jugoslovani.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v ŠKOFJI LOKI
ne ordinira od 16. okt. do 28. okt.

Jesenica

Davčna uprava v Radovljici naroča vsem, ki imajo pravico za toženje alkoholnih pijač na drobno in na debelo, da vložijo zaradi pravilne odmere takse v času od 1. do 30. okt. pri pristojnem oddelku finančne kontrole prijavo na predpisanem obrazcu in da izkažejo v prijavi vse podatke, potrebne za pravilno odmero takse. Obrazce prijave si lahko preskrbe pri oddelku finančne kontrole ali pri davčni upravi v Radovljici. Točilec, ki ne vložijo prijave, ali je ne vložijo v določenem roku, izgubi pravico pritožbe zoper odmero takse, ki se mu odmeri po uradni dolžnosti.

Novo mesto

FO Novo mesto bo imel v sredo, 18. oktobra ob 20 v mali dvorani Prosvetnega doma redni letni občni zbor. Na sporedu je tudi govor g. proša K. Čerina. Vabimo vse člane, pa tudi druge, ki imajo možnost in veselje do dela za našo organizacijo. Za člane udeležba obvezna. Bog živiti!

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom«
naloga letošnjega leta!

Razne nesreče

Ljubljanska bolnišnica je včeraj sprejela veliko število bolnikov, med njimi tudi precej ponesrečencev. Tako 16letno delavko Ivanka Rozman iz Trbiča, kateri je stroj za rezanje podplatov zmečkal desno roko. — S česplje je padla 14letna Marija Anžič, hči posestnika iz Dola pri Ljubljani in si zlomila levo roko. — Po s'opnicah je padel 22letni dninar Jože Klančar iz Štepanje vasi in si poškodoval levo nogo. — Z razbeljeno mastjo se je polil po levi nogi in hudo opek 56letni Jožef Majcen iz Rožne doline. — V igri in šali je eošolec udaril s prstom v levo oko 7 letnega Božidarja Vilevalda iz Ljubljane in mu nevarno poškodoval oko. — Slamorenica je zmečkala dva prsta desne roke delavčevemu sinčku Jožetu Žiliku iz Hlebe pri Lescah.

Podružnica

Jugoslovanske knjigarne
v Kranju, Majdičeva hiša (sodnja)

Vam postreže z najnovejšimi modnimi listi. Nudi Vam tudi najnovejše vzorce za ročna dela (kvačkanje, pletenje) in raznovrstne knjige, s katerimi si boste zabavno in koristno krajšali dolge zimske večere.